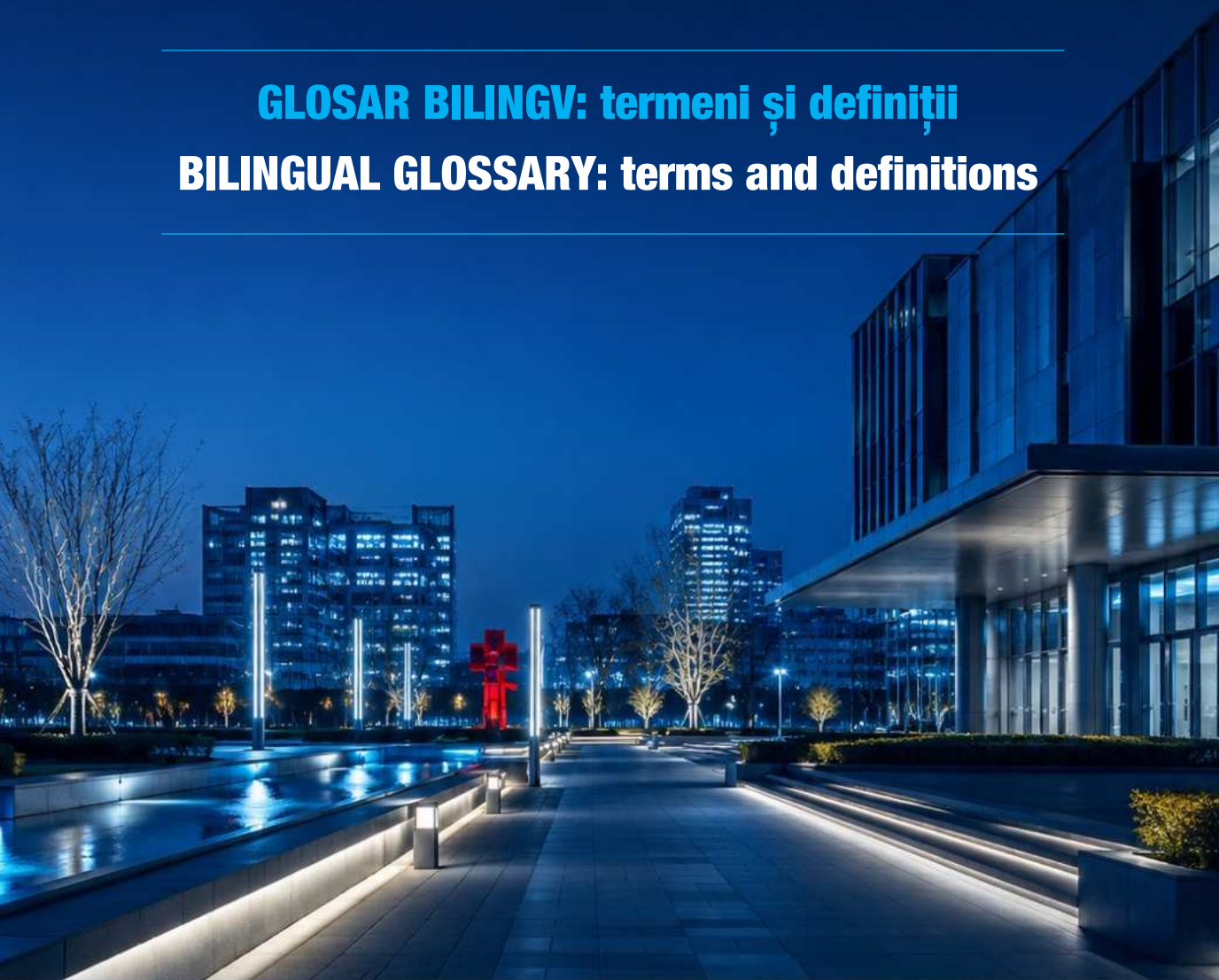

CPTED

PREVENIREA CRIMINALITĂȚII PRIN PROIECTAREA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR
CRIME PREVENTION THROUGH ENVIRONMENTAL DESIGN

GLOSAR BILINGV: termeni și definiții
BILINGUAL GLOSSARY: terms and definitions

Glosar bilingv: Termeni și definiții CPTED

Bilingual Glossary: CPTED Terms and Definitions

Ion Iordache

Consultant de securitate / Security consultant

Ediția 1, 2026 / Edition 1, 2026

Drepturi de autor și licență

© 2026 Ion Iordache. Acest document este distribuit sub licență Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0).

Sunteți liberi să:

- partajați, copiați și redistribuiți materialul în orice mediu sau format;
- adaptați, reformulați, transformați și construiți pe baza acestui material.

În următoarele condiții:

- **Atribuire:** trebuie să indicați autorul, să furnizați un link către licență și să precizați dacă au fost făcute modificări.
- **Necomercial:** nu puteți utiliza materialul în scopuri comerciale fără acordul scris prealabil al autorului.

Textul integral al licenței este disponibil la:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.ro>

Copyright and licence

© 2026 Ion Iordache. This document is distributed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International licence (CC BY-NC 4.0).

You are free to:

- share, copy and redistribute the material in any medium or format;
- adapt, remix, transform and build upon the material.

Under the following terms:

- **Attribution:** you must credit the author, provide a link to the licence and indicate if changes were made.
- **NonCommercial:** you may not use the material for commercial purposes without the prior written consent of the author.

The full text of the licence is available at:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.en>

Disclaimer profesional

Documentul de față are caracter informativ și nu constituie consultanță juridică sau de conformitate. Pentru aplicarea concretă într-o organizație specifică a prevederilor SR ISO 22341:2022 și ale celorlalte standarde citate în acest glosar, între care ISO 22300:2025 și EN IEC 62676-4:2025, alături de standardele europene și internaționale conexe, recomand consultarea textelor oficiale ale standardelor și apelul la consultanță de specialitate calificată.

Standardele române menționate în acest glosar sunt protejate prin drepturi de autor ale Asociației de Standardizare din România (ASRO) și se procură exclusiv de pe site-ul oficial www.asro.ro. Citatele și referințele din glosar au scop informativ și nu substituie consultarea textelor integrale ale standardelor.

Professional disclaimer

This document is informative in nature and does not constitute legal or compliance advice. For the concrete application within a specific organisation of the provisions of SR ISO 22341:2022 and of the other standards cited in this glossary, among them ISO 22300:2025 and EN IEC 62676-4:2025, together with the related European and international standards, I recommend consulting the official texts of the standards and seeking qualified specialist advice.

The Romanian standards mentioned in this glossary are protected by the copyright of the Romanian Standardization Association (ASRO) and may be procured exclusively from the official site www.asro.ro. The quotations and references in the glossary are informative in purpose and do not substitute for consulting the full texts of the standards.

Notă de transparență privind utilizarea inteligenței artificiale

Acest glosar a fost elaborat printr-o colaborare hibridă om și inteligență artificială, în care deciziile de conținut, structură și interpretare au rămas în permanență sub controlul autorului.

Rolul instrumentului AI utilizat

În procesul de documentare și redactare a fost utilizat un singur instrument de inteligență artificială generativă: Claude Opus 4.8, dezvoltat de Anthropic. Instrumentul a fost utilizat pentru:

- redactarea inițială a intrărilor bilingve, pe baza instrucțiunilor structurate ale autorului și a materialelor de referință consultate;
- organizarea conținutului în secțiuni tematice, termeni, definiții și note, conform planului editorial stabilit de autor;
- elaborarea formei tehnice a definițiilor, a citărilor de sursă și a mapării fiecărui termen la standardul său de origine;
- generarea documentului cu machetare profesională, conform deciziilor de design comunicate de autor;
- formularea propunerilor pentru elementele auxiliare ale glosarului.

Instrumentul AI nu a avut acces la documente confidențiale ale unor organizații cliente și nu a fost utilizat pentru a formula decizii normative independente. Toate sursele primare consultate au fost furnizate de autor sub formă de fișiere aflate în spațiul de lucru.

Proporția și natura contribuției AI

Modelul AI a contribuit semnificativ la producerea formei textuale finale a glosarului. Rolul autorului a fost cel de arhitect, validator și decident la fiecare etapă a procesului:

- toate deciziile de structură, împărțirea în secțiuni, ordinea intrărilor și prezența trimerelor încrucișate, au fost luate de autor și implementate de instrumentul AI;
- toate deciziile de poziționare profesională, audiența țintă, registrul tonului și proporția dintre citarea normativă și aplicarea practică, au fost luate de autor și transpuse în text de instrumentul AI;
- toate deciziile de conținut substanțial, selecția termenilor, formularea notelor de aplicare practică și tratarea citărilor de sursă, au fost validate sau ajustate explicit de autor;

Transparency note on the use of artificial intelligence

This glossary was produced through a hybrid human and artificial intelligence collaboration, in which the decisions on content, structure and interpretation remained at all times under the control of the author.

Role of the AI tool used

A single generative artificial intelligence tool was used in the documentation and drafting process: Claude Opus 4.8, developed by Anthropic. The tool was used for:

- the initial drafting of the bilingual entries, based on the author's structured instructions and on the reference materials consulted;
- the organisation of the content into thematic sections, terms, definitions and notes, in accordance with the editorial plan established by the author;
- producing the technical form of the definitions, the source citations and the mapping of each term to its standard of origin;
- generating the document with professional layout, in accordance with the design decisions communicated by the author;
- proposing the auxiliary elements of the glossary.

The AI tool did not have access to confidential documents of client organisations and was not used to formulate independent normative decisions. All primary sources consulted were provided by the author as files in the workspace.

Proportion and nature of the AI contribution

The AI model contributed significantly to producing the final textual form of the glossary. The author's role was that of architect, validator and decision-maker at every stage of the process:

- all structural decisions, the division into sections, the ordering of entries and the presence of cross-references, were taken by the author and implemented by the AI tool;
- all decisions on professional positioning, the target audience, the register of tone and the balance between normative citation and

- formularea concretă a intrărilor a fost produsă de instrumentul AI și revizuită de autor la fiecare intrare înainte de a trece la următoarea.

Procesul a fost organizat iterativ, termen cu termen și secțiune cu secțiune, fiecare componentă fiind discutată, redactată, prezentată autorului spre validare și ajustată în funcție de observațiile lui înainte de a trece la componenta următoare.

Designul vizual al glosarului

Versiunea publicată a glosarului include elemente grafice și de machetare realizate independent de procesul de redactare a textului. Pentru această componentă a fost utilizat instrumentul de generare de imagini Gemini, dezvoltat de Google, ca sursă de propuneri vizuale, sub coordonarea autorului. Fiecare imagine generată poartă marcajul acestui instrument. Selecția, ajustarea și integrarea finală a elementelor vizuale au fost realizate de autor.

Responsabilitatea autorului

Responsabilitatea integrală pentru selecția și interpretarea surselor, pentru verificarea veridicității informațiilor factuale, inclusiv a referințelor la clauzele standardelor și la codurile de vocabular, pentru coerența conceptuală și arhitecturală a glosarului, precum și pentru opiniile, analizele și recomandările formulate, revine exclusiv autorului. Utilizarea inteligenței artificiale ca instrument de redactare nu diminuează și nu transferă această responsabilitate.

Controlul calității și verificarea surselor

Rezultatele furnizate de instrumentul AI au fost tratate ca propuneri de lucru, supuse unui proces sistematic de verificare. Informațiile factuale critice au fost verificate prin consultarea directă a textelor oficiale. Trei zone de verificare prioritară au fost:

- numerele de clauză din SR ISO 22341:2022 citate în intrări, verificate față de textul efectiv al standardului;
- codurile de vocabular din ISO 22300:2025, inclusiv tratarea termenilor „asset” și „target”, eliminați din versiunea 2025 și reținuți în glosar cu definițiile lor din ISO 22300:2021 și note explicative;
- înlocuirea CCTV cu VSS (video surveillance system) conform EN IEC 62676-4:2025, împreună cu referințele de clauză pentru acel standard.

practical application, were taken by the author and transposed into text by the AI tool;

- all substantial content decisions, the selection of terms, the wording of the practical application notes and the handling of source citations, were validated or explicitly adjusted by the author;
- the concrete wording of the entries was produced by the AI tool and reviewed by the author for each entry before moving to the next.

The process was organised iteratively, term by term and section by section, each component being discussed, drafted, presented to the author for validation and adjusted in line with the author's observations before moving to the next.

Visual design of the glossary

The published version of the glossary includes graphic and layout elements produced independently of the text drafting process. For this component, the Gemini image generation tool, developed by Google, was used to produce visual proposals, under the author's coordination. Each generated image carries the watermark of this tool. The selection, adjustment and final integration of the visual elements were carried out by the author.

Author's responsibility

Full responsibility for the selection and interpretation of sources, the verification of the factual accuracy of the information, including references to standard clauses and to vocabulary codes, the conceptual and architectural coherence of the glossary, and the opinions, analyses and recommendations formulated, rests exclusively with the author. The use of artificial intelligence as a drafting tool does not diminish and does not transfer this responsibility.

Quality control and source verification

The outputs provided by the AI tool were treated as working proposals, subject to a systematic verification process. Critical factual information was verified by direct consultation of the official texts. Three areas of priority verification were:

- the clause numbers of SR ISO 22341:2022 cited in the entries, verified against the actual text of the standard;
- the vocabulary codes of ISO 22300:2025, including the handling of the terms “asset”

Resursele citate în bibliografie au fost incluse exclusiv pe baza relevanței lor verificate de autor, nu pe baza menționării lor de către instrumentul AI.

Confidențialitate și etică

În interacțiunea cu instrumentul AI nu au fost introduse date cu caracter personal despre persoane identificabile și nici informații confidențiale ale unor organizații cliente. Exemplele și scenariile prezentate în glosar au fost formulate astfel încât să respecte obligațiile profesionale de confidențialitate ale autorului și legislația privind protecția datelor cu caracter personal.

Această notă reflectă angajamentul autorului pentru o utilizare etică, transparentă și controlată a inteligenței artificiale în elaborarea de materiale aplicate în domeniul CPTED.

and “target”, which were removed from the 2025 version and are retained in the glossary with their definitions from ISO 22300:2021 and explanatory notes;

- the substitution of CCTV with VSS (video surveillance system) in accordance with EN IEC 62676-4:2025, together with the clause references for that standard.

The resources cited in the bibliography were included solely on the basis of their relevance verified by the author, not on the basis of their mention by the AI tool.

Confidentiality and ethics

No personal data concerning identifiable persons and no confidential information of client organisations were entered in the interaction with the AI tool. The examples and scenarios presented in the glossary were formulated so as to respect the author's professional confidentiality obligations and the legislation on the protection of personal data.

This note reflects the author's commitment to an ethical, transparent and controlled use of artificial intelligence in producing applied materials in the field of CPTED.

Contact autor / Contact author

Email: ion@ioniordache.com

Site: ioniordache.com

LinkedIn: [linkedin.com/in/ioniordache](https://www.linkedin.com/in/ioniordache)

Telefon / Phone: +40 725 631 096

CUPRINS:

INTRODUCERE	
INTRODUCTION	I
<hr/>	
SURSE DE INFORMARE	
SOURCES	IV
<hr/>	
SECȚIUNEA 1 - CONCEPTE FUNDAMENTALE CPTED	
SECTION 1 - FUNDAMENTAL CPTED CONCEPTS	001
<hr/>	
SECȚIUNEA 2 - STRATEGII CPTED	
SECTION 2 - CPTED STRATEGIES	027
<hr/>	
SECȚIUNEA 3 - TERMENI DE MANAGEMENT AL RISCULUI	
SECTION 3 - RISK MANAGEMENT TERMS	049
<hr/>	
SECȚIUNEA 4 - MEDIU CONSTRUIT ȘI PLANIFICARE URBANĂ	
SECTION 4 - BUILT ENVIRONMENT AND URBAN PLANNING	113
<hr/>	
SECȚIUNEA 5 - TEORII SI CONCEPTE CRIMINOLOGICE	
SECTION 5 - CRIMINOLOGICAL THEORIES AND CONCEPTS	175
<hr/>	
SECȚIUNEA 6 - IMPLEMENTARE ȘI CERTIFICARE	
SECTION 6 - IMPLEMENTATION AND CERTIFICATION	221
<hr/>	

INTRODUCERE

De fiecare dată când am stat la aceeași masă cu un arhitect, un polițist, un facility manager și un reprezentant al primăriei, am observat același lucru. Toți vorbeau despre siguranță, dar fiecare în limba lui. Arhitectul spunea „permeabilitate”, polițistul spunea „hot spot”, managerul de risc spunea „contramăsură”, iar omul din administrație spunea „plan urbanistic general”. Vorbeau despre același cartier și, de multe ori, despre aceeași problemă, fără să își dea seama. Acest glosar s-a născut tocmai din acea masă de discuții și din convingerea că un proces interdisciplinar nu poate funcționa fără un vocabular comun.

Am realizat acest glosar bilingv ca instrument de sprijin direct pentru *Metodologia de implementare CPTED*. Metodologia operationalizează principiile din SR ISO 22341:2022, standardul adoptat în România după modelul ISO 22341:2021, și reunește cele trei generații CPTED într-un proces unitar. Un astfel de proces folosește însă zeci de termeni preluați din standarde diferite, din criminologie, din planificarea urbană și din securitatea fizică. Fără definiții stabile și verificabile, aceiași termeni ajung să însemne lucruri diferite pentru profesioniști diferiți. Glosarul fixează aceste înțelesuri și oferă, pentru fiecare categorie dintre cele șapte descrise în metodologie, aceeași bază terminologică.

INTRODUCTION

On every occasion when I have sat at the same table as an architect, a police officer, a facility manager and a representative of the local administration, I have observed the same phenomenon. Each of them spoke about safety, yet each did so in a different professional language. The architect spoke of permeability, the police officer of hot spots, the risk manager of countermeasures, and the administrator of the comprehensive plan. They were addressing the same neighbourhood and, in many cases, the same problem, without recognising it. This glossary originated precisely at such a table, and from the conviction that an interdisciplinary process cannot function without a shared vocabulary.

I have prepared this bilingual glossary as a direct support instrument for the *CPTED Implementation Methodology*. The methodology operationalises the principles of SR ISO 22341:2022, the standard adopted in Romania on the model of ISO 22341:2021, and it integrates the three generations of CPTED into a unified process. Such a process, however, relies upon numerous terms drawn from different standards, from criminology, from urban planning and from physical security. In the absence of stable and verifiable definitions, the same terms come to signify different things to different professionals. The glossary establishes these meanings and provides, for each of the seven professional categories described in the methodology, a common terminological foundation.

Glosarul are un dublu scop. Primul este să servească drept anexă terminologică de referință pentru metodologie, astfel încât cititorul să poată trece de la principiu la aplicare fără ambiguități. Al doilea este să informeze pe oricine este interesat de CPTED, indiferent dacă lucrează sau nu cu metodologia. În acest sens, glosarul se așază alături de celelalte materiale pe care le-am dedicat acestui domeniu, *CPTED, ghid ilustrat* și *Siguranța începe cu designul*, ca parte a unui efort mai larg de a face CPTED accesibil și aplicabil în context românesc.

Câteva principii mi-au ghidat fiecare intrare. Fidelitatea față de sursă este absolută: nu am adăugat elaborări proprii peste textul standardelor și nu am prezentat drept confirmat ceva ce nu am putut verifica direct. Vocabularul normativ de referință este ISO 22300:2025, iar acolo unde un termen a fost modificat sau eliminat față de ediția anterioară am marcat explicit situația. Fiecare intrare este redactată bilingv, română și engleză, cu definiția prioritar preluată din standard și cu codul clauzei. Acolo unde sursele istorice foloseau termenul CCTV, am folosit consecvent VSS (video surveillance system), conform EN IEC 62676-4:2025. Fiecare intrare poartă blocuri de surse numerotate și, unde a fost util, secțiunile „Vezi și” și „Aplicații practice”, astfel încât termenul să nu fie doar definit, ci și plasat în logica procesului CPTED.

The glossary serves a twofold purpose. The first is to function as a terminological reference appendix to the methodology, so that the reader may proceed from principle to application without ambiguity. The second is to inform anyone with an interest in CPTED, whether or not they work with the methodology. In this respect, the glossary stands alongside the other materials I have devoted to this field, the *CPTED Illustrated Guide* and *Safety Starts with Design*, as part of a broader endeavour to render CPTED accessible and applicable within the Romanian context.

Several principles have governed each entry. Fidelity to the source is absolute: I have not superimposed my own elaborations upon the text of the standards, and I have not presented as confirmed anything I was unable to verify directly. The normative vocabulary of reference is ISO 22300:2025, and wherever a term has been amended or withdrawn relative to the previous edition I have marked the situation explicitly. Each entry is drafted bilingually, in Romanian and English, with the definition taken preferentially from the standard and accompanied by the clause code. Wherever the historical sources employed the term CCTV, I have consistently used VSS (video surveillance system), in accordance with EN IEC 62676-4:2025. Each entry carries numbered source blocks and, where appropriate, the sections “See also” and “Practical applications”, so that the term is not merely defined but also situated within the logic of the CPTED process.

Cum este organizat glosarul

Glosarul cuprinde șase secțiuni tematice. Fiecare răspunde unei întrebări practice diferite din procesul CPTED.

Secțiunea 1, Concepte fundamentale

CPTED. Aceasta este temelia. Am adunat aici definițiile centrale, de la CPTED ca atare și cele trei generații, până la concepte de bază precum supravegherea capabilă (capable guardianship), spațiul defensibil (defensible space), teama de criminalitate (fear of crime) și reducerea oportunității (opportunity reduction). Recomand parcurgerea ei înaintea oricărei alteia, pentru că restul glosarului se sprijină pe aceste înțelesuri.

Secțiunea 2, Strategii CPTED. Aici se află trusa de instrumente propriu-zisă, strategiile celor trei generații. Pentru generația întâi, strategiile fizice: teritorialitatea, supravegherea naturală, controlul natural al accesului, imaginea și întreținerea, suportul activităților și întărirea țintei. Pentru generația a doua, strategiile sociale: coeziunea socială, conectivitatea, cultura comunitară și capacitatea de prag. Pentru generația a treia, sustenabilitatea, abordarea ecologică, integrarea tehnologică și abordarea bazată pe dovezi. Este secțiunea pe care o consult cel mai des când traduc un principiu în decizii de proiectare.

Secțiunea 3, Termeni de management al riscului. CPTED este, înainte de orice, un proces de evaluare a riscului. Am inclus aici termenii pe care CPTED îi preia din ISO 22300, ISO 31000 și ISO 31073: activ, amenințare, vulnerabilitate, risc, evaluarea riscului, contramăsură,

How the glossary is organised

The glossary comprises six thematic sections. Each addresses a distinct practical question within the CPTED process.

Section 1, Fundamental CPTED concepts

This constitutes the foundation. I have gathered here the central definitions, ranging from CPTED itself and the three generations to elementary concepts such as capable guardianship, defensible space, fear of crime and opportunity reduction. I recommend consulting it before any of the others, since the remainder of the glossary rests upon these meanings.

Section 2, CPTED strategies. Here resides the operational repertoire itself, the strategies of the three generations. For the first generation, the physical strategies: territoriality, natural surveillance, natural access control, image and maintenance, activity support and target hardening. For the second generation, the social strategies: social cohesion, connectivity, community culture and threshold capacity. For the third generation, sustainability, the ecological approach, technological integration and the evidence-based approach. This is the section I consult most frequently when translating a principle into design decisions.

Section 3, Risk management terms.

CPTED is, before all else, a process of risk assessment. I have included here the terms that CPTED adopts from ISO 22300, ISO 31000 and ISO 31073: asset, threat, vulnerability, risk, risk assessment, countermeasure,

prevenire și restul familiei. Sunt esențiali pentru că ISO 22341 face trimitere directă la ei, iar fără ei nu se poate construi o evaluare corectă a riscului de criminalitate.

Secțiunea 4, Mediu construit și planificare urbană. Această secțiune descrie obiectul intervenției CPTED, adică spațiul în care lucrăm efectiv. Cuprinde termeni precum mediu construit, spațiu public, spațiu semi-public, spațiu semi-privat și spațiu privat, plan urbanistic general, plan de detaliu, utilizarea terenului și design urban. Este puntea dintre limbajul securității și cel al urbanismului, fără de care arhitectul și consultantul de securitate nu se pot înțelege.

Secțiunea 5, Teorii și concepte criminologice. Aici se află răspunsul la întrebarea „de ce funcționează”. Am strâns substratul teoretic al CPTED: teoria activităților de rutină, teoria alegerii raționale, prevenirea situațională a criminalității, teoria ferestrelor sparte, criminologia ambientală, deplasarea criminalității, difuzia beneficiilor, punctul fierbinte și structura oportunității criminale. Această secțiune oferă fundamentul de dovezi pe care se sprijină strategiile din secțiunea 2.

Secțiunea 6, Implementare și certificare. Aceasta închide cercul, de la concept la livrare. Conține termenii operaționali: auditul CPTED, inspecția de teren, certificarea ICCP (ICA Certified CPTED Practitioner), echipa multidisciplinară, ciclul Planifică-Execută-Verifică-Acționează (PDCA), precum și reperele normative de securitate fizică, iluminat și supraveghere video, de la EN 1627 și

prevention and the remainder of the family. They are essential because ISO 22341 refers directly to them, and without them no sound assessment of crime risk can be constructed.

Section 4, Built environment and urban planning. This section describes the object of the CPTED intervention, namely the space in which the work is actually performed. It comprises terms such as built environment, public space, semi-public space, semi-private space and private space, comprehensive plan, detailed plan, land use and urban design. It constitutes the bridge between the language of security and that of urban planning, without which the architect and the security consultant cannot arrive at a common understanding.

Section 5, Criminological theories and concepts. Here lies the answer to the question of why CPTED is effective. I have assembled the theoretical substratum of CPTED: routine activity theory, rational choice theory, situational crime prevention, the broken windows theory, environmental criminology, crime displacement, the diffusion of benefits, the hot spot and the crime opportunity structure. This section provides the evidential foundation upon which the strategies of Section 2 rest.

Section 6, Implementation and certification. This section closes the circle, from concept to delivery. It contains the operational terms: the CPTED audit, the site survey, the ICCP certification (ICA Certified CPTED Practitioner), the multidisciplinary team, the Plan-Do-Check-Act cycle (PDCA), together with the normative benchmarks of physical security, lighting and video

seria EN 50131 până la seria EN IEC 62676 și sistemul de supraveghere video (VSS). Este secțiunea pe care o folosesc atunci când trec de la planșe la șantier.

Mulțumiri

Le mulțumesc tuturor celor care aleg să acorde atenție acestui domeniu. Interesul vostru pentru CPTED, fie că veniți din arhitectură, securitate, poliție, administrație, psihologie sau din mediul academic, este motivul pentru care merită să așezăm aceste definiții pe hârtie. Un glosar nu are valoare în sine, ci doar atunci când este folosit într-o discuție reală, la o masă reală, despre un loc real pe care vrem să îl facem mai sigur. Vă mulțumesc că îi dați această valoare.

surveillance, from EN 1627 and the EN 50131 series to the EN IEC 62676 series and the video surveillance system (VSS). This is the section to which I turn when proceeding from the drawings to the site.

Acknowledgements

I extend my gratitude to all those who choose to direct their attention to this field. Your interest in CPTED, whether you come from architecture, security, policing, public administration, psychology or the academic community, is the reason these definitions are worth committing to paper. A glossary holds no value in itself; it acquires value only when it is employed in a genuine discussion, at a genuine table, concerning a genuine place that we wish to render safer. I thank you for conferring upon it that value.

Surse de informare

Standarde normative

ISO 22341:2021. Security and resilience. Protective security. Guidelines for crime prevention through environmental design, adoptat în România ca SR ISO 22341:2022.

ISO 22300:2025. Security and resilience. Vocabulary (vocabular normativ de referință).

ISO 22300:2021. Security and resilience. Vocabulary (ediție anterioară, reținută punctual pentru termenii „asset” și „target”, eliminați din ediția 2025).

ISO 31000:2018. Risk management. Guidelines.

ISO 31073:2022. Risk management. Vocabulary.

ISO 37120:2018. Sustainable cities and communities. Indicators for city services and quality of life, adoptat ca SR ISO 37120:2020.

ISO/IEC 31010. Risk management. Risk assessment techniques.

ISO 9001:2015. Quality management systems (ciclul Plan-Do-Check-Act).

CEN/TS 14383-2:2022. Crime prevention through building design, urban planning and city maintenance. Part 2: Principles and process.

EN 1627:2021 și seria conexă (EN 1628, EN 1629, EN 1630). Burglar resistance. Requirements and classification.

EN 50131 (seria). Alarm systems. Intrusion and hold-up systems.

EN IEC 62676 (seria), în special EN IEC 62676-4:2025. Video surveillance systems used in security applications (sursa pentru termenul VSS).

EN IEC 60839 (seria), inclusiv EN IEC 60839-11-1:2013, EN IEC 60839-11-2:2013 și IEC 60839-11-33:2021. Alarm and electronic security systems. Electronic access control systems.

EN 13201-2:2015, EN 13201-3:2015 și EN 13201-5:2015. Road lighting (cu CEN/TR 13201-1, raport tehnic informativ).

EN 12464-1:2021 și EN 12464-2:2014. Light and lighting. Lighting of work places.

Sources

Normative standards

ISO 22341:2021. Security and resilience. Protective security. Guidelines for crime prevention through environmental design, adopted in Romania as SR ISO 22341:2022.

ISO 22300:2025. Security and resilience. Vocabulary (normative vocabulary of reference).

ISO 22300:2021. Security and resilience. Vocabulary (previous edition, retained selectively for the terms “asset” and “target”, withdrawn from the 2025 edition).

ISO 31000:2018. Risk management. Guidelines.

ISO 31073:2022. Risk management. Vocabulary.

ISO 37120:2018. Sustainable cities and communities. Indicators for city services and quality of life, adopted as SR ISO 37120:2020.

ISO/IEC 31010. Risk management. Risk assessment techniques.

ISO 9001:2015. Quality management systems (the Plan-Do-Check-Act cycle).

CEN/TS 14383-2:2022. Crime prevention through building design, urban planning and city maintenance. Part 2: Principles and process.

EN 1627:2021 and the related series (EN 1628, EN 1629, EN 1630). Burglar resistance. Requirements and classification.

EN 50131 (series). Alarm systems. Intrusion and hold-up systems.

EN IEC 62676 (series), in particular EN IEC 62676-4:2025. Video surveillance systems used in security applications (the source for the term VSS).

EN IEC 60839 (series), including EN IEC 60839-11-1:2013, EN IEC 60839-11-2:2013 and IEC 60839-11-33:2021. Alarm and electronic security systems. Electronic access control systems.

EN 13201-2:2015, EN 13201-3:2015 and EN 13201-5:2015. Road lighting (with CEN/TR 13201-1, an informative technical report).

EN 12464-1:2021 and EN 12464-2:2014. Light and lighting. Lighting of work places.

Manuale și lucrări de referință

EU CPTED Manual for Police Officers (2015) / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție.

Atlas, R. I. (ed.) (2008, 2013). 21st Century Security and CPTED: Designing for Critical Infrastructure Protection and Crime Prevention (edițiile 1 și 2). Boca Raton: CRC Press.

Fennelly, L. J., Perry, M. A. (2018). CPTED and Traditional Security Countermeasures: 150 Things You Should Know (2nd ed.). Boca Raton: CRC Press.

Gibson, V. (2016). Third Generation CPTED? Rethinking the Basis for Crime Prevention Strategies. Teză de doctorat, University of Northumbria at Newcastle.

Lucrări fondatoare, teorii și studii

Jacobs, J. (1961). The Death and Life of Great American Cities. New York: Random House.

Newman, O. (1972). Defensible Space: Crime Prevention Through Urban Design. New York: Macmillan.

Newman, O. (1980). Community of Interest. New York: Anchor Press / Doubleday.

Wilson, J. Q., Kelling, G. L. (1982). Broken Windows. The Atlantic Monthly (teoria ferestrelor sparte).

Cohen, L. E., Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activity approach. American Sociological Review, 44(4), 588–608.

Felson, M., Clarke, R. V. (1998). Opportunity Makes the Thief: Practical Theory for Crime Prevention. Police Research Series, Paper 98. Home Office.

Clarke, R. V. (1992, 1997). Situational Crime Prevention: Successful Case Studies (ediția 1 și 2). Harrow & Heston.

Clarke, R. V. (2004). 25 Techniques of Situational Crime Prevention. Problem-Oriented Policing Conference, Charlotte, NC.

Clarke, R. V., Eck, J. E. (2003). Become a Problem-Solving Crime Analyst. Jill Dando Institute of Crime Science.

Cornish, D. B., Clarke, R. V. (1986). The Reasoning Criminal: Rational Choice Perspectives on Offending. Springer-Verlag.

Manuals and reference works

EU CPTED Manual for Police Officers (2015).

Atlas, R. I. (ed.) (2008, 2013). 21st Century Security and CPTED: Designing for Critical Infrastructure Protection and Crime Prevention (1st and 2nd editions). Boca Raton: CRC Press.

Fennelly, L. J., Perry, M. A. (2018). CPTED and Traditional Security Countermeasures: 150 Things You Should Know (2nd ed.). Boca Raton: CRC Press.

Gibson, V. (2016). Third Generation CPTED? Rethinking the Basis for Crime Prevention Strategies. Doctoral thesis, University of Northumbria at Newcastle.

Founding works, theories and studies

Jacobs, J. (1961). The Death and Life of Great American Cities. New York: Random House.

Newman, O. (1972). Defensible Space: Crime Prevention Through Urban Design. New York: Macmillan.

Newman, O. (1980). Community of Interest. New York: Anchor Press / Doubleday.

Wilson, J. Q., Kelling, G. L. (1982). Broken Windows. The Atlantic Monthly (the broken windows theory).

Cohen, L. E., Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activity approach. American Sociological Review, 44(4), 588–608.

Felson, M., Clarke, R. V. (1998). Opportunity Makes the Thief: Practical Theory for Crime Prevention. Police Research Series, Paper 98. Home Office.

Clarke, R. V. (1992, 1997). Situational Crime Prevention: Successful Case Studies (1st and 2nd editions). Harrow & Heston.

Clarke, R. V. (2004). 25 Techniques of Situational Crime Prevention. Problem-Oriented Policing Conference, Charlotte, NC.

Clarke, R. V., Eck, J. E. (2003). Become a Problem-Solving Crime Analyst. Jill Dando Institute of Crime Science.

Cornish, D. B., Clarke, R. V. (1986). The Reasoning Criminal: Rational Choice Perspectives on Offending. Springer-Verlag.

VIII

Brantingham, P. J., Brantingham, P. L. (1981, 1991). *Environmental Criminology*. Sage Publications.

Brantingham, P. J., Brantingham, P. L. (1982). Mobility, notoriety and crime: A study of crime patterns in urban nodal points. *Journal of Environmental Systems*, 11, 89–99.

Brantingham, P. J., Brantingham, P. L. (1993). Environment, routine, and situation: Toward a pattern theory of crime, in R. Clarke (ed.), *Routine Activity and Rational Choice*. Transaction Publishers.

Brantingham, P. J., Brantingham, P. L. (1995). Criminality of place: Crime generators and crime attractors. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 3(3), 5–26.

Saville, G., Cleveland, G. (1997/1999, 2008). Second-Generation CPTED: The Rise and Fall of Opportunity Theory, in Atlas, R. I. (ed.), *21st Century Security and CPTED*, capitolul 7. Boca Raton: CRC Press.

Shaw, C. R., McKay, H. D. (1942). *Juvenile Delinquency and Urban Areas*. University of Chicago Press.

Ulrich, R. S. (1984). View through a window may influence recovery from surgery. *Science*, 224(4647), 420–421.

Kaplan, R., Kaplan, S. (1989). *The Experience of Nature: A Psychological Framework*. Cambridge University Press.

International CPTED Association (ICA), cadrul de certificare a practicianului CPTED (ICCP).

Jacobs, J. (1961). *The Death and Life of Great American Cities*. New York: Random House.

Newman, O. (1972). *Defensible Space: Crime Prevention Through Urban Design*. New York: Macmillan.

Brantingham, P. J., Brantingham, P. L. (1981, 1991). *Environmental Criminology*. Sage Publications.

Brantingham, P. J., Brantingham, P. L. (1982). Mobility, notoriety and crime: A study of crime patterns in urban nodal points. *Journal of Environmental Systems*, 11, 89–99.

Brantingham, P. J., Brantingham, P. L. (1993). Environment, routine, and situation: Toward a pattern theory of crime, in R. Clarke (ed.), *Routine Activity and Rational Choice*. Transaction Publishers.

Brantingham, P. J., Brantingham, P. L. (1995). Criminality of place: Crime generators and crime attractors. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 3(3), 5–26.

Saville, G., Cleveland, G. (1997/1999, 2008). Second-Generation CPTED: The Rise and Fall of Opportunity Theory, in Atlas, R. I. (ed.), *21st Century Security and CPTED*, Chapter 7. Boca Raton: CRC Press.

Shaw, C. R., McKay, H. D. (1942). *Juvenile Delinquency and Urban Areas*. University of Chicago Press.

Ulrich, R. S. (1984). View through a window may influence recovery from surgery. *Science*, 224(4647), 420–421.

Kaplan, R., Kaplan, S. (1989). *The Experience of Nature: A Psychological Framework*. Cambridge University Press.

International CPTED Association (ICA), the framework for the certification of the CPTED practitioner (ICCP).

Jacobs, J. (1961). *The Death and Life of Great American Cities*. New York: Random House.

Newman, O. (1972). *Defensible Space: Crime Prevention Through Urban Design*. New York: Macmillan.

Lucrări proprii

lordache, I. (2022). Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ-teritoriale din România / CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania. [perspectivă de practician] / [practitioner perspective]

lordache, I. (2026). Siguranța începe cu designul / Safety Starts with Design. [perspectivă de practician] / [practitioner perspective]

Works by the author

lordache, I. (2022). Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ-teritoriale din România / CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania. [perspectivă de practician] / [practitioner perspective]

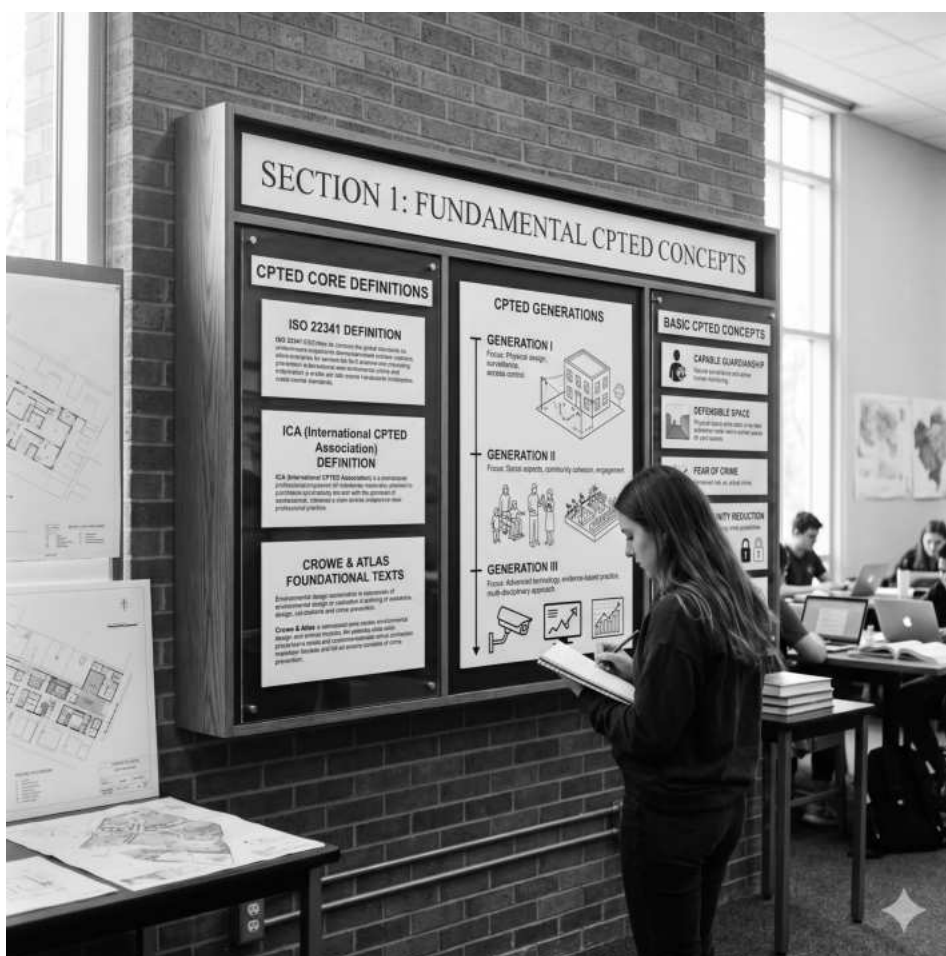
lordache, I. (2026). Siguranța începe cu designul / Safety Starts with Design. [perspectivă de practician] / [practitioner perspective]

SECȚIUNEA 1 - CONCEPTE FUNDAMENTALE CPTED

SECTION 1 - FUNDAMENTAL CPTED CONCEPTS

Această secțiune cuprinde definițiile centrale: CPTED ca atare (cu definițiile principale prezentate separat din ISO 22341, ICA și Crowe sau Atlas), generațiile I, II și III, plus concepte de bază precum capable guardianship, defensible space, fear of crime și opportunity reduction.

This section covers key definitions: CPTED (with the main definitions presented separately from ISO 22341, ICA and Crowe, or Atlas), Generations I, II, and III, as well as basic concepts such as capable guardianship, defensible space, fear of crime, and opportunity reduction.

Termeni și definiții:

ADAPTIVE APPLICATION / APLICARE ADAPTIVĂ	3
BALANCED APPROACH (CPTED) / ABORDARE CPTED ECHILIBRATĂ	3
BUILT ENVIRONMENT / MEDIU CONSTRUIT	4
CAPABLE GUARDIANSHIP / SUPRAVEGHERE CAPABILĂ.....	4
COMMUNITY OF INTEREST / COMUNITATE DE INTERESE	5
CPTED (CRIME PREVENTION THROUGH ENVIRONMENTAL DESIGN) / CPTED (PREVENIREA CRIMINALITĂȚII PRIN PROIECTAREA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR).....	6
CRIME / CRIMINALITATE, INFRAȚIONALITATE	6
CRIME OPPORTUNITY / OPORTUNITATE PENTRU CRIMINALITATE.....	7
CRIME PREVENTION / PREVENIREA CRIMINALITĂȚII	8
DEFENSIBLE SPACE / SPAȚIU DEFENSIBIL	9
DESIGNING OUT CRIME / PROIECTARE ÎMPOTRIVA CRIMINALITĂȚII	10
ENVIRONMENTAL DESIGN / PROIECTAREA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR.....	11
EVIDENCE-BASED APPROACH (CPTED) / ABORDARE CPTED BAZATĂ PE DOVEZI	11
EYES ON THE STREET / OCHI PE STRADĂ	12
FEAR OF CRIME / FRICA DE CRIMINALITATE	13
FIRST-GENERATION CPTED / CPTED DE GENERAȚIA ÎNTÂI	14
GENERATIONS OF CPTED / GENERAȚIILE CPTED	15
HUMAN-DESIGNED ENVIRONMENT / MEDIU CONSTRUIT DE CĂTRE OM.....	15
OFFENSIBLE SPACE / SPAȚIU OFENSIV	16
PROTECTIVE SECURITY / SECURITATE PREVENTIVĂ.....	17
PUBLIC HEALTH (IN CPTED CONTEXT) / SĂNĂTATE PUBLICĂ (ÎN CONTEXT CPTED)	17
QUALITY OF LIFE (IN CPTED CONTEXT) / CALITATEA VIEȚII (ÎN CONTEXT CPTED)	18
SECOND-GENERATION CPTED / CPTED DE GENERAȚIA A II-A	19
SECURITY (IN CPTED CONTEXT) / SECURITATE (ÎN CONTEXT CPTED)	20
SUSTAINABILITY (IN CPTED CONTEXT) / SUSTENABILITATE (ÎN CONTEXT CPTED).....	22
THIRD-GENERATION CPTED / CPTED DE GENERAȚIA A III-A.....	23

Adaptive application / Aplicare adaptivă

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: Principle of the CPTED process by which the organization continues to be reflective and strives to evaluate and understand its successes and failures using CPTED, in order to continually adapt to changes such as increasing development, population densities and population diversity, new technologies (green technology, smart city technology and others) and products, plus new ways of life and emerging crime problems.

RO: Principiu al procesului CPTED prin care organizația continuă să fie reflexivă și se străduiește să evalueze și să înțeleagă succesele și eșecurile sale CPTED, pentru a se adapta continuu la schimbări precum dezvoltarea în creștere, densitatea și diversitatea populației, tehnologiile noi (tehnologie verde, tehnologie pentru orașe inteligente și altele) și produsele, plus noile moduri de viață și problemele emergente de criminalitate.

EN, Note: The standard places adaptive application as the fifth of six general principles for the CPTED process (clause 6.4), alongside balanced approach, cost-effectiveness, sustainability and resilience, ecological approach, and evidence-based approach. Adaptive application is therefore a process principle, not a strategy of intervention.

RO, Notă: Standardul situează aplicarea adaptivă ca al cincilea dintre cele șase principii generale ale procesului CPTED (clauza 6.4), alături de abordarea echilibrată, eficiența costurilor, sustenabilitatea și reziliența, abordarea ecologică, și abordarea bazată pe dovezi. Aplicarea adaptivă este, prin urmare, un principiu de proces, nu o strategie de intervenție.

Balanced approach (CPTED) / Abordare CPTED echilibrată

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: Approach that integrates the two fields of CPTED concepts (physical and social, the latter being second generation) as interactive rather than stand-alone, recognizing that physical CPTED can often promote or facilitate social CPTED, and that social crime prevention efforts sometimes lead to the physical improvement of the community.

RO: Abordare care integrează cele două câmpuri de concepte CPTED (fizic și social, acesta din urmă fiind generația a II-a) ca interactive și nu de sine stătătoare, recunoscând că CPTED-ul fizic poate adesea promova sau facilita CPTED-ul social, iar eforturile sociale de prevenire a criminalității conduc uneori la îmbunătățirea fizică a comunității.

EN, Note: ISO 22341 specifies that the organization should consider possible conflicts with other goals and values (apart from crime prevention) to make a

balanced set of strategies, and should understand that crime prevention is part of the whole of a planning, design and management process and cannot be considered in isolation.

RO, Notă: ISO 22341 precizează că organizația ar trebui să ia în considerare posibilele conflicte cu alte obiective și valori (în afara prevenirii criminalității) pentru a construi un set echilibrat de strategii, și ar trebui să înțeleagă că prevenirea criminalității este parte a procesului integrat de planificare, proiectare și management și nu poate fi considerată izolat.

Built environment / Mediu construit

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Term used throughout the standard to refer to the man-made physical surroundings, including new or existing buildings, urban spaces, infrastructure and the integrated systems where development, urban design, site management and use take place. ISO 22341 does not define "built environment" as a separate term but uses it consistently throughout the standard. In clause 3.1 (definition of CPTED), the standard treats "built environment" and "human-designed environment" as equivalent expressions; see Note 1 to entry of clause 3.1.*

RO: Termen utilizat pe tot parcursul standardului pentru a se referi la mediul fizic creat de om, incluzând clădiri noi sau existente, spații urbane, infrastructură și sistemele integrate în cadrul cărora au loc dezvoltarea, proiectarea urbană, gestionarea amplasamentului și utilizarea acestuia. ISO 22341 nu definește „mediul construit” ca termen distinct, dar îl utilizează în mod consecvent pe tot parcursul standardului. În clauza 1 (Domeniu de aplicare), standardul se referă în mod explicit la „un mediu construit nou sau existent” ca domeniu de aplicare. În clauza 3.1 (definiția CPTED), nota 1 la intrare indică faptul că proiectarea mediului se ocupă cu crearea mediului proiectat de om, un concept strâns legat de mediul construit, așa cum este utilizat pe tot parcursul standardului.

Capable guardianship / Supraveghere capabilă

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *„Willingness to supervise, detect and take action to prevent or discourage the occurrence of crim”.*

RO: „Disponibilitatea de a supraveghea, de a detecta și de a acționa pentru a preveni sau descuraja apariția criminalității”.

EN, Note: *This is one of the two terms (alongside the definition of CPTED itself in clause 3.1) introduced as proper definitions by ISO 22341, distinct from those imported by reference from ISO 22300. The definition is short by design and reflects the essential element of the concept: willingness, that is the disposition to act, rather than the mere physical presence of a guardian.*

RO, Notă: Este unul dintre cei doi termeni (alături de definiția CPTED din clauza 3.1) introduși ca definiții proprii de ISO 22341, distincți de cei preluați prin referință din ISO 22300. Definiția este scurtă prin design și reflectă elementul esențial al conceptului: disponibilitatea, adică dispoziția de a acționa, mai degrabă decât simpla prezență fizică a unui gardian.

Community of interest / Comunitate de interese

[1] Newman, O. (1980). *Community of Interest*. New York: Anchor Press / Doubleday, verificat indirect prin EU Manual for Police Officers (2015), Annex 1, și prin Saville, G., Cleveland, G. (2008), în Atlas, R. (ed.), *21st Century Security and CPTED*, capitolul 7.

EN: *Concept developed by Oscar Newman to describe the principle by which the design and organization of residential environments can promote, among inhabitants, a shared awareness of common interests and a collective sense of responsibility for the spaces they share. A community of interest is created where physical layout, social composition and management practices encourage residents to recognize their common stake in the safety, appearance and use of the environment.*

RO: Concept dezvoltat de Oscar Newman pentru a descrie principiul prin care proiectarea și organizarea mediilor rezidențiale pot promova, în rândul locuitorilor, o conștiință comună a intereselor împărtășite și un simț colectiv al responsabilității pentru spațiile pe care le folosesc împreună. O comunitate de interese se creează acolo unde dispunerea fizică, compoziția socială și practicile de management îi încurajează pe locuitori să își recunoască miza comună privind siguranța, aspectul și utilizarea mediului.

EN, Note: *The concept of community of interest is a further development by Newman of his earlier concept of defensible space (1972), placing greater emphasis on the social composition and shared values that motivate residents to exercise territorial control, alongside the physical layout that enables it. The two concepts are complementary rather than alternative. The characterization of community of interest as a distinct second-stage development is an interpretive synthesis supported by the sources cited above; it does not reproduce an explicit statement by Newman available for direct verification in the project files.*

RO, Notă: Conceptul de comunitate de interese reprezintă o dezvoltare ulterioară a conceptului anterior al lui Newman privind spațiul defensibil (1972), punând un

accent mai mare pe compoziția socială și valorile comune care îi motivează pe rezidenți să exercite controlul teritorial, alături de amenajarea fizică care permite acest lucru. Cele două concepte sunt complementare, mai degrabă decât alternative. Caracterizarea comunității de interese ca o dezvoltare distinctă de a doua etapă este o sinteză interpretativă susținută de sursele citate mai sus; aceasta nu reproduce o afirmație explicită a lui Newman disponibilă pentru verificare directă în dosarele proiectului.

CPTED (Crime Prevention Through Environmental Design) / CPTED (Prevenirea criminalității prin proiectarea mediului înconjurător)

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: „Process for analysing and assessing crime and security risks to guide development, urban design, site management and the use of the built environment in order to prevent and reduce crime and the fear of crime, and to promote and improve public health, quality of life and sustainability”.

RO: ”Proces de analiză și evaluare a riscurilor de criminalitate și de securitate care orientează dezvoltarea, proiectarea urbană, managementul amplasamentului și utilizarea mediului construit, în scopul prevenirii și reducerii criminalității și a fricii de criminalitate, precum și al promovării și îmbunătățirii sănătății publice, a calității vieții și a sustenabilității”.

EN, Note 1 to entry: „Environmental design refers to the applied arts and sciences dealing with creating the human-designed environment”.

RO, Nota 1 la termen: „Proiectarea mediului înconjurător se referă la artele și științele aplicate care se ocupă cu crearea mediului construit de către om”.

Crime / Criminalitate, infracționalitate

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: „This includes 'specific forms of crime' as well as fear of crime and feelings of insecurity. The specific forms of crime are often of an opportunistic nature. Crimes, as well as uncivil acts or anti-social behaviour, can include: burglary, theft, vandalism, street violence (as opposed to domestic violence), graffiti, littering, etc.”

RO: Aceasta include „forme specifice de infracțiuni”, precum și teama de infracțiuni și sentimentul de nesiguranță. Formele specifice de infracțiuni au adesea un caracter oportunist. Infracțiunile, precum și actele de incivilitate sau comportamentul antisocial,

pot include: spargeri, furturi, vandalism, violență stradală (spre deosebire de violență domestică), graffiti, aruncarea deșeurilor pe stradă etc.

EN, Note 1: *This is a working definition specific to the CPTED context of the EU Manual, broader than the legal definitions of crime in criminal law. It is the definition relevant to the CPTED practitioner working at the level of urban planning and community safety, not the definition relevant to a criminal court.*

EN, Note 2: *ISO 22341:2021 does not provide a stand-alone definition of crime. In clause 1 (Scope), the standard specifies that the term "security" is used in a broad manner to include all crime, safety and security-specific applications. CPTED, in the meaning of ISO 22341, addresses crime and the fear of crime jointly, as elements of the same risk concept.*

RO, Nota 1: Aceasta este o definiție de lucru specifică contextului CPTED al Manualului UE, mai largă decât definițiile juridice ale infracțiunii din dreptul penal. Este definiția relevantă pentru practicianul CPTED care lucrează la nivelul planificării urbane și al siguranței comunitare, nu definiția relevantă pentru o instanță penală.

RO, Nota 2: Standardul ISO 22341:2021 nu oferă o definiție distinctă a crimei. În clauza 1 (Domeniu de aplicare), standardul precizează că termenul „securitate” este utilizat într-un sens larg, pentru a include toate aplicațiile specifice legate de criminalitate, siguranță și securitate. CPTED, în sensul standardului ISO 22341, abordează în mod concomitent criminalitatea și teama de criminalitate, ca elemente ale aceluiași concept de risc.

Crime opportunity / Oportunitate pentru criminalitate

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Configuration of physical, social and temporal factors that makes a crime feasible, attractive or rewarding to a motivated offender. Crime opportunity arises at the intersection of three elements: a motivated offender, a suitable target, and the absence of appropriate countermeasures, converging in time and place. This relationship is represented in ISO 22341 as the crime and security risk triangle (Figure 2). CPTED operates by reducing or eliminating one or more of these enabling conditions through environmental design, thereby breaking the convergence that makes crime possible.*

RO: Configurația factorilor fizici, sociali și temporali care fac ca o infracțiune să fie posibilă, atractivă sau profitabilă pentru un infractor motivat. Oportunitatea de comitere a unei infracțiuni apare la intersecția a trei elemente: un infractor motivat, o țintă potrivită și absența unor contramăsuri adecvate, care converg în timp și spațiu. Această relație este reprezentată în standardul ISO 22341 sub forma triunghiului infracționalității și riscului de securitate (Figura 2). CPTED funcționează prin reducerea sau eliminarea

uneia sau mai multor condiții favorabile prin proiectarea mediului, rupând astfel convergența care face posibilă comiterea infracțiunii.

EN Note: ISO 22341 describes vulnerabilities as "the opportunities for negative effects and the lack of maturity related to the effectiveness of the associated countermeasures" (clause 4). The offender's perception of those conditions as enabling a successful action is a key factor: the same environment may present different levels of crime opportunity depending on how a potential offender reads the signals projected by the space..

RO Notă: Standardul ISO 22341 descrie vulnerabilitățile ca fiind „ocaziile de producere a unor efecte negative și lipsa de maturitate legată de eficacitatea contramăsurilor asociate” (clauza 4). Percepția infractorului asupra acestor condiții ca fiind propice unei acțiuni reușite este un factor cheie: același mediu poate prezenta niveluri diferite de oportunitate de comitere a unei infracțiuni, în funcție de modul în care un potențial infractor interpretează semnalele transmise de spațiu.

Crime prevention / Prevenirea criminalității

[1] ISO 22300:2025

EN: „Measures taken to avoid an undesirable event”.

RO: Măsuri luate pentru a evita un eveniment nedorit.

EN, Note 1 to entry (ISO 22300:2025, clauza 3.1.52): „Removing the vulnerability to an undesirable event is also a measure to achieve prevention.”

EN, Note 2: ISO 22300:2025 provides a general definition of prevention applicable across the entire field of security and resilience. Crime prevention, in the CPTED context, is a specialization of this general definition, focused on undesirable events that take the form of criminal acts or the fear of crime in the built environment. ISO 22341 does not redefine crime prevention but uses it consistently with the ISO 22300 understanding..

RO, Nota 1: „Eliminarea vulnerabilității la un eveniment nedorit constituie, de asemenea, o măsură de prevenire.”

RO, Nota 2: ISO 22300:2025 oferă o definiție generală a prevenirii, aplicabilă în întregul domeniu al securității și rezilienței. Prevenirea criminalității, în contextul CPTED, reprezintă o specializare a acestei definiții generale, axată pe evenimentele nedorite care iau forma unor acte criminale sau a temerii de comitere a unor infracțiuni în mediul construit. ISO 22341 nu redefineste

prevenirea criminalității, ci o utilizează în concordanță cu interpretarea din ISO 22300.

Defensible space / Spațiu defensibil

[1] Newman, O. (1972). *Defensible Space: Crime Prevention Through Urban Design*. New York: Macmillan, verificat prin Fennelly, L.J., Perry, M.A. (2018). *CPTED and Traditional Security Countermeasures*. Boca Raton: CRC Press, capitolul 2, și prin Atlas, R.I. (ed.) (2008). *21st Century Security and CPTED*. Boca Raton: CRC Press, capitolul 6

EN: „A residential environment whose physical characteristics, building layout and site plan, function to allow inhabitants themselves to become the key agents in ensuring their own security.” *Defensible space is "a surrogate term for the range of mechanisms, real and symbolic barriers, strongly defined areas of influence, and improved opportunities for surveillance, that combine to bring the environment under the control of its residents”.*

RO: „Un mediu rezidențial ale cărei caracteristici fizice, dispunerea clădirilor și planul amplasamentului sunt concepute astfel încât să le permită locuitorilor înșiși să devină actorii principali în asigurarea propriei securități.” Spațiul defensibil este „un termen generic care desemnează ansamblul mecanismelor, al barierelor reale și simbolice, al zonelor de influență clar delimitate și al oportunităților îmbunătățite de supraveghere, care se combină pentru a plasa mediul sub controlul locuitorilor săi.”

EN, Note 1: *Newman identified four core components of defensible space design: (1) defining perceived zones of territorial influence; (2) providing surveillance opportunities for residents; (3) placing residential structures in proximity to safe areas; (4) designing sites and buildings so that occupants are not perceived as vulnerable or isolated. The sources available in the project present these components with minor variations in formulation; this note reflects a synthesis of the two primary secondary sources cited above.*

RO, Nota 1: Newman a identificat patru componente esențiale ale proiectării spațiului defensibil: (1) definirea zonelor percepute de influență teritorială; (2) asigurarea de oportunități de supraveghere pentru rezidenți; (3) amplasarea structurilor rezidențiale în proximitatea zonelor sigure; (4) proiectarea amplasamentelor și clădirilor astfel încât ocupanții să nu fie percepuți ca vulnerabili sau izolați. Sursele disponibile în cadrul proiectului prezintă aceste componente cu variații minore în formulare; această notă reflectă o sinteză a celor două surse secundare principale citate mai sus.

EN, Note 2: *Newman developed defensible space through a hierarchy of four levels of territoriality: public, semi-public, semi-private and private. This hierarchy*

is treated as a separate entry in Section 4 of this glossary (Spatial hierarchy / Territorial gradient).

RO, Nota 2: Newman a dezvoltat conceptul de spațiu defensibil printr-o ierarhie de patru niveluri de teritorialitate: public, semi-public, semi-privat și privat. Această ierarhie este tratată ca o intrare separată în secțiunea 4 a acestui glosar (Ierarhia spațială / Gradientul teritorial).

Designing out crime / Proiectare împotriva criminalității

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: Term used in the European tradition, especially British and Dutch, as a synonym for CPTED, with the acronym DOC. The equivalence between CPTED and Designing Out Crime was formally recognized at EU level in 2001, when the Justice and Home Affairs Council of the European Union acknowledged that CPTED/DOC has proven to be a useful, effective and feasible strategy to prevent crime and feelings of insecurity. Designing out crime emphasizes the proactive aspect of design as a means of eliminating crime opportunities before they materialize, by intervening at the planning, design and management stages of the built environment. The term is used interchangeably with CPTED in much of the European professional literature.

RO: Termen utilizat în tradiția europeană, în special în cea britanică și olandeză, ca sinonim pentru CPTED, cu acronimul DOC. Echivalența dintre CPTED și „Designing Out Crime” a fost recunoscută oficial la nivelul UE în 2001, când Consiliul Justiție și Afaceri Interne al Uniunii Europene a recunoscut că CPTED/DOC s-a dovedit a fi o strategie utilă, eficientă și fezabilă pentru prevenirea criminalității și a sentimentului de nesiguranță. Designing out crime pune accentul pe aspectul proactiv al proiectării ca mijloc de eliminare a oportunităților de comitere a infracțiunilor înainte ca acestea să se materializeze, prin intervenția în etapele de planificare, proiectare și gestionare a mediului construit. Termenul este utilizat în mod interschimbabil cu CPTED în mare parte din literatura de specialitate europeană.

EN, Note: In the UK, related approaches include Design Against Crime (DAC) and the police scheme Secured by Design (SBD). In the Netherlands, the equivalent scheme is the Police Label Secure Housing. These are all practical implementations of the same underlying CPTED/DOC principle.

RO: În Regatul Unit, abordările conexe includ „Design Against Crime” (DAC) și programul poliției „Secured by Design” (SBD). În Țările de Jos, programul echivalent este „Police Label Secure Housing”. Toate acestea sunt implementări practice ale aceluiași principiu CPTED/DOC.

Environmental design / Proiectarea mediului înconjurător

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: „Environmental design refers to the applied arts and sciences dealing with creating the human-designed environment”.

RO: „Proiectarea mediului înconjurător se referă la artele și științele aplicate care se ocupă cu crearea mediului construit de către om.”

EN, Note: ISO 22341 introduces this definition not as a stand-alone term in clause 3, but as Note 1 to entry of clause 3.1 (the definition of CPTED), indicating that environmental design is the means by which CPTED operates. The standard does not enumerate specific disciplines within environmental design. In professional practice, the term is understood to encompass any applied discipline that contributes to creating the human-designed environment, including architecture, urban design, landscape architecture and site management, among others.

RO, Notă: Standardul ISO 22341 introduce această definiție nu ca termen de sine stătător în clauza 3, ci ca Notă 1 la clauza 3.1 (definiția CPTED), indicând faptul că proiectarea mediului este mijlocul prin care funcționează CPTED. Standardul nu enumeră discipline specifice în cadrul proiectării mediului. În practica profesională, se înțelege că termenul cuprinde orice disciplină aplicată care contribuie la crearea mediului proiectat de om, inclusiv arhitectura, proiectarea urbană, arhitectura peisagistică și gestionarea amplasamentului, printre altele.

Evidence-based approach (CPTED) / Abordare CPTED bazată pe dovezi

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: Principle of the CPTED process by which CPTED evaluation is treated as a facilitator for CPTED as a continual improvement system. „Evidence indicates certain land uses and environmental settings can exhibit increased levels of crime linked to their routine activities and can influence crime levels in nearby locations”. The evidence-based approach therefore requires that CPTED interventions be selected, applied and monitored on the basis of empirical findings about what works in particular contexts, rather than on the basis of practitioner intuition alone.

RO: Principiu al procesului CPTED prin care evaluarea CPTED este tratată ca facilitator al CPTED ca sistem de îmbunătățire continuă. „Dovezile indică faptul că anumite utilizări ale terenului și anumite contexte de mediu pot manifesta niveluri crescute de criminalitate, legate de activitățile lor de rutină, și pot influența nivelurile de criminalitate din locațiile învecinate”. Abordarea bazată pe dovezi cere, prin urmare, ca intervențiile

CPTED să fie selectate, aplicate și monitorizate pe baza rezultatelor empirice despre ce funcționează în contexte particulare, și nu pe baza intuiției practicianului.

EN, Note: *This is the sixth and final of the general principles for the CPTED process listed in clause 6.4 of ISO 22341. In professional practice, it is the principle that anchors CPTED in the empirical methodologies of environmental criminology and crime science, distinguishing contemporary evidence-informed practice from early applications that relied predominantly on intuitive design judgment.*

RO, Notă: Acesta este al șaselea și ultimul dintre principiile generale pentru procesul CPTED enumerate în clauza 6.4 a standardului ISO 22341. În practica profesională, este principiul care ancorează CPTED în metodologiile empirice ale criminologiei de mediu și științei criminalității, distingând practica contemporană bazată pe dovezi de aplicațiile timpurii care se bazau predominant pe judecata intuitivă de proiectare.

Eyes on the street / Ochi pe stradă

[1] Jacobs, J. (1961). *The Death and Life of Great American Cities*. New York: Random House, verificat prin Atlas, R.I. (ed.) (2008). *21st Century Security and CPTED*. Boca Raton: CRC Press, capitolul 6, și prin Iordache, I. Siguranța începe cu designul, secțiunea introductivă.

EN: *Concept introduced by Jane Jacobs to describe the informal, continuous social surveillance that emerges naturally in mixed-use, walkable urban environments where residents, workers and passers-by are present on the street throughout the day and the evening. According to Jacobs, urban peace is not maintained primarily by the police but by the invisible network of people who live, work and move through the space, observing one another and the street as part of their normal activity. Eyes on the street are therefore a self-policing mechanism of healthy urban environments.*

RO: Concept introdus de Jane Jacobs pentru a descrie supravegherea socială informală și continuă care apare în mod natural în mediile urbane multi-funcționale, parcurse pe jos, unde locuitorii, lucrătorii și trecătorii sunt prezenți pe stradă pe parcursul zilei și al serii. Conform lui Jacobs, pacea urbană nu este menținută în primul rând de poliție, ci de rețeaua invizibilă de oameni care trăiesc, muncesc și circulă prin spațiu, observându-se reciproc și observând strada ca parte a activității lor normale. Ochii pe stradă sunt, prin urmare, un mecanism de auto-supraveghere al mediilor urbane sănătoase.

EN, Note: *The concept was developed by Jacobs in direct opposition to the urban planning tendency of the 1950s and 1960s to separate land uses into single-function zones, which she argued eliminated the continuous street activity that made urban spaces safe. In CPTED theory, eyes on the street is the conceptual precursor to the principle of natural surveillance.*

RO, Notă: Conceptul a fost dezvoltat de Jacobs în opoziție directă cu tendința de planificare urbană din anii 1950 și 1960 de a separa utilizările terenurilor în zone cu funcție unică, despre care susținea că elimină activitatea continuă stradală ce făcea spațiile urbane sigure. În teoria CPTED, atenția asupra străzii este precursorul conceptual al principiului supravegherii naturale.

Fear of crime / Frica de criminalitate

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: „Fear of crime refers to the fear of personally becoming a victim of particular types of crime.”

RO: „Teama de criminalitate se referă la teama de a deveni personal victima anumitor tipuri de infracțiuni.”

EN, Note 1: The standard specifies that concern about crime and the degree of fear vary depending on the person, and that fear of crime can be generated by factors that create a climate of tension or discomfort in the use of a place, including vandalism, poor maintenance, or problematic environmental design that creates isolation, lack of surveillance, or lack of orientation and alternative routes.

EN, Note 2: ISO 22341 treats fear of crime as a co-equal object of CPTED intervention alongside crime itself. Both clause 1 (Scope) and clause 3.1 (definition of CPTED) explicitly address "preventing and reducing crime and the fear of crime" as the dual target of the discipline. The standard further specifies that fear of crime is an emotional reaction that is difficult to measure, and that environmental planning and design cannot directly affect the fear generated by general factors such as media reports, but can contribute positively by creating environments that do not generate anxiety.

RO, Nota 1: Standardul precizează că îngrijorarea față de criminalitate și gradul de teamă variază în funcție de persoană și că teama de criminalitate poate fi generată de factori care creează un climat de tensiune sau disconfort în utilizarea unui loc, inclusiv vandalismul, întreținerea deficitară sau o amenajare a mediului problematică care generează izolare, lipsă de supraveghere sau lipsă de orientare și de rute alternative.

RO, Nota 2: ISO 22341 tratează teama de criminalitate ca un obiect de intervenție CPTED la fel de important ca și criminalitatea în sine. Atât clauza 1 (Domeniu de aplicare), cât și clauza 3.1 (definiția CPTED) abordează în mod explicit „prevenirea și reducerea criminalității și a fricii de criminalitate” ca obiectiv dublu al disciplinei. Standardul specifică în continuare că teama de criminalitate este o reacție emoțională dificil de măsurat și că planificarea și proiectarea mediului nu pot influența direct teama generată de factori generali, cum ar fi reportajele din mass-

media, dar pot contribui pozitiv prin crearea unor medii care nu generează anxietate.

First-generation CPTED / CPTED de generația întâi

[1] Saville, G., Cleveland, G. (2008). Second-generation CPTED: The Rise and Fall of Opportunity Theory, în Atlas, R.I. (ed.). 21st Century Security and CPTED. Boca Raton: CRC Press, capitolul 7, verificat prin Fennelly, L.J., Perry, M.A. (2018). CPTED and Traditional Security Countermeasures. Boca Raton: CRC Press.

EN: Designation introduced by Saville and Cleveland to describe the original phase of CPTED practice, developed in the 1970s and 1980s, focused on the manipulation of the physical built environment to reduce crime opportunity. First-generation CPTED is characterized by its physical strategies, its theoretical anchoring in opportunity theory and rational choice, and its limited engagement with the social and community dimensions of crime prevention. Saville and Cleveland identify first-generation CPTED as effective but incomplete, requiring extension through second-generation strategies.

RO: Termen introdus de Saville și Cleveland pentru a descrie faza inițială a practicii CPTED, dezvoltată în anii 1970 și 1980, axată pe modificarea mediului fizic construit în vederea reducerii oportunităților de comitere a infracțiunilor. CPTED de prima generație se caracterizează prin strategiile sale fizice, ancorarea sa teoretică în teoria oportunității și a alegerii raționale, precum și implicarea sa limitată în dimensiunile sociale și comunitare ale prevenirii criminalității. Saville și Cleveland identifică CPTED de prima generație ca fiind eficientă, dar incompletă, necesitând extindere prin strategii de a doua generație.

EN, Note: ISO 22341 (Annex B) lists six physical CPTED strategies: natural surveillance, natural access control, territorial reinforcement, image and management/maintenance, activity support, and site hardening/target hardening. Fennelly and Perry list seven, adding geographical juxtaposition (wider environment) to the conventional six. The number of strategies is itself a discrepancy between sources, addressed in the entry "Six CPTED strategies / Seven CPTED strategies" in Section 2 of this glossary.

RO, Notă: Standardul ISO 22341 (Anexa B) enumeră șase strategii fizice CPTED: supravegherea naturală, controlul natural al accesului, consolidarea teritorială, imaginea și gestionarea/întreținerea, sprijinirea activităților și fortificarea amplasamentului/fortificarea țintei. Fennelly și Perry enumeră șapte strategii, adăugând juxtapunerea geografică (mediul înconjurător mai larg) la cele șase convenționale. Numărul de strategii reprezintă în sine o discrepanță între surse, abordată în intrarea „Șase strategii CPTED / Șapte strategii CPTED” din secțiunea 2 a acestui glosar.

Generations of CPTED / Generațiile CPTED

[1] Gibson, V.L. (2016). *Third Generation CPTED? Rethinking the Basis for Crime Prevention Strategies*. Teză de doctorat, University of Northumbria at Newcastle.

EN: *Gibson's doctoral thesis is the most extensive contemporary articulation of the generational framework in the academic literature, situating each generation in its historical, theoretical and practical context. Gibson argues that the CPTED concept requires fundamental rethinking to address persistent weaknesses: language and definition inconsistencies, transferability and engagement issues between stakeholders, and the absence of a structured approach to social context analysis. The thesis proposes an updated holistic framework that integrates physical design, social sustainability indicators and community engagement as necessary components of CPTED planning. The generational model is therefore presented as an open and evolving framework, not a closed taxonomy.*

RO: Teza de doctorat a lui Gibson reprezintă cea mai cuprinzătoare expunere contemporană a cadrului generațional din literatura academică, situând fiecare generație în contextul său istoric, teoretic și practic. Gibson susține că conceptul CPTED necesită o regândire fundamentală pentru a remedia punctele slabe persistente: inconsistențele de limbaj și definiții, problemele legate de transferabilitate și implicarea părților interesate, precum și absența unei abordări structurate a analizei contextului social. Teza propune un cadru holistic actualizat care integrează proiectarea fizică, indicatorii de sustenabilitate socială și implicarea comunității ca componente necesare ale planificării CPTED. Modelul generațional este, prin urmare, prezentat ca un cadru deschis și în evoluție, nu ca o taxonomie închisă.

Human-designed environment / Mediu construit de către om

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Term used by ISO 22341 in Note 1 to entry of clause 3.1 (the definition of CPTED), in the formulation: „Environmental design refers to the applied arts and sciences dealing with creating the human-designed environment”. The term is treated as functionally equivalent to "built environment" in the standard's usage, with the nuance that "human-designed" emphasizes the intentional, designed character of the environment, while "built" emphasizes its constructed materiality.*

RO: Termen folosit de ISO 22341 în Nota 1 la termenul din clauza 3.1 (definiția CPTED), în formularea: „Proiectarea mediului înconjurător se referă la artele și științele aplicate care se ocupă cu crearea mediului construit de către om.” Termenul este tratat ca echivalent funcțional cu „mediul construit” în utilizarea standardului, cu nuanța că „construit de către om” accentuează caracterul intenționat, proiectat al mediului, în timp ce „construit” accentuează materialitatea construită a acestuia.

EN, Note 1: *The deliberate use of „human-designed” rather than simply „built” reflects ISO 22341's emphasis on the role of design intention and design choice as the operational levers of CPTED. The environment is not merely built; it is built according to choices that can be modified to reduce crime risk.*

EN, Note 2: *See also the entry „Environmental design” in this glossary, which addresses the same Note 1 to entry of clause 3.1 from the perspective of the discipline rather than of the environment it creates.*

RO, Nota 1: *Utilizarea deliberată a expresiei „construit de către om” în locul simplei „construit” reflectă accentul pus de ISO 22341 pe rolul intenției de design și al alegerii de design ca pârgii operaționale ale CPTED. Mediul nu este doar construit; el este construit conform unor alegeri care pot fi modificate pentru a reduce riscul de criminalitate.*

RO, Nota 2: *Vezi și intrarea „Proiectare de mediu” din acest glosar, care abordează aceeași Notă 1 la intrarea din clauza 3.1 din perspectiva disciplinei, mai degrabă decât a mediului pe care îl creează.*

Offensible space / Spațiu ofensiv

[1] Atlas, R.I. (ed.) (2008). **21st Century Security and CPTED**. Boca Raton: CRC Press, capitolul 9 (Offensible Space)

EN: *Concept introduced by Randall I. Atlas as a critical extension of Newman's defensible space. While defensible space describes how design choices empower legitimate residents to control their environment and exclude offenders, offensive space describes the inverse phenomenon: criminal occupants applying the same design principles (access control, surveillance, territoriality) to obstruct legitimate authorities and to secure their illegal activities. The concept is grounded in field observations of public housing complexes, drug trade locations and other settings where the territorial control had been captured by criminal networks.*

RO: *Concept introdus de Randall I. Atlas ca extindere critică a spațiului defensibil al lui Newman. În timp ce spațiul defensibil descrie modul în care alegerile de design le permit locuitorilor legitimi să își controleze mediul și să îi excludă pe infractori, spațiul ofensiv descrie fenomenul invers: ocupanții criminali aplică aceleași principii de design (controlul accesului, supravegherea, teritorialitatea) pentru a obstrucționa autoritățile legitime și pentru a-și securiza activitățile ilegale. Conceptul este fundamentat pe observații de teren în complexe de locuințe sociale, locații ale traficului de droguri și alte contexte în care controlul teritorial a fost captat de rețele criminale.*

EN, Note: *The implication of offensive space for CPTED practice is far-reaching. Physical redesign alone is insufficient where criminal networks have established*

territorial control; intervention must include active recovery of social control by legitimate residents, often through partnerships between residents, law enforcement, social services and urban management authorities. This insight anticipates the second-generation CPTED emphasis on social cohesion and community capacity.

RO, Notă: *Implicația spațiului ofensiv pentru practica CPTED este de mare anvergură. Reproiectarea fizică singură este insuficientă acolo unde rețelele criminale au stabilit un control teritorial; intervenția trebuie să cuprindă recuperarea activă a controlului social de către locuitorii legitimi, adesea prin parteneriate între locuitori, autoritățile aplicării legii, serviciile sociale și autoritățile de management urban. Această observație anticipează accentul generației a II-a CPTED pe coeziunea socială și capacitatea comunitară.*

Protective security / Securitate preventivă

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Term used in the title of ISO 22341 to designate the sub-field of security concerned with preventive measures, distinct from reactive security or post-incident response. The standard does not provide a stand-alone definition of protective security, but its use in the title indicates that CPTED is situated within this sub-field. Based on the standard's scope and the structure of the ISO/TC 292 family of standards, protective security focuses on reducing the likelihood and impact of adverse events through design, planning and management interventions implemented before the events occur.*

RO: Termen utilizat în titlul standardului ISO 22341 pentru a desemna subdomeniul securității care se ocupă de măsuri preventive, distinct de securitatea reactivă sau de răspunsul post-incident. Standardul nu oferă o definiție de sine stătătoare a securității preventive, dar utilizarea sa în titlu indică faptul că CPTED se situează în acest subdomeniu. Pe baza domeniului de aplicare al standardului și a structurii familiei de standarde ISO/TC 292, securitatea preventivă se concentrează pe reducerea probabilității și impactului evenimentelor adverse prin intervenții de proiectare, planificare și management implementate înainte de producerea evenimentelor.

Public health (in CPTED context) / Sănătate publică (în context CPTED)

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Public health appears in the definition of CPTED in clause 3.1 as one of the objectives of the discipline. The definition structures these objectives in two groups: preventing and reducing crime and the fear of crime, and promoting and improving*

public health, quality of life and sustainability. The standard therefore treats public health not as a tangential benefit of CPTED but as a co-equal goal within the second group of objectives, alongside quality of life and sustainability.

RO: Sănătatea publică apare în definiția CPTED la clauza 3.1 ca unul dintre obiectivele disciplinei. Definiția structurează aceste obiective în două grupuri: prevenirea și reducerea criminalității și a fricii de criminalitate și promovarea și îmbunătățirea sănătății publice, a calității vieții și a sustenabilității. Prin urmare, standardul tratează sănătatea publică nu ca pe un beneficiu tangențial al CPTED, ci ca pe un obiectiv egal în cadrul celui de-al doilea grup de obiective, alături de calitatea vieții și sustenabilitate.

EN, Note: *ISO 22341 does not provide a stand-alone definition of public health; the term is used in its general sense. The inclusion of public health as an explicit objective of CPTED reflects the discipline's evolution beyond narrowly crime-focused interventions towards a broader framework of urban wellbeing, consistent with the evidence base linking the quality of the built environment to physical and mental health outcomes.*

RO, Notă: *ISO 22341 nu oferă o definiție de sine stătătoare a sănătății publice; termenul este utilizat în sensul său general. Includerea sănătății publice ca obiectiv explicit al CPTED reflectă evoluția disciplinei dincolo de intervențiile strict axate pe criminalitate către un cadru mai larg al bunăstării urbane, în concordanță cu baza de dovezi care leagă calitatea mediului construit de rezultatele sănătății fizice și mintale.*

Quality of life (in CPTED context) / Calitatea vieții (în context CPTED)

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Quality of life appears in the definition of CPTED in clause 3.1 as one of the objectives grouped under promoting and improving public health, quality of life and sustainability. The standard does not provide a stand-alone definition of quality of life but treats it as the comprehensive measure of outcomes that include but exceed the absence of crime, encompassing well-being, satisfaction with the environment, ability to use public spaces, sense of belonging and access to community amenities.*

RO: Calitatea vieții apare în definiția CPTED la clauza 3.1 ca unul dintre obiectivele grupate sub promovarea și îmbunătățirea sănătății publice, a calității vieții și a sustenabilității. Standardul nu oferă o definiție de sine stătătoare a calității vieții, ci o tratează ca măsură cuprinzătoare a rezultatelor care includ, dar depășesc absența criminalității, cuprinzând bunăstarea, satisfacția față de mediu, capacitatea de a utiliza spațiile publice, sentimentul de apartenență și accesul la facilitățile comunității.

[2] ISO 37120:2018 / SR ISO 37120:2020

EN: ISO 37120 ("Sustainable cities and communities — Indicators for city services and quality of life") provides the international reference framework for measuring quality of life at urban level. ISO 22341 explicitly references ISO 37120 in clause 6.4.4 (Note), specifying that it provides a uniform approach to measurement for a holistic and integrated approach to sustainable development and the resilience of communities, and that the number of property crimes and violent crimes is a core or supporting indicator for sustainable development under that framework.

RO: ISO 37120 („Orașe și comunități sustenabile — Indicatori pentru serviciile urbane și calitatea vieții”) oferă cadrul internațional de referință pentru măsurarea calității vieții la nivel urban. ISO 22341 face referire explicită la ISO 37120 în clauza 6.4.4 (Notă), specificând că acesta oferă o abordare uniformă a măsurării pentru o abordare holistică și integrată a dezvoltării durabile și a rezilienței comunităților și că numărul infracțiunilor împotriva proprietății și al infracțiunilor violente este un indicator central sau de sprijin pentru dezvoltarea durabilă în cadrul respectiv.

Second-generation CPTED / CPTED de generația a II-a

[1] Saville, G., Cleveland, G. (1997/1999). 2nd Generation CPTED: An Antidote to the Social Y2K Virus of Urban Design. Unpublished manuscript, circulated between 1997 and 1999; subsequently developed in Saville, G., Cleveland, G. (2008). Second-generation CPTED, în Atlas, R.I. (ed.). 21st Century Security and CPTED. Boca Raton: CRC Press, capitolul 7.

EN: Extension of CPTED introduced by Saville and Cleveland to address the limitations of first-generation practice in dealing with the social and community dimensions of crime prevention. Where first-generation CPTED operates predominantly through the manipulation of physical environment, second-generation CPTED introduces four social principles: social cohesion, social connectivity, community culture and threshold capacity.

RO: Extinderea CPTED introdusă de Saville și Cleveland pentru a aborda limitele practicii de primă generație în abordarea dimensiunilor sociale și comunitare ale prevenirii criminalității. În timp ce CPTED de primă generație operează predominant prin manipularea mediului fizic, CPTED de a doua generație introduce patru principii sociale: coeziune socială, conectivitate socială, cultură comunitară și capacitate prag.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: ISO 22341 incorporates second-generation CPTED into its normative framework, treating the social field of CPTED concepts as a co-equal counterpart of the physical field. Clause 5.2.1 specifies the four strategies for social CPTED: social cohesion, social connectivity, community culture and threshold capacity. Clause 6.4.2 requires that the

two fields operate as interactive rather than stand-alone. Annex B provides detailed descriptions of each social strategy.

RO: ISO 22341 încorporează CPTED de a doua generație în cadrul său normativ, tratând domeniul social al conceptelor CPTED ca o contrapartidă egală a domeniului fizic. Clauza 5.2.1 specifică cele patru strategii pentru CPTED social: coeziune socială, conectivitate socială, cultură comunitară și capacitate prag. Clauza 6.4.2 impune ca cele două domenii să funcționeze interactive, mai degrabă decât independente. Anexa B oferă descrieri detaliate ale fiecărei strategii sociale.

EN, Note: *The definitions of the four social strategies in the glossar follow the original Saville and Cleveland formulation. The normative definitions from ISO 22341 Annex B are as follows, for reference: social cohesion involves nurturing mutual respect and appreciation of similarities and differences between people and groups; community connectivity involves partnerships within the community to encourage community self-policing; community culture is present when residents share a sense of place and participate in festivals, cultural events and local activities; threshold capacity relates to neighbourhoods as ecosystems with a finite carrying capacity for certain activities and land uses.*

RO, Notă: *Definițiile celor patru strategii sociale din glosar respectă formularea originală Saville și Cleveland. Definițiile normative din ISO 22341 Anexa B sunt următoarele, pentru referință: coeziunea socială implică cultivarea respectului reciproc și aprecierea asemănărilor și diferențelor dintre oameni și grupuri; conectivitatea comunității implică parteneriate în cadrul comunității pentru a încuraja auto-controlul comunității; cultura comunitară este prezentă atunci când locuitorii împărtășesc un sentiment al locului și participă la festivaluri, evenimente culturale și activități locale; capacitatea prag se referă la cartiere ca ecosisteme cu o capacitate de încărcare finită pentru anumite activități și utilizări ale terenurilor.*

Security (in CPTED context) / Securitate (în context CPTED)

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Within ISO 22341, "the term 'security' is used in a broad manner to include all crime, safety and security-specific applications, so it is applicable to public and private organizations, regardless of type, size or nature." This broad usage distinguishes the security concept of ISO 22341 from narrower definitions in adjacent ISO standards, where security is restricted to specific operational domains, such as information security or private security operations.*

RO: În cadrul standardului ISO 22341, „termenul «securitate» este utilizat într-un mod larg pentru a include toate aplicațiile specifice criminalității, siguranței și securității, astfel încât este aplicabil organizațiilor publice și private, indiferent de tip, dimensiune sau

natură.” Această utilizare largă distinge conceptul de securitate din ISO 22341 de definițiile mai restrânse din standardele ISO adiacente, unde securitatea este limitată la domenii operaționale specifice, cum ar fi securitatea informațiilor sau operațiunile de securitate privată.

EN, Note: *The broad definition of security in ISO 22341 includes the safety dimension, which in many other contexts is treated as distinct from security. This integration is significant for CPTED practice, because crime prevention and accident prevention are often addressed through similar interventions in the built environment, such as lighting, sight lines and clear circulation paths. The standard's broad definition allows CPTED to address both dimensions through a unified process.*

RO, Notă: Definiția largă a securității din ISO 22341 include dimensiunea siguranței, care în multe alte contexte este tratată ca fiind distinctă de securitate. Această integrare este semnificativă pentru practica CPTED, deoarece prevenirea criminalității și prevenirea accidentelor sunt adesea abordate prin intervenții similare în mediul construit, cum ar fi iluminatul, liniile de vizibilitate și căile de circulație libere. Definiția largă a standardului permite CPTED să abordeze ambele dimensiuni printr-un proces unificat.

[2] ISO 22300:2025

EN: *ISO 22300:2025 (the vocabulary standard referenced as the normative basis for ISO 22341) defines security as "freedom from unacceptable risk of harm to individuals, assets, systems, or organizations from intentional acts." This definition emphasizes two elements: the intentional character of the harm against which security operates, and the threshold of acceptability of risk rather than the absolute elimination of harm. The combination of the ISO 22341 broad usage (clause 1) and the ISO 22300:2025 definition produces a layered understanding of security in the CPTED context. The ISO 22300 definition anchors security in protection from intentional acts, while ISO 22341 extends the scope to include safety and broader crime-related harms, including the fear of crime, which are not necessarily the result of a single intentional act directed at a specific individual or asset. This extension is explicit in the ISO 22341 scope and is what makes CPTED a broader discipline than traditional physical security*

RO: ISO 22300:2025 (standardul de vocabular la care se face referire ca bază normativă pentru ISO 22341) definește securitatea ca fiind „lipsa de riscuri inacceptabile de vătămare a persoanelor, activelor, sistemelor sau organizațiilor din cauza unor acte intenționate”. Această definiție subliniază două elemente: caracterul intenționat al vătămării împotriva căreia operează securitatea și pragul de acceptabilitate a riscului, mai degrabă decât eliminarea absolută a vătămării. Combinarea utilizării largi a ISO 22341 (clauza 1) și a definiției ISO 22300:2025 produce o înțelegere stratificată a securității în contextul CPTED. Definiția ISO 22300 ancorează securitatea în protecția

împotriva actelor intenționate, în timp ce ISO 22341 extinde domeniul de aplicare pentru a include siguranța și daunele mai largi legate de criminalitate, inclusiv teama de infracțiuni, care nu sunt neapărat rezultatul unui singur act intenționat îndreptat împotriva unei anumite persoane sau a unui anumit activ. Această extindere este explicită în domeniul de aplicare ISO 22341 și este ceea ce face din CPTED o disciplină mai largă decât securitatea fizică tradițională..

Sustainability (in CPTED context) / Sustenabilitate (în context CPTED)

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Sustainability appears in the definition of CPTED in clause 3.1 as one of the objectives grouped under promoting and improving public health, quality of life and sustainability. The standard develops this objective further in clause 6.4.4, requiring the organization to consider "the principles of sustainable development, which require a balanced consideration of the social, economic and environmental implications of development activities when CPTED is planned," and "the principles of resilient communities, which are to protect and enhance people's lives, secure development gains, foster an investible environment, and drive positive change".*

RO: Sustenabilitatea apare în definiția CPTED în clauza 3.1 ca unul dintre obiectivele grupate sub promovarea și îmbunătățirea sănătății publice, a calității vieții și a sustenabilității. Standardul dezvoltă acest obiectiv în continuare în clauza 6.4.4, solicitând organizației să ia în considerare „principiile dezvoltării durabile, care necesită o luare în considerare echilibrată a implicațiilor sociale, economice și de mediu ale activităților de dezvoltare atunci când se planifică CPTED” și „principiile comunităților reziliente, care au ca scop protejarea și îmbunătățirea vieții oamenilor, asigurarea câștigurilor din dezvoltare, promovarea unui mediu propice investițiilor și impulsionearea schimbărilor pozitive.”

EN, Note 1: *Clause 6.4.4 also specifies that the organization should consider incorporating sustainability and resiliency principles into environmental design or redesigning through environmentally and socially sustainable environmental design. The Note to clause 6.4.4 references ISO 37120 as the measurement framework and explicitly states that the number of property crimes and violent crimes is a core or supporting indicator for sustainable development, establishing a direct normative link between crime levels and sustainability measurement.*

RO, Nota 1: *Clauza 6.4.4 specifică, de asemenea, că organizația ar trebui să ia în considerare încorporarea principiilor de sustenabilitate și reziliență în proiectarea sau reproiectarea mediului prin intermediul unui design de mediu sustenabil din punct de vedere ecologic și social. Nota la clauza 6.4.4 face referire la ISO 37120*

ca și cadru de măsurare și afirmă în mod explicit că numărul infracțiunilor împotriva proprietății și al infracțiunilor violente este un indicator central sau de susținere a dezvoltării durabile, stabilind o legătură normativă directă între nivelurile criminalității și măsurarea sustenabilității.

EN, Note 1: *The positioning of sustainability as an explicit objective of CPTED, not merely a desirable side effect, reflects a significant evolution of the discipline. In professional practice, this means CPTED interventions should be evaluated not only for their crime prevention effectiveness but also for their contribution to sustainable development outcomes at community level.*

RO, Nota 2: *Poziționarea sustenabilității ca obiectiv explicit al CPTED, nu doar ca efect secundar dezirabil, reflectă o evoluție semnificativă a disciplinei. În practica profesională, aceasta înseamnă că intervențiile CPTED ar trebui evaluate nu numai pentru eficacitatea lor în prevenirea criminalității, ci și pentru contribuția lor la rezultatele dezvoltării durabile la nivel comunitar.*

Third-generation CPTED / CPTED de generația a III-a

[1] Gibson, V. (2016). *Third Generation CPTED? Rethinking the Basis for Crime Prevention Strategies*. Doctoral thesis, University of Northumbria at Newcastle

EN: *Designation used in the title of Gibson's doctoral thesis to refer to a potential third stage of CPTED development. The thesis does not simply describe or define a third generation but interrogates whether the conditions for it have been met, using the question mark in the title deliberately. Gibson argues that contemporary CPTED requires three fundamental advances to become genuinely effective: an updated and theoretically coherent framework that addresses language and definition inconsistencies; a structured process for social context analysis using indicators of social sustainability; and a formal integration of CPTED with sustainable development practice and policy.*

RO: Denumire utilizată în titlul tezei de doctorat a lui Gibson pentru a se referi la o potențială a treia etapă a dezvoltării CPTED. Teza nu se limitează la a descrie sau definește o a treia generație, ci întreabă dacă au fost îndeplinite condițiile pentru aceasta, folosind în mod deliberat semnul întrebării din titlu. Gibson susține că CPTED contemporan necesită trei progrese fundamentale pentru a deveni cu adevărat eficient: un cadru actualizat și coerent din punct de vedere teoretic care abordează inconsecvențele lingvistice și de definiții; un proces structurat pentru analiza contextului social utilizând indicatori de sustenabilitate socială; și o integrare formală a CPTED cu practica și politica de dezvoltare durabilă.

EN, Note 1: *Gibson's proposed model for social context analysis uses conceptual indicators drawn from the social sustainability literature, intended to guide community engagement and identify contextual factors that may affect crime, fear*

and quality of life. The thesis presents these indicators as a preliminary, open-ended framework for localised context analysis, not as a fixed or numbered checklist

EN, Note 2: *The thesis is the most extensive critical and theoretical examination of the generational framework in the academic literature available in the project files. Gibson's conclusion is that a third generation is both necessary and possible, but that its foundations must be rigorously established before the designation can be used without qualification.*

RO, Nota 1: *Modelul propus de Gibson pentru analiza contextului social utilizează indicatori conceptuali extrași din literatura de specialitate privind sustenabilitatea socială, meniți să ghideze implicarea comunității și să identifice factorii contextuali care pot afecta criminalitatea, frica și calitatea vieții. Teza prezintă acești indicatori ca un cadru preliminar, deschis, pentru analiza contextului localizat, nu ca o listă de verificare fixă sau numerotată.*

RO, Nota 2: *Teza este cea mai amplă examinare critică și teoretică a cadrului generațional din literatura academică. Concluzia lui Gibson este că o a treia generație este atât necesară, cât și posibilă, dar că fundamentele acesteia trebuie stabilite riguros înainte ca denumirea să poată fi utilizată fără rezerve.*

[2] Fennelly, L.J., Perry, M.A. (2018). CPTED and Traditional Security Countermeasures. Boca Raton: CRC Press, capitolul 112 (The Premise of Third-Generation CPTED).

EN: *Fennelly and Perry present third-generation CPTED in a brief practitioner-oriented chapter, drawing primarily on a report by the UN Interregional Crime and Justice Research Institute (UNICRI). In this framing, third-generation CPTED envisions a green sustainable approach to enhance the living standards of urbanites, focused on the synergies among CPTED, urban sustainability, technology and urban networks. Its elements include addressing energy crisis and urban pollution, reprogramming physical space based on cyberfunctionality, green urbanity, digital information portals and smart signs, and perception of safety and security through sustainable design.*

RO: *Fennelly și Perry prezintă CPTED de a treia generație într-un capitol scurt, orientat către practicieni, bazându-se în principal pe un raport al Institutului Interregional de Cercetare a Criminalității și Justiției al ONU (UNICRI). În această abordare, CPTED de a treia generație prevede o abordare ecologică și sustenabilă pentru a îmbunătăți nivelul de trai al locuitorilor din zonele urbane, axată pe sinergiile dintre CPTED, sustenabilitatea urbană, tehnologie și rețelele urbane. Elementele sale includ abordarea crizei energetice și a poluării urbane, reprogramarea spațiului fizic pe baza ciberfuncționalității, urbanitatea verde, portalurile de informații digitale și semnalizarea inteligentă, precum și percepția siguranței și securității prin design sustenabil.*

EN, Note: *The framing in this chapter differs substantially from Gibson's academic articulation. Fennelly and Perry's version emphasizes the green urbanism and technology dimensions rather than the social sustainability context analysis proposed by Gibson. The chapter is brief and explicitly acknowledges that the framework is drawn from an external source (UNICRI), reflecting the early and still-forming state of third-generation CPTED as a coherent practice framework at the time of publication.*

RO, Notă: *Încadrarea din acest capitol diferă substanțial de articularea academică a lui Gibson. Versiunea lui Fennelly și Perry pune accentul pe dimensiunile urbanismului verde și tehnologiei, mai degrabă decât pe analiza contextului sustenabilității sociale propusă de Gibson. Capitolul este scurt și recunoaște în mod explicit că cadrul este extras dintr-o sursă externă (UNICRI), reflectând starea timpurie și încă în curs de formare a CPTED de a treia generație ca un cadru de practică coerent la momentul publicării.*

Această pagină a fost lăsată albă în mod intenționat.

În designul ambiental, spațiile libere și zonele de tranziție oferă claritate, vizibilitate și control. Considerați această pagină ca pe o barieră naturală de siguranță conceptuală, un spațiu de reflexie pentru a consolida terminologia asimilată înainte de a trece la următoarea secțiune a glosarului.

This page intentionally left blank.

In environmental design, open spaces and transition zones provide clarity, visibility, and control. View this blank page as a natural barrier for conceptual safety, a reflective space to consolidate the terminology learned before moving to the next section of the glossary.

SECȚIUNEA 2 - STRATEGII CPTED

SECTION 2 - CPTED STRATEGIES

Această secțiune, cuprinde toate strategiile celor trei generații: pentru generația I (territoriality, natural surveillance, natural access control, image and maintenance, activity support, target hardening), pentru generația a II-a (social cohesion, social connectivity, community culture, threshold capacity), iar pentru generația a III-a (sustainability, social sustainability, ecological approach, technological integration, evidence-based approach).

This section covers all the strategies of the three generations: for Generation I (territoriality, natural surveillance, natural access control, image and maintenance, activity support, target hardening), for Generation II (social cohesion, social connectivity, community culture, threshold capacity), and for Generation III (sustainability, social sustainability, ecological approach, technological integration, evidence-based approach).

Termeni și definiții:

ACCESS CONTROL / CONTROLUL ACCESULUI	29
ACTIVITY SUPPORT / SUPTUL ACTIVITĂȚILOR	29
COMMUNITY CULTURE / CULTURĂ COMUNITARĂ	30
COMMUNITY CONNECTIVITY, CONNECTIVITY, SOCIAL CONNECTIVITY / CONECTIVITATE COMUNITARĂ, CONECTIVITATE, CONECTIVITATE SOCIALĂ.....	30
ECOLOGICAL APPROACH, GREEN ENVIRONMENT APPROACH / ABORDARE ECOLOGICĂ, MEDIU VERDE	31
FORMAL SURVEILLANCE / SUPRAVEGHERE FORMALĂ	32
IMAGE AND MANAGEMENT/MAINTENANCE - IMAGINE ȘI MANAGEMENT/ÎNTREȚINERE	33
INFORMAL SURVEILLANCE, SEMI-FORMAL SURVEILLANCE / SUPRAVEGHERE INFORMALĂ, SUPRAVEGHERE SEMI- FORMALĂ	34
MECHANICAL ACCESS CONTROL / CONTROL MECANIC AL ACCESULUI	35
MECHANICAL SURVEILLANCE, TECHNICAL SURVEILLANCE, ELECTRONIC SURVEILLANCE / SUPRAVEGHERE MECANICĂ, SUPRAVEGHERE TEHNICĂ, SUPRAVEGHERE ELECTRONICĂ	36
NATURAL ACCESS CONTROL / CONTROL NATURAL AL ACCESULUI.....	37
NATURAL SURVEILLANCE / SUPRAVEGHERE NATURALĂ	37
ORGANIZED ACCESS CONTROL / CONTROL ORGANIZAT AL ACCESULUI	38
ORGANIZED SURVEILLANCE / SUPRAVEGHERE ORGANIZATĂ	38
PLACE ATTACHMENT, SENSE OF PLACE / ATAȘAMENT FAȚĂ DE LOC, SENTIMENT DE LOC.....	39
SIX PHYSICAL CPTED STRATEGIES / CELE ȘASE STRATEGII FIZICE CPTED	40
SOCIAL COHESION / COEZIUNE SOCIALĂ.....	41
SOCIAL SUSTAINABILITY / SUSTENABILITATE SOCIALĂ	41
SURVEILLANCE / SUPRAVEGHERE	42
SUSTAINABLE CPTED / CPTED SUSTENABIL	43
TARGET HARDENING, SITE HARDENING / ÎNTĂRIREA ȚINTEI, ÎNTĂRIREA PERIMETRULUI.....	44
TECHNOLOGICAL INTEGRATION IN CPTED / INTEGRARE TEHNOLOGIEI ÎN CPTED	44
TERRITORIAL REINFORCEMENT / TERRITORIALITY - ÎNTĂRIREA TERITORIALITĂȚII / TERITORIALITATE.....	45
THRESHOLD CAPACITY / CAPACITATE DE PRAG	45
WAYFINDING / ORIENTARE SPAȚIALĂ PRIN DESIGN	46

Access control / Controlul accesului

[1] [1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: Access control is one of the six physical CPTED strategies of first-generation practice, listed in clause 5.2.1 and developed in Annex B. Access control as a general concept comprises three sub-types: natural access control (using spatial definition to deny access to potential targets through design), mechanical access control (using physical devices such as locks, bolts and gates), and formal or organized access control (using security personnel). The standard notes that mechanical and organized access control were not generally considered part of the early definitions of CPTED, with natural access control representing the foundational CPTED-specific application of this concept.

RO: Controlul accesului este una dintre cele șase strategii fizice CPTED ale practicii de primă generație, enumerată în clauza 5.2.1 și dezvoltată în Anexa B. Ca și concept general, controlul accesului cuprinde trei sub-tipuri: controlul natural al accesului (folosind definirea spațială pentru a nega accesul la potențiale ținte prin design), controlul mecanic al accesului (folosind dispozitive fizice precum încuietori, zăvoare și porți) și controlul formal sau organizat al accesului (folosind personal de securitate). Standardul precizează că controlul mecanic și cel organizat al accesului nu erau, în general, considerate parte din definițiile timpurii ale CPTED, controlul natural al accesului reprezentând aplicația fundamentală specific CPTED a acestui concept.

Activity support / Suportul activităților

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: Activity support is one of the six physical CPTED strategies of first-generation practice, listed in clause 5.2.1 and developed in Annex B. Legitimate activity support uses design and signage to encourage acceptable behaviour in the usage of public space and places unsafe activities (such as those involving money transactions) in safe locations (those with high levels of activity and with surveillance opportunities). Similarly, safe activities serve as attractors for legitimate users who could then act to discourage offending. This concept has clear links with those of territoriality, access control and surveillance.

RO: Suportul activităților este una dintre cele șase strategii fizice CPTED ale practicii de primă generație, enumerată în clauza 5.2.1 și dezvoltată în Anexa B. Suportul activităților legitime utilizează designul și semnalizarea pentru a încuraja comportamentul acceptabil în utilizarea spațiului public și plasează activitățile nesigure (cum ar fi cele care implică tranzacții financiare) în locații sigure (cele cu niveluri ridicate de activitate și cu oportunități de supraveghere). În mod similar, activitățile sigure funcționează ca factori

de atracție pentru utilizatorii legitimi, care pot acționa ulterior pentru a descuraja comportamentul infracțional. Acest concept are legături clare cu cele de teritorialitate, control al accesului și supraveghere.

Community culture / Cultură comunitară

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Community culture is one of the four social CPTED strategies of second-generation practice, listed in clause 5.2.1 and developed in Annex B. Community culture is present when residents come together and share a sense of place and partly explains why they can display territoriality. This relates to the community setting up and participating in festivals, cultural events and youth clubs, and commemorating significant local community events and people.*

RO: Cultura comunitară este una dintre cele patru strategii sociale CPTED ale practicii de a doua generație, enumerată în clauza 5.2.1 și dezvoltată în Anexa B. Cultura comunitară este prezentă atunci când rezidenții se reunesc și împărtășesc un sentiment de apartenență la un loc și explică parțial de ce pot manifesta teritorialitate. Aceasta se referă la comunitatea care organizează și participă la festivaluri, evenimente culturale și cluburi pentru tineri, precum și la comemorarea unor evenimente și personalități locale semnificative.

Community connectivity, connectivity, social connectivity / Conectivitate comunitară, conectivitate, conectivitate socială

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Community connectivity is one of the four social CPTED strategies of second-generation practice, listed in clause 5.2.1 and developed in Annex B. Community connectivity involves partnerships within the community. This connectivity can help to encourage and maintain community self-policing.*

RO: Conectivitatea comunitară este una dintre cele patru strategii sociale CPTED ale practicii de a doua generație, enumerată în clauza 5.2.1 și dezvoltată în Anexa B. Conectivitatea comunitară implică parteneriate în cadrul comunității. Această conectivitate poate contribui la încurajarea și menținerea autosupravegherii comunitare.

EN, Note: *ISO 22341 uses two designations for this concept: "social connectivity" in clause 5.2.1 and "community connectivity" in Annex B. In the foundational literature by Saville and Cleveland, the concept is referred to simply as "connectivity". The three designations refer to the same concept. ISO 22341's "community connectivity" emphasizes the geographic-social entity (the*

community) as the locus of connection; "social connectivity" emphasizes the social character of the connections; "connectivity" without qualifier emphasizes the structural property itself.

RO, Notă: ISO 22341 utilizează două denumiri pentru același concept: „social connectivity” (conectivitate socială) în clauza 5.2.1 și „community connectivity” (conectivitate comunitară) în Anexa B. În literatura fondatoare a lui Saville și Cleveland, conceptul este desemnat simplu prin „connectivity” (conectivitate). Cele trei denumiri se referă la același concept. Termenul „community connectivity” din ISO 22341 accentuează entitatea geografico-socială (comunitatea) ca loc al conexiunii; „social connectivity” accentuează caracterul social al conexiunilor; „connectivity” fără calificativ accentuează proprietatea structurală în sine.

[2] Saville, G., Cleveland, G. (2008). **Second-generation CPTED**, în Atlas, R.I. (ed.), **21st Century Security and CPTED**, CRC Press, capitolul 7

EN: *In the foundational literature of second-generation CPTED, Saville and Cleveland define connectivity as the neighborhood having positive relations and influence with outside agencies such as government funding sources. For the CPTED practitioner, this may include providing access to grant-writing expertise, establishing web-linked communities, and fostering neighborhood empowerment teams for participatory planning. Connectivity also includes physical connections in the form of walkways and transport routes linking the neighborhood to surrounding areas. The concept emphasizes that no community should operate in isolation from its broader urban and institutional context.*

RO: În literatura fondatoare a CPTED de a doua generație, Saville și Cleveland definesc conectivitatea ca relații pozitive și influență ale cartierului față de agenții externe, cum ar fi sursele de finanțare guvernamentale. Pentru practicianul CPTED, aceasta poate include asigurarea accesului la expertiză în scrierea de granturi, crearea de comunități conectate digital și constituirea de echipe de abilitare comunitară pentru planificare participativă. Conectivitatea include, de asemenea, legături fizice sub forma unor căi de acces pietonal și rute de transport care leagă cartierul de zonele învecinate. Conceptul subliniază că nicio comunitate nu ar trebui să funcționeze în izolare față de contextul său urban și instituțional mai larg.

Ecological approach, green environment approach / Abordare ecologică, mediu verde

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *A principle of the CPTED process by which the organization should consider green city concept planning and design in order to reduce crime and security risk; create a safe environment for residents and enhance their quality of life through investments in green*

spaces; and consider community-initiated greening of vacant lots in order to have a greater impact on reducing more serious, violent crimes.

RO: Principiu al procesului CPTED prin care organizația ar trebui să ia în considerare planificarea și proiectarea conform conceptului de „oraș verde” (green city) pentru a reduce riscul de criminalitate și insecuritate; să creeze un mediu sigur pentru rezidenți și să îmbunătățească calitatea vieții acestora prin investiții în spații verzi; și să aibă în vedere inițiativele comunitare de înverzire a terenurilor vacante, pentru un impact mai mare în reducerea criminalității violente grave.

Formal surveillance / Supraveghere formală

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *Formal surveillance refers to the surveillance duties carried out by the police or by private security personnel, in distinction to natural surveillance (which is exercised by ordinary residents and users) and semi-formal surveillance (which is carried out by service personnel such as postmen, housekeepers, concierges and housing officials in the course of their normal duties).*

RO: Supravegherea formală se referă la atribuțiile de supraveghere desfășurate de poliție sau de personalul de securitate privat, în distincție față de supravegherea naturală (exercitată de locuitorii și utilizatorii obișnuiți) și de supravegherea semi-formală (desfășurată de personalul de serviciu, precum poștași, menajeri, concierge și funcționari de locuințe, în cursul atribuțiilor lor normale).

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 references formal surveillance in Annex B, clause B.1.2, within the description of natural surveillance, by specifying that "other forms of surveillance include formal or organized surveillance (e.g. police and security patrols) and mechanical/electronic surveillance strategies (e.g. street lighting, security cameras)". The standard does not provide a stand-alone definition of formal surveillance but treats it as one of the three sub-types of surveillance, alongside natural surveillance and mechanical/electronic surveillance.*

RO: ISO 22341 face referire la supravegherea formală în Anexa B, clauza B.1.2, în cadrul descrierii supravegherii naturale, precizând că „alte forme de supraveghere includ supravegherea formală sau organizată (de exemplu, patrulare de poliție și de securitate) și strategiile de supraveghere mecanică sau electronică (de exemplu, iluminatul stradal, camerele de securitate)". Standardul nu oferă o definiție de sine stătătoare a supravegherii formale, tratând-o ca unul dintre cele trei sub-tipuri de supraveghere, alături de supravegherea naturală și cea mecanică sau electronică.

EN, Note: ISO 22341 uses "formal" and "organized" interchangeably in clause B.1.2, while the EU Manual maintains a broader distinction between formal and semi-formal surveillance. In this glossary, formal surveillance and organized surveillance are treated as separate but closely related entries, in order to respect the distinct emphases used in different sources.

RO, Notă: ISO 22341 utilizează „formal” și „organized” în mod interschimbabil în clauza B.1.2, în timp ce Manualul UE menține o distincție mai largă între supravegherea formală și cea semi-formală. În acest glosar, supravegherea formală și supravegherea organizată sunt tratate ca intrări separate, dar strâns legate, pentru a respecta accentele distincte utilizate în diferite surse.

Image and management/maintenance - Imagine și management/întreținere

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: Image and management/maintenance is one of the six physical CPTED strategies of first-generation practice, listed in clause 5.2.1 and developed in Annex B. Image and management/maintenance seek to promote a positive image and routine maintenance of the built environment to ensure the continued effective functioning of the physical environment, and this also transmits positive signals to all users. An extensive body of research supports the importance of the physical condition and image of the built environment and the potential effect on crime and the fear of crime. Poorly maintained urban space can attract crime and deter use by legitimate users. Proper maintenance allows for the continued use of a space for its intended purpose and serves as an additional expression of ownership. Maintenance prevents the reduction of visibility from landscaping overgrowth, and obstructed or inoperative lighting.

RO: Imaginea și managementul/întreținerea este una dintre cele șase strategii fizice CPTED ale practicii de primă generație, enumerată în clauza 5.2.1 și dezvoltată în Anexa B. Imaginea și managementul/întreținerea urmăresc promovarea unei imagini pozitive și a întreținerii de rutină a mediului construit, pentru a asigura funcționarea fizică eficientă continuă a acestuia, transmitând totodată semnale pozitive tuturor utilizatorilor. Un corpus extins de cercetări susține importanța condiției fizice și a imaginii mediului construit și efectul potențial al acestora asupra criminalității și fricii de criminalitate. Spațiile urbane slab întreținute pot atrage criminalitatea și descuraja utilizarea lor de către utilizatorii legitimi. Întreținerea corespunzătoare permite utilizarea continuă a unui spațiu în scopul său inițial și constituie o expresie suplimentară a simțului de proprietate. Întreținerea previne reducerea vizibilității cauzată de supracreșterea vegetației din amenajarea peisagistică, precum și de iluminatul obstrucționat sau nefuncțional.

[2] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *The principle is to keep an area free of litter, graffiti, vandalism, and damage.*

RO: Principiul constă în menținerea unei zone fără gunoaie, graffiti, vandalism și deteriorări.

EN, Note: *The EU Manual's compact definition captures the operational essence of the strategy: continuous, visible removal of signs of decay and disorder. The connection to broken windows theory is direct and explicit in the manual: untreated minor damage signals abandonment and invites further damage, while prompt repair signals active management and discourages further criminal activity.*

RO, Notă: Definiția compactă din Manualul UE surprinde esența operațională a strategiei: îndepărtarea continuă și vizibilă a semnelor de degradare și dezordine. Legătura cu teoria „ferestrelor sparte” (broken windows theory) este directă și explicită în manual: deteriorările minore netratate semnalează abandonul și invită la deteriorări ulterioare, în timp ce repararea promptă semnalează un management activ și descurajează activitatea infracțională ulterioară.

Informal surveillance, semi-formal surveillance / Supraveghere informală, supraveghere semi-formală

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *Semi-formal surveillance refers to the observation of a space carried out by service personnel in the course of their normal duties, distinct from both natural surveillance (exercised by ordinary residents and users) and formal surveillance (carried out by police or private security personnel). Examples of semi-formal surveillance include the observation exercised by postmen, housekeepers, concierges and housing officials whose presence and routine attention to the space contributes to deterring offenders and detecting incidents.*

RO: Supravegherea semi-formală se referă la observarea unui spațiu de către personalul de serviciu în cursul atribuțiilor sale normale, distinctă atât de supravegherea naturală (exercitată de locuitorii și utilizatorii obișnuiți), cât și de supravegherea formală (desfășurată de poliție sau de personalul de securitate privat). Exemple de supraveghere semi-formală includ observarea exercitată de poștași, menajeri, concierge și funcționari de locuințe, a căror prezență și atenție de rutină față de spațiu contribuie la descurajarea infractorilor și la detectarea incidentelor.

EN, Note: The EU Manual uses exclusively the term "semi-formal" for this category. The term "informal surveillance" appears in the academic literature cited in the manual (Cozens, Saville and Hillier, 2005) as part of a formal/informal pair, but in that context "informal" refers to observation by residents and users, which corresponds more closely to natural surveillance in the EU Manual's taxonomy. The two terms are not equivalent and should not be treated as synonyms.

RO, Notă: Manualul UE folosește exclusiv termenul „semi-formal” pentru această categorie. Termenul „informal surveillance” apare în literatura academică citată în manual (Cozens, Saville și Hillier, 2005) ca parte a perechii formal/informal, dar în acel context „informal” desemnează observarea exercitată de rezidenți și utilizatori, corespunzând mai degrabă supravegherii naturale din taxonomia Manualului UE. Cei doi termeni nu sunt echivalenți și nu trebuie tratați ca sinonimi.

Mechanical access control / Control mecanic al accesului

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: Mechanical access control is referenced by ISO 22341 within the description of natural access control in Annex B, clause B.1.3, which specifies that "there is also formal or organized access control (e.g. security personnel) and mechanical access control (e.g. locks and bolts), but these strategies were not generally considered as part of the early definitions of CPTED." The standard treats mechanical access control as one of the three sub-types of access control alongside natural access control and formal or organized access control, and identifies locks and bolts as its defining examples.

RO: Controlul mecanic al accesului este referit de ISO 22341 în cadrul descrierii controlului natural al accesului din Anexa B, clauza B.1.3, care precizează că „există, de asemenea, controlul formal sau organizat al accesului (de exemplu, personal de securitate) și controlul mecanic al accesului (de exemplu, încuietori și zăvoare), dar aceste strategii nu erau, în general, considerate parte din definițiile timpurii ale CPTED." Standardul tratează controlul mecanic al accesului ca unul dintre cele trei sub-tipuri ale controlului accesului, alături de controlul natural și cel formal sau organizat, și identifică încuietorile și zăvoarele ca exemple definitorii.

[2] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: The EU Manual defines access control in general terms as the concept by which "the offender should not dare, and/or be able, to get into an area, building, or space." The manual does not provide a separate definition for mechanical access control within the definitions section, but the broader access control concept encompasses physical security devices that prevent unauthorized entry.

RO: Manualul UE definește controlul accesului în termeni generali ca acel concept prin care „infractorul nu ar trebui să îndrăznească și/sau să poată pătrunde într-o zonă, clădire sau spațiu.” Manualul nu oferă o definiție separată pentru controlul mecanic al accesului în secțiunea de definiții, dar conceptul general de control al accesului include dispozitivele de securitate fizică care împiedică accesul neautorizat.

Mechanical surveillance, technical surveillance, electronic surveillance / Supraveghere mecanică, supraveghere tehnică, supraveghere electronică

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: ISO 22341 references mechanical or electronic surveillance within the description of natural surveillance in Annex B, clause B.1.2, by specifying that "other forms of surveillance include formal or organized surveillance (e.g. police and security patrols) and mechanical/electronic surveillance strategies (e.g. street lighting, security cameras)." The standard treats mechanical or electronic surveillance as one of the three sub-types of surveillance alongside natural surveillance and formal or organized surveillance, and identifies street lighting and security cameras as its defining examples.

RO: ISO 22341 face referire la supravegherea mecanică sau electronică în cadrul descrierii supravegherii naturale din Anexa B, clauza B.1.2, precizând că „alte forme de supraveghere includ supravegherea formală sau organizată (de exemplu, patrulă de poliție și de securitate) și strategiile de supraveghere mecanică sau electronică (de exemplu, iluminatul stradal, camerele de securitate).” Standardul tratează supravegherea mecanică sau electronică ca unul dintre cele trei sub-tipuri ale supravegherii, alături de supravegherea naturală și cea formală sau organizată, și identifică iluminatul stradal și camerele de securitate ca exemple definitorii.

EN, Note: The term "security cameras" used in ISO 22341 corresponds to the contemporary designation VSS (video surveillance system), introduced by EN IEC 62676-4:2025 to replace the historic designation CCTV (closed-circuit television). All entries in this glossary that refer to video-based surveillance use the term VSS, with CCTV treated as a historical synonym.

RO, Notă: Termenul „camere de securitate” utilizat în ISO 22341 corespunde denumirii actuale VSS (video surveillance system, sistem de supraveghere video), introdusă de EN IEC 62676-4:2025 pentru a înlocui denumirea istorică CCTV (closed-circuit television, televiziune cu circuit închis). Toate intrările din acest glosar care se referă la supravegherea bazată pe video utilizează termenul VSS, cu CCTV tratat ca sinonim istoric.

Natural access control / Control natural al accesului

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Natural access control is one of the six physical CPTED strategies of first-generation practice, listed in clause 5.2.1 and developed in Annex B. The CPTED concept of using spatial definition to deny access to potential targets is known as "natural access control" and is focused on reducing opportunities for crime by creating a heightened perception of risk in offenders. It can also empower local interested parties to watch over spaces and potentially intervene. There is also formal or organized access control (e.g. security personnel) and mechanical access control (e.g. locks and bolts), but these strategies were not generally considered as part of the early definitions of CPTED. The refinement of this concept has added the strategies of legitimate activity support, image/space management and precinct/site hardening to the CPTED toolbox.*

RO: Controlul natural al accesului este una dintre cele șase strategii fizice CPTED ale practicii de primă generație, enumerată în clauza 5.2.1 și dezvoltată în Anexa B. Conceptul CPTED de utilizare a definiției spațiale pentru a nega accesul la potențiale ținte este cunoscut ca „controlul natural al accesului” și este axat pe reducerea oportunităților de criminalitate prin crearea unei percepții sporite a riscului în rândul infractorilor. Poate, de asemenea, să îi responsabilizeze pe actorii locali interesați să supravegheze spațiile și să intervină potențial. Există, de asemenea, controlul formal sau organizat al accesului (de exemplu, personal de securitate) și controlul mecanic al accesului (de exemplu, încuietori și zăvoare), dar aceste strategii nu erau, în general, considerate parte din definițiile timpurii ale CPTED. Rafinarea acestui concept a adăugat în instrumentarul CPTED strategiile de susținere a activităților legitime, managementul imaginii sau al spațiului și întărirea perimetrului sau a țintei.

Natural surveillance / Supraveghere naturală

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Natural surveillance is one of the six physical CPTED strategies of first-generation practice, listed in clause 5.2.1 and developed in Annex B. The promotion of natural surveillance is a long-established crime prevention strategy. Opportunities for residents to observe the street are facilitated by, for example, the design of the street, the location of entrances and the placement of windows. This natural surveillance is considered as a form of capable guardianship that can reduce crime since offenders who perceive that they can be observed (even if they are not) are less likely to offend, in the light of the increased potential for intervention and apprehension. Other forms of surveillance include formal or organized surveillance (e.g. police and security patrols) and mechanical/electronic surveillance strategies (e.g. street lighting, security cameras)..*

RO: Supravegherea naturală este una dintre cele șase strategii fizice CPTED ale practicii de primă generație, enumerată în clauza 5.2.1 și dezvoltată în Anexa B. Promovarea supravegherii naturale este o strategie de prevenire a criminalității consacrată de mult timp. Oportunitățile pentru ca rezidenții să observe strada sunt facilitate de, de exemplu, designul străzii, amplasarea intrărilor și plasarea ferestrelor. Această supraveghere naturală este considerată o formă de guardianship capabil (capable guardianship) care poate reduce criminalitatea, deoarece infractorii care percep că pot fi observați (chiar dacă nu sunt) sunt mai puțin predispuși să comită infracțiuni, în lumina potențialului sporit de intervenție și prindere. Alte forme de supraveghere includ supravegherea formală sau organizată (de exemplu, patrulare de poliție și de securitate) și strategiile de supraveghere mecanică sau electronică (de exemplu, iluminatul stradal, camerele de securitate).

Organized access control / Control organizat al accesului

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Organized access control is referenced by ISO 22341 within the description of natural access control in Annex B, clause B.1.3, which specifies that "there is also formal or organized access control (e.g. security personnel) and mechanical access control (e.g. locks and bolts), but these strategies were not generally considered as part of the early definitions of CPTED." The standard treats organized access control as one of the three sub-types of access control alongside natural access control and mechanical access control, and identifies security personnel as its defining example.*

RO: Controlul organizat al accesului este menționat de ISO 22341 în cadrul descrierii controlului natural al accesului din Anexa B, clauza B.1.3, care precizează că „există, de asemenea, controlul formal sau organizat al accesului (de exemplu, personal de securitate) și controlul mecanic al accesului (de exemplu, încuietori și zăvoare), dar aceste strategii nu erau, în general, considerate parte din definițiile timpurii ale CPTED." Standardul tratează controlul organizat al accesului ca unul dintre cele trei sub-tipuri ale controlului accesului, alături de controlul natural și cel mecanic, și identifică personalul de securitate ca exemplu definitoriu.

Organized surveillance / Supraveghere organizată

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Organized surveillance is referenced by ISO 22341 within the description of natural surveillance in Annex B, clause B.1.2, by specifying that "other forms of surveillance include formal or organized surveillance (e.g. police and security patrols) and mechanical/electronic surveillance strategies (e.g. street lighting, security cameras)." The standard treats organized surveillance as one of the three sub-types of surveillance*

alongside natural surveillance and mechanical/electronic surveillance, and identifies police and security patrols as its defining examples.

RO: Supravegherea organizată este menționată de ISO 22341 în cadrul descrierii supravegherii naturale din Anexa B, clauza B.1.2, prin precizarea că „alte forme de supraveghere includ supravegherea formală sau organizată (de exemplu, patrulă de poliție și de securitate) și strategiile de supraveghere mecanică sau electronică (de exemplu, iluminatul stradal, camerele de securitate).” Standardul tratează supravegherea organizată ca unul dintre cele trei sub-tipuri ale supravegherii, alături de supravegherea naturală și cea mecanică sau electronică, și identifică patrulăle de poliție și de securitate ca exemple definitorii.

EN, Note: ISO 22341 treats "formal" and "organized" as synonymous designations for this sub-type of surveillance. The EU Manual for Police Officers maintains a broader distinction between formal surveillance (carried out by police or private security personnel) and semi-formal surveillance (carried out by service personnel in the course of their normal duties). Organized surveillance in ISO 22341 corresponds to formal surveillance in EU Manual usage.

RO, Notă: ISO 22341 tratează „formal” și „organized” ca denumiri sinonime pentru acest sub-tip de supraveghere. Manualul UE pentru ofițeri de poliție menține o distincție mai largă între supravegherea formală (desfășurată de poliție sau de personalul de securitate privat) și supravegherea semi-formală (desfășurată de personalul de serviciu în cursul atribuțiilor normale). Supravegherea organizată din ISO 22341 corespunde supravegherii formale în terminologia Manualului UE.

Place attachment, sense of place / Atașament față de loc, sentiment de loc

[1] Gibson, V. (2016). Third Generation CPTED? Doctoral thesis, University of Northumbria, capitolele 8 și 11

EN: Gibson identifies place making and local attachment as factors impacting the social sustainability of communities, treating them as components of the broader social context that conditions the effectiveness of CPTED initiatives. In Gibson's framework, communities that lack local attachment and a sense of place show reduced ownership and capable guardianship, which in turn limits the long-term effectiveness of crime prevention strategies. Place making and local attachment are analysed within Gibson's model as indicators of social sustainability, alongside cohesion, connectivity and other community-level factors.

RO: Gibson identifică placemaking-ul și atașamentul local ca factori care influențează sustenabilitatea socială a comunităților, tratându-le ca elemente ale contextului social mai larg care condiționează eficacitatea intervențiilor CPTED. În cadrul propus de

Gibson, comunitățile care nu au atașament local și un sentiment de apartenență la un loc prezintă un simț al proprietății și un guardianship capabil reduse, ceea ce limitează eficacitatea pe termen lung a strategiilor de prevenire a criminalității. Placemaking-ul și atașamentul local sunt analizate în modelul lui Gibson ca indicatori ai sustenabilității sociale, alături de coeziune, conectivitate și alți factori la nivel de comunitate.

Six physical CPTED strategies / Cele șase strategii fizice CPTED

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: ISO 22341 specifies six strategies for physical CPTED, listed in clause 5.2.1: natural surveillance, natural access control, territorial reinforcement, image and management/maintenance, activity support, and site hardening/target hardening. The standard treats these six as the strategies for physical (first-generation) CPTED, to be considered alongside the four strategies for social (second-generation) CPTED listed in the same clause.

RO: ISO 22341 specifică șase strategii pentru CPTED fizic, enumerate în clauza 5.2.1: supravegherea naturală, controlul natural al accesului, întărirea teritorialității, imagine și management/întreținere, suportul activităților și întărirea amplasamentului/țintei (site hardening/target hardening). Standardul tratează aceste șase strategii ca strategiile pentru CPTED fizic (prima generație), care trebuie luate în considerare alături de cele patru strategii pentru CPTED social (a doua generație) enumerate în aceeași clauză.

EN, Note: The EU Manual for Police Officers lists six CPTED principles under a slightly different enumeration that includes "facilitating positive use" as a named principle, in addition to the strategies that correspond to the ISO 22341 list. Where sources enumerate seven strategies, the additional strategy is typically "facilitating positive use" or an equivalent formulation. This glossary adopts the ISO 22341 enumeration as the normative reference.

RO, Notă: Manualul UE pentru ofițeri de poliție enumeră șase principii CPTED cu o denumire ușor diferită, care include „facilitating positive use” (facilitarea utilizării pozitive) ca principiu denumit explicit, în plus față de strategiile care corespund listei din ISO 22341. Atunci când sursele enumeră șapte strategii, strategia suplimentară este de regulă „facilitating positive use” sau o formulare echivalentă. Acest glosar adoptă enumerarea din ISO 22341 ca referință normativă

Social cohesion / Coeziune socială

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Social cohesion is one of the four social CPTED strategies of second-generation practice, listed in clause 5.2.1 and developed in Annex B. Social cohesion involves nurturing an environment where there exists a mutual respect and appreciation of the similarities and differences between people and groups within a community. A socially cohesive community values diversity, shares a common vision and a sense of belonging, and works to develop positive relationships between people from different backgrounds.*

RO: Coeziunea socială este una dintre cele patru strategii sociale CPTED ale practicii de a doua generație, enumerată în clauza 5.2.1 și dezvoltată în Anexa B. Coeziunea socială implică cultivarea unui mediu în care există un respect reciproc și o apreciere a similarităților și diferențelor dintre persoane și grupuri din cadrul unei comunități. O comunitate cu coeziune socială valorizează diversitatea, împărtășește o viziune comună și un sentiment de apartenență și lucrează pentru dezvoltarea unor relații pozitive între persoane din medii diferite.

Social sustainability / Sustenabilitate socială

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 addresses social sustainability within the principle of sustainability and resilience in clause 6.4.4, which requires the organization to consider the principles of sustainable development, involving a balanced consideration of the social, economic and environmental implications of development activities when CPTED is planned, and to consider incorporating the principles of sustainability and resiliency into environmental design through environmentally and socially sustainable environmental design. The clause does not use "social sustainability" as a stand-alone concept designation but employs it as an attribute of the broader sustainability and resilience principle, addressing the substantive content through the requirement to consider social implications alongside economic and environmental ones.*

RO: ISO 22341 abordează sustenabilitatea socială în cadrul principiului sustenabilității și rezilienței din clauza 6.4.4, care impune organizației să ia în considerare principiile dezvoltării durabile, implicând o analiză echilibrată a implicațiilor sociale, economice și de mediu ale activităților de dezvoltare atunci când CPTED este planificat, și să aibă în vedere integrarea principiilor sustenabilității și rezilienței în designul de mediu prin intermediul unui design de mediu durabil din punct de vedere social și ecologic. Clauza nu utilizează „sustenabilitate socială” ca denumire de concept de sine stătătoare, ci o utilizează ca atribut al principiului mai larg de sustenabilitate și reziliență, abordând

conținutul substanțial prin cerința de a lua în considerare implicațiile sociale alături de cele economice și de mediu.

[2] Gibson, V. (2016). Third Generation CPTED? Rethinking the Basis for Crime Prevention Strategies. Doctoral thesis, University of Northumbria, capitolul 8 (Social Sustainability) și capitolul 11

EN: *Gibson integrates social sustainability as the central framework for analysing the social context of CPTED planning. In Gibson's framework, "social" refers to the relationships inherent in community structures that are needed to sustain positive crime prevention effects, such as cohesion, participation and ownership. Gibson argues that CPTED interventions in communities that are socially unsustainable are likely to produce only immediate and short-term crime reduction effects with no longevity, since they rely on top-down, generic approaches with low public engagement and a lack of community responsibility. The framework proposes eleven indicators of social sustainability for use in context analysis: physical infrastructure, design, tenure and demographics, safety, inclusivity, sustainability, cohesion, awareness, agency involvement, preparedness, and governance.*

RO: Gibson integrează sustenabilitatea socială ca instrument central pentru analiza contextului social în planificarea CPTED. În cadrul propus de Gibson, dimensiunea „socială” se referă la relațiile inerente structurilor comunitare care sunt necesare pentru a susține efecte pozitive de prevenire a criminalității, cum ar fi coeziunea, participarea și simțul de proprietate. Gibson argumentează că intervențiile CPTED în comunități care nu sunt sustenabile social au probabilitatea de a produce doar efecte de reducere a criminalității imediate și pe termen scurt, fără longevitate, deoarece se bazează pe abordări de sus în jos, generice, cu un angajament public redus și o lipsă de responsabilitate comunitară. Cadrul propune unsprezece indicatori ai sustenabilității sociale pentru utilizare în analiza contextului: infrastructură fizică, design, proprietate și demografie, siguranță, incluzivitate, sustenabilitate, coeziune, conștientizare, implicarea agențiilor, pregătire și guvernare.

Surveillance / Supraveghere

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Surveillance is one of the six physical CPTED strategies of first-generation practice, listed in clause 5.2.1 under the designation "natural surveillance" and developed in Annex B, clause B.1.2. Surveillance as a general concept comprises three sub-types: natural surveillance (the promotion of incidental observation by residents through design of the street, location of entrances and placement of windows), formal or organized surveillance (e.g. police and security patrols), and mechanical or electronic surveillance (e.g. street lighting, security cameras). The standard notes that formal/organized and*

mechanical/electronic surveillance are other forms of surveillance alongside natural surveillance, without specifying a hierarchical or supplementary relationship between them.

RO: Supravegherea este una dintre cele șase strategii fizice CPTED ale practicii de primă generație, enumerată în clauza 5.2.1 sub denumirea „supravegherea naturală” și dezvoltată în Anexa B, clauza B.1.2. Supravegherea ca și concept general cuprinde trei sub-tipuri: supravegherea naturală (promovarea observației incidentale de către rezidenți prin designul străzii, amplasarea intrărilor și plasarea ferestrelor), supravegherea formală sau organizată (de exemplu, patrulă de poliție și de securitate) și supravegherea mecanică sau electronică (de exemplu, iluminatul stradal, camerele de securitate). Standardul precizează că supravegherea formală sau organizată și cea mecanică sau electronică sunt alte forme de supraveghere alături de supravegherea naturală, fără a specifica o relație ierarhică sau de supleant între ele..

Sustainable CPTED / CPTED sustenabil

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: ISO 22341 establishes sustainability and resilience as one of the general principles of the CPTED process, under clause 6.4.4, requiring the organization to consider the principles of sustainable development, which involve a balanced consideration of the social, economic and environmental implications of development activities when CPTED is planned, and the principles of resilient communities, which are to protect and enhance people's lives, secure development gains, foster an investible environment, and drive positive change. The clause further requires the organization to consider incorporating the principles of sustainability and resiliency into environmental design through environmentally and socially sustainable environmental design. Sustainable CPTED is therefore not a separate practice but an attribute of the CPTED process itself, when conducted in accordance with the general principles set out in clause 6.4.

RO: ISO 22341 stabilește sustenabilitatea și reziliența ca unul dintre principiile generale ale procesului CPTED, în clauza 6.4.4, impunând organizației să ia în considerare principiile dezvoltării durabile, care implică o analiză echilibrată a implicațiilor sociale, economice și de mediu ale activităților de dezvoltare atunci când CPTED este planificat, și principiile comunităților reziliente, care constau în protejarea și îmbunătățirea vieților oamenilor, asigurarea câștigurilor din dezvoltare, promovarea unui mediu favorabil investițiilor și determinarea schimbării pozitive. Clauza solicită, de asemenea, organizației să aibă în vedere integrarea principiilor sustenabilității și rezilienței în designul de mediu prin intermediul unui design de mediu durabil din punct de vedere ecologic și social. CPTED durabil nu este, prin urmare, o practică separată, ci un atribut al procesului CPTED însuși, atunci când acesta este condus în conformitate cu principiile generale stabilite în clauza 6.4..

Target hardening, site hardening / Întărirea țintei, întărirea perimetrului

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Site/target hardening is one of the six physical CPTED strategies of first-generation practice, listed in clause 5.2.1 and developed in Annex B. Site/target hardening increases the effort and risk of offending and reduces the rewards associated with the commission of a crime, and is a long-established and traditional crime prevention technique. There is, however, much disagreement concerning whether or not site/target hardening should be considered as a component of CPTED. It focuses on denying or limiting access to a crime target through the use of physical barriers such as fences, gates, security doors and locks. Site/target hardening is often considered to be access control on a micro scale.*

RO: Întărirea țintei sau a amplasamentului este una dintre cele șase strategii fizice CPTED ale practicii de primă generație, enumerată în clauza 5.2.1 și dezvoltată în Anexa B. Întărirea amplasamentului sau a țintei crește efortul și riscul comiterii infracțiunilor și reduce recompensele asociate cu comiterea unei infracțiuni, fiind o tehnică de prevenire a criminalității bine stabilită și tradițională. Există, totuși, mult dezacord cu privire la dacă întărirea amplasamentului sau a țintei ar trebui sau nu considerată o componentă a CPTED. Se concentrează pe negarea sau limitarea accesului la o țintă a criminalității prin utilizarea unor bariere fizice, cum ar fi garduri, porți, uși de securitate și încuietori. Întărirea amplasamentului sau a țintei este adesea considerată a fi controlul accesului la scară micro.

Technological integration in CPTED / Integrare tehnologiei în CPTED

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 addresses technological integration through clause 6.4.6 on adaptive application, which requires the organization to continuously adapt CPTED practice to changes, including new technologies (green technology, smart city technology, etc.) and products, alongside increasing development, population densities and population diversity, and new ways of life and emerging crime problems. Technological integration is therefore not a separate strategy but a process requirement: CPTED practice must keep pace with technological evolution and incorporate new tools where they support the discipline's objectives. The standard does not prescribe specific technologies but establishes the principle that technological currency is part of CPTED competence.*

RO: ISO 22341 abordează integrarea tehnologiei prin clauza 6.4.6 privind aplicarea adaptivă, care impune organizației să adapteze continuu practica CPTED la schimbări, inclusiv la noile tehnologii (tehnologia verde, tehnologia orașului inteligent etc.) și produse, alături de creșterea densității populației și diversitatea populației, precum și de noi moduri de viață și probleme emergente de criminalitate. Integrarea tehnologiei nu este, prin urmare, o strategie separată, ci o cerință de proces: practica CPTED trebuie să țină pasul cu evoluția tehnologică și să încorporeze noi instrumente acolo unde acestea sprijină obiectivele disciplinei. Standardul nu prescrie tehnologii specifice, ci stabilește principiul că actualizarea continuă a cunoștințelor tehnologice face parte din competența CPTED.

Territorial reinforcement / territoriality - Întărirea teritorialității / teritorialitate

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Territorial reinforcement is one of the six physical CPTED strategies of first-generation practice, listed in clause 5.2.1 and developed in Annex B. The design concept of territorial reinforcement seeks to promote notions of proprietary concern and a sense of ownership in legitimate users of a space, thereby reducing criminal opportunities by discouraging the presence of illegitimate users. It includes symbolic barriers (e.g. signage, subtle changes in road texture) and real barriers (e.g. fences or design elements that clearly define and delineate private, semi-private and public spaces).*

RO: Întărirea teritorialității este una dintre cele șase strategii fizice CPTED ale practicii de primă generație, enumerată în clauza 5.2.1 și dezvoltată în Anexa B. Conceptul de design al întăririi teritorialității urmărește promovarea noțiunilor de preocupare proprietarială și a unui simț al proprietății în rândul utilizatorilor legitimi ai unui spațiu, reducând astfel oportunitățile infracționale prin descurajarea prezenței utilizatorilor nelegitime. Include bariere simbolice (de exemplu, semnalizare, modificări subtile ale texturii drumului) și bariere reale (de exemplu, garduri sau elemente de design care definesc și delimitează clar spațiile private, semi-private și publice).

Threshold capacity / Capacitate de prag

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Threshold capacity is one of the four social CPTED strategies of second-generation practice, listed in clause 5.2.1 and developed in Annex B. Threshold capacity relates to neighbourhoods as ecosystems with a finite carrying capacity for certain activities and land uses. This threshold capacity is recognized and managed in order to maintain the local community ecosystem by promoting human-scale and pedestrian-oriented land uses and activities.*

RO: Capacitatea-prag este una dintre cele patru strategii sociale CPTED ale practicii de a doua generație, enumerată în clauza 5.2.1 și dezvoltată în Anexa B. Capacitatea-prag se referă la cartiere ca ecosisteme cu o capacitate de susținere finită pentru anumite activități și utilizări ale terenului. Această capacitate-prag este recunoscută și gestionată pentru a menține ecosistemul comunității locale prin promovarea utilizărilor și activităților la scară umană și orientate spre pietoni.

Wayfinding / Orientare spațială prin design

[1] Atlas, R.I. (ed.) (2008/2013). 21st Century Security and CPTED, CRC Press

EN: *Wayfinding is an element of territorial reinforcement when applying CPTED measures. Color, texture, surface variations, signage and wayfinding systems are all part of territoriality and boundary setting. In practice, wayfinding operates through signage, graphics and spatial design elements that guide legitimate users through a space, reinforce the perceived ownership and identity of a place, and make unauthorized presence more noticeable.*

RO: Orientarea spațială prin design (wayfinding) este un element al întăririi teritorialității în aplicarea măsurilor CPTED. Culoarea, textura, variațiile de suprafață, semnalizarea și sistemele de orientare spațială fac parte din teritorialitate și din delimitarea granițelor. În practică, wayfinding-ul funcționează prin elemente de semnalizare, grafică și design spațial care ghidează utilizatorii legitimi prin spațiu, consolidează proprietatea percepută și identitatea locului și fac prezența neautorizată mai vizibilă.

[2] [2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 does not provide a stand-alone definition of wayfinding but addresses its components implicitly through the strategy of territorial reinforcement (which includes symbolic elements that define and delineate spaces), image and management/maintenance (which includes signage as a maintained physical element), and activity support (which mentions design and signage to encourage acceptable behaviour in public space). Wayfinding is therefore an integrative tool that operates across multiple CPTED strategies rather than a strategy in itself.*

RO: ISO 22341 nu furnizează o definiție de sine stătătoare pentru wayfinding, dar abordează componentele sale implicit prin strategia întăririi teritorialității (care include elemente simbolice ce definesc și delimitează spațiile), imaginea și managementul/întreținerea (care include semnalizarea ca element fizic întreținut) și suportul activităților (care menționează designul și semnalizarea pentru a încuraja comportamentul acceptabil în spațiul public). Orientarea spațială prin design este, prin urmare, un instrument integrativ care operează transversal față de mai multe strategii CPTED, nu o strategie în sine.

EN, Note: In Romanian, the term "wayfinding" is typically retained in English in technical documentation, given the absence of a single equivalent term that captures all its dimensions. Approximations such as „orientare spațială”, „ghidaj spațial” or „orientare prin design” cover parts of the concept but not its full range. In this glossary, the English designation is used as the primary term, with the Romanian translation „orientare spațială prin design” as an explanatory equivalent.

RO, Notă: În limba română, termenul „wayfinding” este de regulă reținut în engleză în documentația tehnică, dată fiind absența unui termen echivalent unic care să îi capteze toate dimensiunile. Aproximări precum „orientare spațială”, „ghidaj spațial” sau „orientare prin design” acoperă parțial conceptul. În acest glosar, denumirea în engleză este utilizată ca termen primar, cu traducerea română „orientare spațială prin design” ca echivalent explicativ.

Această pagină a fost lăsată albă în mod intenționat.

În designul ambiental, spațiile libere și zonele de tranziție oferă claritate, vizibilitate și control. Considerați această pagină ca pe o barieră naturală de siguranță conceptuală, un spațiu de reflexie pentru a consolida terminologia asimilată înainte de a trece la următoarea secțiune a glosarului.

This page intentionally left blank.

In environmental design, open spaces and transition zones provide clarity, visibility, and control. View this blank page as a natural barrier for conceptual safety, a reflective space to consolidate the terminology learned before moving to the next section of the glossary.

SECȚIUNEA 3 - TERMENI DE MANAGEMENT AL RISULUI

SECTION 3 - RISK MANAGEMENT TERMS

Această secțiune cuprinde termenii pe care CPTED îi preia din standardele ISO 22300, ISO 31000 și ISO 31073: asset, threat, vulnerability, risk, risk assessment, countermeasure, prevention și restul familiei. Sunt esențiali pentru că ISO 22341 face trimitere directă la ei.

This section includes the terms that CPTED adopts from ISO 22300, ISO 31000, and ISO 31073: asset, threat, vulnerability, risk, risk assessment, countermeasure, prevention, and the rest of the family. They are essential because ISO 22341 refers directly to them.

Termeni și definiții:

ASSET / ACTIV	52
CAPABILITY / CAPACITATE OORGANIZAȚIONALĂ	52
CAUSE / CAUZĂ	53
COMMUNICATION AND CONSULTATION / COMUNICARE ȘI CONSULTARE	53
COMPLIANCE / CONFORMITATE FAȚĂ DE CERINȚE.....	55
CONSEQUENCE / CONSECINȚĂ.....	55
CONTEXT (INTERNAL, EXTERNAL) / CONTEXT (INTERN, EXTERN).....	56
CONTINUITY / CONTINUITATE.....	58
CONTROL (RISK CONTROL) / CONTROL (CONTROLUL RISCULUI).....	58
CORRECTIVE ACTION / ACȚIUNE CORECTIVĂ	59
COUNTERMEASURE / CONTRAMĂSURĂ	60
CRIME RISK / RISC DE CRIMINALITATE.....	61
CRISIS / CRIZĂ.....	62
DISRUPTION / PERTURBARE	63
EFFECTIVENESS / EFICACITATE	63
EMERGENCY / URGENȚĂ	64
ESTABLISHING THE CONTEXT / STABILIREA CONTEXTULUI.....	64
EVENT / EVENIMENT	66
HAZARD / PERICOL.....	67
IMPACT / IMPACT	68
INCIDENT / INCIDENT	69
INTERESTED PARTY (STAKEHOLDER) / PARTE INTERESATĂ.....	70
LEVEL OF RISK / NIVEL DE RISC	71
LIKELIHOOD / PROBABILITATE DE APARIȚIE	71
MITIGATION / ATENUARE.....	73
MONITORING / MONITORIZARE.....	73
PREPAREDNESS (READINESS) / PREGĂTIRE (DISPONIBILITATE)	74
PREVENTION / PREVENIRE	75
PROBABILITY / PROBABILITATE	76
RECOVERY / RECUPERARE.....	77
RESIDUAL RISK / RISC REZIDUAL	78
RESILIENCE / REZILIENȚĂ	79
REVIEW / REVIZUIRE.....	79
RISK / RISC	81
RISK ACCEPTANCE / ACCEPTAREA RISCULUI	82
RISK ANALYSIS / ANALIZA RISCULUI	83
RISK APPETITE / APETIT LA RISC.....	84
RISK ASSESSMENT / EVALUAREA RISCULUI.....	85
RISK ATTITUDE / ATITUDINE FAȚĂ DE RISC	86

RISK AVOIDANCE / EVITAREA RISCULUI	87
RISK CRITERIA / CRITERII DE RISC	88
RISK EVALUATION / EVALUAREA SEMNIFICAȚIEI RISCULUI	89
RISK IDENTIFICATION / IDENTIFICAREA RISCULUI	91
RISK MANAGEMENT / MANAGEMENTUL RISCULUI	92
RISK MANAGEMENT FRAMEWORK / CADRUL DE MANAGEMENT AL RISCULUI	93
RISK MANAGEMENT POLICY / POLITICA DE MANAGEMENT AL RISCULUI	94
RISK MANAGEMENT PROCESS / PROCESUL DE MANAGEMENT AL RISCULUI	96
RISK OWNER / PROPRIETARUL RISCULUI	96
RISK PERCEPTION / PERCEȚIA RISCULUI	97
RISK REGISTER / REGISTRUL DE RISCURI	98
RISK SOURCE / SURSĂ DE RISC	99
RISK TOLERANCE / TOLERANȚĂ LA RISC	100
RISK TREATMENT / TRATAREA RISCULUI	101
SAFETY / SIGURANȚĂ (SECURITATE)	103
SCOPE (IN CPTED PROCESS) / DOMENIU DE APLICARE (ÎN PROCESUL CPTED)	105
SECURITY RISK / RISC DE SECURITATE (RISC DE CRIMINALITATE ȘI SECURITATE)	106
TARGET / ȚINTĂ	106
THREAT / AMENINȚARE	107
TOP MANAGEMENT / MANAGEMENT DE TOP	108
UNCERTAINTY / INCERTITUDINE	109
VULNERABILITY / VULNERABILITATE	110

Asset / Activ

[1] ISO 22300:2021, clause 3.1.13 (term removed from ISO 22300:2025; retained in this glossary with its definition from the previous edition)

EN: Asset, anything that has value to an organization. Assets include, but are not limited to, human, physical, information, intangible and environmental resources.

RO: Asset (activ), orice element care are valoare pentru o organizație. Activele includ, fără a se limita la, resurse umane, fizice, informaționale, intangibile și de mediu.

Contextual use: ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022, clause 4 (assets-threats-vulnerabilities triad). In the CPTED context, assets refer to people, property, information and activities that may be exposed to crime risk and require protection through environmental design.

Utilizare contextuală: ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022, clauza 4 (triada active-amenințări-vulnerabilități). În contextul CPTED, activele includ persoanele, proprietatea, informațiile și activitățile care pot fi expuse riscului de criminalitate și necesită protecție prin intermediul proiectării mediului construit.

Capability / Capacitate oorganizațională

[1] ISO 22300:2025, clauza 3.3.2 (termen echivalent: capacity)

EN: Resources available within an organization.

RO: Resursele disponibile în cadrul unei organizații.

EN, Note 1 to entry: Capacity can include physical, institutional, social, or economic means as well as skilled personnel or attributes such as leadership and management.

EN, Editorial note: ISO 22300:2025 uses the term "capacity" as the normative term. In CPTED practice, "capability" is used in a broader operational sense, referring to the combination of competences, resources and institutional authority that enable an organization to plan and implement the CPTED process. This usage draws on ISO 22341:2021, clause 6.2 (project team and resources) and clause 6.3 (CPTED process steps), where these elements are described functionally, without being defined as a standalone term.

RO, Notă 1 la termen: Capacitatea poate include mijloace fizice, instituționale, sociale sau economice, precum și personal calificat ori atribute precum leadership și management.

RO, Notă editorială: ISO 22300:2025 utilizează termenul „capacity” ca termen normativ. În practica CPTED, termenul „capability” este utilizat într-un sens operațional mai larg, referindu-se la ansamblul competențelor, resurselor și autorității instituționale care permit unei organizații să planifice și să implementeze procesul CPTED. Această utilizare se întemeiază pe ISO 22341:2021, clauza 6.2 (echipa de proiect și resurse) și clauza 6.3 (pașii procesului CPTED), unde aceste elemente sunt descrise funcțional, fără a fi definite ca termen de sine stătător.

Cause / Cauză

[1] ISO 31073:2022 & ISO 22300:2025

EN: In risk management, a cause is a factor that contributes to the occurrence of a risk event. Risk identification involves the identification of risk sources, events, their causes and their potential consequences.

RO: În managementul riscului, o cauză este un factor care contribuie la apariția unui eveniment de risc. Identificarea riscului implică identificarea surselor de risc, a evenimentelor, a cauzelor acestora și a potențialelor consecințe.

EN: ISO 31073:2022 and ISO 22300:2025 do not define "cause" as a standalone term; they use it within the definitions of "event" and "risk identification". This entry presents the term in its functional context within the CPTED process.

RO: ISO 31073:2022 și ISO 22300:2025 nu definesc „cause” ca termen de sine stătător, ci îl utilizează în definițiile termenilor „event” și „risk identification”. Această intrare prezintă termenul în contextul său funcțional în procesul CPTED.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: In CPTED risk assessment, identifying causes means identifying the factors (physical, social, environmental or situational) that create or enable crime opportunities. A CPTED intervention acts on causes (environmental conditions) rather than exclusively on symptoms (criminal incidents).

RO: În evaluarea riscului CPTED, identificarea cauzelor înseamnă identificarea factorilor (fizici, sociali, de mediu sau situaționali) care creează sau favorizează oportunitățile infracționale. O intervenție CPTED acționează asupra cauzelor (condiții de mediu) și nu exclusiv asupra simptomelor (incidentele criminale).

Communication and consultation / Comunicare și consultare

[1] ISO 22300:2025

EN: Continual and iterative processes that an organization conducts to provide, share or obtain information, and to engage in dialogue with interested parties and others.

RO: Procese continue și iterative pe care o organizație le desfășoară pentru a furniza, partaja sau obține informații și pentru a se angaja în dialog cu părțile interesate și cu alte entități.

EN, Note: Consultation is a two-way process of informed communication between an organization and its interested parties or others on an issue prior to making a decision or determining a direction on that issue. Consultation is a process which impacts on a decision through influence rather than power, and an input to decision-making, not joint decision-making.

RO, Notă: Consultarea este un proces bidirecțional de comunicare informată între o organizație și părțile sale interesate sau alte entități, cu privire la o problemă, înainte de luarea unei decizii sau de stabilirea unei direcții de acțiune. Consultarea este un proces care influențează o decizie prin forță de convingere, nu prin autoritate, și reprezintă o contribuție la procesul decizional, nu o decizie comună.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: Communication and consultation are important as interested parties make judgements about risk based on their perceptions of risk. These perceptions can vary due to the differences in values, needs, assumptions, concepts and concerns of interested parties. As their views can have a significant impact on the decisions made, the interested parties' perceptions should be identified, recorded and taken into account in the decision-making process.

RO: Comunicarea și consultarea sunt importante deoarece părțile interesate evaluează riscul pe baza percepțiilor lor. Aceste percepții pot varia din cauza diferențelor de valori, nevoi, ipoteze, concepte și preocupări ale părților interesate. Întrucât opiniile lor pot avea un impact semnificativ asupra deciziilor luate, percepțiile părților interesate trebuie identificate, înregistrate și luate în considerare în procesul de luare a deciziilor.

EN, Note: ISO 22341:2021 identifies communication and consultation as Step 1 of the CPTED process, a continual activity that runs in parallel with all other steps. The organization should develop communication and consultation plans at an early stage, address issues relating to the risk and its causes, and ensure that all parties understand the basis for decisions.

RO, Notă: ISO 22341:2021 identifică comunicarea și consultarea ca Pasul 1 al procesului CPTED, o activitate continuă care se desfășoară în paralel cu toți ceilalți pași. Organizația trebuie să elaboreze planuri de comunicare și consultare într-un stadiu incipient, să abordeze problemele legate de risc și cauzele acestuia și să se asigure că toate părțile înțeleg baza deciziilor luate.

Compliance / Conformitate față de cerințe

[1] ISO 22300:2025

EN: Fulfilment of a requirement.

RO: Îndeplinirea unei cerințe.

EN, Editorial note: ISO 22300:2025 uses the term "conformity" for the fulfilment of normative requirements. The term "compliance" is used in physical security literature and CPTED practice in a broader sense, covering conformity with legal and regulatory requirements as well as professional standards and organizational policies. This entry addresses the term in its broader practical sense..

RO, Notă editorială: ISO 22300:2025 utilizează termenul „conformity” pentru îndeplinirea cerințelor normative. Termenul „compliance” este utilizat în literatura de securitate fizică și în practica CPTED într-un sens mai larg, acoperind conformitatea cu cerințele legale și de reglementare, standardele profesionale și politicile organizaționale. Această intrare tratează termenul în sensul său practic extins.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: In the CPTED context, compliance refers to the obligation of the organization and the project team to ensure that CPTED interventions meet applicable legal requirements (building codes, planning regulations, safety standards), normative requirements (ISO 22341, relevant European standards), and organizational policies (security policy, risk appetite).

RO: În contextul CPTED, „compliance” se referă la obligația organizației și a echipei de proiect de a se asigura că intervențiile CPTED îndeplinesc cerințele legale aplicabile (coduri de construcție, reglementări urbanistice, standarde de siguranță), cerințele normative (ISO 22341, standarde europene relevante) și politicile organizaționale (politica de securitate, apetitul pentru risc).

Consequence / Consecință

[1] ISO 22300:2025

EN: Outcome of an event affecting objectives.

RO: Rezultatul unui eveniment care afectează obiectivele.

EN, Note 1 to entry: A consequence can have positive or negative, direct or indirect, effects on objectives.

EN, Note 2 to entry: *Consequences can be expressed qualitatively or quantitatively.*

EN, Note 3 to entry: *Any consequence can escalate through cascading and cumulative effects.*

RO, Notă 1 la termen: O consecință poate avea efecte pozitive sau negative, directe sau indirecte, asupra obiectivelor.

RO, Notă 2 la termen: Consecințele pot fi exprimate calitativ sau cantitativ.

RO, Notă 3 la termen: Orice consecință se poate amplifica prin efecte în cascadă și efecte cumulative.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In the CPTED context, the consequences of crime include both tangible loss (financial expenses, property losses, private security expenditures) and intangible loss (damage to reputation, impact on societal values and behaviour, fear, pain, lost quality of life). CPTED risk assessment evaluates consequences in terms of likelihood of crime occurrence and the severity of these effects on the built environment and its users.*

RO: În contextul CPTED, consecințele criminalității includ atât pierderi tangibile (cheltuieli financiare, pierderi de proprietate, cheltuieli cu securitatea privată), cât și pierderi intangibile (deteriorarea reputației, impactul asupra valorilor și comportamentului social, teama, suferința, pierderea calității vieții). Evaluarea riscului CPTED analizează consecințele în funcție de probabilitatea producerii evenimentelor criminale și de severitatea efectelor acestora asupra mediului construit și a utilizatorilor săi.

Context (internal, external) / Context (intern, extern)

[1] ISO 31073:2022

EN: *External environment in which the organization seeks to achieve its objectives.*

RO: Mediul extern în care organizația urmărește să își atingă obiectivele.

EN, Note: *External context can include the cultural, social, political, legal, regulatory, financial, technological, economic, natural and competitive environment, whether international, national, regional or local; key drivers and trends having impact on the objectives of the organization; and relationships with, and perceptions and values of, external interested parties.*

RO, Notă: Contextul extern poate include mediul cultural, social, politic, juridic, de reglementare, financiar, tehnologic, economic, natural și competitiv, la nivel internațional, național, regional sau local; factorii cheie și tendințele care au impact

asupra obiectivelor organizației; relațiile cu părțile interesate externe, precum și percepțiile și valorile acestora.

[2] ISO 31073:2022

EN: Internal environment in which the organization seeks to achieve its objectives.

RO: Mediul intern în care organizația urmărește să își atingă obiectivele.

EN, Note: Internal context can include governance, organizational structure, roles and accountabilities; policies, objectives, and the strategies in place to achieve them; the capabilities, understood in terms of resources and knowledge (e.g. capital, time, people, processes, systems and technologies); information systems, information flows and decision-making processes (both formal and informal); relationships with, and perceptions and values of, internal interested parties; the organization's culture; standards, guidelines and models adopted by the organization; and form and extent of contractual relationships.

RO, Notă: Contextul intern poate include guvernanța, structura organizațională, rolurile și responsabilitățile; politicile, obiectivele și strategiile existente pentru atingerea acestora; capacitățile, înțelese în termeni de resurse și cunoștințe (ex. capital, timp, personal, procese, sisteme și tehnologii); sistemele informaționale, fluxurile de informații și procesele de luare a deciziilor (atât formale, cât și informale); relațiile cu părțile interesate interne, precum și percepțiile și valorile acestora; cultura organizației; standardele, ghidurile și modelele adoptate de organizație; și forma și amploarea relațiilor contractuale.

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: In the CPTED process, establishing the scope, context and criteria (Step 2) requires defining both the external context (the crime environment, community characteristics, urban planning framework, legal requirements, neighborhood dynamics) and the internal context (the organization's objectives, resources, authority, risk appetite and performance targets). Understanding context is the analytical foundation on which all subsequent risk assessment steps rest.

RO: În procesul CPTED, stabilirea domeniului de aplicare, a contextului și a criteriilor (Pasul 2) necesită definirea atât a contextului extern (mediul infracțional, caracteristicile comunității, cadrul de planificare urbană, cerințele legale, dinamica cartierului), cât și a contextului intern (obiectivele organizației, resursele disponibile, autoritatea de acțiune, apetitul pentru risc și obiectivele de performanță). Înțelegerea contextului reprezintă fundația analitică pe care se sprijină toți pașii ulteriori ai evaluării riscului.

Continuity / Continuitate

[1] ISO 22300:2025

EN: *Capability of an organization to continue the delivery of products and services within acceptable time frames at predefined capacity during a disruption.*

RO: Capacitatea unei organizații de a continua furnizarea produselor și serviciilor în intervale de timp acceptabile la o capacitate predefinită în timpul unei perturbări.

EN, Editorial note: *ISO 22300:2025 defines "business continuity" as a compound term. In CPTED practice, "continuity" is used in the broader sense of the sustained effectiveness of implemented security and crime prevention measures over time, supported by maintenance, review and organizational management processes.*

RO, Notă editorială: *ISO 22300:2025 definește „business continuity” ca termen compus. În practica CPTED, „continuity” este utilizat în sensul mai larg al eficacității susținute a măsurilor de securitate și de prevenire a criminalității implementate, sprijinită de procese de mentenanță, revizuire și management organizațional.*

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED practice, continuity is relevant to the long-term sustainability of implemented measures. A CPTED strategy that is not supported by maintenance plans, review cycles and organizational continuity arrangements will degrade in effectiveness. Environmental modifications must be accompanied by management processes that ensure their continued operation and adaptation to changing risk conditions.*

RO: În practica CPTED, continuitatea este relevantă pentru sustenabilitatea pe termen lung a măsurilor implementate. O strategie CPTED care nu este susținută de planuri de mentenanță, cicluri de revizuire și aranjamente organizaționale de continuitate va pierde eficacitate în timp. Modificările de mediu trebuie însoțite de procese de management care să asigure funcționarea continuă a acestora și adaptarea la condițiile de risc în schimbare.

Control (risk control) / Control (controlul riscului)

[2] ISO 22300:2025

EN: *Measure that maintains and/or modifies risk.*

RO: Măsură care menține și/sau modifică riscul.

EN, Note 1: *Controls include, but are not limited to, any process, policy, device, practice, or other conditions and/or actions, which maintain or modify risk, or both.*

EN, Note 2: *SO 31073:2022, clauza 3.3.33 adds a relevant qualifier: risk controls do not always exert the intended or assumed modifying effect. This reinforces the importance of monitoring and evaluating the effectiveness of implemented CPTED controls.*

RO, Nota 1: *Controalele includ, fără a se limita la, orice proces, politică, dispozitiv, practică sau alte condiții și/sau acțiuni care mențin sau modifică riscul, sau ambele.*

RO, Nota 2: *ISO 31073:2022, clauza 3.3.33 adaugă o nuanță relevantă: controalele riscului nu produc întotdeauna efectul de modificare intenționat sau presupus. Aceasta subliniază importanța monitorizării și evaluării eficacității controalelor CPTED implementate*

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED, controls are the physical, organizational and social measures that modify crime risk in the built environment. Identifying existing controls is a required step in risk analysis: it establishes the current level of protection before deciding on additional risk treatment options. Controls in CPTED encompass both active measures (security personnel, VSS, access control systems) and passive measures (lighting, landscaping, spatial layout)*

RO: *În CPTED, controalele sunt măsurile fizice, organizaționale și sociale care modifică riscul de criminalitate în mediul construit. Identificarea controalelor existente este un pas obligatoriu în analiza riscului: aceasta stabilește nivelul curent de protecție înainte de a decide asupra opțiunilor suplimentare de tratare a riscului. Controalele în CPTED includ atât măsuri active (personal de securitate, VSS, sisteme de control al accesului), cât și măsuri pasive (iluminat, peisagistică, configurație spațială).*

Corrective action / Acțiune corectivă

[1] ISO 22300:2025

EN: *Action to eliminate the cause(s) of a nonconformity and to prevent recurrence.*

RO: *Acțiune de eliminare a cauzei (cauzelor) unei neconformități și de prevenire a reapariției acesteia.*

EN, Note: *In CPTED practice, the distinction between correction and corrective action is operationally significant. Replacing a broken light fixture is a correction; reviewing the lighting specification that led to inadequate illumination is a corrective action. Only the latter addresses the root cause and prevents recurrence.*

RO, Notă: În practica CPTED, distincția dintre corecție și acțiune corectivă este semnificativă din punct de vedere operațional. Înlocuirea unui corp de iluminat defect este o corecție; revizuirea specificației de iluminat care a condus la o iluminare inadecvată este o acțiune corectivă. Numai aceasta din urmă abordează cauza principală și previne recurența.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: In CPTED practice, corrective actions are triggered when crime problems exceed specific requirements in a new environment, or remain at unacceptable levels in an existing one. The oversight body decides upon corrective action to eliminate the cause of nonconformities and prevent recurrence. Corrective actions can target the physical environment (modifying a design element that has proven ineffective), the organizational process (updating a procedure that is not followed), or the assessment methodology (revising an evaluation tool that produced inaccurate results). The need for corrective action is identified through the monitoring and review activities described in clause 6.3.5.

RO: În practica CPTED, acțiunile corective sunt declanșate atunci când problemele de criminalitate depășesc cerințele specifice într-un mediu nou sau rămân la niveluri inacceptabile într-un mediu existent. Organismul de supraveghere decide asupra acțiunii corective pentru a elimina cauza neconformităților și a preveni recurența. Acțiunile corective pot viza mediul fizic (modificarea unui element de design care s-a dovedit ineficient), procesul organizațional (actualizarea unei proceduri care nu este respectată) sau metodologia de evaluare (revizuirea unui instrument de evaluare care a produs rezultate inexacte). Necesitatea acțiunii corective este identificată prin activitățile de monitorizare și revizuire descrise în clauza 6.3.5.

Countermeasure / Contramăsură

[1] ISO 22300:2025

EN: Action to mitigate the impact of a vulnerability.

RO: Acțiune pentru a atenua impactul unei vulnerabilități.

EN, Note: The normative definition focuses on vulnerability as the point of intervention. In CPTED practice, countermeasures can also target the threat (deterrence, detection) or the consequences (emergency response planning, victim support). ISO 22341:2021 uses the term in this broader sense, covering all three dimensions of the crime and security risk triangle.

RO, Notă: Definiția normativă focalizează intervenția pe vulnerabilitate. În practica CPTED, contramăsurile pot viza de asemenea amenințarea (descurajare, detecție) sau consecințele (planificarea răspunsului la urgențe, suportul victimelor). ISO

22341:2021 utilizează termenul în acest sens mai larg, acoperind toate cele trei dimensiuni ale triunghiului riscului de criminalitate și securitate.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED, countermeasures are the design and management responses to identified crime risks. They are selected on the basis of the assets-threats-vulnerabilities analysis, with the aim of reducing one or more elements of the crime and security risk triangle. CPTED countermeasures are primarily environmental (physical design, spatial layout, lighting, landscaping) but also include organizational (management procedures, community engagement) and social dimensions (threshold capacity, social cohesion).*

RO: În CPTED, contramăsurile sunt răspunsurile de proiectare și management la riscurile de criminalitate identificate. Ele sunt selectate pe baza analizei active-amenințări-vulnerabilități, cu scopul de a reduce unul sau mai mulți factori din triunghiul riscului de criminalitate și securitate. Contramăsurile CPTED sunt în primul rând de natură ambientală (design fizic, configurație spațială, iluminat, peisagistică), dar includ și dimensiuni organizaționale (proceduri de management, implicarea comunității) și sociale (capacitate prag, coeziune socială).

Crime risk / Risc de criminalitate

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Crime and security risks are based upon the value of the asset in relation to the threats and vulnerabilities associated with it. The crime and security risks are greater when a motivated offender and suitable target come together in time and place, without appropriate countermeasures present.*

RO: Riscurile de criminalitate și de securitate se bazează pe valoarea activului în raport cu amenințările și vulnerabilitățile asociate acestuia. Riscurile de criminalitate și de securitate sunt mai mari atunci când un infractor motivat și o țintă potrivită se întâlnesc în timp și spațiu, fără prezența unor contramăsuri adecvate.

EN, Note 1: *The consequences of crime are tangible loss (e.g. financial expenses, property losses, private security expenditures) and intangible loss (e.g. damage to reputation, impact on societal values and behaviour, fear, pain, lost quality of life).*

EN, Note 2: *The analysis of likelihood of crime occurrence is gained from official crime data (e.g. police crime data, police call data). The crime data will generally provide temporal and spatial patterns of crime occurrence in an area.*

EN, Editorial note: *Crime perception survey data can complement official crime data in assessing the intangible consequences of crime, particularly regarding fear of crime and perceived safety. This is consistent with the CPTED approach to risk assessment but does not derive from a specific normative clause.*

RO, Notă 1: Consecințele criminalității includ pierderi tangibile (ex. cheltuieli financiare, pierderi de proprietate, cheltuieli cu securitatea privată) și pierderi intangibile (ex. deteriorarea reputației, impactul asupra valorilor și comportamentului social, teama, suferința, pierderea calității vieții).

RO, Notă 2: Analiza probabilității de producere a evenimentelor criminale se realizează pe baza datelor oficiale privind criminalitatea (ex. date ale poliției, date privind apelurile de urgență). Aceste date furnizează de regulă tipare temporale și spațiale ale producerii evenimentelor criminale într-o zonă.

RO, Notă editorială: Datele din sondajele de percepție a criminalității pot completa datele oficiale în evaluarea consecințelor intangibile ale criminalității, în special în ceea ce privește teama de criminalitate și siguranța percepută. Aceasta este o practică consistentă cu abordarea CPTED a evaluării riscului, dar nu derivă dintr-o clauză normativă specifică.

Crisis / Criză

[1] ISO 22300:2025

EN: Abnormal or extraordinary event or situation that poses an existential threat and requires a strategic and timely response.

RO: Eveniment sau situație anormală sau extraordinară care prezintă o amenințare existențială și necesită un răspuns strategic și în timp util.

EN, Editorial note: ISO 22341:2021 does not use "crisis" as a defined operational term. In the CPTED context, the concept is relevant as a boundary condition: a crime or security situation that escalates beyond the scope of routine CPTED risk treatment becomes a crisis requiring a strategic organizational response. Understanding the distinction between a manageable crime risk and a crisis-level threat is part of setting the risk criteria in Step 2 of the CPTED process (clause 6.3.2).

RO, Notă editorială: ISO 22341:2021 nu utilizează termenul „criză” ca termen operațional definit. În contextul CPTED, conceptul este relevant ca o condiție limită: o situație de criminalitate sau de securitate care escaladează dincolo de domeniul tratamentului de risc CPTED de rutină devine o criză ce necesită un răspuns organizațional strategic. Înțelegerea distincției dintre un risc de criminalitate gestionabil și o amenințare la nivel de criză face parte din stabilirea criteriilor de risc din Pasul 2 al procesului CPTED (clauza 6.3.2).

Disruption / Perturbare

[1] ISO 22300:2025

EN: *Anticipated or unanticipated event that interrupts normal functions, operations or processes.*

RO: Eveniment anticipat sau neanticipat care întrerupe funcțiile, operațiunile sau procesele normale.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED, disruption refers to any event that negatively affects the security function of the built environment or the normal activity patterns of a location. Disruptions can be crime-related (a series of burglaries that changes the use patterns of a commercial area) or external (construction works, major events, demographic shifts) and can increase crime risk by altering the environmental conditions on which CPTED strategies depend.*

RO: În contextul CPTED, perturbarea se referă la orice eveniment care afectează negativ funcția de securitate a mediului construit sau tiparele normale de activitate ale unei locații. Perturbările pot fi legate de criminalitate (o serie de spargerii care modifică tiparele de utilizare a unei zone comerciale) sau externe (lucrări de construcție, evenimente majore, schimbări demografice) și pot crește riscul de criminalitate prin modificarea condițiilor de mediu de care depind strategiile CPTED.

Effectiveness / Eficacitate

[1] ISO 22300:2025

EN: *Extent to which planned activities are realized and planned results are achieved.*

RO: Măsura în care activitățile planificate sunt realizate și rezultatele planificate sunt atinse.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED, the effectiveness of risk treatment options must be assessed before implementation, using the performance targets established in the performance target statement as the reference benchmark. After implementation, effectiveness is verified through monitoring and review activities. A CPTED measure is effective if it achieves the intended reduction in crime risk or fear of crime within the defined parameters of cost, time and social acceptability.*

RO: În CPTED, eficacitatea opțiunilor de tratare a riscului trebuie evaluată înainte de implementare, utilizând ca referință obiectivele de performanță stabilite în declarația de obiective de performanță. După implementare, eficacitatea este verificată prin activitățile de monitorizare și revizuire. O măsură CPTED este eficace dacă obține reducerea

intenționată a riscului de criminalitate sau a fricii de criminalitate în parametri definiți de cost, timp și acceptabilitate socială.

Emergency / Urgență

[1] ISO 22300:2025

EN: *Sudden, urgent, usually unexpected occurrence or event requiring immediate action.*

RO: Apariție sau eveniment brusc, urgent, de obicei neașteptat, care necesită acțiune imediată.

EN, Note 1 to entry: *An emergency is usually a disruption or condition that can often be anticipated or prepared for, but seldom exactly foreseen.*

RO, Notă 1 la termen: *O urgență este de obicei o perturbare sau o condiție care poate fi adesea anticipată sau pentru care se poate face pregătire, dar care poate fi rareori prevăzută cu exactitate.*

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In the CPTED monitoring and review process, an emergency situation requiring immediate response is a relevant boundary condition. Clause 6.3.5 requires the organization to continuously monitor changes in crime and security risk, including emerging threats and changes in the effectiveness of implemented measures. In practice, a sudden deterioration of security conditions in the built environment calls for an accelerated review cycle, temporary risk treatment measures, and a documented reassessment once conditions stabilize.*

RO: În cadrul procesului de monitorizare și revizuire CPTED, o situație de urgență care necesită răspuns imediat reprezintă o condiție limită relevantă. Clauza 6.3.5 cere organizației să monitorizeze continuu modificările riscului de criminalitate și securitate, inclusiv amenințările emergente și modificările eficacității măsurilor implementate. În practică, o deteriorare bruscă a condițiilor de securitate din mediul construit necesită un ciclu de revizuire accelerat, măsuri temporare de tratare a riscului și o reevaluare documentată după stabilizarea situației.

Establishing the context / Stabilirea contextului

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In the CPTED process, establishing the context means defining the scope of the process and understanding the external and internal context to customize the management of a specific CPTED project. The organization should define the scope of*

its CPTED activities as a risk management process for organizational objectives and performance targets, specify the amount and type of risk that it may or may not take relative to objectives, establish risk criteria at the beginning of the risk assessment process, and ensure that the criteria reflect the values, objectives and resources of the organization.

RO: În procesul CPTED, stabilirea contextului înseamnă definirea domeniului de aplicare al procesului și înțelegerea contextului extern și intern pentru a personaliza managementul unui proiect CPTED specific. Organizația trebuie să definească domeniul de aplicare al activităților sale CPTED ca proces de management al riscului pentru obiectivele organizaționale și obiectivele de performanță, să specifice nivelul și tipul de risc pe care îl poate sau nu asuma față de obiective, să stabilească criterii de risc la începutul procesului de evaluare a riscului și să se asigure că criteriile reflectă valorile, obiectivele și resursele organizației.

[2] ISO 31073:2022

EN: *Establishing the context encompasses both the external context (the environment in which the organization seeks to achieve its objectives) and the internal context (the internal environment in which the organization seeks to achieve its objectives). The structure of the risk management process requires that both dimensions be defined before risk identification can proceed in a meaningful and targeted manner.*

RO: Stabilirea contextului include atât contextul extern (mediul în care organizația urmărește să își atingă obiectivele), cât și contextul intern (mediul intern în care organizația urmărește să își atingă obiectivele). Structura procesului de management al riscului impune ca ambele dimensiuni să fie definite înainte ca identificarea riscurilor să poată fi realizată în mod semnificativ și ținut.

EN, Editorial note: *"Establishing the context" is a process phrase rather than a standalone term in the ISO 31073 vocabulary. It describes the activity through which internal and external context is defined. This entry treats it as a compound term with distinct operational significance in the CPTED process, corresponding to Step 2 of clause 6.3 of ISO 22341.*

RO, Notă editorială: „Establishing the context” este o sintagmă de proces, nu un termen de sine stătător în vocabularul ISO 31073. Aceasta descrie activitatea prin care contextul intern și extern este definit. Această intrare îl tratează ca termen compus cu semnificație operațională distinctă în procesul CPTED, corespunzând Pasului 2 al clauzei 6.3 din ISO 22341.

Event / Eveniment

[1] ISO 22300:2025

EN: Occurrence or change of a particular set of circumstances.

RO: Apariție sau schimbare a unui set particular de circumstanțe.

EN, Note 1 to entry: An event can be one or more occurrences and can have several causes and several consequences.

EN, Note 2 to entry: An event can also be something that is expected to happen but does not happen, or something that happens unexpectedly.

EN, Note 3 to entry: An event can be a risk source.

RO, Notă 1 la termen: Un eveniment poate reprezenta una sau mai multe apariții și poate avea mai multe cauze și mai multe consecințe.

RO, Notă 2 la termen: Un eveniment poate fi, de asemenea, ceva ce se preconizează că se va întâmpla, dar nu se întâmplă, sau ceva ce se întâmplă în mod neașteptat.

RO, Notă 3 la termen: Un eveniment poate fi o sursă de risc.

[2] ISO 31073:2022

EN: Occurrence or change of a particular set of circumstances.

RO: Apariție sau schimbare a unui set particular de circumstanțe.

EN, Note: ISO 31073:2022 provides the same core definition as ISO 22300:2025, with identical notes to entry. The alignment between the two vocabulary standards confirms the terminological stability of this concept. In the context of risk management, an event is the occurrence that bridges causes (risk sources, threats) and consequences, making it a central link in the risk analysis chain.

RO, Notă: ISO 31073:2022 furnizează aceeași definiție de bază ca ISO 22300:2025, cu note la termen identice. Alinierea dintre cele două standarde de vocabular confirmă stabilitatea terminologică a acestui concept. În contextul managementului riscului, un eveniment este apariția care leagă cauzele (surse de risc, amenințări) de consecințe, constituind o verigă centrală în lanțul de analiză a riscului.

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: In CPTED risk assessment, a crime event is the materialisation of a crime risk: the point at which a motivated offender, a suitable target and the absence of capable guardianship converge to produce a criminal incident. CPTED intervenes upstream of

the event, by modifying the environmental conditions that enable this convergence. Analysis of past crime events provides the empirical basis for identifying the spatial and temporal patterns that CPTED strategies must address.

RO: În evaluarea riscului CPTED, un eveniment de criminalitate este materializarea unui risc de criminalitate: punctul în care un infractor motivat, o țintă potrivită și absența supravegherii capabile converg pentru a produce un incident criminal. CPTED intervine în amonte de eveniment, modificând condițiile de mediu care permit această convergență. Analiza evenimentelor de criminalitate anterioare furnizează baza empirică pentru identificarea tiparelor spațiale și temporale pe care strategiile CPTED trebuie să le abordeze.

Hazard / Pericol

[1] ISO 31073:2022

EN: *Source of potential harm.*

RO: Sursă de potențial prejudiciu.

EN, Note 1 to entry: *Hazard can be a risk source.*

RO, Notă 1 la termen: Un pericol poate fi o sursă de risc.

[2] ISO 22300:2025

EN: *Source of potential harm.*

RO: Sursă de potențial prejudiciu.

EN, Note: *ISO 22300:2025 provides the same definition as ISO 31073:2022, confirming terminological alignment. In the security and resilience domain, hazard encompasses both natural hazards (floods, earthquakes, extreme weather) and human-made hazards (criminal acts, terrorism, accidents). In the CPTED context, environmental conditions that enable crime (poor lighting, concealment opportunities, uncontrolled access) function as hazards in the built environment.*

RO, Notă: ISO 22300:2025 furnizează aceeași definiție ca ISO 31073:2022. În domeniul securității și rezilienței, pericolul cuprinde atât pericolele naturale (inundații, cutremure, fenomene meteorologice extreme), cât și pericolele create de om (acte criminale, terorism, accidente). În contextul CPTED, condițiile de mediu care permit criminalitatea (iluminat slab, oportunități de ascundere, acces necontrolat) funcționează ca pericole în mediul construit.

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In the CPTED context, the term "hazard" is applied by extension to physical conditions, spatial configurations or management practices in the built environment that*

create conditions favorable to the commission of criminal acts. These include concealment spaces, inadequate lighting, lack of sight lines, uncontrolled access points and abandoned or poorly maintained areas. While ISO 22341:2021 describes these conditions primarily in terms of vulnerabilities and threats rather than hazards, the CPTED risk assessment identifies them as environmental risk sources and proposes design or management modifications to eliminate or reduce them.

RO: În contextul CPTED, termenul „hazard” este aplicat prin extensie condițiilor fizice, configurațiilor spațiale sau practicilor de management din mediul construit care creează condiții favorabile comiterii actelor criminale. Acestea includ spații de ascundere, iluminat inadecvat, lipsa liniilor de vedere, puncte de acces necontrolate și zone abandonate sau slab întreținute. Deși ISO 22341:2021 descrie aceste condiții în termeni de vulnerabilități și amenințări mai degrabă decât de hazarduri, evaluarea riscului CPTED le identifică ca surse de risc de mediu și propune modificări de design sau management pentru a le elimina sau reduce.

Impact / Impact

[1] ISO 22300:2025

EN: *Outcome of a disruption affecting objectives.*

RO: Rezultatul unei perturbări care afectează obiectivele.

EN, Editorial note: *ISO 22300:2025 defines "impact" in the context of organizational disruptions, with emphasis on effects on objectives. The term is used in CPTED literature and security practice with a broader meaning, covering all types of consequences of crime events, including social consequences (fear of crime, degradation of community cohesion) and physical consequences of incidents. This entry addresses both senses.*

RO, Notă editorială: ISO 22300:2025 definește „impact” în contextul perturbărilor organizaționale, cu accent pe consecințele asupra obiectivelor. Termenul este utilizat în literatura CPTED și în practica de securitate cu un sens mai larg, acoperind toate tipurile de consecințe ale evenimentelor de criminalitate, inclusiv consecințele sociale (frica de criminalitate, degradarea coeziunii comunitare) și consecințele fizice ale incidentelor. Această intrare tratează ambele sensuri.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED risk analysis, the assessment of consequences covers both tangible and intangible impacts of crime events. Tangible impacts include property damage, financial losses and costs of physical recovery. Intangible impacts include the fear of crime, reduced use and vitality of public spaces, loss of community trust, and degradation of*

quality of life. A complete CPTED risk analysis must capture both categories, as intangible impacts are often the primary driver of community demand for CPTED interventions.

RO: În analiza riscului CPTED, evaluarea consecințelor acoperă atât impacturile tangibile, cât și cele intangibile ale evenimentelor de criminalitate. Impacturile tangibile includ distrugerile de proprietate, pierderile financiare și costurile de recuperare fizică. Impacturile intangibile includ teama de criminalitate, reducerea utilizării și vitalității spațiilor publice, pierderea încrederii comunitare și degradarea calității vieții. O analiză completă a riscului CPTED trebuie să surprindă ambele categorii, întrucât impacturile intangibile sunt adesea factorul principal al cererii comunitare pentru intervenții CPTED.

Incident / Incident

[1] ISO 22300:2025

EN: *Event that can be, or could lead to a disruption, loss, emergency, crisis or disaster.*

RO: Eveniment care poate fi sau ar putea conduce la o perturbare, pierdere, urgență, criză sau dezastru.

EN, Editorial note: *The 2025 edition of ISO 22300 added "disaster" to the cascade of possible outcomes compared to earlier versions, reflecting an expanded scope for incident escalation pathways. In both cases, the incident is positioned as an early-stage event with escalation potential, not yet a fully developed crisis or disaster. For CPTED practice, this distinction is operationally significant: environmental design intervenes at the incident prevention level, while crisis management responds after escalation has occurred.*

RO: Notă editorială: *Ediția 2025 a ISO 22300 a adăugat termenul „dezastru” la cascada posibilelor rezultate față de edițiile anterioare, reflectând o extindere a domeniului căilor de escaladare a incidentelor. În ambele cazuri, incidentul este poziționat ca un eveniment aflat în stadiu incipient, cu potențial de escaladare, care nu a evoluat încă într-o criză sau dezastru deplin. Pentru practica CPTED, această distincție este semnificativă din punct de vedere operațional: designul de mediu intervine la nivelul prevenirii incidentelor, în timp ce managementul crizelor răspunde după ce escaladarea a avut loc.*

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED, a crime incident is both an outcome to be prevented through environmental design and an information source for improving that design. Each recorded incident provides data on the location, time, type and method of the criminal act, which enriches the spatial and temporal pattern analysis and enables more precisely*

targeted CPTED responses. Recording and reporting of incidents is therefore a core component of the CPTED monitoring and review process.

RO: În CPTED, un incident de criminalitate este atât un rezultat care trebuie prevenit prin proiectarea mediului, cât și o sursă de informații pentru îmbunătățirea acestui design. Fiecare incident înregistrat furnizează date privind locația, momentul, tipul și modul de comitere a actului criminal, ceea ce îmbogățește analiza tiparelor spațiale și temporale și permite răspunsuri CPTED mai precis țintite. Înregistrarea și raportarea incidentelor reprezintă prin urmare o componentă centrală a procesului de monitorizare și revizuire CPTED.

Interested party (Stakeholder) / Parte interesată

[1] ISO 22300:2025, clauza

EN: *Person or organization that can affect, be affected by, or perceive itself to be affected by a decision or activity.*

RO: Persoană sau organizație care poate afecta, poate fi afectată de sau se poate percepe ca afectată de o decizie sau activitate.

EN, Note: *Also referred to as "stakeholder".*

RO, Notă: *Denumit și „parte interesată” (stakeholder).*

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In the CPTED process, interested parties include all those who have a stake in the security of the built environment being assessed: residents, businesses, property owners, local authorities, police, community organizations, planning departments, emergency services, and users of the space. The organization must communicate and consult with both external and internal interested parties throughout all stages of the risk management process. Editorially, CPTED interested parties can be grouped into three functional categories: those responsible for implementing CPTED, those directly affected by CPTED interventions, and those with an indirect but significant interest in the outcomes (e.g. insurance companies, developers, neighboring communities). This grouping is not explicitly formulated in ISO 22341 but is consistent with its requirements.*

RO: În procesul CPTED, părțile interesate includ toți cei care au un interes față de securitatea mediului construit evaluat: rezidenți, agenți economici, proprietari de proprietăți, autorități locale, poliție, organizații comunitare, departamente de planificare, servicii de urgență și utilizatori ai spațiului. Organizația trebuie să comunice și să se consulte cu părțile interesate externe și interne pe parcursul tuturor etapelor procesului de management al riscului. Din punct de vedere editorial, părțile interesate CPTED pot fi grupate în trei categorii funcționale: cele responsabile de implementarea CPTED, cele

afectate direct de intervențiile CPTED și cele cu un interes indirect, dar semnificativ, față de rezultate (ex. companii de asigurări, dezvoltatori, comunități vecine). Această grupare nu este formulată explicit în ISO 22341, dar este consistentă cu cerințele standardului.

Level of risk / Nivel de risc

[1] ISO 31073:2022

EN: *Magnitude of a risk or combination of risks, expressed in terms of the combination of consequences and their likelihood.*

RO: Magnitudinea unui risc sau a unei combinații de riscuri, exprimată în termenii combinației dintre consecințe și probabilitatea lor.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED risk analysis, determining the level of risk means combining the assessed likelihood of a crime event with its assessed consequences to produce a risk level that can be compared against the established risk criteria. In practice, this combination is typically expressed through a risk matrix that positions each identified risk on a scale (e.g. from negligible to critical), though the specific scale is defined by the organization through the risk criteria established in Step 2. The level of risk determines the priority of CPTED treatment actions and the urgency of implementation.*

RO: În analiza riscului CPTED, determinarea nivelului de risc înseamnă combinarea probabilității evaluate a unui eveniment de criminalitate cu consecințele evaluate ale acestuia, pentru a obține un nivel de risc care poate fi comparat cu criteriile de risc stabilite. În practică, această combinație este exprimată de regulă printr-o matrice de risc care poziționează fiecare risc identificat pe o scală (ex. de la neglijabil la critic), deși scala specifică este definită de organizație prin criteriile de risc stabilite în Pasul 2. Nivelul de risc determină prioritatea acțiunilor de tratare CPTED și urgența implementării.

Likelihood / Probabilitate de apariție

[1] ISO 22300:2025

EN: *Chance of something happening.*

RO: Șansa ca ceva să se întâmple.

EN, Note 1 to entry: *In risk management terminology, the word "likelihood" is used to refer to the chance of something happening, whether defined, measured or determined objectively or subjectively, qualitatively or quantitatively, and described using general terms or mathematically (such as a probability or a frequency).*

EN, Note 2 to entry: *The English term "likelihood" does not have a direct equivalent in some languages; instead, the equivalent of the term "probability" is often used. However, in English, "probability" is often narrowly interpreted as a mathematical term. Therefore, in risk management terminology, "likelihood" is used with the intent that it should have the same broad interpretation as the term "probability" has in many languages other than English.*

RO, Notă 1 la termen: În terminologia managementului riscului, cuvântul „likelihood” (probabilitate de apariție) este folosit pentru a se referi la șansa ca ceva să se întâmple, fie că este definită, măsurată sau determinată obiectiv sau subiectiv, calitativ sau cantitativ, și descrisă prin termeni generali sau matematic (cum ar fi o probabilitate sau o frecvență).

RO, Notă 2 la termen: Termenul englez „likelihood” nu are un echivalent direct în unele limbi; în schimb, se folosește echivalentul termenului „probability” (probabilitate). Totuși, în engleză, „probability” este adesea interpretat în sens restrâns, matematic. Prin urmare, în terminologia managementului riscului, „likelihood” este folosit cu intenția de a avea aceeași interpretare largă pe care o are termenul „probability” în alte limbi.

RO, Notă editorială: În română se utilizează în mod curent termenul „probabilitate” atât pentru „likelihood”, cât și pentru „probability”. Această intrare tratează „likelihood” în sensul său larg din managementul riscului: o apreciere a șanselor de apariție, care poate fi exprimată calitativ (redușă, medie, ridicată) sau cantitativ, fără a presupune obligatoriu o măsurătoare statistică formală.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED risk analysis, likelihood assessment means estimating the probability that a crime event will occur at a specific location, during a specific time period, given the existing environmental conditions and controls. Likelihood is assessed using official crime data, crime perception surveys, environmental vulnerability analysis and expert judgment. In conjunction with consequence assessment, it produces the level of risk that guides treatment decisions.*

RO: În analiza riscului CPTED, evaluarea probabilității de apariție înseamnă estimarea probabilității ca un eveniment de criminalitate să se producă la o locație specifică, într-o perioadă de timp specifică, date fiind condițiile de mediu existente și controalele în vigoare. Probabilitatea de apariție este evaluată folosind datele oficiale privind criminalitatea, sondajele de percepție a criminalității, analiza vulnerabilităților de mediu și judecata expertă. Combinată cu evaluarea consecințelor, ea produce nivelul de risc care ghidează deciziile de tratare.

Mitigation / Atenuare

[1] ISO 22300:2025

EN: Limitation of any negative consequence of a particular incident.

RO: Limitarea oricărei consecințe negative a unui incident particular.

EN, Editorial note: In the preparedness continuum defined by ISO 22300:2025, mitigation follows prevention and protection: if a crime incident cannot be prevented or the offender cannot be stopped, the design of the environment can still limit the severity of its consequences. In CPTED practice, mitigation measures include spatial configurations that limit victim exposure, emergency egress design, sight lines that enable rapid detection and response, and design elements that reduce the opportunity for repeated offending at the same location.

RO, Notă editorială: În continuumul de pregătire definit de ISO 22300:2025, atenuarea urmează prevenției și protecției: dacă un incident de criminalitate nu poate fi prevenit sau infractorul nu poate fi oprit, proiectarea mediului poate limita totuși severitatea consecințelor. În practica CPTED, măsurile de atenuare includ configurații spațiale care limitează expunerea victimelor, designul căilor de evacuare de urgență, linii de vedere care permit detecția și răspunsul rapid, și elemente de design care reduc oportunitatea de comitere repetată a infracțiunilor în același loc.

Monitoring / Monitorizare

[1] ISO 22300:2025

EN: Determining the status of a system, a process or an activity..

RO: Determinarea statusului unui sistem, proces sau activități.

EN, Note: To determine the status, there can be a need to check, supervise or critically observe

RO, Nota: Pentru a determina statusul, poate fi necesară verificarea, supravegherea sau observarea critică

[2] ISO 31073:2022

EN: Continual checking, supervising, critically observing, or determining the status in order to identify change from the performance level required or expected.

RO: Verificare continuă, supraveghere, observare critică sau determinare a stării în scopul identificării schimbărilor față de nivelul de performanță necesar sau așteptat.

EN, Note: Monitoring can be applied to a risk management framework, risk management process, risk or risk control.

EN, Note 2: ISO 22300:2025 and ISO 31073:2022 define monitoring in structurally different ways: ISO 22300:2025 focuses on the determination of status and mentions checking as a possible means, while ISO 31073:2022 focuses on the continual nature of the activity and its purpose of identifying deviations from expected performance. Both dimensions are relevant for CPTED practice

RO, Nota 1: Monitorizarea poate fi aplicată unui cadru de management al riscului, unui proces de management al riscului, unui risc sau unui control al riscului.

RO, Nota 2: ISO 22300:2025 și ISO 31073:2022 definesc monitorizarea în moduri structural diferite: ISO 22300:2025 se concentrează pe determinarea statusului și menționează verificarea ca mijloc posibil, în timp ce ISO 31073:2022 accentuează caracterul continuu al activității și scopul său de a identifica abaterile de la performanța așteptată. Ambele dimensiuni sunt relevante pentru practica CPTED.

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: Monitoring and review is Step 5 of the CPTED process and runs continuously in parallel with all other steps. In CPTED, monitoring covers: the physical state of implemented environmental modifications (maintenance, degradation, vandalism), the crime and security data for the assessed area (incident rates, spatial patterns, temporal patterns), the perceptions of users and the community (fear of crime, satisfaction with the environment), and the compliance of implementing organizations with agreed management procedures.

RO: Monitorizarea și revizuirea reprezintă Pasul 5 al procesului CPTED și se desfășoară continuu, în paralel cu toți ceilalți pași. În CPTED, monitorizarea acoperă: starea fizică a modificărilor de mediu implementate (mentenanță, degradare, vandalism), datele de criminalitate și securitate pentru zona evaluată (rate de incidente, tipare spațiale, tipare temporale), percepțiile utilizatorilor și ale comunității (teama de criminalitate, satisfacția față de mediu) și conformitatea organizațiilor responsabile cu procedurile de

Preparedness (Readiness) / Pregătire (Disponibilitate)

[1] ISO 22300:2025

EN: Activities, programmes, and systems developed and implemented prior to an incident that can be used to support and enhance prevention, protection from, mitigation of, response to and recovery from disruptions, emergencies or disasters.

RO: Activități, programe și sisteme dezvoltate și implementate anterior unui incident, care pot fi utilizate pentru a susține și îmbunătăți prevenirea, protecția față de, atenuarea, răspunsul la și recuperarea din perturbări, urgențe sau dezastre.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED, preparedness operates primarily at the level of the CPTED process itself: having the organizational capacity, competences and tools to conduct a rigorous CPTED assessment before a crime problem escalates. The performance target statement, developed in the preliminary phase (clause 6.2), is a key preparedness document that defines the scope, resources and performance benchmarks for the CPTED intervention. By extension, CPTED also contributes to physical preparedness by designing and managing spaces so that sight lines, egress routes and spatial configurations support rapid detection and response if a security incident does occur, though this dimension falls primarily within the scope of emergency management rather than the CPTED process as defined by ISO 22341.*

RO: În CPTED, pregătirea operează în primul rând la nivelul procesului CPTED în sine: disponibilitatea capacității organizaționale, a competențelor și a instrumentelor necesare pentru a conduce o evaluare CPTED riguroasă înainte ca o problemă de criminalitate să escaladeze. Declarația de obiective de performanță, elaborată în faza preliminară (clauza 6.2), este un document-cheie de pregătire care definește domeniul de aplicare, resursele și reperele de performanță ale intervenției CPTED. Prin extensie, CPTED contribuie și la pregătirea fizică prin proiectarea și gestionarea spațiilor astfel încât liniile de vedere, căile de evacuare și configurațiile spațiale să susțină detecția și răspunsul rapid în cazul unui incident de securitate, deși această dimensiune se încadrează mai degrabă în domeniul managementului urgențelor decât al procesului CPTED definit de ISO 22341.

Prevention / Prevenire

[1] ISO 22300:2025

EN: *Measures taken to avoid an undesirable event.*

RO: Măsură luată pentru a evita un eveniment nedorit.

EN, Note 1 to entry: *Removing the vulnerability to an undesirable event is also a measure to achieve prevention.*

RO, Notă 1 la termen: Eliminarea vulnerabilității față de un eveniment nedorit reprezintă, de asemenea, o măsură de realizare a prevenirii.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Prevention is the foundational purpose of CPTED: the entire process is organized around anticipating and neutralizing the environmental conditions that enable crime,*

before a crime event occurs. ISO 22341 extends the conventional concept of prevention to include not only the prevention of crime events but also the prevention of the fear of crime, which has independent negative effects on the quality of life and on the vitality of the built environment. This dual scope is explicitly stated in the scope clause of the standard and underpins the conceptual bases of CPTED described in clause 5.

RO: Prevenirea este scopul fundamental al CPTED: întregul proces este organizat în jurul anticipării și neutralizării condițiilor de mediu care facilitează criminalitatea, înainte ca un eveniment infracțional să se producă. ISO 22341 extinde conceptul convențional de prevenire pentru a include nu doar prevenirea evenimentelor de criminalitate, ci și prevenirea fricii de criminalitate, care are efecte negative independente asupra calității vieții și a vitalității mediului construit. Această dublă perspectivă este enunțată explicit în clauza de domeniu de aplicare a standardului și constituie baza conceptuală a CPTED descrisă în clauza 5.

[3] Iordache, I. (2026). Safety starts with design / Siguranța începe cu designul [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *Prevention through environmental design is the most cost-effective form of crime prevention, because it acts upstream of the criminal incident. Every euro invested in CPTED at the design stage reduces subsequent expenditure on reactive security, victim support and the social costs of crime. In Romania, this logic is slowly entering urban planning practice, but systematic application remains the exception rather than the rule..*

RO: Prevenirea prin proiectarea mediului este cea mai cost-eficace formă de prevenire a criminalității, deoarece acționează în amonte de incidentul infracțional. Fiecare euro investit în CPTED în faza de proiectare reduce cheltuielile ulterioare cu securitatea reactivă, suportul victimelor și costurile sociale ale criminalității. În România, această logică pătrunde lent în practica planificării urbane, dar aplicarea sistematică rămâne excepția, nu regula.

Probability / Probabilitate

[1] ISO 22300:2025

EN: *Measure of the chance of occurrence expressed as a number between 0 and 1, where 0 is impossibility and 1 is absolute certainty.*

RO: Măsura șansei de apariție, exprimată ca număr între 0 și 1, unde 0 înseamnă imposibilitate și 1 înseamnă certitudine absolută.

EN, Note 1 to entry: See also likelihood (3.2.5), Note 2.

RO, Notă 1 la termen: A se vedea și likelihood (3.2.5), Nota 2.

[2] ISO 31073:2022

EN: Measure of the chance of occurrence expressed as a number between 0 and 1, where 0 is impossibility and 1 is absolute certainty.

RO: Măsura șansei de apariție, exprimată ca număr între 0 și 1, unde 0 înseamnă imposibilitate și 1 înseamnă certitudine absolută.

EN, Note: In risk management, probability is the quantitative, mathematically defined expression of likelihood. The distinction matters for CPTED practice: most CPTED risk assessments operate with qualitative or semi-quantitative likelihood estimates (low/medium/high), not with formal probability calculations, because the data required for rigorous probability quantification are rarely available at the site level. Probability in the strict mathematical sense is relevant for CPTED when using quantitative risk analysis techniques derived from IEC 31010.

RO, Notă: În managementul riscului, probabilitatea este expresia cantitativă, matematic definită, a verosimilității (likelihood). Distincția contează pentru practica CPTED: majoritatea evaluărilor de risc CPTED operează cu estimări calitative sau semi-cantitative ale verosimilității (scăzut/mediu/ridicat), nu cu calcule formale de probabilitate, deoarece datele necesare pentru o cuantificare riguroasă a probabilității sunt rareori disponibile la nivelul unui amplasament specific. Probabilitatea în sens strict matematic este relevantă pentru CPTED atunci când se utilizează tehnici de analiză cantitativă a riscului derivate din IEC 31010.

Recovery / Recuperare

[1] ISO 22300:2025

EN: Provision of policies, procedures and processes that are necessary to bring back to a normal state of health, mind or strength.

RO: Furnizarea politicilor, procedurilor și proceselor necesare pentru a readuce la o stare normală de sănătate, de echilibru sau de capacitate.

EN, Editorial note: In the broader security and resilience literature, recovery refers to the restoration of systems or capabilities to an acceptable state after a disruption. In the CPTED context, both senses apply: organizational recovery (restoring the management processes and monitoring cycle) and environmental recovery (restoring the physical and social conditions of the built environment)

RO, Notă editorială: În literatura mai largă de securitate și reziliență, recuperarea se referă la restaurarea sistemelor sau capacităților la o stare acceptabilă după o perturbare. În contextul CPTED, ambele sensuri sunt aplicabile: recuperarea organizațională (restabilirea proceselor de management și a ciclului de

monitorizare) și recuperarea de mediu (restabilirea condițiilor fizice și sociale ale mediului construit).

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED, recovery from a crime incident or security crisis involves restoring both the physical environment (repairing damage, reinstating compromised security measures) and the social environment (rebuilding community confidence, restoring vitality and normal use of public spaces). Physical recovery without social recovery is incomplete: a space that has been physically repaired but is perceived as unsafe will continue to generate fear of crime and avoidance behaviors. Effective CPTED recovery strategies address both dimensions in parallel.*

RO: În CPTED, recuperarea după un incident de criminalitate sau o criză de securitate implică restabilirea atât a mediului fizic (repararea daunelor, reinstaurarea măsurilor de securitate compromise), cât și a mediului social (reconstruirea încrederii comunității, restabilirea vitalității și utilizării normale a spațiilor publice). Recuperarea fizică fără recuperarea socială este incompletă: un spațiu care a fost reparat fizic, dar este perceput ca nesigur, va continua să genereze frică de criminalitate și comportamente de evitare. Strategiile eficiente de recuperare CPTED abordează ambele dimensiuni în paralel.

Residual risk / Risc rezidual

[1] ISO 22300:2025

EN: *Risk remaining after risk treatment.*

RO: Riscul rămas după tratarea riscului.

EN, Note 1 to entry: *Residual risk can contain unidentified risk.*

EN, Note 2 to entry: *Residual risk can also be known as "retained risk".*

RO, Notă 1 la termen: Riscul rezidual poate conține riscuri neidentificate.

RO, Notă 2 la termen: Riscul rezidual mai poate fi cunoscut și ca „risc reținut”.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED risk treatment, residual risk is the level of crime risk that remains after all selected countermeasures have been implemented. ISO 22341 requires that residual risk be explicitly evaluated and compared against the established risk criteria: if residual risk exceeds the acceptable level defined in the risk criteria, additional treatment options must be considered or the risk criteria must be renegotiated with the oversight body. No CPTED intervention can reduce crime risk to zero; accepting a defined level of residual risk is an integral part of the process.*

RO: În tratarea riscului CPTED, riscul rezidual este nivelul de risc de criminalitate care rămâne după implementarea tuturor contramăsurilor selectate. ISO 22341 impune ca riscul rezidual să fie evaluat explicit și comparat cu criteriile de risc stabilite: dacă riscul rezidual depășește nivelul acceptabil definit în criteriile de risc, trebuie luate în considerare opțiuni suplimentare de tratare sau criteriile de risc trebuie renegociate cu corpul de supraveghere. Nicio intervenție CPTED nu poate reduce riscul de criminalitate la zero; acceptarea unui nivel definit de risc rezidual este parte integrantă a procesului.

Resilience / Reziliență

[1] ISO 22300:2025

EN: *Ability to absorb and adapt in a changing environment.*

RO: Abilitatea de a absorbi și de a se adapta într-un mediu în schimbare.

[2] ISO 31073:2022

EN: *Ability to absorb and adapt in a changing environment.*

RO: Abilitatea de a absorbi și de a se adapta într-un mediu în schimbare.

EN, Note: *ISO 31073:2022 aligns with the ISO 22300 definition. From a risk management perspective, resilience is the systemic property that allows an organization or community to sustain its objectives despite disruptions: it is the complement to risk treatment, not a substitute for it. In CPTED terms, resilience describes a built environment that maintains its security function despite changes in use patterns, demographic shifts, management transitions and the adaptive behaviors of potential offenders.*

RO, Notă: ISO 31073:2022 se aliniază cu definiția ISO 22300. Din perspectiva managementului riscului, reziliența este proprietatea sistemică care permite unei organizații sau comunități să își mențină obiectivele în ciuda perturbărilor: este complementul tratamentului riscului, nu un substitut al acestuia. În termeni CPTED, reziliența descrie un mediu construit care își menține funcția de securitate în ciuda schimbărilor în tiparele de utilizare, a schimbărilor demografice, a tranzițiilor de management și a comportamentelor adaptive ale potențialilor infractori.

Review / Revizuire

[1] ISO 22300:2025

EN: *Activity undertaken to determine the suitability, adequacy and effectiveness of the subject matter to achieve established objectives.*

RO: Activitate întreprinsă pentru a determina adecvarea, suficiența și eficacitatea subiectului în cauză pentru atingerea obiectivelor stabilite.

[2] ISO 31073:2022

EN: *Activity undertaken to determine the suitability, adequacy and effectiveness of the subject matter to achieve established objectives.*

RO: Activitate întreprinsă pentru a determina adecvarea, suficiența și eficacitatea subiectului în cauză pentru atingerea obiectivelor stabilite.

EN, Note 1: *Review can be applied to a risk management framework, risk management process, risk or risk control.*

EN, Note 2: *ISO 22300:2025 adopted the core definition from ISO 31073:2022 but removed Note 1. In risk management, review is the periodic structured reassessment of the risk management framework, the risk profile and the implemented controls, to determine whether they remain appropriate given changes in the organizational context, the external environment and the risk landscape. Review is distinct from monitoring: monitoring is continual, while review is periodic and involves a structured evaluation of suitability and adequacy. In the CPTED process, review corresponds to the structured component of Step 5 (clause 6.3.5 of ISO 22341:2021), alongside continual monitoring.*

RO, Nota 1: *Revizuirea poate fi aplicată unui cadru de management al riscului, unui proces de management al riscului, unui risc sau unui control al riscului.*

RO, Nota 2: *ISO 22300:2025 a preluat definiția de bază din ISO 31073:2022, dar a eliminat Nota 1. În managementul riscului, revizuirea reprezintă reevaluarea periodică și structurată a cadrului de management al riscului, a profilului de risc și a controalelor implementate, pentru a determina dacă acestea rămân adecvate în contextul schimbărilor din mediul organizațional, contextul extern și peisajul riscurilor. Revizuirea se distinge de monitorizare: monitorizarea este continuă, în timp ce revizuirea este periodică și implică o evaluare structurată a adecvării și suficienței. În procesul CPTED, revizuirea corespunde componentei structurate a Pasului 5 (clauza 6.3.5 din ISO 22341:2021), alături de monitorizarea continuă.*

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In the CPTED process, review is Step 5 in conjunction with monitoring and recording. Review activities include periodic CPTED audits of the built environment, structured reassessment of crime data patterns, evaluation of the continued relevance of the risk criteria, and determination of whether the residual risk level remains within the accepted parameters. Reviews should be triggered both by the passage of time (scheduled reviews) and by significant changes in the risk environment (event-triggered reviews).*

RO: În procesul CPTED, revizuirea este etapa 5 în conjuncție cu monitorizarea și înregistrarea. Activitățile de revizuire includ audituri CPTED periodice ale mediului construit, reevaluarea structurată a tiparelor de date privind criminalitatea, evaluarea relevanței continue a criteriilor de risc și determinarea dacă nivelul riscului rezidual rămâne în parametrii acceptați. Revizuirile trebuie declanșate atât de trecerea timpului (revizuiți planificate), cât și de schimbări semnificative în mediul de risc (revizuiți declanșate de evenimente).

Risk / Risc

[1] ISO 22300:2025

EN: *Effect of uncertainty on objectives.*

RO: Efectul incertitudinii asupra obiectivelor.

EN, Note 1 to entry: *An effect is a deviation from the expected. It can be positive, negative or both, and can address, create or result in opportunities and threats.*

EN, Note 2 to entry: *Objectives can have different aspects and categories, and can be applied at different levels.*

EN, Note 3 to entry: *Risk is usually expressed in terms of risk sources, potential events, their consequences and their likelihood.*

RO, Notă 1 la termen: Un efect este o abatere de la ceea ce este așteptat. Poate fi pozitiv, negativ sau ambele și poate aborda, crea sau genera oportunități și amenințări.

RO, Notă 2 la termen: Obiectivele pot avea diferite aspecte și categorii și pot fi aplicate la diferite niveluri.

RO, Notă 3 la termen: Riscul este de obicei exprimat în termenii surselor de risc, ai evenimentelor potențiale, ai consecințelor lor și ai probabilității lor de apariție.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED, risk is operationalized as the combination of three elements: assets (what is at stake), threats (what could cause harm) and vulnerabilities (the environmental conditions that enable threats to materialize). This triadic model is an application of the ISO 31000 risk definition to the specific context of crime and security in the built environment. It allows CPTED practitioners to decompose a complex risk situation into manageable analytical components and to identify specific environmental interventions for each component.*

RO: În CPTED, riscul este operaționalizat ca o combinație a trei elemente: active (ce este în joc), amenințări (ce ar putea cauza prejudicii) și vulnerabilități (condițiile de mediu care permit amenințărilor să se materializeze). Acest model triadic este o aplicare a

definiției riscului din ISO 31000 la contextul specific al criminalității și securității în mediul construit. El permite practicienilor CPTED să descompună o situație de risc complexă în componente analitice gestionabile și să identifice intervenții de mediu specifice pentru fiecare componentă.

Risk acceptance / Acceptarea riscului

[1] ISO 22300:2025

EN: *Informed decision to take a particular risk.*

RO: Decizie informată de a accepta un risc particular.

EN, Note 1 to entry: *Risk acceptance can occur without risk treatment or during the process of risk treatment.*

EN, Note 2 to entry: *Accepted risks are subject to monitoring and review.*

RO, Notă 1 la termen: Acceptarea riscului poate surveni fără tratarea riscului sau în cursul procesului de tratare a riscului.

RO, Notă 2 la termen: Riscurile acceptate fac obiectul monitorizării și revizuirii.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED risk treatment, risk acceptance is the explicit decision to retain a risk at its current level without further treatment. For risk acceptance to be legitimate, it must be informed (based on complete risk analysis), documented (recorded in the risk register), approved (by the oversight body), and monitored (subject to ongoing review). Risk acceptance is appropriate when the cost of further treatment exceeds the potential benefit, or when the residual risk level is already within the defined risk criteria.*

RO: În tratarea riscului CPTED, acceptarea riscului reprezintă decizia explicită de a reține un risc la nivelul său actual fără tratament suplimentar. Pentru ca acceptarea riscului să fie legitimă, aceasta trebuie să fie informată (bazată pe o analiză completă a riscului), documentată (înregistrată în registrul riscurilor), aprobată (de organismul de supraveghere) și monitorizată (supusă revizuirii continue). Acceptarea riscului este adecvată atunci când costul unui tratament suplimentar depășește beneficiul potențial sau când nivelul riscului rezidual se încadrează deja în criteriile de risc definite.

EN, Editorial note: *Risk acceptance is never appropriate as a default position resulting from inaction or incomplete risk assessment. The deliberate and documented nature of the decision is what distinguishes legitimate risk acceptance from mere neglect..*

RO, Notă editorială: *Acceptarea riscului nu este niciodată adecvată ca poziție implicită rezultată din inacțiune sau dintr-o evaluare incompletă a riscului.*

Caracterul deliberat și documentat al deciziei este cel care distinge acceptarea legitimă a riscului de simpla neglijare a acestuia.

Risk analysis / Analiza riscului

[1] ISO 22300:2025

EN: *Process to comprehend the nature of risk and to determine the level of risk.*

RO: Proces de înțelegere a naturii riscului și de determinare a nivelului de risc.

EN, Note 1 to entry: *Risk analysis provides the basis for risk evaluation and decisions about risk treatment.*

RO, Notă 1 la termen: Analiza riscului furnizează baza pentru evaluarea riscului și deciziile privind tratarea riscului.

[2] ISO 31073:2022

EN: *Process to comprehend the nature of risk and to determine the level of risk.*

RO: Proces de înțelegere a naturii riscului și de determinare a nivelului de risc.

EN, Note: *ISO 31073:2022 and ISO 22300:2025 share the same core definition; ISO 22300:2025 adds Note 1 to entry, not present in the source. Risk analysis is the second component of risk assessment (after risk identification and before risk evaluation). It involves estimating the level of risk by combining likelihood and consequence, considering existing controls, and examining different facets of the risk profile. In CPTED, risk analysis produces the risk levels that are then compared against risk criteria in the risk evaluation step.*

RO, Notă: ISO 31073:2022 și ISO 22300:2025 au aceeași definiție de bază; ISO 22300:2025 adaugă Nota 1, absentă din sursa sursă. Analiza riscului este a doua componentă a evaluării riscului (după identificarea riscului și înaintea evaluării riscului). Aceasta implică estimarea nivelului de risc prin combinarea probabilității cu consecințele, ținând cont de controalele existente și examinând diferitele fațete ale profilului de risc. În CPTED, analiza riscului produce nivelurile de risc care sunt apoi comparate cu criteriile de risc în etapa de evaluare a riscului.

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *The CPTED risk analysis process involves: identifying existing controls and assessing their effectiveness; determining the likelihood of crime events given the environmental conditions and existing controls; determining the consequences of crime events on assets; combining likelihood and consequence to determine the risk level; and presenting the results in a form suitable for risk evaluation. ISO 22341 notes that both qualitative and quantitative techniques can be used, with reference to IEC 31010 for specific techniques.*

RO: Procesul de analiză a riscului CPTED implică: identificarea controalelor existente și evaluarea eficacității acestora; determinarea probabilității evenimentelor de criminalitate în condițiile de mediu existente și ale controalelor în vigoare; determinarea consecințelor evenimentelor de criminalitate asupra activelor; combinarea probabilității cu consecințele pentru a determina nivelul de risc; și prezentarea rezultatelor într-o formă adecvată evaluării riscului. ISO 22341 precizează că pot fi utilizate atât tehnici calitative, cât și cantitative, cu trimitere la IEC 31010 pentru tehnici specifice.

Risk appetite / Appetit la risc

[1] ISO 22300:2025

EN: *Amount and type of risk that an organization is willing to pursue or retain.*

RO: Cantitatea și tipul de risc pe care o organizație este dispusă să le urmărească sau să le rețină.

[2] ISO 31073:2022

EN: *Amount and type of risk that an organization is willing to pursue or retain.*

RO: Cantitatea și tipul de risc pe care o organizație este dispusă să le urmărească sau să le rețină.

EN, Note: *ISO 31073:2022 and ISO 22300:2025 provide identical definitions. Risk appetite is a strategic-level declaration that precedes risk criteria: it expresses the overall organizational attitude towards risk-taking before any specific risk assessment begins. In CPTED, the oversight body's risk appetite shapes the risk criteria against which crime risks are evaluated and the treatment options that are considered acceptable. A risk-averse organization will set stricter risk criteria and invest more heavily in preventive measures; a more risk-tolerant organization may accept higher residual risks with lighter treatment.*

RO, Notă: ISO 31073:2022 și ISO 22300:2025 furnizează definiții identice. Appetitul la risc este o declarație la nivel strategic care precede criteriile de risc: el exprimă atitudinea organizațională generală față de asumarea riscurilor înainte ca orice evaluare specifică a riscului să înceapă. În CPTED, apetitul la risc al corpului de supraveghere modelează criteriile de risc față de care sunt evaluate riscurile de criminalitate și opțiunile de tratare considerate acceptabile. O organizație cu aversiune față de risc va stabili criterii de risc mai stricte și va investi mai mult în măsuri preventive; o organizație cu toleranță mai mare față de risc poate accepta riscuri reziduale mai ridicate cu tratament mai ușor.

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED, risk appetite is operationalized by the oversight body when establishing the scope, context and criteria in Step 2 of the process. It determines the boundary between acceptable and unacceptable risk levels and thus shapes the entire subsequent risk assessment and treatment process. Risk appetite in CPTED is not only a financial calculation: it must also reflect community values, legal obligations, ethical commitments to the safety of users, and the social acceptability of different levels of crime risk.*

RO: În CPTED, apetitul pentru risc este operaționalizat de organismul de supraveghere în etapa de stabilire a domeniului de aplicare, contextului și criteriilor (Pasul 2 al procesului). Acesta determină granița dintre nivelurile de risc acceptabile și inacceptabile și modelează astfel întreg procesul ulterior de evaluare și tratare a riscului. Apetitul pentru risc în CPTED nu este exclusiv un calcul financiar: trebuie să reflecte și valorile comunității, obligațiile legale, angajamentele etice față de siguranța utilizatorilor și acceptabilitatea socială a diferitelor niveluri de risc de criminalitate.

Risk assessment / Evaluarea riscului**[1] ISO 22300:2025**

EN: *Overall process of risk identification, risk analysis and risk evaluation.*

RO: Procesul global de identificare a riscului, analiză a riscului și evaluare a riscului.

EN, Note 1 to entry: *Risk assessment involves the process of identifying internal and external threats and vulnerabilities, identifying the likelihood and impact of an event arising from such threats or vulnerabilities, defining critical functions necessary to continue the organization's operations, defining the controls in place necessary to reduce exposure, and evaluating the cost of such controls.*

EN, Note 2 to entry: *Risk assessment is described in detail in ISO 31000:2018.*

RO, Notă 1 la termen: *Evaluarea riscului implică procesul de identificare a amenințărilor și vulnerabilităților interne și externe, identificarea probabilității de apariție și a impactului unui eveniment care decurge din astfel de amenințări sau vulnerabilități, definirea funcțiilor critice necesare continuării operațiunilor organizației, definirea controalelor existente necesare pentru reducerea expunerii și evaluarea costului acestor controale.*

RO, Notă 2 la termen: *Evaluarea riscului este descrisă în detaliu în ISO 31000:2018.*

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Risk assessment is Step 3 of the CPTED process and consists of three sequential sub-steps: risk identification (finding, recognizing and describing the crime and security*

risks), risk analysis (determining the nature and level of each identified risk) and risk evaluation (comparing risk levels against risk criteria to determine treatment priorities). The output of the CPTED risk assessment is a prioritized list of risks with their levels, ready to inform risk treatment planning. ISO 22341 requires that both qualitative and quantitative aspects of risk be considered, using crime data, environmental observation and community consultation as primary inputs.

RO: Evaluarea riscului este Pasul 3 al procesului CPTED și constă din trei sub-etape secvențiale: identificarea riscului (găsirea, recunoașterea și descrierea riscurilor de criminalitate și securitate), analiza riscului (determinarea naturii și a nivelului fiecărui risc identificat) și evaluarea riscului (compararea nivelurilor de risc cu criteriile de risc pentru a determina prioritățile de tratare). Rezultatul evaluării riscului CPTED este o listă prioritizată a riscurilor cu nivelurile lor, gata să informeze planificarea tratării riscului. ISO 22341 cere ca atât aspectele calitative, cât și cele cantitative ale riscului să fie luate în considerare, utilizând ca intrări principale datele de criminalitate, observarea ambientală și consultarea comunitară.

[3] Iordache, I. (2026). Safety starts with design / Siguranța începe cu designul [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *In Romanian practice, risk assessment in CPTED is still frequently confused with a simple physical security inspection. A CPTED risk assessment is a structured, evidence-based process that follows a defined methodology, produces documented outputs and informs a risk treatment plan. An inspection is a necessary input to the risk assessment, not a substitute for it.*

RO: În practica românească, evaluarea riscului în CPTED este încă frecvent confundată cu o simplă inspecție de securitate fizică. O evaluare a riscului CPTED este un proces structurat, bazat pe dovezi, care urmează o metodologie definită, produce outputuri documentate și informează un plan de tratare a riscului. Inspecția este un input necesar evaluării riscului, nu un substituent al acesteia.

Risk attitude / Atitudine față de risc

[1] ISO 31073:2022

EN: *Organization's approach to assess and eventually pursue, retain, take or turn away from risk.*

RO: Abordarea organizației de a evalua și, eventual, de a urmări, reține, asuma sau evita riscul.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022 (editorial application)

EN: *In CPTED, risk attitude is shaped by the oversight body's values, objectives and institutional culture. An organization with a proactive risk attitude will invest in CPTED assessments before crime problems materialize; an organization with a reactive risk attitude will respond only after incidents have occurred. ISO 22341 promotes a proactive risk attitude through its process structure: the performance target statement and the preliminary phase are designed precisely to establish a proactive commitment to crime prevention before problems arise.*

RO: În CPTED, atitudinea față de risc este modelată de valorile, obiectivele și cultura instituțională ale corpului de supraveghere. O organizație cu o atitudine proactivă față de risc va investi în evaluări CPTED înainte ca problemele de criminalitate să se materializeze; o organizație cu o atitudine reactivă față de risc va răspunde numai după ce incidentele s-au produs. ISO 22341 promovează o atitudine proactivă față de risc prin structura procesului său: declarația obiectivelor de performanță și faza pregătitoare sunt concepute tocmai pentru a stabili un angajament proactiv față de prevenirea criminalității înainte ca problemele să apară.

Risk avoidance / Evitarea riscului

[1] ISO 31073:2022

EN: *Informed decision not to be involved in or withdraw from an activity in order not to be exposed to a particular risk.*

RO: Decizie informată de a nu se implica sau de a se retrage dintr-o activitate pentru a nu fi expus unui risc particular.

EN, Note 1 to entry: *Risk avoidance can be based on the result of risk evaluation and/or legal and regulatory obligations.*

EN, Note: *This term is defined in ISO 31073:2022 but is not included in ISO 22300:2025. The concept is addressed within the definition of "risk treatment" (ISO 22300:2025, clause 3.2.25), which lists avoiding risk as one of several treatment options.*

RO, Nota 1: *Evitarea riscului poate fi bazată pe rezultatul evaluării riscului și/sau pe obligații legale și de reglementare.*

RO, Notă: *Acest termen este definit în ISO 31073:2022, dar nu apare în ISO 22300:2025. Conceptul este tratat în definiția termenului „risk treatment” (ISO 22300:2025, clauza 3.2.25), care listează evitarea riscului ca una dintre mai multe opțiuni de tratare.*

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED practice, risk avoidance means deciding not to undertake an activity or development that would generate an unacceptable crime risk. Examples include: not locating certain uses in high-crime areas without adequate mitigation capacity, not proceeding with a development design that cannot be modified to meet acceptable risk criteria, or discontinuing an activity that consistently generates crime incidents that cannot be adequately treated. Risk avoidance is the most drastic treatment option and is appropriate only when no other treatment can bring the risk within acceptable limits.*

RO: În practica CPTED, evitarea riscului înseamnă decizia de a nu întreprinde o activitate sau un proiect de dezvoltare care ar genera un risc de criminalitate inacceptabil. Exemple includ: neamplasarea anumitor funcțiuni în zone cu criminalitate ridicată fără capacitate adecvată de atenuare, neaprobarea unui design de dezvoltare care nu poate fi modificat pentru a îndeplini criteriile de risc acceptabile sau întreruperea unei activități care generează constant incidente de criminalitate ce nu pot fi tratate în mod adecvat. Evitarea riscului este cea mai radicală opțiune de tratare și este adecvată numai atunci când nicio altă tratare nu poate aduce riscul în limite acceptabile.

Risk criteria / Criterii de risc

[1] ISO 22300:2025

EN: *Terms of reference against which the significance of risk is evaluated.*

RO: Termenii de referință față de care este evaluată semnificația riscului.

EN, Note 1 to entry: *Risk criteria are based on organizational objectives, and external and internal context.*

EN, Note 2 to entry: *Risk criteria can be derived from standards, laws, policies and other requirements.*

RO, Notă 1 la termen: Criteriile de risc se bazează pe obiectivele organizaționale și pe contextul extern și intern.

RO, Notă 2 la termen: Criteriile de risc pot fi derivate din standarde, legi, politici și alte cerințe.

[2] ISO 31073:2022

EN: *Terms of reference against which the significance of risk is evaluated.*

RO: Termenii de referință față de care este evaluată semnificația riscului.

EN, Note: *ISO 31073:2022 and ISO 22300:2025 provide identical definitions for risk criteria. In risk management, risk criteria are the standards against which assessed risk levels are judged acceptable, tolerable or unacceptable, and which*

determine what treatment action is required. They operationalize the risk appetite and are established before risk assessment begins, not after. If risk criteria are defined after the risk assessment, they will inevitably be tailored to rationalize existing conditions rather than to reflect genuine organizational values.

RO, Notă: ISO 31073:2022 și ISO 22300:2025 furnizează definiții identice pentru criteriile de risc. În managementul riscului, criteriile de risc sunt standardele față de care nivelurile de risc evaluate sunt judecate acceptabile, tolerabile sau inacceptabile și care determină ce acțiuni de tratare este necesară. Ele operaționalizează apetitul la risc și sunt stabilite înainte de evaluarea riscului, nu după. Dacă criteriile de risc sunt definite după evaluarea riscului, ele vor fi inevitabil adaptate pentru a raționaliza condițiile existente, mai degrabă decât pentru a reflecta valorile organizaționale reale.

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED, risk criteria are established in Step 2 (scope, context and criteria) and must reflect: the legal requirements applicable to the location and activity type; the community's tolerance for different types of crime risk; the organization's performance targets; the cost-benefit parameters within which treatment options will be evaluated; and the social acceptability criteria for proposed interventions. Risk criteria must be periodically reviewed: changes in legal requirements, community expectations or organizational priorities may require their revision.*

RO: În CPTED, criteriile de risc sunt stabilite în Pasul 2 (domeniu de aplicare, context și criterii) și trebuie să reflecte: cerințele legale aplicabile locației și tipului de activitate; toleranța comunității față de diferitele tipuri de risc de criminalitate; obiectivele de performanță ale organizației; parametrii cost-beneficiu în cadrul cărora vor fi evaluate opțiunile de tratare; și criteriile de acceptabilitate socială pentru intervențiile propuse. Criteriile de risc trebuie revizuite periodic: modificările cerințelor legale, ale așteptărilor comunității sau ale priorităților organizaționale pot necesita revizuirea acestora.

Risk evaluation / Evaluarea semnificației riscului

[1] ISO 22300:2025

EN: *Process of comparing the results of risk analysis with risk criteria to determine whether the risk is acceptable or tolerable.*

RO: Procesul de comparare a rezultatelor analizei riscului cu criteriile de risc pentru a determina dacă riscul este acceptabil sau tolerabil.

EN, Note 1 to entry: *Risk evaluation assists in the decision about risk treatment.*

RO, Notă 1 la termen: Evaluarea semnificației riscului ajută la luarea deciziei privind tratarea riscului.

RO, Notă editorială: Termenul „risk evaluation” se distinge de „risk assessment”: „risk assessment” desemnează procesul global (identificare + analiză + evaluare a semnificației), în timp ce „risk evaluation” desemnează strict etapa finală de comparare a nivelului de risc cu criteriile. Pentru claritate, această intrare utilizează „evaluarea semnificației riscului” ca echivalent în română, evitând confuzia cu termenul mai larg „evaluarea riscului” (risk assessment).

[2] ISO 31073:2022

EN: *Process of comparing the results of risk analysis with risk criteria to determine whether the risk is acceptable or tolerable.*

RO: Procesul de comparare a rezultatelor analizei riscului cu criteriile de risc pentru a determina dacă riscul este acceptabil sau tolerabil.

EN, Note: *ISO 31073:2022 and ISO 22300:2025 provide identical definitions. Risk evaluation is the decision point in the risk assessment process: it is where the technically determined risk level is translated into a management decision (acceptable, tolerable, or requires treatment). In CPTED, risk evaluation determines which identified crime risks require active treatment and which can be accepted or tolerated within the defined criteria, and thus shapes the entire treatment planning phase.*

RO, Notă: ISO 31073:2022 și ISO 22300:2025 furnizează definiții identice. Evaluarea semnificației riscului este punctul de decizie în procesul de evaluare a riscului: este locul unde nivelul de risc determinat tehnic este tradus într-o decizie de management (acceptabil, tolerabil sau necesită tratare). În CPTED, evaluarea semnificației riscului determină care dintre riscurile de criminalitate identificate necesită tratare activă și care pot fi acceptate sau tolerate în cadrul criteriilor definite, modelând astfel întreaga fază de planificare a tratamentului.

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *The CPTED risk evaluation step compares the risk levels produced by risk analysis against the established risk criteria and produces a prioritized list of risks requiring treatment. The output of risk evaluation is the input to risk treatment: high-priority risks with levels that exceed risk criteria receive the most urgent and extensive treatment options; low-priority risks that fall within acceptable criteria may be monitored without active treatment. The risk evaluation must be documented so that the reasoning behind treatment priorities is transparent and auditable.*

RO: Etapa de evaluare a semnificației riscului CPTED compară nivelurile de risc produse de analiza riscului cu criteriile de risc stabilite și produce o listă prioritizată de riscuri care necesită tratare. Rezultatul evaluării semnificației riscului este intrarea în tratarea riscului: riscurile cu prioritate ridicată și niveluri care depășesc criteriile de risc primesc opțiunile

de tratare cele mai urgente și mai extinse; riscurile cu prioritate scăzută care se încadrează în criteriile acceptabile pot fi monitorizate fără tratare activă. Evaluarea semnificației riscului trebuie documentată astfel încât raționamentul din spatele priorităților de tratare să fie transparent și auditabil.

Risk identification / Identificarea riscului

[1] ISO 22300:2025

EN: *Process of finding, recognizing and describing risks.*

RO: Procesul de găsire, recunoaștere și descriere a riscurilor.

EN, Note 1 to entry: *Risk identification involves the identification of risk sources, events, their causes and their potential consequences.*

EN, Note 2 to entry: *Risk identification can involve historical data, theoretical analysis, informed and expert opinions, and interested parties' needs.*

RO, Notă 1 la termen: Identificarea riscului implică identificarea surselor de risc, a evenimentelor, a cauzelor acestora și a potențialelor lor consecințe.

RO, Notă 2 la termen: Identificarea riscului poate implica date istorice, analiză teoretică, opinii informate și ale experților, precum și nevoile părților interesate.

[2] ISO 31073:2022

EN: *Process of finding, recognizing and describing risks.*

RO: Procesul de găsire, recunoaștere și descriere a riscurilor.

EN, Note: *ISO 31073:2022 and ISO 22300:2025 provide identical definitions. Risk identification is the first component of risk assessment and the foundation on which all subsequent analysis and evaluation steps rest. An incomplete risk identification produces an incomplete risk assessment: risks that are not identified cannot be analyzed, evaluated or treated. In CPTED, risk identification involves both retrospective analysis (what crimes have occurred, where and when) and prospective analysis (what environmental conditions create vulnerability to future crime events).*

RO, Notă: ISO 31073:2022 și ISO 22300:2025 furnizează definiții identice. Identificarea riscului este prima componentă a evaluării riscului și fundația pe care se sprijină toți pașii următori de analiză și evaluare. O identificare incompletă a riscului produce o evaluare incompletă a riscului: riscurile care nu sunt identificate nu pot fi analizate, evaluate sau tratate. În CPTED, identificarea riscului implică atât analiza retrospectivă (ce infracțiuni s-au produs, unde și când), cât și analiza prospectivă (ce condiții de mediu creează vulnerabilitate la viitoare evenimente de criminalitate).

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *CPTED risk identification combines three types of input: crime data analysis (spatial and temporal patterns of recorded incidents), environmental observation (site assessment to identify physical conditions that create crime opportunities) and community knowledge (perceptions, experiences and concerns of users and residents). The integration of all three sources is necessary for a complete risk identification: crime data alone misses unreported crime and emerging risks; site assessment alone misses the temporal dimension; community knowledge alone may reflect subjective perceptions that diverge from objective patterns.*

RO: Identificarea riscului CPTED combină trei tipuri de intrări: analiza datelor de criminalitate (tipare spațiale și temporale ale incidentelor înregistrate), observarea de mediu (evaluarea amplasamentului pentru identificarea condițiilor fizice care creează oportunități de criminalitate) și cunoașterea comunitară (percepțiile, experiențele și preocupările utilizatorilor și rezidenților). Integrarea tuturor celor trei surse este necesară pentru o identificare completă a riscului: datele de criminalitate singure omit criminalitatea neraportată și riscurile emergente; evaluarea amplasamentului singură omite dimensiunea temporală; cunoașterea comunitară singură poate reflecta percepții subiective care diverge de la tiparele obiective.

Risk management / Managementul riscului

[1] ISO 22300:2025

EN: *Coordinated activities to direct and control an organization with regard to risk.*

RO: Activități coordonate pentru a dirija și a controla o organizație în ceea ce privește riscul.

[2] ISO 31073:2022

EN: *Coordinated activities to direct and control an organization with regard to risk.*

RO: Activități coordonate pentru a dirija și a controla o organizație în ceea ce privește riscul.

EN, Note: *ISO 31073:2022 și ISO 22300:2025 provide identical definitions, both sourced from ISO 31000:2018. Risk management encompasses the entire integrated set of policies, frameworks, processes, and activities through which an organization identifies, analyzes, evaluates, treats, monitors and reviews risk. CPTED is a specialized application of risk management to the domain of crime and security risks in the built environment: it uses the general risk management architecture of ISO 31000 and applies it to a specific risk type with specific assessment tools and treatment options.*

RO, Notă: ISO 31073:2022 și ISO 22300:2025 furnizează definiții identice, ambele provenind din ISO 31000:2018. Managementul riscului cuprinde ansamblul integrat de politici, cadre, procese și activități prin care o organizație identifică, analizează, evaluează, tratează, monitorizează și revizuieste riscul. CPTED este o aplicare specializată a managementului riscului în domeniul riscurilor de criminalitate și securitate în mediul construit: utilizează arhitectura generală a managementului riscului din ISO 31000 și o aplică unui tip specific de risc cu instrumente specifice de evaluare și opțiuni de tratare.

[3] Iordache, I. (2026). Safety starts with design / Siguranța începe cu designul [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *Integrating CPTED risk management into the broader organizational risk management system, treated on the same terms as operational, financial or cyber risks, is the mark of organizational maturity in security management. Crime risk that is managed only through isolated physical security measures, without integration into the risk register and the management review cycle, remains a blind spot that is not systematically addressed. ISO 31000:2018 and ISO 22341:2021 together provide the framework for this integration.*

RO: organizațional mai larg de management al riscului, tratat în aceiași termeni cu riscurile operaționale, financiare sau cibernetice, este semnul maturității organizaționale în managementul securității. Riscul de criminalitate gestionat exclusiv prin măsuri izolate de securitate fizică, fără integrare în registrul riscurilor și în ciclul de revizuire al managementului, rămâne un punct orb care nu este abordat în mod sistematic. ISO 31000:2018 și ISO 22341:2021 oferă împreună cadrul pentru această integrare.

Risk management framework / Cadrul de management al riscului

[1] ISO 31073:2022

EN: *Scheme within the risk management framework specifying the approach, the management components and resources to be applied to the management of risk.*

RO: Schemă în cadrul cadrului de management al riscului care specifică abordarea, componentele de management și resursele care urmează să fie aplicate pentru gestionarea riscului.

EN, Note 1 to entry: *Management components typically include procedures, practices, assignment of responsibilities, sequence and timing of activities.*

EN, Note 2 to entry: *The risk management plan can be applied to a particular product, process and project, and part or whole of the organization.*

EN, Editorial note: ISO 31073:2022 defines "risk management plan" as a term, not "risk management framework". The risk management framework is described in ISO 31000:2018 as the set of foundations and organizational arrangements for designing, implementing, monitoring, reviewing and continually improving risk management. This entry addresses both concepts.

RO, Notă 1 la termen: Componentele de management includ de obicei proceduri, practici, atribuirea responsabilităților, secvența și calendarul activităților.

RO, Notă 2 la termen: Planul de management al riscului poate fi aplicat unui produs, proces și proiect particular, și unei părți sau întregii organizații.

RO, Notă editorială: ISO 31073:2022 definește „risk management plan” ca termen, nu „risk management framework”. Cadrul de management al riscului este descris în ISO 31000:2018 ca ansamblul de fundamente și aranjamente organizaționale pentru proiectarea, implementarea, monitorizarea, revizuirea și îmbunătățirea continuă a managementului riscului. Această intrare tratează ambele concepte.

[2] ISO 31000:2018 & ISO 22341:2021

EN: The risk management framework, in ISO 31000:2018 terms, is the organizational structure that enables and supports risk management throughout the organization: it includes leadership and commitment, organizational mandate and policy, integration into organizational processes, resource allocation, and mechanisms for monitoring, review and continual improvement. ISO 22341:2021 requires that CPTED be integrated into this broader framework, not treated as a standalone assessment exercise.

RO: Cadrul de management al riscului, în termenii ISO 31000:2018, este structura organizațională care permite și susține managementul riscului în întreaga organizație: include leadership și angajament, mandat organizațional și politică, integrare în procesele organizaționale, alocare de resurse și mecanisme de monitorizare, revizuire și îmbunătățire continuă. ISO 22341:2021 cere ca CPTED să fie integrat în acest cadru mai larg, nu tratat ca un exercițiu de evaluare de sine stătător.

Risk management policy / Politica de management al riscului

[1] ISO 31073:2022

EN: Statement of the overall intentions and direction of an organization related to risk management.

RO: Declarație privind intențiile și direcția generală ale unei organizații în ceea ce privește managementul riscului.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED, the risk management policy relevant to crime prevention encompasses the organization's declared commitment to applying a systematic, evidence-based approach to identifying and treating crime risks in the built environments under its responsibility. The performance target statement developed in the preliminary phase of the CPTED process is, in effect, the operational expression of the organization's crime risk management policy for a specific project or location. Without a clear policy commitment from top management, CPTED assessments risk being treated as optional exercises rather than required management activities.*

RO: În CPTED, politica de management al riscului relevantă pentru prevenirea criminalității cuprinde angajamentul declarat al organizației față de aplicarea unei abordări sistematice, bazate pe dovezi, pentru identificarea și tratarea riscurilor de criminalitate în mediile construite aflate sub responsabilitatea sa. Declarația obiectivelor de performanță elaborată în faza pregătitoare a procesului CPTED este, în esență, expresia operațională a politicii organizației de management al riscului de criminalitate pentru un proiect sau o locație specifică. Fără un angajament clar din partea managementului de top, evaluările CPTED riscă să fie tratate ca exerciții opționale, mai degrabă decât activități de management obligatorii.

[3] Iordache, I. (2026). Safety starts with design / Siguranța începe cu designul [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *In Romanian public administration and private sector organizations, an explicit crime risk management policy is the exception, not the rule. Most organizations manage crime risk through informal practices, reactive responses to incidents and generic security measures, without a documented policy framework. The adoption of ISO 22341 as the methodological basis for CPTED in Romania requires, as a prerequisite, the organizational commitment expressed in a clear risk management policy that explicitly addresses crime and security risks in the built environment.*

RO: În administrația publică și în organizațiile din sectorul privat din România, o politică explicită de management al riscului de criminalitate este excepția, nu regula. Majoritatea organizațiilor gestionează riscul de criminalitate prin practici informale, răspunsuri reactive la incidente și măsuri generice de securitate, fără un cadru de politică documentat. Adoptarea ISO 22341 ca bază metodologică pentru CPTED în România necesită, ca precondiție, angajamentul organizațional exprimat printr-o politică clară de management al riscului care abordează explicit riscurile de criminalitate și securitate în mediul construit.

Risk management process / Procesul de management al riscului

[1] ISO 31073:2022

EN: *Systematic application of management policies, procedures and practices to the activities of communicating, consulting, establishing the context, and identifying, analysing, evaluating, treating, monitoring and reviewing risk.*

RO: Aplicarea sistematică a politicilor, procedurilor și practicilor de management la activitățile de comunicare, consultare, stabilire a contextului și de identificare, analiză, evaluare, tratare, monitorizare și revizuire a riscului.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *The CPTED process, as described in clause 6.3 of ISO 22341, is a specific implementation of the risk management process defined in ISO 31073:2022. Its five steps map directly onto the generic risk management process: Step 1 (communication and consultation) corresponds to the communicating and consulting activity; Step 2 (scope, context and criteria) corresponds to establishing the context; Step 3 (risk assessment) corresponds to identifying, analysing and evaluating risk; Step 4 (risk treatment) corresponds to treating risk; and Step 5 (monitoring, review, recording and reporting) corresponds to monitoring and reviewing risk.*

RO: Procesul CPTED, descris în clauza 6.3 din ISO 22341, este o implementare specifică a procesului de management al riscului definit în ISO 31073:2022. Cei cinci pași ai săi corespund direct procesului generic de management al riscului: Pasul 1 (comunicare și consultare) corespunde activității de comunicare și consultare; Pasul 2 (domeniu de aplicare, context și criterii) corespunde stabilirii contextului; Pasul 3 (evaluarea riscului) corespunde identificării, analizei și evaluării riscului; Pasul 4 (tratarea riscului) corespunde tratării riscului; și Pasul 5 (monitorizare, revizuire, înregistrare și raportare) corespunde monitorizării și revizuirii riscului.

Risk owner / Proprietarul riscului

[1] ISO 22300:2025

EN: *Person or entity with the accountability and authority to manage risk.*

RO: Persoană sau entitate cu responsabilitate și autoritate pentru gestionarea riscului.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED, risk ownership is distributed across multiple parties: the oversight body (accountable for the overall crime risk profile of the location), the project team*

(accountable for the quality of the risk assessment and the appropriateness of proposed treatments), and the implementing organization (accountable for implementing and maintaining countermeasures). The community is a key interested party that influences the conditions affecting crime risk but does not hold formal risk ownership in the normative sense. The risk register must identify the risk owner for each individual risk, not only for the aggregate risk profile.

RO: În CPTED, proprietatea riscului este distribuită între mai multe părți: organismul de supraveghere (responsabil pentru profilul general al riscului de criminalitate al locației), echipa de proiect (responsabilă pentru calitatea evaluării riscului și adecvarea tratamentelor propuse) și organizația responsabilă cu implementarea (responsabilă pentru implementarea și menținerea contramăsurilor). Comunitatea este o parte interesată-cheie care influențează condițiile care afectează riscul de criminalitate, dar nu deține proprietatea formală a riscului în sensul normativ. Registrul riscurilor trebuie să identifice proprietarul riscului pentru fiecare risc individual, nu doar pentru profilul agregat al riscului.

Risk perception / Percepția riscului

[1] ISO 31073:2022

EN: *Interested party's view on risk.*

RO: Viziunea unei părți interesate asupra riscului.

EN, Note 1 to entry: *Risk perception reflects the interested party's needs, issues, knowledge, beliefs and values.*

RO, Notă 1 la termen: Percepția riscului reflectă nevoile, problemele, cunoașterea, convingerile și valorile părții interesate.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Risk perception is central to CPTED in two distinct ways. First, it shapes the communication and consultation process: interested parties assess risk based on their perceptions, not only on objective data, and their perceptions must be identified, recorded and taken into account. Second, the fear of crime is itself a risk perception phenomenon: it reflects the subjective evaluation of crime likelihood and consequences, which may or may not correspond to the objective crime data for a location. Reducing the fear of crime requires addressing perception, not only modifying objective conditions.*

RO: Percepția riscului este centrală în CPTED în două moduri distincte. Mai întâi, modelează procesul de comunicare și consultare: părțile interesate evaluează riscul pe baza percepțiilor lor, nu numai pe date obiective, iar percepțiile lor trebuie identificate, înregistrate și luate în considerare. Apoi, frica de criminalitate este ea însăși un fenomen

de percepție a riscului: reflectă evaluarea subiectivă a probabilității și consecințelor criminalității, care poate sau nu să corespundă datelor obiective de criminalitate pentru o locație. Reducerea fricii de criminalitate necesită abordarea percepției, nu numai modificarea condițiilor obiective.

Risk register / Registrul de riscuri

[1] ISO 22300:2025

EN: *Record of information about identified risks.*

RO: Înregistrare a informațiilor despre riscurile identificate.

EN, Note 1 to entry: *The compilation of all risks identified, analysed and evaluated in the risk assessment process, including information on likelihood, consequences, treatments and risk owners.*

RO, Notă 1 la termen: Compilarea tuturor riscurilor identificate, analizate și evaluate în procesul de evaluare a riscului, inclusiv informații privind probabilitatea de apariție, consecințele, tratamentele și proprietarii de risc.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED, the risk register is the central documented output of the risk assessment process. It records each identified crime risk with its assessed likelihood, consequences and risk level; the existing controls; the selected treatment options and responsible parties; the residual risk after treatment; and the risk owner. The risk register is a living document that must be updated after each monitoring cycle and after any significant change in the risk environment. It provides the evidentiary basis for management decisions and supports the audit and review of the CPTED process.*

RO: În CPTED, registrul riscurilor reprezintă outputul documentat central al procesului de evaluare a riscului. Acesta înregistrează fiecare risc de criminalitate identificat cu probabilitatea evaluată, consecințele și nivelul de risc; controalele existente; opțiunile de tratare selectate și părțile responsabile; riscul rezidual după tratare; și proprietarul riscului. Registrul riscurilor este un document viu care trebuie actualizat după fiecare ciclu de monitorizare și după orice modificare semnificativă a mediului de risc. Acesta furnizează baza probatorie pentru deciziile de management și susține auditul și revizuirea procesului CPTED.

Risk source / Sursă de risc

[1] ISO 22300:2025

EN: *Element that alone or in combination has the potential to give rise to risk.*

RO: Element care, singur sau în combinație, are potențialul de a genera risc.

[2] ISO 31073:2022

EN: *Element which alone or in combination has the potential to give rise to risk.*

RO: Element care, singur sau în combinație, are potențialul de a genera risc.

EN, Note: *ISO 31073:2022 și ISO 22300:2025 provide identical definitions. In CPTED, risk sources include physical environmental conditions (inadequate lighting, concealment spaces, uncontrolled access), spatial patterns (isolated areas, convergence points), temporal patterns (predictable activity rhythms that create opportunities) and social conditions (absence of guardianship, community disengagement). The distinction from hazard and threat is important: risk source is the broadest category, encompassing both hazard (conditions enabling harm) and threat (intentional agents of harm).*

RO, Notă: ISO 31073:2022 și ISO 22300:2025 furnizează definiții identice. În CPTED, sursele de risc includ condiții fizice de mediu (iluminat inadecvat, spații de ascundere, acces necontrolat), tipare spațiale (zone izolate, puncte de convergență), tipare temporale (ritmuri de activitate previzibile care creează oportunități) și condiții sociale (absența supravegherii, dezangajarea comunitară). Distincția față de hazard și threat este importantă: sursa de risc este categoria cea mai largă, cuprinzând atât hazardul (condiții care permit vătămarea), cât și amenințarea (agenți intenționali ai vătămării).

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED risk identification, identifying risk sources means identifying the environmental conditions that create or enable crime opportunities. This is the distinctive contribution of CPTED to risk management: rather than focusing solely on threats (the motivated offenders) or on assets (what is at stake), CPTED systematically examines the environmental risk sources that bridge threats and assets, and that can be modified through design and management interventions.*

RO: În identificarea riscului CPTED, identificarea surselor de risc înseamnă identificarea condițiilor de mediu care creează sau permit oportunități de criminalitate. Aceasta este contribuția distinctivă a CPTED la managementul riscului: în loc să se concentreze exclusiv pe amenințări (infractorii motivați) sau pe active (ce este în joc), CPTED examinează sistematic sursele de risc de mediu care fac legătura între amenințări și active și care pot fi modificate prin intervenții de design și management.

Risk tolerance / Toleranță la risc

[1] ISO 22300:2025

EN: Organization's or interested party's readiness to bear the residual risk in order to achieve its objectives.

RO: Disponibilitatea organizației sau a unei părți interesate de a suporta riscul rezidual pentru a-și atinge obiectivele.

EN, Note 1 to entry: Risk tolerance can be influenced by legal or regulatory requirements.

RO, Notă 1 la termen: Toleranța la risc poate fi influențată de cerințele legale sau de reglementare.

[2] ISO 31073:2022

EN: Organization's or interested party's readiness to bear the residual risk in order to achieve its objectives.

RO: Disponibilitatea organizației sau a unei părți interesate de a suporta riscul rezidual pentru a-și atinge obiectivele.

EN, Note 1 to entry: Risk tolerance can be influenced by legal or regulatory requirements.

EN, Note: ISO 31073:2022 și ISO 22300:2025 provide identical definitions. Risk tolerance is the operational expression of risk appetite at the level of individual risks. In CPTED, risk tolerance varies by risk type (higher tolerance for vandalism, lower for violent crime), by asset type (higher tolerance for commercial property, lower for schools and residential environments) and by community characteristics. These variations must be captured in the risk criteria established in Step 2 of the CPTED process.

RO, Nota 1: Toleranța la risc poate fi influențată de cerințele legale sau de reglementare.

RO, Notă: ISO 31073:2022 și ISO 22300:2025 furnizează definiții identice. Toleranța la risc este expresia operațională a apetitului la risc la nivelul riscurilor individuale. În CPTED, toleranța la risc variază în funcție de tipul de risc (toleranță mai mare față de vandalism, mai mică față de criminalitatea violentă), de tipul de activ (toleranță mai mare față de proprietatea comercială, mai mică față de școli și medii rezidențiale) și de caracteristicile comunității. Aceste variații trebuie surprinse în criteriile de risc stabilite în etapa 2 a procesului CPTED.

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED, risk tolerance boundaries must be established before the risk assessment begins, as part of the risk criteria definition. They provide the threshold below which residual risk is accepted without further treatment and above which additional treatment options must be pursued. Risk tolerance in CPTED is not solely a technical determination: it involves ethical, legal and social dimensions that require input from the oversight body and the community.*

RO: În CPTED, limitele toleranței la risc trebuie stabilite înainte de începerea evaluării riscului, ca parte a definirii criteriilor de risc. Ele furnizează pragul sub care riscul rezidual este acceptat fără tratare suplimentară și deasupra căruia trebuie urmărite opțiuni suplimentare de tratare. Toleranța la risc în CPTED nu este exclusiv o determinare tehnică: implică dimensiuni etice, juridice și sociale care necesită contribuția corpului de supraveghere și a comunității.

Risk treatment / Tratarea riscului**[1] ISO 22300:2025**

EN: *Process to modify risk.*

RO: Proces de modificare a riscului.

EN, Note 1 to entry: *Risk treatment can involve: avoiding the risk by deciding not to start or continue with the activity that gives rise to the risk; taking or increasing risk in order to pursue an opportunity; removing the risk source; changing the likelihood; changing the consequences; sharing the risk with another party or parties (including contracts and risk financing); and retaining the risk by informed decision.*

EN, Note 2 to entry: *Risk treatments that deal with negative consequences are sometimes referred to as "risk mitigation", "risk elimination", "risk prevention" and risk reduction.*

EN, Note 3 to entry: *Risk treatment can create new risks or modify existing risks.*

RO, Notă 1 la termen: *Tratarea riscului poate implica: evitarea riscului prin decizia de a nu iniția sau continua activitatea care generează risc; asumarea sau creșterea riscului pentru a urmări o oportunitate; eliminarea sursei de risc; modificarea probabilității de apariție; modificarea consecințelor; partajarea riscului cu una sau mai multe alte părți (inclusiv contracte și finanțarea riscului); și reținerea riscului printr-o decizie informată.*

RO, Notă 2 la termen: Tratamentele de risc care abordează consecințele negative sunt uneori denumite „atenuarea riscului”, „eliminarea riscului”, „prevenirea riscului” și reducerea riscului.

RO, Notă 3 la termen: Tratarea riscului poate crea noi riscuri sau modifica riscurile existente.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: Risk treatment is Step 4 of the CPTED process and is where the risk assessment findings are translated into concrete environmental and management interventions. ISO 22341 refers to ISO 31000:2018 for the complete list of treatment options. In CPTED practice, the most relevant options are: risk avoidance (not undertaking the activity or development that generates unacceptable crime risk), risk reduction (implementing countermeasures to reduce likelihood and/or consequences), risk sharing (including insurance and contractual arrangements), risk acceptance (formally retaining the residual risk within defined criteria), and risk retention. The selection of treatment options must consider cost, effectiveness, social acceptability, and impact on existing activities and the community.

RO: Tratarea riscului este Pasul 4 al procesului CPTED și reprezintă etapa în care constatările evaluării riscului sunt traduse în intervenții concrete de mediu și management. ISO 22341 face trimitere la ISO 31000:2018 pentru lista completă a opțiunilor de tratare. În practica CPTED, cele mai relevante opțiuni sunt: evitarea riscului (neîntreprinderea activității sau proiectului de dezvoltare care generează un risc de criminalitate inacceptabil), reducerea riscului (implementarea contramăsurilor pentru a reduce probabilitatea și/sau consecințele), partajarea riscului (inclusiv asigurări și aranjamente contractuale), acceptarea riscului (reținerea formală a riscului rezidual în limitele criteriilor definite) și reținerea riscului. Selectarea opțiunilor de tratare trebuie să ia în considerare costul, eficacitatea, acceptabilitatea socială și impactul asupra activităților existente și a comunității.

[3] Iordache, I. (2026). Safety starts with design / Siguranța începe cu designul [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: In Romanian practice, risk treatment in CPTED is often reduced to the installation of technical security systems (VSS, access control, alarm systems), to the detriment of environmental design modifications. This approach is both less effective and more expensive in the long run: technical systems require continuous maintenance, generate operational costs and become obsolete, while well-designed spatial interventions maintain their crime-preventive effect for the life of the built environment.

RO: În practica românească, tratarea riscului în CPTED este adesea redusă la instalarea sistemelor tehnice de securitate (VSS, control acces, sisteme de alarmă), în detrimentul modificărilor de design al mediului. Această abordare este atât mai puțin eficace, cât și

mai costisitoare pe termen lung: sistemele tehnice necesită mentenanță continuă, generează costuri operaționale și devin obsolete, în timp ce intervențiile spațiale bine concepute își mențin efectul preventiv față de criminalitate pe durata de viață a mediului construit.

Safety / Siguranță (Securitate)

[1] ISO 22300:2025

EN: *Being protected from harm.*

RO: A fi protejat față de daune.

EN, Note 1 to entry: *In many languages, there is only one common term for the translation of the terms "safety" and "security". Therefore, when translating into English, the different definitions of the terms "safety" and "security" should be considered.*

EN, Terminological note: *In Romanian, the term "siguranță" is used both for "safety" (absence of accidental harm) and, sometimes, for "security" (absence of intentional threats). This glossary respects the distinction in ISO standards: "safety" = siguranță (protection from harm in general, including accidental), "security" = securitate (freedom from danger or threat, with emphasis on the intentional). This distinction is relevant because ISO 22341 addresses both crime (security), the fear of crime and quality of life (safety in the broad sense)*

RO, Notă 1 la termen: *În multe limbi, există un singur termen comun pentru traducerea termenilor „safety” și „security”. Prin urmare, atunci când se traduce în engleză, trebuie luate în considerare definițiile diferite ale celor doi termeni.*

RO, Notă terminologică: *În română, termenul „siguranță” este utilizat atât pentru „safety” (absența daunelor accidentale), cât și, uneori, pentru „security” (absența amenințărilor intenționale). Acest glosar respectă distincția din standardele ISO: „safety” = siguranță (protecție față de daune în general, inclusiv accidentale), „security” = securitate (libertate față de pericol sau amenințare, cu accent pe intenționalitate). Această distincție este relevantă deoarece ISO 22341 abordează atât criminalitatea (securitate), teama de criminalitate și calitatea vieții (siguranță în sens larg).*

[2] ISO 22300:2025

EN: *Being free from danger or threat.*

RO: A fi liber de pericol sau amenințare.

EN, Note 1: *In many languages, there is only one common term for the translation of the terms "safety" and "security". Therefore, when translating into English, the different definitions of the terms "safety" and "security" should be considered.*

EN, Note 2: *ISO 22300:2025 defines safety and security as adjacent but distinct concepts: safety refers to protection from harm in general, while security refers specifically to freedom from danger or threat (which in the security context implies intentional harm). In CPTED, the discipline addresses both the security dimension (preventing criminal incidents) and the safety dimension (promoting quality of life, public health and wellbeing), consistent with the broad scope of ISO 22341:2021*

RO, Nota 1: *În multe limbi, există un singur termen comun pentru traducerea termenilor „safety” și „security”. Prin urmare, atunci când se traduce în engleză, trebuie luate în considerare definițiile diferite ale celor doi termeni*

RO, Nota 2: *ISO 22300:2025 definește siguranța și securitatea ca noțiuni adiacente, dar distincte: siguranța se referă la protecție față de daune în general, în timp ce securitatea se referă în mod specific la libertatea față de pericol sau amenințare (care, în contextul securității, implică daune intenționale). În CPTED, disciplina abordează atât dimensiunea de securitate (prevenirea incidentelor criminale), cât și dimensiunea de siguranță (promovarea calității vieții, sănătății publice și a stării de bine), în concordanță cu domeniul de aplicare larg al ISO 22341:2021.*

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 explicitly includes in the objectives of CPTED the promotion and improvement of public health, quality of life and sustainability, alongside the prevention and reduction of crime. This broad scope integrates safety considerations alongside security considerations, making CPTED a multidimensional discipline that addresses the full spectrum from criminal threats (security) to environmental conditions that affect wellbeing (safety). Practitioner teams that include public health specialists, social workers and ecologists alongside security experts reflect this integrated understanding of safety and security.*

RO: *ISO 22341 include explicit în obiectivele CPTED promovarea și îmbunătățirea sănătății publice, a calității vieții și a sustenabilității, alături de prevenirea și reducerea criminalității. Acest domeniu de aplicare larg integrează considerentele de siguranță alături de considerentele de securitate, făcând din CPTED o disciplină multidimensională care abordează întregul spectru, de la amenințările criminale (securitate) la condițiile de mediu care afectează starea de bine (siguranță). Echipele de practicieni care includ specialiști în sănătate publică, asistenți sociali și ecologi alături de experții în securitate reflectă această înțelegere integrată a siguranței și securității.*

Scope (in CPTED process) / Domeniu de aplicare (în procesul CPTED)

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In the CPTED process, defining the scope means specifying the boundaries and parameters of the CPTED assessment: the geographic area covered, the types of crime and security risks addressed, the categories of assets included, the time horizon of the assessment, the organizational parties involved, and the relationship of the CPTED process to other risk management processes within the organization. A clearly defined scope prevents scope creep and ensures that the assessment is focused, manageable and comparable across review cycles.*

RO: În procesul CPTED, definirea domeniului de aplicare înseamnă specificarea limitelor și parametrilor evaluării CPTED: zona geografică acoperită, tipurile de riscuri de criminalitate și securitate abordate, categoriile de active incluse, orizontul de timp al evaluării, părțile organizaționale implicate și relația procesului CPTED cu alte procese de management al riscului din cadrul organizației. Un domeniu de aplicare clar definit previne extinderea necontrolată a scopului și asigură că evaluarea este concentrată, gestionabilă și comparabilă pe parcursul ciclurilor de revizuire.

[2] ISO 31073:2022

EN: *Establishing the scope is integral to establishing the context in the risk management process, preceding the risk identification phase. In risk management, scope defines what is included and excluded from the risk assessment and risk treatment processes. The scope decision determines who is responsible, what resources are needed and what outputs are expected. In CPTED, a poorly defined scope is one of the most common sources of project failure: assessments that are too broad become unmanageable; assessments that are too narrow miss important risk sources.*

RO: Stabilirea domeniului de aplicare este parte integrantă a stabilirii contextului în procesul de management al riscului, precedând faza de identificare a riscurilor. În managementul riscului, domeniul de aplicare definește ce este inclus și ce este exclus din procesele de evaluare și tratare a riscului. Decizia privind domeniul de aplicare determină cine este responsabil, ce resurse sunt necesare și ce outputuri sunt așteptate. În CPTED, un domeniu de aplicare slab definit este una dintre cele mai frecvente surse de eșec al proiectelor: evaluările prea largi devin imposibil de gestionat; evaluările prea înguste ratează surse importante de risc.

Security risk / Risc de securitate (Risc de criminalitate și securitate)

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: In CPTED, security risk is understood as a composite of three elements: assets (the current state of the physical built environment and items of financial or intangible value), threats (potential offenders or hazards, characterized by who, where and how) and vulnerabilities (the opportunities for negative effects and the lack of maturity related to the effectiveness of associated countermeasures). Crime and security risks are greater when a motivated offender and suitable target come together in time and place, without appropriate countermeasures present. This triadic operationalization, explicitly described in ISO 22341 as an application of ISO 31000, is the analytical foundation of the CPTED risk assessment process: threats and vulnerabilities influence the likelihood dimension, while assets influence the consequences dimension of the risk.

RO: În CPTED, riscul de securitate este înțeles ca un compus din trei elemente: active (starea actuală a mediului fizic construit și elemente de valoare financiară sau intangibilă), amenințări (potențiali infractori sau hazarduri, caracterizate prin cine, unde și cum) și vulnerabilități (oportunitățile pentru efecte negative și lipsa maturității în ceea ce privește eficacitatea contramăsurilor asociate). Riscurile de criminalitate și securitate sunt mai mari atunci când un infractor motivat și o țintă potrivită se întâlnesc în timp și spațiu, fără prezența unor contramăsuri adecvate. Această operaționalizare triadică, descrisă explicit în ISO 22341 ca o aplicare a ISO 31000, reprezintă fundația analitică a procesului de evaluare a riscului CPTED: amenințările și vulnerabilitățile influențează dimensiunea probabilității, în timp ce activele influențează dimensiunea consecințelor riscului.

EN, Editorial note: "Security risk" is not defined as a standalone term in ISO 22300:2025 or ISO 31073:2022. It is described operationally in ISO 22341:2021, clause 4, in the context of the environmental understanding of crime and security risk.

RO, Notă editorială: „Security risk” nu este definit ca termen de sine stătător în ISO 22300:2025 sau ISO 31073:2022. Este descris operațional în ISO 22341:2021, clauza 4, în contextul înțelegerii de mediu a riscului de criminalitate și securitate.

Target / Țintă

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: In CPTED, the concept of target is operationalized through the notion of "suitable target" derived from routine activity theory: a target is any person, object or place that

has value or exploitability for a potential offender. Crime and security risks are greater when a motivated offender and a suitable target come together in time and place, without appropriate countermeasures present. CPTED strategies of target hardening and target removal directly address target suitability: target hardening makes the target more resistant to attack by increasing the effort required from the offender, while target removal eliminates the target from the risk environment altogether. The relationship between assets (what has value to the organization) and targets (what has value or exploitability for the offender) is the analytical bridge between CPTED and routine activity theory.

RO: În CPTED, conceptul de țintă este operaționalizat prin noțiunea de „țintă potrivită” derivată din teoria activității de rutină: o țintă este orice persoană, obiect sau loc care are valoare sau exploatabilitate pentru un potențial infractor. Riscurile de criminalitate și securitate sunt mai mari atunci când un infractor motivat și o țintă potrivită se întâlnesc în timp și spațiu, fără prezența unor contramăsuri adecvate. Strategiile CPTED de întărire a țintei (target hardening) și eliminare a țintei (target removal) abordează direct adecvarea țintei: întărirea țintei face ținta mai rezistentă la atac prin creșterea efortului necesar din partea infractorului, în timp ce eliminarea țintei înlătură complet ținta din mediul de risc. Relația dintre active (ce are valoare pentru organizație) și ținte (ce are valoare sau exploatabilitate pentru infractor) este puntea analitică dintre CPTED și teoria activității de rutină.

EN, Editorial note: "Target" as a standalone term was present in ISO 22300:2021 but has been removed from ISO 22300:2025. It is retained in this glossary with its operational description from ISO 22341:2021 and its academic foundation in Routine Activity Theory, given its central role in CPTED practice and risk analysis.

RO, Notă editorială: „Target” ca termen de sine stătător a fost prezent în ISO 22300:2021, dar a fost eliminat din ISO 22300:2025. Este reținut în acest glosar cu descrierea sa operațională din ISO 22341:2021 și fundamentul său academic în Teoria activității de rutină (Routine Activity Theory), dată fiind rolul central pe care îl joacă în practica CPTED și în analiza riscului

Threat / Amenințare

[1] ISO 22300:2025

EN: Potential cause of an unwanted incident which could result in harm to individuals, assets, a system or organization, the environment or the community.

RO: Cauza potențială a unui incident nedorit care ar putea produce vătămare indivizilor, activelor, unui sistem sau organizației, mediului sau comunității.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: Threats in CPTED are described by identifying the nature of the threat through three analytical lenses: who (the offenders: their type, motivation, capability, and patterns of behavior), where (the place: the specific locations where threats converge with suitable targets), and how (the means: the methods used to exploit environmental vulnerabilities). This three-dimensional threat characterization guides the selection of countermeasures that address each dimension.

RO: Amenințările în CPTED sunt descrise prin identificarea naturii amenințării prin trei lentile analitice: cine (infractorii: tipul, motivația, capacitatea și tiparele lor de comportament), unde (locul: locațiile specifice unde amenințările converg cu ținte adecvate) și cum (mijloacele: metodele utilizate pentru a exploata vulnerabilitățile de mediu). Această caracterizare tridimensională a amenințării ghidează selecția contramăsurilor care abordează fiecare dimensiune.

Top management / Management de top

[1] ISO 22300:2025

EN: Person or group of people who directs and controls an organization at the highest level.

RO: Persoană sau grup de persoane care dirijează și controlează o organizație la cel mai înalt nivel.

EN, Note 1 to entry: Top management has the power to delegate authority and provide resources within the organization.

EN, Note 2 to entry: If the scope of the management system covers only part of an organization, then top management refers to those who direct and control that part of the organization.

RO, Notă 1 la termen: Managementul de top are puterea de a delega autoritate și de a furniza resurse în cadrul organizației.

RO, Notă 2 la termen: Dacă domeniul de aplicare al sistemului de management acoperă numai o parte a organizației, managementul de top se referă la cei care dirijează și controlează acea parte a organizației.

[2] Iordache, I. (2026). Safety starts with design / Siguranța începe cu designul [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: In Romanian organizations, the most common obstacle to effective CPTED implementation is not the lack of technical knowledge but the lack of top management commitment. CPTED assessments that are conducted without a clear mandate from top management produce recommendations that no one has the authority to implement.

Building the business case for CPTED at the top management level, by quantifying the organizational costs of crime risk and the return on investment of prevention, is as important a practitioner skill as conducting the technical assessment itself.

RO: În organizațiile din România, cel mai frecvent obstacol în calea implementării eficace a CPTED nu este lipsa cunoașterii tehnice, ci lipsa angajamentului managementului de top. Evaluările CPTED realizate fără un mandat clar din partea managementului de top produc recomandări pe care nimeni nu are autoritatea de a le implementa. Construirea argumentului de afaceri pentru CPTED la nivelul managementului de top, prin cuantificarea costurilor organizaționale ale riscului de criminalitate și a rentabilității investiției în prevenire, este o competență de practician la fel de importantă ca realizarea evaluării tehnice în sine.

Uncertainty / Incertitudine

[1] ISO 31073:2022

EN: *State, even partial, of deficiency of information related to understanding or knowledge.*

RO: Stare, chiar și parțială, de deficiență a informațiilor în raport cu înțelegerea sau cunoașterea.

EN, Note 1 to entry: *In some cases, uncertainty can be related to the organization's context as well as to its objectives.*

EN, Note 2 to entry: *Uncertainty is the root source of risk, namely any kind of "deficiency of information" that matters in relation to objectives (and objectives, in turn, relate to all relevant interested parties' needs and expectations).*

EN, Note 3: *This term is defined in ISO 31073:2022 and is present implicitly in ISO 22300:2025 through the definition of "risk" (clause 3.2.8: "effect of uncertainty on objectives") but is not defined as a standalone term in that standard.*

RO, Notă 1 la termen: În unele cazuri, incertitudinea poate fi legată de contextul organizației, dar și de obiectivele sale.

RO, Notă 2 la termen: Incertitudinea este sursa fundamentală a riscului, și anume orice tip de „deficiență a informațiilor” care contează în raport cu obiectivele (iar obiectivele, la rândul lor, se referă la nevoile și așteptările tuturor părților interesate relevante).

RO, Notă: Acest termen este definit în ISO 31073:2022 și este prezent implicit în ISO 22300:2025 prin definiția „risk” (clauza 3.2.8: „efectul incertitudinii asupra obiectivelor”), dar nu este definit ca termen de sine stătător în acel standard.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED risk assessment, uncertainty manifests in multiple forms: uncertainty about future crime trends, uncertainty about the effectiveness of proposed countermeasures, uncertainty about community behavioral responses to environmental changes, and uncertainty about the stability of the enabling conditions identified during the assessment. Acknowledging and managing uncertainty is a core requirement of the evidence-based approach described in clause 6.4.1: CPTED assessments must be transparent about the confidence level of their findings and must specify the conditions under which their assumptions might be invalidated.*

RO: În evaluarea riscului CPTED, incertitudinea se manifestă în forme multiple: incertitudine privind tendințele viitoare ale criminalității, incertitudine privind eficacitatea contramăsurilor propuse, incertitudine privind răspunsurile comportamentale ale comunității la modificările de mediu și incertitudine privind stabilitatea condițiilor favorabile identificate în cursul evaluării. Recunoașterea și gestionarea incertitudinii reprezintă o cerință esențială a abordării bazate pe dovezi descrise în clauza 6.4.1: evaluările CPTED trebuie să fie transparente cu privire la nivelul de încredere al constatărilor lor și trebuie să specifice condițiile în care ipotezele lor ar putea fi invalidate.

Vulnerability / Vulnerabilitate

[1] ISO 22300:2025

EN: *Intrinsic properties of something resulting in susceptibility to a risk source that can lead to an event with a consequence.*

RO: Proprietăți intrinseci ale unui lucru care conduc la susceptibilitate față de o sursă de risc, care poate genera un eveniment cu consecințe.

[2] ISO 31073:2022

EN: *Intrinsic properties of something resulting in susceptibility to a risk source that can lead to an event with a consequence.*

RO: Proprietăți intrinseci ale unui lucru care conduc la susceptibilitate față de o sursă de risc, care poate genera un eveniment cu consecințe.

EN, Note: *ISO 31073:2022 și ISO 22300:2025 provide identical definitions, confirming terminological alignment. Vulnerability is the third element of the crime and security risk triad used in ISO 22341. It represents the environmental conditions, design deficiencies and management weaknesses that create exploitable opportunities for motivated offenders. Unlike threats (which are external to the environment) and assets (which are what is at stake), vulnerabilities*

are properties of the environment itself, and therefore directly addressable through design and management modifications.

RO, Notă: ISO 31073:2022 și ISO 22300:2025 furnizează definiții identice. Vulnerabilitatea este al treilea element al triadei de risc de criminalitate și securitate utilizate în ISO 22341. Ea reprezintă condițiile de mediu, deficiențele de design și slăbiciunile de management care creează oportunități exploatabile pentru infractorii motivați. Spre deosebire de amenințări (care sunt externe mediului) și de active (care sunt ceea ce este în joc), vulnerabilitățile sunt proprietăți ale mediului însuși și, prin urmare, sunt direct abordabile prin modificări de design și management.

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Vulnerability analysis in CPTED means identifying the physical, spatial and management conditions of a built environment that create crime opportunities. Vulnerabilities in CPTED include: poor natural surveillance (concealment spaces, inadequate lighting, obstructed sight lines), inadequate access control (multiple unmonitored entry points, lack of territorial definition), absence of activity support (underused spaces, absence of natural guardianship), poor maintenance (signals of neglect, broken fixtures, vandalism), and target hardening deficiencies (easily defeated barriers, unprotected assets). The reduction of vulnerabilities through environmental design is the primary mechanism of CPTED risk treatment.*

RO: Analiza vulnerabilității în CPTED înseamnă identificarea condițiilor fizice, spațiale și de management ale unui mediu construit care creează oportunități de criminalitate. Vulnerabilitățile în CPTED includ: supraveghere naturală slabă (spații de ascundere, iluminat inadecvat, linii de vizibilitate obstrucționate), control inadecvat al accesului (multiple puncte de intrare nemonitorizate, lipsa definiției teritoriale), absența suportului activității (spații subutilizate, absența supravegherii naturale), mentenanță slabă (semnale de neglijare, corpuri defecte, vandalism) și deficiențe de întărire a țintei (bariere ușor de depășit, active neprotejate). Reducerea vulnerabilităților prin design de mediu este mecanismul primar al tratării riscului CPTED.

Această pagină a fost lăsată albă în mod intenționat.

În designul ambiental, spațiile libere și zonele de tranziție oferă claritate, vizibilitate și control. Considerați această pagină ca pe o barieră naturală de siguranță conceptuală, un spațiu de reflexie pentru a consolida terminologia asimilată înainte de a trece la următoarea secțiune a glosarului.

This page intentionally left blank.

In environmental design, open spaces and transition zones provide clarity, visibility, and control. View this blank page as a natural barrier for conceptual safety, a reflective space to consolidate the terminology learned before moving to the next section of the glossary.

SECȚIUNEA 4 - MEDIU CONSTRUIT ȘI PLANIFICARE URBANĂ

SECTION 4 - BUILT ENVIRONMENT AND URBAN PLANNING

Această secțiune cuprinde termenii care descriu obiectul intervenției CPTED: built environment, public space, semi-public space, semi-private space, private space, comprehensive plan, detailed plan, land use plan, regional planning, mixed use, urban design.

This section includes terms that describe the scope of CPTED interventions: built environment, public space, semi-public space, semi-private space, private space, comprehensive plan, detailed plan, land use plan, regional planning, mixed-use, urban design.

Termeni și definiții:

BUILDING / CLĂDIRE	115
BUILT ENVIRONMENT / MEDIU CONSTRUIT	116
COMMON AREA / SPAȚIU COMUN	116
COMPREHENSIVE PLAN / PLAN URBANISTIC GENERAL	117
CUL-DE-SAC - DEAD-END STREET / FUNDĂTURĂ - STRADĂ FĂRĂ IEȘIRE	119
DEAD SPACE - NO-MAN'S LAND / SPAȚIU MORT - ZONA NIMĂNUI	120
ESTATE - HOUSING COMPLEX / ANSAMBLU REZIDENȚIAL	121
GREEN SPACE / SPAȚIU VERDE	123
HIGH-RISE (BUILDING) / CLĂDIRE ÎNALTĂ	124
LAND USE / UTILIZAREA TERENULUI	125
LANDSCAPE ARCHITECTURE / ARHITECTURĂ PEISAGISTICĂ	127
LINES OF SIGHT (SIGHT LINES) / LINII DE VIZIBILITATE	128
LOCAL PLANNING / PLANIFICARE LOCALĂ	130
MASTER PLAN / PLAN DIRECTOR	132
MIXED USE / UTILIZARE MIXTĂ A TERENULUI	134
MULTI-FAMILY HOUSING / LOCUINȚE MULTIFAMILIALE	135
NATIONAL PLANNING / PLANIFICARE NAȚIONALĂ	136
NEIGHBORHOOD / CARTIER	138
PARK / PARC	139
PARKING FACILITY - PARKING GARAGE / PARCARE - GARAJ DE PARCARE	141
PEDESTRIAN PATH / WALKWAY / TRASEU PIETONAL	143
PERMEABILITY (URBAN) / PERMEABILITATE (URBANĂ)	145
PLAZA - PUBLIC SQUARE / PIAȚĂ PUBLICĂ - SPAȚIU CIVIC	147
PRIVATE SPACE / SPAȚIU PRIVAT	149
PUBLIC AREA / ZONĂ PUBLICĂ	150
RESILIENT CITY / ORAȘ REZILIENT	152
SEMI-PRIVATE SPACE / SPAȚIU SEMI-PRIVAT	154
SEMI-PUBLIC SPACE / SPAȚIU SEMI-PUBLIC	155
SIGNAGE / SEMNALIZARE	157
SMART CITY / ORAȘ INTELIGENT	158
SPATIAL HIERARCHY - TERRITORIAL GRADIENT / IERARHIE SPAȚIALĂ - GRADIENT TERITORIAL	160
SPATIAL PLAN / PLAN SPAȚIAL	162
STREETSCAPE / PEISAJ STRADAL	164
SUSTAINABLE CITY / ORAȘ SUSTENABIL	166
URBAN DENSITY / DENSITATE URBANĂ	168
URBAN ENVIRONMENT / MEDIU URBAN	169
URBAN PLANNING / PLANIFICARE URBANĂ	171
VISIBILITY / VIZIBILITATE	172

Building / Clădire

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *Buildings are essential for cities and towns, and their design is important for the safety of the community. The CPTED principles promote safety both inside and outside a building, and CPTED can be used in interior design especially where the built environment is very large and complex and involves different degrees of public accessibility, such as a shopping mall.*

RO: Clădirile sunt esențiale pentru orașe și comune, iar designul lor este important pentru siguranța comunității. Principiile CPTED promovează siguranța atât în interiorul, cât și în exteriorul unei clădiri, iar CPTED poate fi utilizat în designul interior, în special acolo unde mediul construit este foarte mare și complex și implică diferite grade de accesibilitate publică, cum ar fi un centru comercial de tip mall.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED analysis, a building is examined from multiple perspectives: its siting relative to the street and neighbouring buildings, its access points and their design, its façade and ground-floor interface with public space, its internal circulation, and its maintenance condition. Each of these dimensions represents either a potential vulnerability or a resource for crime prevention.*

RO: În analiza CPTED, o clădire este examinată din mai multe perspective: amplasarea față de stradă și față de clădirile vecine, punctele de acces și designul acestora, interfața fațadei și a parterului cu spațiul public, circulația internă și starea de întreținere. Fiecare dintre aceste dimensiuni reprezintă fie o vulnerabilitate potențială, fie o resursă pentru prevenirea criminalității.

EN, NOTE: *Building: a constructed structure forming part of the built environment. In CPTED terms, a building is analyzed as a system of relationships between its physical form and its surrounding public space, with attention to surveillance opportunities, access control, territorial definition, and maintenance as primary dimensions of security assessment.*

RO, NOTĂ: *Clădire (building): structură construită care face parte din mediul construit. În termeni CPTED, clădirea este analizată ca un sistem de relații între forma sa fizică și spațiul public înconjurător, cu atenție la oportunitățile de supraveghere, controlul accesului, delimitarea teritorială și întreținere ca dimensiuni principale ale evaluării de securitate.*

Built environment / Mediu construit

EN: *Cross-reference entry. The full definition and CPTED context of this term are found in Section 1, CPTED Fundamental Concepts. The term is treated there as a foundational concept of the discipline, with definitions from ISO 22341:2021 (clause 3.1 and Note 1 to entry) and Atlas, R.I. (2013). This cross-reference entry provides alphabetical access within Section 4.*

RO: Intrare de tip cross-reference. Definiția completă și contextul CPTED al acestui termen se regăsesc în Secțiunea 1, Concepte fundamentale CPTED. Termenul este tratat acolo ca un concept fondator al disciplinei, cu definiții din ISO 22341:2021 (clauza 3.1 și nota 1 la intrare) și Atlas, R.I. (2013). Această intrare de trimitere asigură accesul alfabetic în cadrul Secțiunii 4..

Common area / Spațiu comun

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție; Atlas, R.I., "21st Century Security and CPTED", 2nd ed. (2013); Fennelly, L.J., "CPTED and Traditional Security Countermeasures" (2017)

EN: *In residential and mixed-use environments, common areas are spaces shared by multiple users or residents: hallways, stairwells, lifts, car parks, laundry rooms, bicycle storage areas, courtyards, and shared gardens. From a CPTED perspective, common areas are high-risk spaces because they combine low natural surveillance, reduced territorial ownership, and multiple access points that are difficult to control. Designing common areas for visibility, legibility, and maintained access control is one of the primary CPTED interventions in residential environments.*

RO: În mediile rezidențiale și cu utilizare mixtă, spațiile comune sunt spații partajate de mai mulți utilizatori sau rezidenți: coridoare, case de scări, lifturi, parcuri, spălătorii, spații pentru depozitarea bicicletelor, curți interioare și grădini comune. Din perspectiva CPTED, spațiile comune sunt zone cu risc ridicat, deoarece combină supravegherea naturală (natural surveillance) redusă, proprietatea teritorială (territorial ownership) diminuată și multiple puncte de acces dificil de controlat. Proiectarea spațiilor comune pentru vizibilitate, lizibilitate și control al accesului menținut reprezintă una dintre intervențiile CPTED primare în mediile rezidențiale.

EN: NOTE! *Common area: a space within a building or site that is shared by multiple occupants or users and is not under the exclusive control of any single individual. In CPTED terms, common areas require specific design attention to natural surveillance, territorial reinforcement, and access control, as their shared and semi-public character creates conditions of reduced ownership and increased vulnerability.*

RO: NOTĂ! Spațiu comun (common area): spațiu dintr-o clădire sau incintă, partajat de mai mulți ocupanți sau utilizatori și care nu se află sub controlul exclusiv al unei singure persoane. În termenii CPTED, spațiile comune necesită atenție specifică de proiectare pentru supravegherea naturală, întărirea teritorialității și controlul accesului, deoarece caracterul lor partajat și semi-public creează condiții de proprietate redusă și vulnerabilitate crescută.

Comprehensive plan / Plan urbanistic general

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție Fennelly, L.J., "CPTED and Traditional Security Countermeasures" (2017)

EN: *The comprehensive plan is the overarching land use and development policy document of a local authority. It establishes the long-term vision and strategic framework for the spatial development of a municipality: where growth will be directed, what uses will be permitted in different zones, what infrastructure will be provided, and what standards will govern built form. In CPTED terms, the comprehensive plan is the highest-leverage document for integrating crime prevention considerations into the built environment, because its decisions determine the spatial structure of the city for generations.*

RO: Planul de amenajare teritorială este documentul principal de politică privind utilizarea terenurilor și dezvoltarea unei autorități locale. Acesta stabilește viziunea pe termen lung și cadrul strategic pentru dezvoltarea spațială a unei municipalități: unde va fi direcționată creșterea, ce utilizări vor fi permise în diferite zone, ce infrastructură va fi prevăzută și ce standarde vor guverna forma construită. În termenii CPTED, planul de amenajare teritorială este documentul cu cel mai mare potențial de integrare a principiilor de prevenire a criminalității în mediul construit, deoarece deciziile sale determină structura spațială a orașului pentru generații..

EN, Note on Romanian equivalent: *In Romanian legislation (Law no. 350/2001 on spatial planning and urbanism), the equivalent is the Planul Urbanistic General (PUG), the urban planning document at the level of the administrative-territorial unit. Integrating CPTED principles into the PUG is recommended as a structural crime prevention instrument.*

RO, Notă privind echivalentul românesc: În legislația română (Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul), echivalentul este Planul Urbanistic General (PUG), documentul de urbanism la nivelul unității administrativ-teritoriale. Integrarea principiilor CPTED în PUG este recomandată ca instrument structural de prevenire a criminalității.

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: În practica românească, considerentele CPTED sunt rareori integrate în documentele PUG. Abordarea tipică tratează securitatea ca o problemă a proprietarilor individuali și a companiilor de securitate, nu ca o chestiune de planificare spațială. Aceasta este o oportunitate ratată: deciziile luate în PUG privind dimensiunea blocului urban, permeabilitatea stradală, mixul de utilizări, amplasarea spațiului public și retragerile clădirilor determină condițiile spațiale pentru prevenirea sau facilitarea criminalității timp de decenii. Integrarea listelor de verificare CPTED în procesul de elaborare și aprobare a PUG reprezintă una dintre intervențiile cu cel mai mare impact disponibile autorităților locale din România.

RO: În practica românească, considerentele CPTED sunt rareori integrate în documentele PUG. Abordarea tipică tratează securitatea ca o chestiune pentru proprietarii individuali și companiile de securitate, nu pentru planificarea spațială. Aceasta este o oportunitate ratată: deciziile luate într-un PUG privind dimensiunea cvartalului, permeabilitatea stradală, mixul de utilizări, localizarea spațiului public și retragerea clădirilor determină condițiile spațiale pentru prevenirea sau facilitarea criminalității timp de decenii.

RO, NOTE! *Comprehensive plan: the overarching spatial planning document of a local authority, establishing the long-term framework for land use, infrastructure, and built form across the administrative territory. In CPTED terms, the comprehensive plan represents the governance instrument with the greatest potential to integrate crime prevention through environmental design at a structural level, prior to any individual project or intervention.*

RO, NOTĂ! *Plan urbanistic general / plan de amenajare teritorială (comprehensive plan): documentul principal de planificare spațială al unei autorități locale, care stabilește cadrul pe termen lung pentru utilizarea terenurilor, infrastructură și forma construită pe întreg teritoriul administrativ. În termeni CPTED, planul de amenajare teritorială reprezintă instrumentul de guvernanță cu cel mai mare potențial de integrare structurală a principiilor de prevenire a criminalității prin proiectarea mediului, anterior oricărui proiect sau intervenții individuale.*

Cul-de-sac - Dead-end street / Fundătură - Stradă fără ieșire

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție; Fennelly, L.J., "CPTED and Traditional Security Countermeasures" (2017); Gibson, V., "Third Generation CPTED" (2016)

EN: *A cul-de-sac is a street with only one entry and exit point (dead-end street). From a CPTED perspective, cul-de-sacs present a paradox: on the one hand, they reduce through-traffic and create quiet residential environments with strong territorial identity and low vehicle crime; on the other hand, they create isolated areas with poor escape routes, concentration of unsupervised space at the closed end, and limited natural surveillance by strangers. Research shows that cul-de-sacs that are short in length and not linked by footpaths can be very safe environments, while those that back onto open land, are very deep, or are linked to one another by footpaths generate increased crime risk. The CPTED assessment of cul-de-sacs must distinguish between residential crime (where they may perform well) and personal safety concerns (where they may perform poorly).*

RO: O fundătură este o stradă cu un singur punct de intrare și ieșire. Din perspectiva CPTED, fundăturile prezintă un paradox: pe de o parte, reduc traficul de tranzit și creează medii rezidențiale liniștite, cu identitate teritorială puternică și criminalitate redusă asupra vehiculelor; pe de altă parte, creează zone izolate cu rute de evacuare deficitare, concentrare a spațiului nesupravegheate la capătul închis și supraveghere naturală limitată din partea trecătorilor. Cercetările arată că fundăturile scurte, care nu sunt conectate prin poteci pietonale cu alte fundături, pot fi medii rezidențiale foarte sigure, în timp ce cele care dau spre terenuri libere, sunt foarte lungi sau sunt legate între ele prin poteci generează un risc infracțional crescut. Evaluarea CPTED a fundăturilor trebuie să distingă între criminalitatea împotriva proprietății (unde performanța poate fi bună) și preocupările de siguranță personală (unde performanța poate fi slabă).

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *In Romanian residential developments, cul-de-sacs and semi-private internal courts are common configurations. CPTED assessment of these configurations must address: the lighting and visibility of the closed ends, the maintenance and surveillance of internal circulation, the clarity of territorial boundaries, and the quality of connections between the internal court and the public street network.*

RO: În ansamblurile rezidențiale din România, fundăturile și curțile interioare semi-private sunt configurații frecvente. Evaluarea CPTED a acestor configurații trebuie să abordeze: iluminatul și vizibilitatea capetelor închise, întreținerea și supravegherea

circulației interioare, claritatea limitelor teritoriale și calitatea conexiunilor dintre curtea interioară și rețeaua stradală publică.

EN, NOTE! *Cul-de-sac / dead-end street: a street or road closed at one end, with a single point of access and egress. In CPTED terms, cul-de-sacs require context-specific assessment, as their security performance varies significantly depending on length, connectivity to adjacent paths, relationship to surrounding land uses, and the quality of lighting and visibility at the closed end.*

RO, NOTĂ! *Fundătură / stradă fără ieșire (cul-de-sac / dead-end street): stradă sau drum închis la unul dintre capete, cu un singur punct de acces și ieșire. În termeni CPTED, fundăturile necesită o evaluare specifică contextului, deoarece performanța lor de securitate variază semnificativ în funcție de lungime, conectivitate la potecile adiacente, relația cu utilizările terenului înconjurător și calitatea iluminatului și vizibilității la capătul închis.*

Dead space - No-man's land / Spațiu mort - Zona nimănui

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție; Atlas, R.I., "21st Century Security and CPTED", 2nd ed. (2013); Gibson, V., "Third Generation CPTED" (2016)

EN: *Dead spaces are areas that are not used or are poorly used: there is no form of control over them and people feel unsafe in them. They often arise between buildings or behind walls and fences that block the view. They may consist of unused land, underused car parks, poorly lit alleys, back streets, or areas under elevated structures. Publicly accessible spaces that are isolated or without an assigned use or user can become entrapment areas, or hangout and loitering areas that increase the risks and fears for legitimate users. Dead spaces concentrate crime risk because they combine low guardianship, poor visibility, and no legitimate activity to provide natural surveillance.*

RO: Spațiile moarte sunt zone neutilizate sau slab utilizate, asupra cărora nu există nicio formă de control și în care oamenii se simt nesiguri. Ele apar adesea între clădiri sau în spatele zidurilor și gardurilor care blochează vederea. Pot fi constituite din terenuri nefolosite, parcuri slab utilizate, alei prost iluminate, străzi secundare sau zone situate sub structuri supraterane. Spațiile accesibile publicului care sunt izolate sau lipsite de o utilizare și de utilizatori desemnați pot deveni zone de captivitate sau de staționare și de lăncezeală, care sporesc riscurile și teama pentru utilizatorii legitimi. Spațiile moarte concentrează riscul infracțional deoarece combină paza redusă (low guardianship), vizibilitatea slabă și absența oricărei activități legitime care să asigure supravegherea naturală.

[2] Iordache, I. (2022). *CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]*

EN: *In Romanian cities, dead spaces proliferate particularly in three contexts: the interstitial areas between socialist-era apartment blocks, the back areas of commercial and industrial premises that face public spaces with blank walls, and the underused spaces beneath urban infrastructure (bridges, viaducts, elevated roads). All three types are addressable through CPTED: through programming and activation for the interstitial areas, through active frontage requirements for commercial and industrial back areas, and through lighting and activity strategies for infrastructure spaces.*

RO: În orașele din România, spațiile moarte proliferază în special în trei contexte: zonele interstițiale dintre blocurile de locuințe din epoca socialistă, zonele posterioare ale incintelor comerciale și industriale care dau spre spațiul public prin pereți orbi și spațiile slab utilizate de sub infrastructura urbană (poduri, viaducte, drumuri supraterrane). Toate cele trei tipuri sunt adresabile prin CPTED: prin programare și activare pentru zonele interstițiale, prin cerințe de frontaj activ pentru zonele posterioare comerciale și industriale și prin strategii de iluminat și activitate pentru spațiile de sub infrastructură.

EN, NOTE! *Dead space / no-man's land: an area within the built environment that lacks assigned use, legitimate users, natural surveillance, and territorial ownership, making it a concentration point for crime risk and fear of crime. In CPTED terms, dead spaces are priority intervention areas, addressed through activation, programming, lighting, visibility improvements, and boundary definition.*

RO, NOTĂ! *Spațiu mort / zonă nimănui (dead space / no-man's land): zonă din mediul construit lipsită de utilizare desemnată, utilizatori legitimi, supraveghere naturală și proprietate teritorială, ceea ce o transformă într-un punct de concentrare a riscului infracțional și a fricii de criminalitate. În termeni CPTED, spațiile moarte sunt zone prioritare de intervenție, adresate prin activare, programare, iluminat, îmbunătățirea vizibilității și delimitarea teritorială.*

Estate - Housing Complex / Ansamblu rezidențial

[1] Gibson, V., "Third Generation CPTED" (2016); Atlas, R.I., "21st Century Security and CPTED", 2nd ed. (2013); EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: In the CPTED context, an estate or housing complex refers to a group of residential buildings sharing common spaces, infrastructure, and governance arrangements. The estate is a critical unit of CPTED analysis because it combines the scale of the individual building, where design decisions are made, with the scale of the neighbourhood, where social dynamics operate. CPTED framework concepts need to apply to a variety of

scales, from the micro-scale of the building to the meso-environments of neighbourhoods and housing estates, since surveillance, image management, and boundary definition operate at neighbourhood level but remain less effective without sustainability efforts at the scale of individual buildings.

RO: În contextul CPTED, un ansamblu rezidențial se referă la un grup de clădiri de locuințe care împart spații comune, infrastructură și mecanisme de guvernare. Ansamblul rezidențial este o unitate critică de analiză CPTED deoarece combină scala clădirii individuale, unde se iau deciziile de proiectare, cu scala cartierului, unde operează dinamica socială. Conceptele-cadru CPTED trebuie aplicate la diverse scale, de la scala micro a clădirii până la mediile de nivel mediu ale cartierelor și ansamblurilor rezidențiale, deoarece supravegherea, managementul imaginii și delimitarea teritorială operează la nivelul cartierului, dar rămân mai puțin eficace fără eforturi de sustenabilitate la scala clădirilor individuale.

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: Romania's built landscape is characterized by large housing estates built during the socialist period (1950s to 1989). These estates represent the largest CPTED challenge in Romania: their spatial configuration generates the conditions for crime through poor natural surveillance, ambiguous territorial ownership, and underused common spaces, and their retrofit requires coordinated action between apartment owners, housing associations, local authorities, and police.

RO: Peisajul construit al României este caracterizat de mari ansambluri rezidențiale construite în perioada socialistă (anii 1950 până în 1989). Aceste ansambluri reprezintă cea mai mare provocare CPTED din România: configurația lor spațială generează condițiile pentru criminalitate prin supravegherea naturală slabă, proprietatea teritorială ambiguă și spațiile comune slab utilizate, iar reabilitarea lor necesită acțiune coordonată între proprietarii de apartamente, asociațiile de proprietari, autoritățile locale și poliție.

EN, NOTE! Estate / housing complex: a group of residential buildings sharing common spaces, infrastructure, and governance arrangements, constituting an intermediate scale of CPTED analysis between the individual building and the neighbourhood. In CPTED terms, estates require integrated strategies addressing natural surveillance, territorial reinforcement, access control, and community activation across all shared spaces and circulation routes.

RO, NOTĂ! Ansamblu rezidențial (estate / housing complex): grup de clădiri de locuințe care împart spații comune, infrastructură și mecanisme de guvernare, constituind o scală intermediară de analiză CPTED între clădirea individuală și cartier. În termeni CPTED, ansamblurile rezidențiale necesită strategii integrate

care să abordeze supravegherea naturală, întărirea teritorialității, controlul accesului și activarea comunității în toate spațiile comune și rutele de circulație.

Green space / Spațiu verde

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: ISO 22341 addresses green space in two distinct registers. In Annex A, the characteristics of open spaces and green areas are listed among the physical environmental factors relevant to CPTED assessment: the type, density, placement, and maintenance of vegetation directly affect sight lines, concealment opportunities, and territorial definition. In clause 6.4.5, the standard's ecological approach requires the organization to consider green city concept planning and design for the CPTED process in order to reduce crime and security risk, to create a safe environment for residents and enhance their quality of life through investments in green spaces, and to consider community-initiated greening of vacant lots in order to have a greater impact on reducing more serious, violent crimes.

RO: ISO 22341 abordează spațiul verde în două registre distincte. În Anexa A, caracteristicile spațiilor deschise și ale zonelor verzi sunt enumerate printre factorii de mediu fizic relevanți pentru evaluarea CPTED: tipul, densitatea, amplasarea și întreținerea vegetației afectează direct liniile de vizibilitate, oportunitățile de ascundere și delimitarea teritorială. În clauza 6.4.5, abordarea ecologică a standardului impune organizației să ia în considerare planificarea și proiectarea conceptului de oraș verde în cadrul procesului CPTED pentru a reduce riscul infracțional și de securitate, să creeze un mediu sigur pentru rezidenți și să le îmbunătățească calitatea vieții prin investiții în spații verzi și să ia în considerare înverzirea terenurilor vacante inițiate de comunitate, în vederea unui impact mai mare asupra reducerii infracțiunilor grave și cu violență.

[2] Iordache, I. (2026). Safety starts with design / Siguranța începe cu designul [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: In Romanian practice, green spaces between apartment blocks are among the most neglected CPTED environments. Regenerating these interstitial spaces through CPTED-informed landscape design, strategic planting at CPTED-compliant heights, maintained paths with good lighting, and activity equipment that generates social presence, is one of the highest-impact, lowest-cost CPTED interventions available for existing Romanian neighbourhoods.

RO: În practica românească, spațiile verzi dintre blocurile de locuințe se numără printre cele mai neglijate medii CPTED. Regenerarea acestor spații interstițiale prin design peisagistic informat de principiile CPTED, plantare strategică la înălțimi conforme CPTED, poteci întreținute cu iluminat adecvat și echipamente de activitate care generează prezență socială, reprezintă una dintre intervențiile CPTED cu cel mai mare impact și cel mai mic cost disponibile pentru cartierele românești existente.

EN, NOTE! *Green space: an open area within or adjacent to the built environment that contains vegetation and is accessible to residents or the public. In CPTED terms, green spaces are assessed for their contribution to or detracting from natural surveillance, territorial definition, and legitimate activity support, with vegetation height, density, and maintenance as primary variables. ISO 22341:2021 (clause 6.4.5) establishes the green environment approach as a general principle of the CPTED process.*

RO, NOTĂ! *Spațiu verde (green space): zonă deschisă din mediul construit sau adiacentă acestuia, care conține vegetație și este accesibilă rezidenților sau publicului. În termeni CPTED, spațiile verzi sunt evaluate pentru contribuția lor la sau diminuarea supravegherii naturale, delimitării teritoriale și susținerii activității legitime, cu înălțimea, densitatea și întreținerea vegetației ca variabile principale. ISO 22341:2021 (clauza 6.4.5) stabilește abordarea mediului verde ca principiu general al procesului CPTED.*

High-rise (building) / Clădire înaltă

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție; Atlas, R.I., "21st Century Security and CPTED", 2nd ed. (2013)

EN: *High-rise buildings present specific CPTED challenges that differ qualitatively from low-rise configurations. The concentration of many residential units sharing a limited number of vertical circulation points (lifts, stairwells) creates common areas with high anonymity and low territorial ownership. The separation of the building entrance from the residential floors reduces natural surveillance of access. The distance between ground-level activity and upper-floor windows eliminates most natural surveillance of the surrounding public space. Bijlmermeer is an example of a high-rise complex that shouldn't be built: the high-rise buildings block out the view and seem to serve to restrict the sense of open space.*

RO: Clădirile înalte prezintă provocări CPTED specifice, diferite calitativ față de configurațiile cu regim redus de înălțime. Concentrarea multor unități rezidențiale care împart un număr limitat de puncte de circulație verticală (lifturi, case de scări) creează spații comune cu anonimitate ridicată și proprietate teritorială redusă. Separarea intrării în clădire de etajele rezidențiale reduce supravegherea naturală a accesului. Distanța dintre activitatea de la nivelul solului și ferestrele etajelor superioare elimină cea mai mare parte a supravegherii naturale a spațiului public înconjurător. Bijlmermeer este un exemplu de complex de clădiri înalte care nu ar fi trebuit construit: clădirile înalte blochează vederea și par să restricționeze sentimentul de spațiu deschis.

[2] Iordache, I. (2022). **CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]**

EN: Romania's housing landscape is dominated by high-rise apartment blocks from the socialist period. Priority CPTED interventions include: VSS (video surveillance system) coverage of entrances, lobbies, lifts, and common corridors; improved lighting throughout vertical circulation; access control at building entry; and territorial definition between the building's immediate surroundings and the public street.

RO: Peisajul rezidențial al României este dominat de blocuri de locuințe înalte din perioada socialistă. Intervențiile CPTED prioritare includ: acoperirea cu VSS (video surveillance system) a intrărilor, holurilor, lifturilor și coridoarelor comune; îmbunătățirea iluminatului pe întreaga circulație verticală; controlul accesului la intrarea în clădire și delimitarea teritorială între vecinătatea imediată a clădirii și strada publică.

EN, NOTE! High-rise building: a multi-storey building whose height and vertical organization create specific crime prevention challenges, particularly with regard to the surveillance and territorial ownership of common circulation areas and the relationship between upper-floor occupants and ground-level public space. In CPTED terms, high-rise buildings require integrated strategies addressing access control, VSS, lighting, and common area design, with particular attention to lift lobbies, stairwells, and building entrances.

RO, NOTĂ! Clădire înaltă (high-rise building): clădire cu mai multe etaje a cărei înălțime și organizare verticală generează provocări specifice de prevenire a criminalității, în special în ceea ce privește supravegherea și proprietatea teritorială a zonelor de circulație comune și relația dintre ocupanții etajelor superioare și spațiul public de la nivelul solului. În termeni CPTED, clădirile înalte necesită strategii integrate care să abordeze controlul accesului, VSS, iluminatul și proiectarea spațiilor comune, cu atenție specială pentru holurile lifturilor, casele de scări și intrările în clădire.

Land use / Utilizarea terenului

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție; Atlas, R.I., "21st Century Security and CPTED", 2nd ed. (2013)

EN: In urban planning, land use refers to the designation of areas for specific purposes: residential, commercial, industrial, institutional, recreational, or mixed. Land use decisions directly shape crime risk by determining what activities occur where, who uses each area and when, and what the relationship is between different types of space. A land use pattern that segregates functions tends to create dead spaces and reduce natural surveillance; a land use pattern that mixes functions generates activity diversity,

temporal density, and overlapping guardianship. Totally separating land uses from each other can create places that are unused during certain times of the day, while variety in land use can actually provide greater safety if people who work, live, play, or shop can casually observe public areas and the mix of uses provides activities during various times of the day and night.

RO: În urbanism, utilizarea terenului se referă la destinarea unor zone pentru scopuri specifice: rezidențiale, comerciale, industriale, instituționale, recreative sau mixte. Deciziile privind utilizarea terenului determină direct riscul infracțional, stabilind ce activități au loc unde, cine utilizează fiecare zonă și când și care este relația dintre diferite tipuri de spații. Un tipar de utilizare a terenului care separă funcțiunile tinde să creeze spații moarte și să reducă supravegherea naturală; un tipar care combină funcțiunile generează diversitate de activități, densitate temporală și pază suprapusă. Separarea completă a utilizărilor terenului poate crea locuri nefolosite în anumite momente ale zilei, în timp ce diversitatea în utilizarea terenului poate genera, de fapt, un grad mai mare de siguranță dacă persoanele care muncesc, locuiesc, se recrează sau fac cumpărături pot supraveghea informal spațiile publice, iar mixul de utilizări asigură activitate la diferite ore ale zilei și nopții.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *In CPTED site assessment, the general character of the area and land uses is listed as the primary physical environmental factor to be identified, measured, analysed, and evaluated. The standard requires the organization to evaluate mixed land uses in terms of the nature of activities, their periods of activity, and the nature and frequency of the presence of concerned authorities, in order to minimize negative influences to adjacent areas. Ground floor activities and their time schedules are explicitly identified as a key assessment variable, since the compatibility between adjacent land uses and the temporal patterns of each use directly determine the conditions for natural surveillance and activity support.*

RO: În evaluarea amplasamentului CPTED, caracterul general al zonei și utilizările terenului sunt listate ca primul factor de mediu fizic care trebuie identificat, măsurat, analizat și evaluat. Standardul impune organizației să evalueze utilizările mixte ale terenului în funcție de natura activităților, perioadele lor de activitate și frecvența prezenței autorităților competente, pentru a minimiza influențele negative asupra zonelor adiacente. Activitățile de la parterul clădirilor și programul lor orar sunt identificate explicit ca variabilă-cheie de evaluare, deoarece compatibilitatea dintre utilizările adiacente ale terenului și tiparele temporale ale fiecărei utilizări determină direct condițiile pentru supravegherea naturală și susținerea activității legitime.

EN, NOTE! *Land use: the designation of land or built areas for specific activities, including residential, commercial, industrial, institutional, recreational, or mixed purposes. In CPTED terms, land use analysis examines the mix of activities in and*

around an assessed area, the hours during which each use is active, the types of users each use attracts, and the interaction between uses in terms of natural surveillance and activity support, with particular attention to temporal gaps that generate dead spaces and to interface conflicts between incompatible uses.

RO, NOTĂ! *Utilizare a terenului (land use): destinarea terenului sau a zonelor construite pentru activități specifice, inclusiv rezidențiale, comerciale, industriale, instituționale, recreative sau mixte. În termeni CPTED, analiza utilizării terenului examinează mixul de activități din zona evaluată și din vecinătatea sa, orele în care fiecare utilizare este activă, tipurile de utilizatori pe care fiecare utilizare îi atrage și interacțiunea dintre utilizări din perspectiva supravegherii naturale și a susținerii activității legitime, cu atenție specială la gol.*

Landscape architecture / Arhitectură peisagistică

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022; Atlas, R.I., "21st Century Security and CPTED", 2nd ed. (2013); Fennelly, L.J., "CPTED and Traditional Security Countermeasures" (2017)

EN: *ISO 22341 identifies landscape elements as a key category of physical environmental factors in CPTED assessment, alongside building design, street layout, lighting, and signage. The standard's ecological approach (clause 6.4.5) requires that green space investments create safe environments while enhancing quality of life, which means that landscape design must balance ecological, aesthetic, and security objectives simultaneously. Planting that creates concealment is a CPTED vulnerability regardless of its ecological value; planting that supports both biodiversity and sight lines represents the CPTED ideal. In practice, shrubs should not exceed approximately 90 cm in height and tree canopies should be maintained above approximately 2 m from the ground to keep the viewing plane open and unobstructed.*

RO: *ISO 22341 identifică elementele de peisagistică drept o categorie-cheie de factori de mediu fizic în evaluarea CPTED, alături de designul clădirilor, configurația stradală, iluminatul și semnalizarea. Abordarea ecologică a standardului (clauza 6.4.5) impune ca investițiile în spații verzi să creeze medii sigure, îmbunătățind totodată calitatea vieții, ceea ce înseamnă că designul peisagistic trebuie să echilibreze simultan obiectivele ecologice, estetice și de securitate. Plantarea care creează oportunități de ascundere reprezintă o vulnerabilitate CPTED indiferent de valoarea sa ecologică; plantarea care susține atât biodiversitatea, cât și liniile de vizibilitate reprezintă idealul CPTED. În practică, arbuștii nu trebuie să depășească aproximativ 90 cm înălțime, iar coronamentele copacilor trebuie menținute la cel puțin aproximativ 2 m de la sol pentru a păstra liberă zona de vizibilitate.*

[2] Iordache, I. (2026). *Safety starts with design / Siguranța începe cu designul [practitioner perspective/perspectiva practicianului]*

EN: Landscape architects are, alongside urban planners and architects, the professional category with the greatest potential contribution to first-generation CPTED in Romania. Their decisions about planting species, heights, densities, and maintenance requirements directly determine the visual permeability and concealment potential of every public green space, residential garden, and institutional landscape. Incorporating CPTED criteria into landscape design briefs and specifications is one of the most cost-effective preventive measures available.

RO: Arhitecții peisagiști sunt, alături de urbanisti și arhitecți, categoria profesională cu cel mai mare potențial de contribuție la CPTED de primă generație din România. Deciziile lor privind speciile de plante, înălțimile, densitățile și cerințele de întreținere determină direct permeabilitatea vizuală și potențialul de ascundere al oricărui spațiu verde public, grădini rezidențiale și peisaje instituționale. Integrarea criteriilor CPTED în caietele de sarcini și specificațiile de design peisagistic reprezintă una dintre cele mai eficiente măsuri preventive disponibile din perspectiva costului.

EN, NOTE! Landscape architecture: the professional discipline concerned with the design, planning, and management of outdoor spaces, including planting, grading, site furniture, water features, and paving. In CPTED terms, landscape architecture decisions directly determine natural surveillance opportunities, concealment risks, territorial definition, and the maintenance burden of every outdoor environment, making landscape architects key contributors to CPTED project teams.

RO, NOTĂ! Arhitectură peisagistică (landscape architecture): disciplina profesională care se ocupă de proiectarea, planificarea și gestionarea spațiilor exterioare, inclusiv plantare, modelare teren, mobilier urban, elemente de apă și pavaje. În termeni CPTED, deciziile de arhitectură peisagistică determină direct oportunitățile de supraveghere naturală, riscurile de ascundere, delimitarea teritorială și povara de întreținere a oricărui mediu exterior, ceea ce face ca arhitecții peisagiști să fie contribuitori-cheie în echipele de proiect CPTED.

Lines of sight (Sight lines) / Linii de vizibilitate

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție; Fennelly, L.J., "CPTED and Traditional Security Countermeasures" (2017); Atlas, R.I., "21st Century Security and CPTED", 2nd ed. (2013)

EN: Sight lines are the unobstructed visual connections between a user of a space and the areas that user can observe. Good sight lines enable natural surveillance: when users of a space can see and be seen, the space is inherently more secure. Poor sight lines

create concealment opportunities, meaning isolated areas that cannot be seen from surrounding spaces, from buildings, or from main pedestrian routes concentrate crime risk. Sight line analysis is one of the primary tools of CPTED site assessment and involves systematically mapping what can and cannot be seen from key vantage points within and around a site.

RO: Liniile de vizibilitate sunt conexiunile vizuale neobstrucționate dintre un utilizator al unui spațiu și zonele pe care acel utilizator le poate observa. Liniile de vizibilitate bune permit supravegherea naturală: atunci când utilizatorii unui spațiu se pot vedea și pot fi văzuți, spațiul este în mod intrinsec mai sigur. Liniile de vizibilitate slabe creează oportunități de ascundere, adică zone izolate care nu pot fi văzute din spațiile înconjurătoare, din clădiri sau de pe rutele pietonale principale, concentrând riscul infracțional. Analiza liniilor de vizibilitate este unul dintre instrumentele principale ale evaluării amplasamentului CPTED și presupune cartografierea sistematică a ceea ce poate și nu poate fi văzut din punctele-cheie de observare din cadrul și din jurul unui amplasament.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: ISO 22341 places sight lines at the heart of natural surveillance. Clause B.1.2 establishes that opportunities for residents to observe the street are facilitated by the design of the street, the location of entrances, and the placement of windows, and that offenders who perceive that they can be observed are less likely to offend. The standard's design stage strategies (clause 5.2.3) explicitly require enhancing the visibility of streets and buildings through proper building, landscaping, and lighting design, which operationalizes sight line management as a primary CPTED design obligation.

RO: ISO 22341 plasează liniile de vizibilitate în centrul supravegherii naturale. Clauza B.1.2 stabilește că oportunitățile rezidenților de a observa strada sunt facilitate de designul străzii, amplasarea intrărilor și poziționarea ferestrelor, și că infractorii care percep că pot fi observați sunt mai puțin predispuși să acționeze. Strategiile standardului pentru etapa de proiectare (clauza 5.2.3) impun explicit îmbunătățirea vizibilității străzilor și clădirilor prin proiectarea adecvată a construcțiilor, a peisagisticii și a iluminatului, operaționalizând gestionarea liniilor de vizibilitate ca obligație principală de proiectare CPTED.

[3] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: In Romanian practice, sight line obstruction is one of the most frequently identified CPTED vulnerabilities in site assessments. The combination of dense, unmanaged vegetation in public green spaces, building configurations with blank walls and service areas facing public paths, and poorly lit underpasses and tunnels creates systematic sight line deficits that can be corrected through relatively low-cost interventions:

trimming and height management of vegetation, lighting improvements, and redesign of service area interfaces with public space.

RO: În practica românească, obstrucționarea liniilor de vizibilitate este una dintre vulnerabilitățile CPTED cele mai frecvent identificate în evaluările de amplasament. Combinația dintre vegetația densă și neîngrijită din spațiile verzi publice, configurațiile de clădiri cu pereți orbi și zone de servicii orientate spre potecile publice și pasajele și tunelurile prost iluminate creează deficite sistematice de vizibilitate care pot fi corectate prin intervenții cu cost relativ redus: toaletare și gestionarea înălțimii vegetației, îmbunătățiri de iluminat și reproiectarea interfețelor zonelor de servicii cu spațiul public.

EN, NOTE! *Lines of sight (linii de vizibilitate): unobstructed visual connections between a point of observation and the areas observable from it. In CPTED terms, sight lines are the operational foundation of natural surveillance: their extent, quality, and continuity determine the degree to which legitimate users can observe and be observed in any given space, and their obstruction by vegetation, built elements, or terrain is a primary source of crime vulnerability.*

RO, NOTĂ! *Linii de vizibilitate (lines of sight): conexiuni vizuale neobstrucționate dintre un punct de observare și zonele vizibile din acesta. În termeni CPTED, liniile de vizibilitate constituie fundamentul operațional al supravegherii naturale: întinderea, calitatea și continuitatea lor determină gradul în care utilizatorii legitimi se pot observa și pot fi observați în orice spațiu dat, iar obstrucționarea lor de către vegetație, elemente construite sau teren reprezintă o sursă primară de vulnerabilitate infracțională.*

Local planning / Planificare locală

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *Local planning refers to the planning processes and documents produced at the level of the local authority (municipality or city). It encompasses the comprehensive plan (overall land use strategy), the detailed plan (site-specific development regulations), and the associated regulatory frameworks. Local planning is the primary level at which CPTED principles can be integrated into binding requirements for development: national and regional planning frameworks set principles, but it is local planning that translates them into specific requirements for individual sites and developments.*

RO: Planificarea locală se referă la procesele de planificare și documentele produse la nivelul autorității locale (municipalitate sau oraș). Aceasta cuprinde planul urbanistic general (strategia de utilizare a terenului), planul urbanistic de detaliu (reglementările de dezvoltare specifice amplasamentului) și cadrul normativ asociat. Planificarea locală este nivelul principal la care principiile CPTED pot fi integrate în cerințe obligatorii pentru

dezvoltare: cadrele de planificare naționale și regionale stabilesc principii, dar planificarea locală este cea care le traduce în cerințe specifice pentru amplasamente și proiecte individuale.

EN, Note on Romanian context: *In Romania's administrative and planning system, local planning is the responsibility of local councils and mayors. The core documents are the PUG (approved by the local council) and its implementation instruments (PUZ, PUD, RLU). Local authorities have both the responsibility and the opportunity to integrate CPTED principles into all of these documents...*

RO, Notă privind contextul românesc: În sistemul administrativ și de planificare din România, planificarea locală este responsabilitatea consiliilor locale și a primarilor. Documentele-cadru sunt PUG (aprobat de consiliul local) și instrumentele sale de implementare (PUZ, PUD, RLU). Autoritățile locale au atât responsabilitatea, cât și oportunitatea de a integra principiile CPTED în toate aceste documente.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 identifies local and regional authorities as the primary category of oversight body in the CPTED process: an authority responsible for granting permission for developments in new and/or existing environments is referred to in the standard as an "oversight body." The standard requires that organizations engaged in CPTED encourage interested parties to initiate a regular planning/management process resulting in the building of a new area or rebuilding, refurbishment, or maintenance of an existing area, and that they incorporate the standard to prevent and reduce crime and the fear of crime in the regular planning/management process.*

RO: ISO 22341 identifică autoritățile locale și regionale ca principala categorie de organism de supraveghere în procesul CPTED: o autoritate responsabilă cu acordarea permisiunii pentru dezvoltări în medii noi și/sau existente este denumită în standard „organism de supraveghere”. Standardul impune organizațiilor angajate în CPTED să încurajeze părțile interesate să inițieze un proces regulat de planificare/management care să conducă la construirea unei zone noi sau la reconstrucția, renovarea sau întreținerea unei zone existente și să încorporeze standardul pentru a preveni și reduce criminalitatea și frica de criminalitate în procesul regulat de planificare/management.

[3] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *Romanian local authorities are both the primary addressees of CPTED implementation and, in many cases, the most significant bottleneck. They have the planning powers to require CPTED assessment for new developments, to integrate CPTED criteria into PUG and PUZ regulations, and to commission CPTED audits of existing public spaces. Most have not yet exercised these powers, primarily because*

CPTED awareness at the decision-making level remains limited. Building this awareness through training programs for elected officials and local planning staff is a prerequisite for systematic CPTED adoption in Romania.

RO: Autoritățile locale din România sunt atât principalii destinatari ai implementării CPTED, cât și, în multe cazuri, cel mai semnificativ obstacol. Ele dețin puterea de planificare pentru a solicita evaluarea CPTED pentru noile dezvoltări, pentru a integra criteriile CPTED în reglementările PUG și PUZ și pentru a comanda audituri CPTED ale spațiilor publice existente. Majoritatea nu și-au exercitat încă aceste puteri, în principal pentru că conștientizarea CPTED la nivel decizional rămâne limitată. Construirea acestei conștientizări prin programe de formare pentru aleșii locali și personalul de planificare locală este o condiție prealabilă pentru adoptarea sistematică a CPTED în România.

EN, NOTE! *Local planning: the set of processes, documents, and regulatory instruments through which a local authority governs land use, development, and the built environment within its territorial jurisdiction. In CPTED terms, local planning represents the highest-leverage governance level for embedding crime prevention requirements, since its decisions determine the spatial conditions of entire communities for decades.*

RO, NOTĂ! *Planificare locală (local planning): ansamblul proceselor, documentelor și instrumentelor de reglementare prin care o autoritate locală guvernează utilizarea terenului, dezvoltarea și mediul construit în cadrul jurisdicției sale teritoriale. În termeni CPTED, planificarea locală reprezintă nivelul de guvernare cu cel mai mare potențial pentru integrarea cerințelor de prevenire a criminalității, deoarece deciziile sale determină condițiile spațiale ale comunităților întregi pentru decenii.*

Master plan / Plan director

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *In the comparative planning framework presented in the EU Manual, the master plan is defined as the planning document that provides the outline for the physical development of a local government or part of it, and establishes general conditions for land use including the location of housing areas, recreational areas, principal roads, and related infrastructure. At the master plan scale, CPTED considerations are primarily strategic: the broad distribution of uses, the principal network of public spaces and streets, the location of major generators of activity and movement, and the overall spatial structure that will shape the crime risk profile of the area for decades.*

RO: În cadrul comparativ al sistemelor de planificare prezentat în Manualul UE, master plan-ul este definit ca documentul de planificare care furnizează cadrul pentru

dezvoltarea fizică a unei unități administrative locale sau a unei părți din aceasta și stabilește condițiile generale de utilizare a terenului, inclusiv amplasarea zonelor rezidențiale, a zonelor recreative, a drumurilor principale și a infrastructurii aferente. La scala master plan-ului, considerentele CPTED sunt în primul rând strategice: distribuția generală a utilizărilor, rețeaua principală de spații publice și străzi, amplasarea principalelor generatoare de activitate și mișcare și structura spațială de ansamblu care va configura profilul de risc infracțional al zonei pentru decenii..

EN, Note on Romanian context: *In Romanian practice, the term "master plan" is used predominantly for planning large projects or special reconversion areas, such as a university campus, an industrial park, or an urban regeneration project. It partially overlaps with the Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) at county scale or with urban study frameworks for major projects. It does not correspond directly to a defined document type in the Romanian spatial planning legislation.*

EN, NOTE! *Master plan: a strategic spatial planning document that establishes the overall framework for the physical development of an area, including land use distribution, principal road and public space networks, and infrastructure provision. In CPTED terms, master planning decisions are the highest-impact, longest-horizon interventions in crime prevention, since they determine the fundamental spatial conditions, connectivity, and activity patterns of communities before individual buildings or sites are designed.*

RO, privind contextul românesc: *În practica românească, termenul „master plan” este utilizat predominant pentru planificarea proiectelor de mari dimensiuni sau a zonelor speciale de reconversie, cum ar fi un campus universitar, un parc industrial sau un proiect de regenerare urbană. Se suprapune parțial cu Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) la scara județului sau cu cadre de studii urbane pentru proiecte majore. Nu corespunde direct unui tip de document definit în legislația românească privind planificarea spațială.*

RO, NOTĂ! *Plan director / master plan: document de planificare spațială strategică care stabilește cadrul general pentru dezvoltarea fizică a unei zone, inclusiv distribuția utilizărilor terenului, rețelele principale de drumuri și spații publice și dotarea cu infrastructură. În termeni CPTED, deciziile de master planning sunt intervențiile cu cel mai mare impact și cel mai lung orizont temporal în prevenirea criminalității, deoarece determină condițiile spațiale fundamentale, conectivitatea și tiparele de activitate ale comunităților înaintea proiectării clădirilor sau amplasamentelor individuale.*

Mixed use / Utilizare mixtă a terenului

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție; Atlas, R.I., "21st Century Security and CPTED", 2nd ed. (2013)

EN: *Mixed use refers to the combination of different land uses (residential, commercial, civic, recreational) within the same area, building, or even floor. From a CPTED perspective, mixed use is one of the most effective generators of natural surveillance: different uses attract different types of users at different times of day, creating continuous presence of people with legitimate reasons to be in a space, which constitutes the foundation of natural guardianship. A street with shops, offices, residences, and recreational facilities is active from early morning to late evening, providing continuous overlapping surveillance. Variety in land use can actually provide greater safety when people who work, live, play, or shop can casually observe public areas, while the mix of uses generates activity across different hours of the day and night.*

RO: Utilizarea mixtă se referă la combinarea diferitelor utilizări ale terenului (rezidențiale, comerciale, civice, recreative) în cadrul aceleiași zone, clădiri sau chiar etaj. Din perspectiva CPTED, utilizarea mixtă este unul dintre cei mai eficienți generatori de supraveghere naturală: utilizările diferite atrag tipuri diferite de utilizatori la momente diferite ale zilei, creând prezența continuă a persoanelor cu motive legitime să se afle într-un spațiu, ceea ce constituie fundamentul pazei naturale. O stradă cu magazine, birouri, locuințe și facilități recreative este activă de dimineața devreme până seara târziu, asigurând o supraveghere suprapusă continuă. Diversitatea în utilizarea terenului poate genera de fapt un grad mai mare de siguranță atunci când persoanele care muncesc, locuiesc, se recrează sau fac cumpărături pot supraveghea informal spațiile publice, iar mixul de utilizări generează activitate la ore diferite ale zilei și nopții.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341's activity support strategy is the formal CPTED instrument through which the logic of mixed use is operationalized for crime prevention. Clause B.1.6 defines activity support as the use of design and signage to encourage acceptable behaviour in public space and the placement of safe activities as attractors for legitimate users who can then act to discourage offending. Safe activities placed adjacent to spaces that would otherwise be underused and underguarded generate the continuous legitimate presence that is the operational foundation of mixed-use crime prevention.*

RO: Strategia de susținere a activității din ISO 22341 este instrumentul CPTED formal prin care logica utilizării mixte este operaționalizată pentru prevenirea criminalității. Clauza B.1.6 definește susținerea activității ca utilizarea designului și semnalizării pentru a încuraja comportamentul acceptabil în spațiul public și amplasarea activităților sigure ca factori de atracție pentru utilizatorii legitimi, care pot descuraja astfel comportamentul infracțional. Activitățile sigure amplasate adiacent spațiilor care altfel ar fi slab utilizate

și slab supravegheate generează prezența legitimă continuă care constituie fundamentul operațional al prevenției criminalității prin utilizare mixtă.

EN, NOTE! *Mixed use: the combination of different land use types (residential, commercial, institutional, civic, recreational) within the same area, building, or development. In CPTED terms, mixed use is a primary crime prevention strategy because it generates temporal diversity of legitimate users and activity, reducing the dead time and guardianship gaps that create conditions for crime.*

RO, NOTĂ! *Utilizare mixtă (mixed use): combinarea diferitelor tipuri de utilizare a terenului (rezidențiale, comerciale, instituționale, civice, recreative) în cadrul aceleiași zone, clădiri sau proiecte de dezvoltare. În termenii CPTED, utilizarea mixtă este o strategie primară de prevenire a criminalității deoarece generează diversitate temporală a utilizatorilor legitimi și a activităților, reducând golurile de timp și de pază care creează condiții propice criminalității.*

Multi-family housing / Locuințe multifamiliale

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție; Atlas, R.I., "21st Century Security and CPTED", 2nd ed. (2013)

EN: *Multi-family housing refers to residential buildings containing multiple dwellings sharing structural elements, common areas, and management arrangements. From a CPTED perspective, the key challenge of multi-family housing is the management of the transition from the fully public street to the fully private dwelling. The sequence of semi-public spaces (building entrance, lobby), semi-private spaces (internal corridors, stairwells, lifts, shared courtyards), and private spaces (individual dwellings) must be clearly defined, well surveilled, and appropriately controlled. The semi-private interior corridors of an apartment complex and the semi-public lobby or hallway represent the highest-risk zones in the residential spatial hierarchy, because they combine limited natural surveillance with ambiguous territorial ownership.*

RO: Locuirea colectivă se referă la clădirile rezidențiale care conțin mai multe locuințe ce împart elemente structurale, spații comune și mecanisme de administrare. Din perspectiva CPTED, principala provocare a locuirii colective este gestionarea tranziției de la strada pe deplin publică la locuința pe deplin privată. Secvența de spații semi-publique (intrarea în clădire, holul), spații semi-private (coridoare interioare, case de scări, lifturi, curți comune) și spații private (locuințele individuale) trebuie să fie clar definită, bine supravegheată și controlată corespunzător. Coridoarele interioare semi-private ale unui bloc de locuințe și holul sau coridorul semi-public reprezintă zonele cu cel mai ridicat risc din ierarhia spațială rezidențială, deoarece combină supravegherea naturală limitată cu proprietatea teritorială ambiguă.

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *Multi-family housing is the dominant residential typology in Romanian cities. In both the existing stock and new developments, the most common CPTED deficiencies are: absence of access control at building entries, inadequate lighting in common areas, no VSS (video surveillance system) coverage of vertical circulation, poor visibility of building entrances from public spaces, and ambiguous territorial definition between the building's immediate surroundings and the adjacent public street.*

RO: Locuirea colectivă este tipologia rezidențială dominantă în orașele din România. Atât în fondul existent, cât și în noile proiecte de dezvoltare, cele mai frecvente deficiențe CPTED sunt: absența controlului accesului la intrările în clădire, iluminat inadecvat în spațiile comune, absența acoperirii VSS (video surveillance system) a circulației verticale, vizibilitate slabă a intrărilor în clădire din spațiul public și delimitare teritorială ambiguă între vecinătatea imediată a clădirii și strada publică adiacentă.

EN, NOTE! *Multi-family housing: a residential building type containing multiple dwellings that share structural elements, common circulation, and management arrangements. In CPTED terms, multi-family housing requires specific attention to the design and management of the spatial sequence from public to semi-public to semi-private to private space, with particular focus on access control, lighting, and surveillance at each transition point.*

RO, NOTĂ! *Locuire colectivă (multi-family housing): tip de clădire rezidențială care conține mai multe locuințe ce împart elemente structurale, circulație comună și mecanisme de administrare. În termeni CPTED, locuirea colectivă necesită atenție specifică la proiectarea și gestionarea secvenței spațiale de la spațiul public la cel semi-public, la cel semi-privat și la cel privat, cu accent deosebit pe controlul accesului, iluminat și supraveghere la fiecare punct de tranziție.*

National planning / Planificare națională

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție; Fennelly, L.J., "CPTED and Traditional Security Countermeasures" (2017)

EN: *National planning refers to the spatial development strategy for the entire country, which has to contain a vision of a settlement system that could provide a high-quality living environment, including most general safety matters. National planning frameworks, policies, and documents guide and constrain planning activity at regional and local levels, addressing strategic infrastructure, broad spatial development patterns, and the overall policy framework within which local planning operates. For CPTED, the national planning level represents the opportunity to establish crime prevention as a*

consideration in all lower-level planning decisions, by embedding CPTED principles in national spatial policy and planning standards.

RO: Planificarea națională se referă la strategia de dezvoltare spațială pentru întreaga țară, care trebuie să conțină o viziune a unui sistem de așezări care să ofere un mediu de viață de calitate ridicată, inclusiv cele mai generale aspecte de siguranță. Cadrele, politicile și documentele de planificare națională ghidează și constrâng activitatea de planificare la nivel regional și local, abordând infrastructura strategică, tiparele largi de dezvoltare spațială și cadrul global de politici în care operează planificarea locală. Pentru CPTED, nivelul planificării naționale reprezintă oportunitatea de a stabili prevenirea criminalității ca o considerație în toate deciziile de planificare de la niveluri inferioare, prin integrarea principiilor CPTED în politica spațială națională și în standardele de planificare.

EN, Note on Romanian context: *Note on Romanian context: At the national level, the strategic spatial planning document is the Planul de Amenajare a Teritoriului Național (PATN), organized by thematic sections. The PATN currently contains no explicit references to CPTED. Incorporating crime prevention through urban design criteria into the PATN and national building standards would represent a significant structural step for Romania. The adoption of SR ISO 22341:2022 as a national standard creates the normative basis for this integration.*

EN, NOTE! *National planning: the set of strategic spatial policies and planning frameworks established at national level that define the vision for the country's settlement system and guide regional and local planning decisions. In CPTED terms, national planning represents the highest-scale opportunity to embed crime prevention through environmental design as a binding consideration across all planning levels, through integration in national spatial policy, building codes, and planning standards.*

RO, Notă privind contextul românesc: *La nivel național, documentul strategic de planificare spațială este Planul de Amenajare a Teritoriului Național (PATN), organizat pe secțiuni tematice. PATN nu conține în prezent referințe explicite la CPTED. Incorporarea criteriilor de prevenire a criminalității prin design urban în PATN și în standardele naționale de construcție ar reprezenta un pas structural semnificativ pentru România. Adoptarea SR ISO 22341:2022 ca standard național creează baza normativă pentru această integrare.*

RO, NOTĂ! *Planificare națională (national planning): ansamblul politicilor spațiale strategice și al cadrelor de planificare stabilite la nivel național, care definesc viziunea pentru sistemul de așezări al țării și ghidează deciziile de planificare regională și locală. În termeni CPTED, planificarea națională reprezintă oportunitatea la cea mai înaltă scală pentru integrarea prevenției criminalității prin proiectarea mediului ca o cerință obligatorie la toate nivelurile de planificare, prin*

integrare în politica spațială națională, în coduri de construcție și în standarde de planificare.

Neighborhood / Cartier

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022; Atlas, R.I., "21st Century Security and CPTED", 2nd ed. (2013)

EN: *In CPTED, the neighbourhood is the primary unit of analysis at the community scale: it is the spatial framework within which the interaction between residents, built form, public space, and social dynamics generates the conditions for crime prevention or crime facilitation. ISO 22341 identifies the neighbourhood as the natural scale for second-generation CPTED social strategies. Threshold capacity (clause B.2.5) relates to neighbourhoods as ecosystems with a finite carrying capacity for certain activities and land uses. Social cohesion (clause B.2.2), community connectivity (clause B.2.3), and community culture (clause B.2.4) all operate at neighbourhood scale, because these social conditions are too fine-grained for city-level intervention and too broad for building-level intervention.*

RO: În CPTED, cartierul este unitatea primară de analiză la scara comunității: este cadrul spațial în care interacțiunea dintre rezidenți, forma construită, spațiul public și dinamica sociale generează condițiile pentru prevenirea sau facilitarea criminalității. ISO 22341 identifică cartierul ca scala naturală pentru strategiile sociale CPTED de a doua generație. Capacitatea de prag (threshold capacity, clauza B.2.5) se referă la cartiere ca ecosisteme cu o capacitate de suport finită pentru anumite activități și utilizări ale terenului. Coeziunea socială (clauza B.2.2), conectivitatea comunitară (clauza B.2.3) și cultura comunitară (clauza B.2.4) operează toate la scala cartierului, deoarece aceste condiții sociale sunt prea detaliate pentru o intervenție la nivel de oraș și prea largi pentru o intervenție la nivel de clădire.

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The Romanian urban neighbourhood presents a specific CPTED challenge: socialist-era neighbourhoods were designed as self-contained units with defined services and green spaces, but their physical layout often generates poor natural surveillance, ambiguous territorial ownership, and underused common spaces. CPTED at the neighbourhood scale requires coordinated action across multiple property owners and management bodies, which makes community engagement and social cohesion strategies as important as physical design interventions.*

RO: Cartierul urban românesc prezintă o provocare CPTED specifică: cartierele din epoca socialistă au fost proiectate ca unități autosuficiente cu servicii și spații verzi

definite, dar configurația lor fizică generează adesea supraveghere naturală slabă, proprietate teritorială ambiguă și spații comune slab utilizate. CPTED la scala cartierului necesită acțiune coordonată în rândul mai multor proprietari și organe de administrare, ceea ce face ca strategiile de implicare comunitară și coeziune socială să fie la fel de importante ca intervențiile de design fizic.

EN, NOTE! *Neighbourhood (cartier): a spatially defined sub-area of a city or urban settlement, characterized by a degree of physical coherence, shared amenities, and social identity. In CPTED terms, the neighbourhood is the scale at which first-generation physical strategies and second-generation social strategies integrate most effectively, because it is large enough to accommodate social dynamics and governance processes, while small enough to support place-based identity and territorial ownership.*

RO, NOTĂ! *Cartier (neighborhood): sub-zonă spațial definită a unui oraș sau a unei localități urbane, caracterizată printr-un grad de coerență fizică, facilități comune și identitate socială. În termeni CPTED, cartierul este scala la care strategiile fizice de primă generație și strategiile sociale de a doua generație se integrează cel mai eficient, deoarece este suficient de mare pentru a găzdui dinamici sociale și procese de guvernare, și suficient de mic pentru a susține identitatea bazată pe loc și proprietatea teritorială.*

Park / Parc

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție; Atlas, R.I., "21st Century Security and CPTED", 2nd ed. (2013)

EN: *Parks and public green spaces present specific CPTED challenges because they are designed for the public good (open access, green environment, recreation) but their spatial characteristics often work against natural surveillance: vegetation creates concealment, multiple access points make control difficult, and low guardianship at night transforms them into high-risk spaces. The CPTED approach to parks focuses on designing them for maximum visibility and activity: clear sight lines through vegetation management, well-lit paths and facilities, positioning active uses (playgrounds, sports facilities) to generate natural surveillance, and programming events and activities that bring people to the park at different times.*

RO: *Parcurile și spațiile verzi publice prezintă provocări CPTED specifice deoarece sunt proiectate pentru binele public (acces liber, mediu verde, recreere), dar caracteristicile lor spațiale acționează adesea împotriva supravegherii naturale: vegetația creează oportunități de ascundere, multitudinea punctelor de acces face controlul dificil, iar paza redusă pe timp de noapte le transformă în spații cu risc ridicat. Abordarea CPTED a parcurilor se concentrează pe proiectarea lor pentru vizibilitate și activitate maximă: linii de vizibilitate clare prin gestionarea vegetației, poteci și facilități bine iluminate,*

amplasarea utilizărilor active (locuri de joacă, facilități sportive) pentru a genera supraveghere naturală și programarea de evenimente și activități care aduc oameni în parc la momente diferite.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: ISO 22341 approaches parks through two complementary lenses: the activity support strategy (clause B.1.6, which addresses how to attract legitimate users throughout the day and across seasons to generate natural surveillance) and the green environment ecological approach (clause 6.4.5, which addresses how to design parks that balance biodiversity and ecological function with crime prevention). The standard's integrated approach rejects the false choice between ecological richness and safety: a park designed with CPTED-compliant vegetation management, good lighting, and active programming can be both ecologically valuable and crime-resistant.

RO: ISO 22341 abordează parcurile prin două lentile complementare: strategia de susținere a activității (clauza B.1.6, care tratează modul de atragere a utilizatorilor legitimi pe parcursul zilei și al anotimpurilor pentru a genera supraveghere naturală) și abordarea ecologică a mediului verde (clauza 6.4.5, care tratează modul de proiectare a parcurilor care echilibrează biodiversitatea și funcția ecologică cu prevenirea criminalității). Abordarea integrată a standardului respinge falsul conflict dintre bogăția ecologică și siguranță: un parc proiectat cu gestionarea vegetației conformă CPTED, iluminat adecvat și programare activă poate fi atât valoros din punct de vedere ecologic, cât și rezistent la criminalitate.

[3] Iordache, I. (2026). Safety starts with design / Siguranța începe cu designul [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: In Romanian cities, most parks suffer from a combination of CPTED deficiencies: overgrown vegetation that creates concealment, inadequate and poorly maintained lighting, absence of active facilities that would attract legitimate users in the evening hours, and poor interface with surrounding streets. The CPTED Methodology instrument IP-15.1 provides a comprehensive checklist for park assessment and identifies the highest-priority interventions for each park typology.

RO: În orașele din România, majoritatea parcurilor suferă de o combinație de deficiențe CPTED: vegetație neîngrijită care creează oportunități de ascundere, iluminat inadecvat și prost întreținut, absența facilităților active care ar atrage utilizatori legitimi în orele de seară și interfață slabă cu străzile înconjurătoare. Instrumentul de metodologie CPTED IP-15.1 furnizează o listă de verificare cuprinzătoare pentru evaluarea parcurilor și identifică intervențiile prioritare pentru fiecare tipologie de parc.

EN, NOTE! Park: a publicly accessible outdoor space, typically containing green areas, paths, and recreational facilities, designed primarily for leisure, recreation, and wellbeing. In CPTED terms, parks require integrated management of

vegetation, lighting, activity programming, and interface with the surrounding street network, with natural surveillance and territorial definition as primary design and management objectives..

RO, NOTĂ! Parc (park): spațiu exterior accesibil publicului, care conține de regulă zone verzi, poteci și facilități recreative, proiectat în primul rând pentru agrement, recreere și bunăstare. În termenii CPTED, parcurile necesită gestionarea integrată a vegetației, iluminatului, programării activităților și interfeței cu rețeaua stradală înconjurătoare, cu supravegherea naturală și delimitarea teritorială ca obiective principale de proiectare și management.

Parking facility - Parking garage / Parcare - Garaj de parcare

EN: A built environment type consistently identified in CPTED literature as among the highest-risk settings for crime. The category covers both surface parking lots and multi-story parking structures, above or below ground. No normative definition exists in ISO 22300:2025 or ISO 22341:2021 for this term; it is addressed here as an applied environment type.

RO: Tip de mediu construit identificat în mod consecvent în literatura CPTED printre contextele cu cel mai ridicat risc de criminalitate. Categoria acoperă atât parcarile la nivel (suprafețe de parcare deschise) cât și structurile de parcare supratereane sau subterane cu mai multe niveluri. Termenul nu are o definiție normativă în ISO 22300:2025 sau ISO 22341:2021 și este tratat în glosar ca tip de mediu aplicat.

[1] Atlas, R. I. (2013). *21st Century Security and CPTED (2nd ed.)*. CRC Press, Chapter 26 — Parking Lots and Garages

EN: Parking facilities rank among the most crime-affected environments in the built environment. US data cited in Chapter 26 show that parking lots and garages account for 18% of premises liability litigation and that 44% of reported rapes and sexual assaults in 1994 occurred in parking facilities. Their structural characteristics combine multiple CPTED vulnerabilities: low natural surveillance, poor territorial definition, multiple access points that are difficult to control, and the presence of vehicles as targets.

The ten most common design and operational errors identified in the source include: unattended facilities; numerous hiding spaces; absence of electronic security measures; sight lines obscured by structural or design elements; absent or confusing circulation signage; poor maintenance; exclusive vehicular function with no complementary human uses; unsupervised perimeter access; pedestrian access points without natural surveillance from public space; and identical access protocols applied 24 hours per day regardless of use patterns.

CPTED design priorities for parking facilities are: maximizing sight lines through open structural construction (preferring column-type and open-design structural elements

over solid wall design), open stair towers, and transparent barriers; lighting providing uniform coverage and eliminating shadow areas; access control through a limited number of attended entry and exit points with VSS (video surveillance system) coverage; and management presence through regular, varying patrols combined with attendant coverage.

RO: Parcările se numără printre mediile cu cel mai ridicat risc de criminalitate din mediul construit. Datele din SUA citate în capitolul 26 arată că parcările reprezintă 18% din totalul litigiilor de răspundere civilă legate de spații și că 44% din violurile și agresiunile sexuale raportate în 1994 au avut loc în facilități de parcare. Caracteristicile structurale ale parcarilor cumulează mai multe vulnerabilități CPTED: supraveghere naturală redusă, definire teritorială slabă, puncte de acces multiple dificil de controlat și prezența vehiculelor ca ținte.

Cele zece erori de proiectare și operare cel mai frecvent identificate în sursă sunt: facilități nesupravegheate; spații de ascundere numeroase; absența măsurilor electronice de securitate; linii de vedere blocate de elemente structurale sau de design; semnalizare circulatorie absentă sau confuză; întreținere deficitară; funcție exclusiv auto, fără utilizări complementare umane; acces perimetral nesupervizat; puncte de acces pietonal fără supraveghere naturală dinspre spațiul public; protocoale de acces identice pentru toate intervalele orare, indiferent de tiparul de utilizare.

Prioritățile de design CPTED pentru parcări sunt: maximizarea liniilor de vedere prin construcție structurală de tip deschis (preferând elemente structurale cu design deschis față de pereții opaci), turnuri de scări deschise și bariere transparente; iluminat cu acoperire uniformă și eliminarea zonelor de umbră; controlul accesului printr-un număr limitat de puncte de intrare și ieșire supravegheate, cu acoperire VSS (video surveillance system); și prezență managerială prin patrulă regulate cu trasee variabile, combinate cu prezența personalului de supraveghere.

[2] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *The EU Manual classifies parking facilities and garages within environment type D7 and identifies them as high-risk settings for vehicle crime and violence. Key CPTED measures in the D7 typology include: locating parking facilities in active, lively areas to ensure human presence and natural surveillance; ensuring good visibility and lighting throughout; limiting access to authorized users alone; providing emergency call systems in remote or underground situations; maintaining clear management rules communicated through intercom and posted signage; and supporting surveillance of parking areas with VSS, which the Manual identifies as particularly effective in reducing car crime and theft.*

RO: Manualul UE clasifică parcărilor și garajele în tipologia de mediu D7 și le identifică drept contexte cu risc ridicat pentru criminalitatea legată de vehicule și pentru violență. Măsurile CPTED principale în tipologia D7 includ: amplasarea facilităților de parcare în zone active și animate, pentru a asigura prezența umană și supravegherea naturală; asigurarea vizibilității și iluminatului bun în întreg spațiul; limitarea accesului la utilizatorii autorizați; instalarea de sisteme de apel de urgență în zonele izolate sau subterane; menținerea de reguli clare comunicate prin interfon și afișaj; și susținerea supravegherii parcărilor prin acoperire VSS, identificată ca deosebit de eficientă în reducerea criminalității legate de vehicule și a furturilor.

[3] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The guide identifies parking zones, both surface lots and structured garages, among the built environment types to which CPTED principles apply in the Romanian urban context. Design guidance emphasizes: avoiding dead angles, particularly at parking entries; combining above-ground parking structures with active uses at lower levels on street-facing facades; and ensuring accessibility and oversight of parking areas by relevant parties. Parking facility owners are explicitly named among the stakeholders whose engagement is necessary for effective CPTED implementation in Romanian administrative-territorial units.*

RO: Ghidul identifică zonele de parcare, atât suprafețele deschise cât și structurile supratere, printre tipurile de mediu construit unde principiile CPTED se aplică în contextul urban românesc. Ghidurile de proiectare subliniază: evitarea unghiurilor moarte, în special la intrările în parcuri; combinarea structurilor de parcare supratere cu utilizări active la nivelurile inferioare, pe fațadele orientate spre spațiul public; și asigurarea accesibilității și supravegherii spațiilor de parcare de către toate părțile relevante. Proprietarii de parcuri sunt nominalizați explicit printre actorii a căror implicare este necesară pentru implementarea eficientă a CPTED în unitățile administrativ-teritoriale din România.

Pedestrian path / Walkway / Traseu pietonal

EN: *A built environment type addressed in CPTED literature through the broader categories of public space, transport infrastructure, and urban planning. No normative definition exists in ISO 22300:2025 or ISO 22341:2021 for this term; it is treated here as an applied environment type.*

RO: Tip de mediu construit abordat în literatura CPTED prin categoriile mai largi de spațiu public, infrastructură de transport și planificare urbană. Termenul nu are o definiție normativă în ISO 22300:2025 sau ISO 22341:2021 și este tratat în glosar ca tip de mediu aplicat.

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *The EU Manual addresses pedestrian routes as a component of both the D7 environment type (public transport and parking facilities) and the D8 type (town centres and public spaces). In the D7 context, the Manual notes that providing alternative transport arrangements for remote parking areas avoids pedestrian routes that feel unsafe, especially at night, as a measure to reduce the fear of crime. Across D7 and D8, the key CPTED principles applicable to pedestrian routes are: good visibility and lighting throughout; animated, lively adjacent areas that generate informal surveillance; adequate maintenance; and clear signage and wayfinding. Accessibility design — ensuring pedestrian routes connect logically to active destinations — is emphasized as reducing both fear and the objective risk of crime.*

RO: Manualul UE abordează traseele pietonale ca o componentă atât a tipologiei D7 (transport public și facilități de parcare) cât și a tipologiei D8 (centre urbane și spații publice). În contextul D7, Manualul notează că asigurarea unor alternative de transport pentru zonele de parcare îndepărtate evită traseele pietonale care se percep ca nesigure, în special noaptea, ca măsură de reducere a fricii de criminalitate. În D7 și D8, principiile CPTED aplicabile traseelor pietonale sunt: vizibilitate bună și iluminat pe toată lungimea traseului; zone adiacente animate și active care generează supraveghere informală; întreținere adecvată; și semnalizare clară și sisteme de orientare. Proiectarea accesibilă, care asigură că traseele pietonale se conectează logic la destinații active, este subliniată ca reducând atât frica de criminalitate cât și riscul obiectiv..

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The Ghid identifies pedestrian links and sight lines ("legături pietonale și linii de vizibilitate") as one of the categories of public works through which local authorities can influence crime and the fear of crime. The guide defines this category as covering: alleys or separate pedestrian paths, together with stairs, ramps, underground and overhead crossings, lifts and escalators, whether existing or planned at the locations concerned.*

Among the documented CPTED benefits cited in the guide, research is noted as having achieved a reduction of fear, up to its complete elimination, in pedestrian underpasses. The renovation of pedestrian streets and public facilities is explicitly listed as a CPTED intervention type for local authorities. The guide also recommends that CPTED specialists be engaged to review existing and proposed pedestrian streets and alleys as part of urban CPTED improvement programmes. Public space design principles in the guide emphasize ensuring that buildings and adjacent locations support pedestrian spaces through active interfaces that generate natural surveillance.

RO: Ghidul legăturile pietonale și liniile de vizibilitate drept una din categoriile de lucrări publice prin care autoritățile locale pot influența incidența criminalității și teama de criminalitate. Ghidul definește această categorie ca acoperind: alei sau poteci pietonale separate sau împreună cu scări, rampe și pasaje de trecere subterane sau supraterane, ascensoare și scări rulante, indiferent dacă sunt existente sau urmează să fie construite în locațiile vizate.

Printre beneficiile documentate ale aplicării principiilor CPTED, Ghidul citează cercetări care au identificat o reducere a stărilor de teamă, până la eliminarea completă, în pasajele subterane pentru pietoni. Renovarea străzilor pietonale și a facilităților publice este listată explicit ca tip de intervenție CPTED pentru autoritățile locale. Ghidul recomandă, de asemenea, contractarea de specialiști CPTED pentru revizuirea metodelor de îmbunătățire a siguranței străzilor și aleilor pietonale existente și propuse. Principiile de proiectare a spațiului public din Ghid subliniază că locațiile și clădirile învecinate sau cu vedere la spațiul public trebuie să sprijine spațiul public prin interfețe active care generează supraveghere naturală..

Permeability (urban) / Permeabilitate (urbană)

EN: *A planning and CPTED concept referring to the degree to which a street network or urban area allows movement through it, particularly pedestrian movement. High permeability means many routes are available between any two points; low permeability means few routes are available. No normative definition exists in ISO 22300:2025 or ISO 22341:2021; the term is used here as an applied CPTED concept.*

RO: Concept de planificare și CPTED care se referă la gradul în care o rețea de străzi sau o zonă urbană permite circulația prin ea, în special circulația pietonală. Permeabilitatea ridicată înseamnă că între oricare două puncte există mai multe trasee disponibile; permeabilitatea scăzută înseamnă că există puține trasee. Termenul nu are definiție normativă în ISO 22300:2025 sau ISO 22341:2021 și este utilizat ca noțiune aplicată CPTED.

[1] Fennelly, L. J., & Perry, M. A. (2018). CPTED and Traditional Security Countermeasures: 150 Things You Should Know. CRC Press, Chapter 74 — Through-Roads and Cul-De-Sacs: United Kingdom

EN: *In CPTED terms, permeability is a contested concept. While permeability enables legitimate user movement and connects communities, research consistently links excessive permeability to higher crime rates. A review of available evidence cited in Chapter 74 concludes that neighborhood permeability is one of the community-level design features most reliably linked to crime rates, with connections operating consistently in one direction across studies: more permeability, more crime. Excessive permeability gives potential offenders legitimate access to rear and side boundaries of properties, and provides multiple escape routes. The Design Council/CABE guidance*

cited in the source notes that permeability can be achieved in a scheme without creating separate movement paths, with paths running to the front of dwellings to reinforce movement in the right places without opening up rear access to properties.

RO: În termeni CPTED, permeabilitatea este un concept dezbătut. Deși permeabilitatea facilitează circulația utilizatorilor legitimi și conectează comunități, cercetările o asociază în mod consistent cu rate de criminalitate mai ridicate. O sinteză a literaturii disponibile citată în capitolul 74 concluzionează că permeabilitatea la nivel de cartier este una din caracteristicile de design ale mediului construit cel mai fiabil corelate cu ratele de criminalitate, iar relația operează constant în aceeași direcție, indiferent de studiu: permeabilitate mai mare, criminalitate mai mare. Permeabilitatea excesivă oferă potențialilor infractori acces la limitele posterioare și laterale ale proprietăților și multiple căi de evadare. Ghidurile Design Council/CABE citate în sursă notează că permeabilitatea poate fi realizată fără trasee de mișcare separate, cu alei și trotuare desfășurate în fața locuințelor, care animă mișcarea în locurile potrivite fără a deschide accesul spre spațiile proprietăților.

[2] Gibson, V. (2016). Designing crime out of the built environment: A third generation CPTED approach. Doctoral thesis. University of Huddersfield. [3rd Generation CPTED project file]

EN: *Gibson's empirical analysis of street layouts confirms that excessive permeability of road networks provides easy access and egress for opportunistic criminals, illustrating Rational Choice Theory in relation to the ease of attack and escape. Grid systems, noted as the common street layout in many study areas, present a specific permeability risk: their regularity makes both entry and escape easy, and the number of passing users reduces the likelihood that an unfamiliar person will be noticed. Permeability of streets is identified in Gibson's analytical framework as a key environmental factor influencing opportunity for escape and therefore criminal risk. Access and egress around areas with cul-de-sac style design are assessed as more secure, since people entering and exiting are more likely to be noticed.*

RO: Analiza empirică a lui Gibson privind structura rețelelor de străzi confirmă că permeabilitatea excesivă a tipurilor de drumuri asigură acces ușor pentru infractorii oportuniști, ilustrând Teoria Alegerii Raționale în raport cu ușurința atacului și a evadării. Rețelele de tip grilă (grid systems), identificate ca tiparul stradal dominant în mai multe zone studiate, prezintă un risc specific de permeabilitate: regularitatea lor face atât intrarea cât și evadarea ușoare, iar numărul de trecători reduce probabilitatea că o persoană necunoscută să fie observată. Permeabilitatea străzilor este identificată în cadrul analitic al lui Gibson ca factor de mediu cheie care influențează oportunitatea de evadare și, prin aceasta, riscul de criminalitate. Configurațiile de tip fundătură (cul-de-sac) sunt evaluate ca mai sigure, întrucât persoanele care intră și ies din aceste zone sunt mai susceptibile să fie observate.

Plaza - Public square / Piață publică - Spațiu civic

EN: *A type of civic public space. No normative definition exists in ISO 22300:2025 or ISO 22341:2021 for this term; plazas and public squares are treated in ISO 22341 as a sub-type of public space and are addressed here as an applied CPTED environment.*

RO: Tip de spațiu public civic. Termenul nu are definiție normativă în ISO 22300:2025 sau ISO 22341:2021; piețele și spațiile civice sunt tratate în ISO 22341 ca subtip al spațiului public și sunt abordate în glosar ca tip de mediu aplicat.

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *The EU Manual covers public squares within environment type D8, which addresses town centres and public spaces. Key CPTED measures identified in D8 for this environment include: blending residential uses with other functions to create liveliness both day and night; compartmentalizing large public spaces into smaller units to enhance the sense of control; providing attractive paving, greenery, and street furniture that suggests a high level of surveillance; maintaining a high standard of cleanliness and repair; and ensuring the presence of mixed users, since the presence of residents and varied users reduces both the fear of crime and the risk of violent crime. The Manual's general analytical framework for public spaces also identifies street frontage, building entrances, and ground floor activities with their time schedules as key environmental factors to evaluate.*

RO: Manualul UE include piețele publice în tipologia D8, care acoperă centrele urbane și spațiile publice. Măsurile CPTED principale identificate în D8 pentru acest mediu includ: combinarea funcțiunii rezidențiale cu alte utilizări pentru a crea animare pe tot parcursul zilei și al nopții; compartimentalizarea marilor spații publice în unități mai mici pentru a spori controlul perceput; asigurarea unui pavaj atractiv, spații verzi și mobilier urban care sugerează un nivel ridicat de supraveghere; menținerea unui standard ridicat de curățenie și reparare promptă; și asigurarea prezenței unui mix de utilizatori, deoarece prezența locuitorilor și a utilizatorilor diversificați reduce atât frica de criminalitate cât și riscul de violență. Cadru analitic general al Manualului pentru spațiile publice identifică frontul stradal, intrările în clădiri și activitățile de la parter cu programul lor ca factori de mediu cheie de evaluat.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 identifies squares explicitly as a type of public space in Annex A, clause A.1 ("streets, squares, parks and public gardens"). The standard addresses civic squares and plazas primarily through the activity support strategy (Annex B, B.1.6): legitimate activity support uses design and signage to encourage acceptable behaviour in public space and places legitimate activities in locations with high levels of use and surveillance opportunities. Safe activities serve as attractors for legitimate users, who can in turn*

discourage offending. The standard's Annex A, A.2.1 identifies as factors to evaluate: street frontage and building entrances, and ground floor activities and their time schedules — factors directly relevant to the relationship between a plaza and its surrounding buildings.

RO: ISO 22341 identifică explicit piețele ca tip de spațiu public în Anexa A, clauza A.1 ("streets, squares, parks and public gardens"). Standardul abordează piețele civice în principal prin strategia de suport al activității (Anexa B, B.1.6): suportul activității legitime utilizează designul și semnalizarea pentru a încuraja comportamentul acceptabil în spațiul public și plasează activitățile legitime în locații cu niveluri ridicate de utilizare și oportunități de supraveghere. Activitățile sigure funcționează ca factori de atracție pentru utilizatorii legitimi, care pot descuraja la rândul lor comportamentul infracțional. Anexa A, A.2.1 identifică printre factorii de evaluat: frontul stradal și intrările în clădiri, și activitățile de la parter cu programul lor temporal, factori direct relevanți pentru relația dintre o piață și clădirile înconjurătoare.

[3] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The Ghid addresses public squares ("piețe") explicitly as part of public space in section III.3. The interface between public space and its surrounding buildings is identified as a key activation mechanism: adjacent locations and buildings should support public space through their design and use, encouraging the presence of people who can provide informal surveillance. Design and management of public spaces should respond to different time patterns, specifically addressing differences between day and night and between weekdays, weekends and seasonal variations. Active uses such as cafes and play areas are recommended as generators of activity, and their placement — either at the core or at the edge of a public space — should be considered for its impact on natural surveillance.*

RO: Ghidul abordează explicit piețele ("piețe") ca parte a spațiului public în secțiunea III.3. Interfața dintre spațiul public și clădirile înconjurătoare este identificată ca mecanism cheie de activare: locațiile și clădirile învecinate sau cu vedere la spațiul public trebuie să sprijine spațiul public prin proiectarea și utilizarea lor, încurajând prezența oamenilor care pot asigura supravegherea informală. Proiectarea și gestionarea spațiilor publice trebuie să răspundă la tipare temporale diferite, abordând explicit diferențele dintre zi și noapte și dintre zilele lucrătoare, weekend și variațiile sezoniere. Utilizările active, cum ar fi cafenelele și locurile de joacă, sunt recomandate ca generatoare de activitate, iar amplasarea lor, fie în centrul, fie la marginea unui spațiu public, trebuie considerată din perspectiva impactului asupra supravegherii naturale.

Private space / Spațiu privat

EN: *A concept in the CPTED spatial hierarchy. No normative definition exists for this term in ISO 22300:2025; it is addressed here as an applied CPTED concept through ISO 22341:2021 and practitioner literature.*

RO: Concept în ierarhia spațială CPTED. Termenul nu are o definiție normativă în ISO 22300:2025 și este tratat ca noțiune aplicată CPTED prin ISO 22341:2021 și literatura de practician.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 places private space as the innermost level of a four-tier spatial hierarchy that also includes public, semi-public, and semi-private zones. The standard explicitly recommends "clear demarcation between public space, semi-public space, semi-private space and private space to create buffer zones and to enhance sense of ownership" (section 5.2.3). The territorial reinforcement strategy (B.1.4) operates across all levels of this hierarchy, using symbolic barriers such as signage and changes in road texture, and real barriers such as fences and design elements that clearly delineate private, semi-private, and public spaces. Target hardening (B.1.7) addresses crime prevention through physical barriers — fences, gates, security doors and locks — and is often characterized in the standard as access control on a micro scale. ISO 22341 presents natural surveillance, territorial reinforcement, and target hardening as complementary strategies that together reduce criminal opportunity across all spatial levels.*

RO: ISO 22341 plasează spațiul privat ca nivel cel mai interior al unei ierarhii spațiale cu patru niveluri, care include și zonele publice, semi-publice și semi-private. Standardul recomandă explicit „demarcarea clară între spațiul public, spațiul semi-public, spațiul semi-privat și spațiul privat pentru a crea zone tampon și a consolida sentimentul de proprietate” (secțiunea 5.2.3). Strategia de consolidare teritorială (B.1.4) operează pe toate nivelurile acestei ierarhii, utilizând bariere simbolice, cum ar fi semnalizarea și modificările subtile ale texturii drumului, și bariere reale, cum ar fi gardurile și elementele de design care delimitează clar spațiile private, semi-private și publice. Întărirea țintei (B.1.7) abordează prevenirea criminalității prin bariere fizice, respectiv garduri, porți, uși de securitate și încuietori, și este caracterizată în standard ca un control al accesului la scară micro. ISO 22341 prezintă supravegherea naturală, consolidarea teritorială și întărirea țintei ca strategii complementare care reduc împreună oportunitatea infracțională pe toate nivelurile spațiale..

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The Ghid presents the four-level spatial hierarchy through Newman's defensible space concept, with examples directly relevant to Romanian apartment building*

contexts. The semi-public level corresponds to the entrance lobby of a building; the semi-private level corresponds to the interior corridors and shared garden of an apartment complex; the private level corresponds to the dwelling and its garden. The guide emphasizes that ownership and control of each spatial level should be clearly defined — that clarity of ownership makes a space defensible. This protection is achievable not through extreme security measures but through design elements that communicate ownership: colour, materials, hedge height, stones and demarcation curbs. The guide also identifies the easy accessibility of private spaces to unauthorized persons, and the ambiguity of public versus private space character, as criminogenic conditions that increase the likelihood of crime.

RO: Ghidul prezintă ierarhia spațială cu patru niveluri prin conceptul de spațiu defensibil al lui Newman, cu exemple direct relevante pentru contextul blocurilor de apartamente din România. Nivelul semi-public corespunde holului de intrare al unui bloc; nivelul semi-privat corespunde coridoarelor interioare și grădinii comune ale unui complex de apartamente; nivelul privat corespunde locuinței și grădinii acesteia. Ghidul subliniază că dreptul de proprietate și controlul fiecărui nivel spațial trebuie să fie clar definite, deoarece claritatea dreptului de proprietate transformă un spațiu într-unul defensibil. Această protecție poate fi realizată nu prin măsuri extreme de securitate, ci prin elemente de design care comunică apartenența: culoare, materiale, înălțimea gardului viu, pietre și borduri de demarcație. Ghidul identifică, de asemenea, accesibilitatea ușoară a spațiilor private pentru persoane neautorizate și ambiguitatea caracterului public versus privat al unui spațiu ca factori criminogeni care cresc probabilitatea apariției infracțiunilor.

Public area / Zonă publică

EN: *A CPTED planning concept designating areas of urban infrastructure with public access and significant crime prevention relevance. No normative definition exists in ISO 22300:2025; the term is defined operationally in the EU CPTED Manual and treated contextually in ISO 22341:2021. NOTE! Public area: public lighting, open air parking, private garages, playing facilities, tunnels and subways, bus stops, back alleyways, with these areas including neighbourhood management, maintenance, and supervision.*

RO: Concept de planificare CPTED care desemnează zonele de infrastructură urbană cu acces public și cu relevanță semnificativă pentru prevenirea criminalității. Termenul nu are definiție normativă în ISO 22300:2025; este definit operațional în Manualul UE CPTED și tratat contextual în ISO 22341:2021. NOTĂ! Zonă publică: iluminat public, parcuri deschise, garaje private, facilități de joacă, tuneluri și subterane, stații de autobuz, alei posterioare, aceste zone incluzând managementul cartierului, mentenanța și supravegherea.

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *The EU Manual defines "public areas" as: public lighting, open air parking, private garages, playing facilities, tunnels and subways, bus stops, back alleyways, with these areas including neighbourhood management, maintenance, supervision, etc..*

RO: Manualul UE definește „spațiile publice” ca fiind: iluminatul public, parcurile în aer liber, garajele private, terenurile de joacă, tunelurile și pasajele subterane, stațiile de autobuz, străduțele lăturalnice, aceste spații incluzând administrarea cartierului, întreținerea, supravegherea etc.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 places public space as the outermost level of the spatial hierarchy, which also includes semi-public, semi-private, and private zones (section 5.2.3). The standard's six physical CPTED strategies — natural surveillance, natural access control, territorial reinforcement, image and management/maintenance, activity support, and site/target hardening — apply across all spatial levels (section 5.2.1). Table 1 maps these strategies to implementation stages (planning, design, site and social management) rather than to spatial levels. At the planning stage, vitality of public spaces is specifically addressed: the standard recommends adequate density and activity, proper land use, and a human scale. At the site and social management stage, maintenance — through clean streets and alleys, emptied bins, and maintained greenery on public land — and surveillance are the primary recommended strategies for public areas in ongoing use.*

RO: Standardul ISO 22341 plasează spațiul public la nivelul cel mai exterior al ierarhiei spațiale, care include, de asemenea, zone semipublice, semiprivat și privat (secțiunea 5.2.3). Cele șase strategii fizice CPTED ale standardului — supraveghere naturală, control natural al accesului, consolidare teritorială, imagine și gestionare/întreținere, sprijin pentru activități și fortificarea amplasamentului/țintei — se aplică la toate nivelurile spațiale (secțiunea 5.2.1). Tabelul 1 corelează aceste strategii cu etapele de implementare (planificare, proiectare, gestionarea amplasamentului și gestionarea socială), mai degrabă decât cu nivelurile spațiale. În etapa de planificare, se abordează în mod specific vitalitatea spațiilor publice: standardul recomandă o densitate și o activitate adecvate, o utilizare corespunzătoare a terenurilor și o scară umană. În etapa de gestionare a sitului și socială, întreținerea — prin străzi și alei curate, coșuri de gunoi golite și spații verzi întreținute pe terenurile publice — și supravegherea sunt principalele strategii recomandate pentru zonele publice aflate în uz continuu.

[3] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The Ghid identifies public areas under local authority management, including streets, pedestrian paths, parks, civic centres, and public transport facilities, as the primary*

CPTED intervention domain for Romanian administrative-territorial units. Section II.3.3 specifies the types of public works through which local authorities can directly influence crime and the fear of crime: street lighting, signage, street rehabilitation, renovation of pedestrian streets and public facilities, landscape design, and programming of street activities. The guide further recommends that local authorities engage CPTED specialists to review existing and proposed public facilities, including methods for improving the safety of streets and pedestrian paths, parks, civic centres, and public transport facilities and parking structures.

RO: Ghidul identifică spațiile publice aflate în administrarea autorităților locale, inclusiv străzile, aleile pietonale, parcurile, centrele civice și infrastructura de transport public, ca principal domeniu de intervenție CPTED pentru unitățile administrativ-teritoriale din România. Secțiunea II.3.3 precizează tipurile de lucrări publice prin care autoritățile locale pot influența în mod direct criminalitatea și teama de criminalitate: iluminatul stradal, semnalizarea, reabilitarea străzilor, renovarea străzilor pietonale și a infrastructurii publice, amenajarea peisagistică și organizarea de activități stradale. Ghidul recomandă, de asemenea, ca autoritățile locale să angajeze specialiști CPTED pentru a analiza facilitățile publice existente și propuse, inclusiv metodele de îmbunătățire a siguranței străzilor și aleilor pietonale, a parcurilor, a centrelor civice, a facilităților de transport public și a structurilor de parcare.

Resilient city / Oraș rezilient

EN: *A planning and urban development concept that no normative definition exists for in ISO 22300:2025; it is addressed here contextually through its explicit linkage to CPTED in ISO 22341:2021 clause 6.4.4 and through practitioner literature.*

RO: Concept de planificare și dezvoltare urbană pentru care nu există definiție normativă în ISO 22300:2025; este tratat contextual prin legătura sa explicită cu CPTED stabilită în clauza 6.4.4 a ISO 22341:2021 și prin literatura de practician.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 establishes an explicit connection between CPTED and the principles of urban sustainability and resilience in clause 6.4.4. The standard requires that organizations implementing CPTED consider the principles of sustainable development, defined as a balanced consideration of the social, economic and environmental implications of development activities. The standard also requires that CPTED practitioners consider the principles of resilient communities, which ISO 22341 describes as protecting and enhancing people's lives, securing development gains, fostering an investible environment, and driving positive change. The organization should incorporate these principles of sustainability and resiliency into environmental design.*

The NOTE to clause 6.4.4 cites ISO 37120 (Sustainable cities and communities — Indicators for city services and quality of life) as providing a uniform approach to measurement for sustainable development and community resilience. Within the ISO 37120 framework, the number of property crimes and violent crimes is identified as a core or supporting indicator for sustainable development, establishing the direct measurement link between CPTED practice and urban sustainability performance.

RO: ISO 22341 stabilește o legătură explicită între CPTED și principiile sustenabilității și rezilienței urbane în clauza 6.4.4. Standardul impune că organizațiile care implementează CPTED trebuie să ia în considerare principiile dezvoltării durabile, definite ca o considerare echilibrată a implicațiilor sociale, economice și de mediu ale activităților de dezvoltare. Standardul impune, de asemenea, că practicienii CPTED să ia în considerare principiile comunităților reziliente, pe care ISO 22341 le descrie ca protejarea și îmbunătățirea vieților oamenilor, consolidarea câștigurilor din dezvoltare, promovarea unui mediu atractiv pentru investiții și generarea de schimbări pozitive. Organizația trebuie să încorporeze aceste principii de sustenabilitate și reziliență în proiectarea mediului înconjurător.

NOTA din clauza 6.4.4 citează ISO 37120 (Sustainable cities and communities — Indicators for city services and quality of life) ca furnizând o abordare uniformă de măsurare pentru dezvoltarea sustenabilă și reziliența comunităților. În cadrul ISO 37120, numărul infracțiunilor împotriva proprietății și al crimelor violente este identificat ca indicator esențial sau complementar pentru dezvoltarea sustenabilă, stabilind legătura directă de măsurare între practica CPTED și performanța de sustenabilitate urbană..

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The Ghid positions CPTED within the broader urban development discourse that includes Smart City and Safe City concepts, identifying crime and the fear of crime as a recognized challenge to both. The guide notes that CPTED is acknowledged as an acceptable component of LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) and green building frameworks, and emphasizes that planners and architects who incorporate CPTED gain a holistic approach to the development and planning process. This framing positions CPTED not as an isolated security measure but as part of an integrated approach to urban quality, contributing simultaneously to safety, sustainability, and the conditions for community wellbeing.*

RO: Ghidul poziționează CPTED în discursul mai larg al dezvoltării urbane care include conceptele de Smart City și Safe City, identificând criminalitatea și teama de criminalitate ca o provocare recunoscută pentru ambele. Ghidul notează că CPTED este recunoscut ca o componentă acceptabilă a LEED (Leadership în Energy and Environmental Design) și a conceptelor de Green Building, și subliniază că arhitecții și planificatorii care integrează CPTED câștigă o abordare holistică a procesului de

dezvoltare și planificare. Această poziționare plasează CPTED nu ca o măsură izolată de securitate, ci ca parte a unei abordări integrate a calității urbane, contribuind simultan la siguranță, sustenabilitate și la condițiile necesare bunăstării comunității..

Semi-private space / Spațiu semi-privat

EN: *A concept in the CPTED spatial hierarchy. No normative definition exists in ISO 22300:2025; the term is used operationally in ISO 22341:2021 and in practitioner literature.*

RO: Concept în ierarhia spațială CPTED. Termenul nu are definiție normativă în ISO 22300:2025; este utilizat operațional în ISO 22341:2021 și în literatura de practician.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 identifies the clear demarcation between public space, semi-public space, semi-private space and private space as a key CPTED design requirement: this demarcation creates buffer zones and enhances sense of ownership (section 5.2.3). The territorial reinforcement strategy (Annex B, B.1.4) operates directly at the semi-private level: it uses both symbolic barriers such as signage and subtle changes in road texture, and real barriers such as fences or design elements that clearly define and delineate private, semi-private and public spaces. Table 1 (design stage) confirms that territoriality, implemented as clear demarcation of space with a sense of ownership and responsibility, is a standard design-stage CPTED strategy, alongside access control through entry barriers, walls, fences and gates. The management and maintenance strategy also applies: poorly maintained semi-private spaces signal lack of ownership and can attract crime and deter legitimate users.*

RO: ISO 22341 identifică delimitarea clară între spațiul public, spațiul semi-public, spațiul semi-privat și spațiul privat ca o cerință cheie de design CPTED: această delimitare creează zone tampon și îmbunătățește simțul proprietății (secțiunea 5.2.3). Strategia de consolidare teritorială (Anexa B, B.1.4) operează direct la nivelul semi-privat: utilizează atât bariere simbolice, cum ar fi semnalizarea și modificările subtile ale texturii drumului, cât și bariere reale, cum ar fi gardurile sau elementele de design care delimitează clar spațiile private, semi-private și publice. Tabelul 1 (etapa de proiectare) confirmă că teritorialitatea, implementată ca delimitare clară a spațiului cu simțul proprietății și responsabilității, este o strategie CPTED standard la etapa de proiectare, alături de controlul accesului prin bariere de intrare, ziduri, garduri și porți. Strategia de management și mentenanță se aplică, de asemenea: spațiile semi-private slab întreținute semnalează absența proprietății și pot atrage criminalitatea, descurajând în același timp utilizatorii legitimi.

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The Ghid defines the semi-private level of the spatial hierarchy with specific reference to apartment building contexts: interior corridors of an apartment complex and the shared garden within an apartment block are the two examples given. The guide specifies that circulation systems in this zone, including ramps, lifts, stairs and escalators, should be in safe, accessible areas or protected by activity or various forms of surveillance. Access control at the building entry point — through locks and doors as the most elementary form — is confirmed as the basic CPTED intervention. Building entries should be well lit both internally and externally, visible from the street, and clearly identified with legible signage by day and night. The guide also identifies easy accessibility of semi-private spaces to persons with no right to be there as a criminogenic condition that increases crime probability.*

RO: Ghidul definește nivelul semi-privat al ierarhiei spațiale cu referire specifică la contextul blocurilor de apartamente: coridoarele interioare dintr-un complex de apartamente și grădina comună din cadrul aceluiași complex sunt cele două exemple oferite. Ghidul precizează că sistemele de circulație restrânsă din această zonă, respectiv rampele, lifturile, scările și scările rulante, trebuie să fie în zone sigure, accesibile sau protejate de activitate sau diverse forme de supraveghere. Controlul accesului la intrarea în clădire, prin încuietori și uși ca formă elementară, este confirmat ca intervenție CPTED de bază. Intrările în clădiri trebuie să fie bine luminate atât interior cât și exterior, vizibile din stradă și bine identificate cu semnalizare lizibilă ziua și noaptea. Ghidul identifică, de asemenea, accesibilitatea ușoară a spațiului semi-privat pentru persoane care nu au dreptul să fie acolo ca o condiție criminogenă ce crește probabilitatea producerii infracțiunilor.

Semi-public space / Spațiu semi-public

EN: *A concept in the CPTED spatial hierarchy. No normative definition exists in ISO 22300:2025; the term is used operationally in ISO 22341:2021 and in practitioner literature.*

RO: Concept în ierarhia spațială CPTED. Termenul nu are definiție normativă în ISO 22300:2025; este utilizat operațional în ISO 22341:2021 și în literatura de practician.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 requires that the CPTED design of a site clearly demarcate the semi-public space from adjacent public and semi-private spaces (section 5.2.3): this demarcation creates buffer zones and enhances sense of ownership. The territorial reinforcement strategy (B.1.4) operates at the semi-public level through both symbolic barriers — such as signage and subtle changes in road texture — and real barriers such*

as fences or design elements that clearly define and delineate spaces. Table 1 confirms that territoriality (clear demarcation of space, sense of ownership and responsibility, buffer zone) is a standard design-stage CPTED strategy at all spatial levels. The activity support strategy (B.1.6) is also relevant at the semi-public level: placing legitimate activities in spaces with high levels of use and surveillance opportunities makes safe activities attractors for legitimate users, whose presence discourages potential offenders.

RO: ISO 22341 impune că designul CPTED al unui sit să delimiteze clar spațiul semi-public față de spațiile publice și semi-private adiacente (secțiunea 5.2.3): această delimitare creează zone tampon și îmbunătățește simțul proprietății. Strategia de consolidare teritorială (B.1.4) operează la nivelul semi-public prin bariere simbolice, cum ar fi semnalizarea și modificările subtile ale texturii drumului, și bariere reale, cum ar fi gardurile sau elementele de design care delimitează clar spațiile. Tabelul 1 confirmă că teritorialitatea, implementată ca delimitare clară a spațiului cu simțul proprietății și responsabilității și zone tampon, este o strategie CPTED standard la etapa de proiectare, aplicabilă tuturor nivelurilor spațiale. Strategia de suport al activității (B.1.6) este de asemenea relevantă la nivelul semi-public: plasarea activităților legitime în locații cu niveluri ridicate de utilizare și oportunități de supraveghere transformă activitățile sigure în factori de atracție pentru utilizatorii legitimi, a căror prezență descurajează potențialii infractori.

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The Ghid defines the semi-public level as the entrance lobby of a building or the open space in front of the building entry. The guide identifies the ambiguity of space character, specifically where it is unclear whether a zone is public or private, as a criminogenic condition that increases crime probability. Defining this zone through design elements — changes in materials and colours, appropriately-sized hedges, demarcation stones and borders — and through symbolic barriers such as signage and subtle changes in road texture significantly improves territorial legibility. The guide specifies that ground-level space between a building and the street should be designed to avoid obstructing surveillance, with residential front boundaries no higher than 1.2 metres, or 1.8 metres if at least 50% is transparent. Building entries should be well lit both internally and externally, clearly identified with legible signage by day and night, and designed so the lobby is visible from the street and the exterior space is visible from the lobby. A clear division of space into private, public and semi-public zones, with rising standards and expectations, reduces insecurity and the conditions for disorder.*

RO: Ghidul definește nivelul semi-public ca holul de intrare al unei clădiri sau spațiul deschis din față întrării într-o clădire. Ghidul identifică ambiguitatea caracterului spațial,

în special situația în care nu este clar dacă o zonă este publică sau privată, ca o condiție criminogenă ce crește probabilitatea producerii infracțiunilor. Definirea acestei zone prin elemente de design, respectiv modificări ale materialelor și culorilor, garduri vii cu înălțimi adecvate, pietre și borduri de demarcație, și prin bariere simbolice, cum ar fi semnalizarea și modificările subtile ale texturii drumului, îmbunătățește semnificativ lizibilitatea teritorială. Ghidul precizează că spațiul de la nivelul solului dintre o clădire și stradă trebuie proiectat astfel încât să nu interfereze cu supravegherea: gardurile frontale rezidențiale nu trebuie să depășească 1,2 metri înălțime sau 1,8 metri dacă cel puțin 50% din suprafața gardului este transparentă. Intrarea în clădire trebuie să fie bine luminată interior și exterior, bine identificată cu semnalizare lizibilă ziua și noaptea, cu holul vizibil din exterior și spațiile exterioare vizibile din hol. O delimitare clară a spațiului în zone private, publice și semi-publice, coroborată cu standarde și așteptări ridicate, reduce nivelul de nesiguranță și condițiile care favorizează infracțiunile.

Signage / Semnalizare

EN: A CPTED design tool. No normative definition exists in ISO 22300:2025 for this term; it is treated here as an applied CPTED concept addressed in ISO 22341:2021 and practitioner literature.

RO: Instrument de design CPTED. Termenul nu are definiție normativă în ISO 22300:2025 și este tratat ca noțiune aplicată CPTED prin ISO 22341:2021 și literatura de practician.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: ISO 22341 lists clear signage with a proper colour scheme and legibility as one of the CPTED design-stage requirements (section 5.2.3), alongside visibility, access control, territoriality, and attractive design. In the territorial reinforcement strategy (B.1.4), signage is specifically identified as a symbolic barrier — alongside subtle changes in road texture — that communicates ownership and delineates spatial zones without requiring physical barriers. At the management stage (Table 1), signs are also referenced as a tool for public rules enforcement. The standard's treatment of signage spans multiple strategies and stages: it functions simultaneously as a territorial marker, a communication tool for expected behavior, and an expression of management presence.

RO: ISO 22341 listează semnalizarea clară, cu o schemă de culori adecvată și lizibilitate corespunzătoare, ca una din cerințele CPTED la etapa de proiectare (secțiunea 5.2.3), alături de vizibilitate, controlul accesului, teritorialitate și design atractiv. În strategia de consolidare teritorială (B.1.4), semnalizarea este identificată specific ca barieră simbolică, alături de modificările subtile ale texturii drumului, care comunică dreptul de proprietate și delimitează zonele spațiale fără a necesita bariere fizice. La etapa de management (Tabelul 1), semnele sunt referențiate și ca instrument de aplicare a regulilor de utilizare a spațiului public. Tratatamentul semnalizării în standard acoperă mai

multe strategii și etape: ea funcționează simultan ca marcaj teritorial, instrument de comunicare a comportamentului așteptat și expresie a prezenței manageriale.

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The Ghid addresses signage across multiple CPTED application contexts. In section II.3.3, signage is listed as one of the types of public works through which local authorities can directly influence crime and the fear of crime: "semnalizare (elementele grafice vizuale, ex. reclame publice, panouri publicitare etc. sau grupuri de elemente grafice care comunică informații publicului)." In section III.2, building entries are required to be clearly identified with legible signage by day and night. In section III.3, public space design is required to improve legibility through signage alongside public art, landmarks, sightlines and wayfinding: the guide specifically recommends ensuring "adequate signage in logical locations to help with route identification, using clear symbols and graphics with maps." In the territorial reinforcement context (section I.6.3), signage is identified as a symbolic barrier and a means of expressing ownership over space.*

RO: Ghidul abordează semnalizarea în mai multe contexte de aplicare CPTED. În secțiunea II.3.3, semnalizarea este listată printre tipurile de lucrări publice prin care autoritățile locale pot influența direct incidența criminalității și teama de criminalitate: „semnalizare (elementele grafice vizuale, ex. reclame publice, panouri publicitare etc. sau grupuri de elemente grafice care comunică informații publicului)." În secțiunea III.2, intrările în clădiri trebuie să fie bine identificate cu semnalizare lizibilă ziua și noaptea. În secțiunea III.3, proiectarea spațiului public trebuie să îmbunătățească lizibilitatea prin semnalizare alături de artă publică, repere și orientare vizuală, ghidul recomandând explicit „furnizarea de semnalizare adecvată în locuri logice pentru a ajuta la identificarea drumului, folosind simboluri și grafice clare cu hărți." În contextul consolidării teritoriale (secțiunea I.6.3), semnalizarea este identificată ca barieră simbolică și mijloc de exprimare a dreptului de proprietate asupra spațiului.

Smart city / Oraș inteligent

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 explicitly places "smart city technology" among the new technologies and changing conditions to which CPTED practitioners must continuously adapt: clause 6.4.6 requires that the organization "continue to be reflective and to strive to evaluate and understand its successes and its failures using CPTED to continually adapt to changes such as: increasing development, population densities and population diversity; new technologies (green technology, smart city technology, etc.) and products; new ways of life and emerging crime problems." The standard's overall framework for*

adaptive application positions CPTED not as a static methodology but as a process that must evolve alongside the technological infrastructure of the cities it addresses. The reference framework for urban performance measurement cited in clause 6.4.4 is ISO 37120 (Sustainable cities and communities — Indicators for city services and quality of life), which provides a uniform measurement approach for sustainable development and community resilience.

RO: ISO 22341 plasează explicit „smart city technology” printre noile tehnologii și condițiile în schimbare la care practicienii CPTED trebuie să se adapteze continuu: clauza 6.4.6 impune că organizația trebuie „să continue să fie reflexivă și să se străduiască să evalueze și să înțeleagă succesele și eșecurile utilizând CPTED pentru a se adapta continuu la schimbări, cum ar fi: creșterea densității de dezvoltare, a populației și a diversității populației; noile tehnologii (green technology, smart city technology etc.) și produse; noile stiluri de viață și problemele emergente de criminalitate.” Cadrul general de aplicare adaptivă din standard poziționează CPTED nu ca o metodologie statică, ci ca un proces care trebuie să evolueze alături de infrastructura tehnologică a orașelor pe care le abordează. Cadrul de referință pentru măsurarea performanței urbane citat în clauza 6.4.4 este ISO 37120 (Sustainable cities and communities — Indicators for city services and quality of life), care furnizează o abordare uniformă de măsurare pentru dezvoltarea sustenabilă și reziliența comunităților.

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The Ghid explicitly positions itself at the intersection of CPTED and Smart City concepts: the guide addresses practitioners involved in implementing "Smart City" and "Safe City" approaches, and its introduction identifies crime and the fear of crime as key factors with a negative impact on the development of any Smart City. The guide notes that more and more European cities are using the latest smart technology innovations for "asigurarea securității și siguranței cetățenilor" (ensuring citizen safety and security), and establishes that quality of life is a central success factor for any Smart City initiative. In the companion publication "Siguranța începe cu designul" (Iordache), smart city is defined as an urban concept integrating digital technologies into city management and planning, with the explicit note that Generation III CPTED integrates smart city tools as complementary resources for safe environmental design..*

RO: Ghidul se poziționează explicit la intersecția dintre CPTED și conceptele de Smart City și Safe City: ghidul se adresează celor implicați în implementarea conceptelor de „Smart City” și „Safe City”, iar introducerea sa identifică criminalitatea și teama de criminalitate ca factori cheie cu impact negativ asupra dezvoltării oricărui Smart City. Ghidul notează că tot mai multe orașe europene apelează la inovațiile tehnologice smart pentru „asigurarea securității și siguranței cetățenilor” și stabilește că calitatea vieții este un factor central al succesului oricărei inițiative Smart City. În publicația însoțitoare

„Siguranța începe cu designul" (lordache), smart city este definit ca un concept urban care integrează tehnologii digitale în administrarea și planificarea orașului, cu nota explicită că Generația a III-a CPTED integrează instrumentele smart city ca resurse complementare ale designului ambiental sigur.

Spatial hierarchy -Territorial gradient / Ierarhie spațială - Gradient teritorial

EN: *A foundational CPTED organizing concept describing the progression of space types from fully public to fully private, each with different territorial properties, design requirements and management responsibilities. No normative definition exists in ISO 22300:2025 for this term; it is addressed here as an applied CPTED concept through ISO 22341:2021 and practitioner literature. Each of the four individual zone types — public space, semi-public space, semi-private space, and private space — is treated separately in this glossary with its own entry.*

RO: Concept organizator fundamental al CPTED care descrie progresia tipurilor de spațiu de la complet public la complet privat, fiecare cu proprietăți teritoriale, cerințe de design și responsabilități de management diferite. Termenul nu are definiție normativă în ISO 22300:2025 și este tratat ca noțiune aplicată CPTED. Fiecare dintre cele patru tipuri de zone, spațiul public, spațiul semi-public, spațiul semi-privat și spațiul privat, beneficiază de o intrare separată în glosar.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 explicitly incorporates the spatial hierarchy concept into the territorial reinforcement strategy: section 5.2.3 requires that the CPTED design of a site "consider the territoriality of a site by clear demarcation between public space, semi-public space, semi-private space and private space to create buffer zones and to enhance sense of ownership." The four-level hierarchy (public, semi-public, semi-private, private) is the operative framework for territorial reinforcement in ISO 22341, applied through a combination of design elements — real barriers such as fences and gates (Table 1, design stage) and symbolic barriers such as signage and subtle changes in road texture (Annex B, B.1.4) — and management elements such as maintenance, surveillance and public rules enforcement (Table 1, site and social management stage).*

RO: ISO 22341 încorporează explicit conceptul de ierarhie spațială în strategia de consolidare teritorială: secțiunea 5.2.3 impune că designul CPTED al unui sit trebuie să „considere teritorialitatea sitului prin delimitarea clară între spațiul public, spațiul semi-public, spațiul semi-privat și spațiul privat, pentru a crea zone tampon și a consolida simțul proprietății." Ierarhia cu patru niveluri (public, semi-public, semi-privat, privat) este cadrul operativ al consolidării teritoriale în ISO 22341, aplicat printr-o combinație de elemente de proiectare — bariere reale, cum ar fi garduri și porți (Tabelul 1, etapa de

proiectare), și bariere simbolice, cum ar fi semnalizarea și modificările subtile ale texturii drumului (Anexa B, B.1.4) — și elemente de management, cum ar fi mentenanța, supravegherea și aplicarea regulilor publice (Tabelul 1, etapa de management de sit și social).

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The Ghid presents the spatial hierarchy through Oscar Newman's defensible space concept, identifying four levels: public space (roads, squares, parks), semi-public space (building lobby, open space in front of a building entry), semi-private space (interior corridors and shared garden of an apartment complex), and private space (the dwelling and its garden). The guide emphasizes that clarity of ownership and control at each level is the operative CPTED principle: it should be very clear who has the right of ownership and control over a space so that it becomes a space to protect and defend. Territorial ambiguity, where it is not clear whether a zone is public or private, is identified as a criminogenic condition that increases crime probability. The correction of territorial ambiguity can be achieved not through extreme security measures but through design elements that communicate spatial identity: changes in colours, construction materials, appropriately sized hedges, stones and demarcation borders. A clear division of space into private, public and semi-public zones, combined with rising standards and expectations, reduces insecurity and the conditions that attract disorder.*

RO: Ghidul prezintă ierarhia spațială prin conceptul de spațiu defensibil al lui Oscar Newman, identificând patru niveluri: spațiul public (drumuri, piețe, parcuri), semi-public (holul unei clădiri, spațiul deschis din față întrării într-o clădire), semi-privat (coridoarele interioare și grădina comună ale unui complex de apartamente) și privat (locuința și grădina acesteia). Ghidul subliniază că claritatea dreptului de proprietate și a controlului la fiecare nivel este principiul CPTED operativ: trebuie să fie foarte clar cine are dreptul de proprietate și/are controlul aceluia spațiu, astfel încât acesta devine un spațiu de protejat și apărat. Ambiguitatea teritorială, situația în care nu este clar dacă o zonă este publică sau privată, este identificată ca o condiție criminogenă care crește probabilitatea producerii infracțiunilor. Corectarea ambiguității teritoriale poate fi realizată nu prin măsuri extreme de securitate, ci prin elemente de design care comunică identitatea spațială: modificări ale culorilor, materialelor de construcție, garduri vii cu înălțimi adecvate, pietre și borduri de demarcație. O delimitare clară a spațiului în zone private, publice și semi-publice, coroborată cu standarde și așteptări ridicate, reduce nivelul de nesiguranță și condițiile care favorizează dezordinea.

Spatial plan / Plan spațial

EN: *A planning instrument designating a document produced through the planning process that consists of text and technical drawings setting out the framework for land use. No normative definition exists in ISO 22300:2025 for this term; it is treated here as an applied CPTED planning context concept through the EU CPTED Manual, ISO 22341:2021 and the Iordache Ghid ilustrat.*

RO: Instrument de planificare care desemnează un document elaborat în cadrul procesului de planificare urbană, constând din text și desene tehnice care stabilesc cadrul pentru utilizarea terenului. Termenul nu are definiție normativă în ISO 22300:2025 și este tratat contextual ca noțiune aplicată CPTED prin Manualul UE CPTED, ISO 22341:2021 și Ghidul Ilustrat Iordache.

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *The EU Manual defines spatial plan as "a document that is drawn up as a result of the planning process. A spatial plan consists of text and technical drawings which complement each other and constitute a single whole. Special plans are prepared for specific purposes or themes such as, for instance, infrastructure objects, water and forest management, etc." Using the Netherlands as a detailed example, the Manual describes a national, provincial and municipal hierarchy of spatial plans, distinguishing between binding and non-binding plans and between strategic and operational planning instruments. The link to crime prevention is explicit: "A municipality's structural plan is also a relevant plan for crime prevention." National planning must contain "a vision that foresees a settlement system which could provide a high-quality living environment that includes most general safety matters." Local planning is described as empowering municipalities to exercise statutory town planning functions.*

RO: Manualul UE definește planul spațial ca „un document elaborat ca rezultat al procesului de planificare. Un plan spațial constă din text și desene tehnice care se completează reciproc și constituie un întreg unitar. Planuri speciale sunt elaborate pentru scopuri sau teme specifice, cum ar fi, de exemplu, obiective de infrastructură, gestiunea apelor și pădurilor, etc.” Folosind Olanda ca exemplu detaliat, Manualul descrie o ierarhie națională, provincială și municipală de planuri spațiale, distingând între planuri obligatorii și neobligatorii și între instrumente de planificare strategice și operaționale. Legătura cu prevenirea criminalității este explicită: „Planul structural al unui municipiu este, de asemenea, un plan relevant pentru prevenirea criminalității.” Planificarea națională trebuie să conțină „o viziune care prevede un sistem de așezări care poate oferi un mediu de trai de înaltă calitate care include aspectele de siguranță generale.” Planificarea locală este descrisă ca instrument prin care municipalitățile exercită funcțiile de planificare urbană reglementate legal.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: ISO 22341 addresses the relationship between CPTED and the planning system in two distinct places. Section 6.1 requires that organizations "incorporate this document to prevent and reduce crime and the fear of crime in the regular planning/management process," and that they "encourage interested parties to initiate a regular planning/management process" in all its stages — new construction, rebuilding, refurbishment and maintenance. Clause 6.4.3 specifies that "planning applications should be properly controlled and reviewed by public or private security institutions when the relevant development or remodelling is carried out in a high-risk area," and that "the organization should embed CPTED concepts into the planning and development process through examining relevant documentation." The standard does not use the term "spatial plan" but requires embedding CPTED into the planning process at all its stages.

RO: ISO 22341 abordează relația dintre CPTED și sistemul de planificare în două locuri distincte. Secțiunea 6.1 impune ca organizațiile trebuie să „încorporeze acest document pentru a preveni și reduce criminalitatea și teama de criminalitate în procesul obișnuit de planificare/management” și că trebuie să „încurajeze părțile interesate să inițieze un proces regulat de planificare/management” în toate etapele sale — construcție nouă, reconstrucție, renovare și mentenanță. Clauza 6.4.3 specifică că „cererile de planificare trebuie să fie controlate și revizuite corespunzător de instituții publice sau private de securitate atunci când dezvoltarea sau remodelarea relevantă este realizată într-o zonă cu risc ridicat” și că „organizația trebuie să încorporeze conceptele CPTED în procesul de planificare și dezvoltare prin examinarea documentației relevante.” Standardul nu utilizează termenul „plan spațial” dar impune încorporarea CPTED în procesul de planificare în toate etapele sale.

[3] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: The Ghid identifies two specific planning-level entry points through which Romanian administrative-territorial units can integrate CPTED into the planning and development framework: recognizing CPTED as a planning and design criterion for new urban development projects ("recunoașterea CPTED ca un criteriu de planificare și proiectare pentru proiectele noi de dezvoltare urbană"), and incorporating CPTED into the appropriate policies and strategies such as the local development strategy ("încorporarea CPTED în politicile și strategiile de activitate adecvate, cum ar fi strategia de dezvoltare locală"). The guide also recommends that local authorities produce a local CPTED design and implementation guide and engage CPTED specialists to review significant existing and proposed public facilities.

RO: Ghidul identifică două puncte specifice de intrare la nivel de planificare prin care unitățile administrativ-teritoriale din România pot integra CPTED în cadrul de planificare

și dezvoltare: recunoașterea CPTED ca un criteriu de planificare și proiectare pentru proiectele noi de dezvoltare urbană și încorporarea CPTED în politicile și strategiile de activitate adecvate, cum ar fi strategia de dezvoltare locală. Ghidul recomandă, de asemenea, că autoritățile locale să elaboreze un ghid local de proiectare și implementare CPTED și să contracteze specialiști CPTED pentru revizuirea facilităților publice semnificative existente și propuse.

Streetscape / Peisaj stradal

EN: *The composite visual and functional character of a street as experienced by pedestrians and other users, comprising the building frontages, paving, street furniture, planting, lighting and the activity generated at ground floor level. No normative definition exists for this term in ISO 22300:2025; it is addressed here as an applied CPTED design concept through ISO 22341:2021 and practitioner literature.*

RO: Caracterul vizual și funcțional compozit al unei străzi, așa cum este perceput de pietoni și alți utilizatori, incluzând fațadele clădirilor, pavimentele, mobilierul urban, plantația, iluminatul și activitățile generate la parterul clădirilor. Termenul nu are definiție normativă în ISO 22300:2025 și este tratat ca noțiune aplicată CPTED.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 addresses streetscape elements through three design-stage strategies that together define the requirements for a CPTED-compliant street environment. First, the standard requires enhancing "the visibility of streets and buildings by proper building, landscaping and lighting design." Second, it requires considering "the robustness of street furniture in order to resist vandalism attacks and to facilitate maintenance" — confirmed in Table 1 as "vandal-resistant street furniture; convenient maintenance." Third, it requires considering "the attractiveness/aesthetics of a site in order to create positive area image and active land use by attractive public art and lighting" — confirmed in Table 1 as "positive area image; attractive lighting and public art." The standard also addresses image and maintenance at the management stage: poorly maintained urban space can attract crime and deter legitimate users, while proper maintenance allows continued use of a space for its intended purpose and serves as an expression of ownership (Annex B, B.1.5)..*

RO: ISO 22341 abordează elementele peisajului stradal prin trei strategii la etapa de proiectare care definesc împreună cerințele pentru un mediu stradal conform CPTED. În primul rând, standardul impune îmbunătățirea „vizibilității străzilor și clădirilor prin proiectarea adecvată a clădirilor, amenajării peisagistice și iluminatului.” În al doilea rând, impune considerarea „robusteții mobilierului stradal pentru a rezista vandalismului și a facilita mentenanța” — confirmat în Tabelul 1 ca „mobilier stradal rezistent la vandalism; mentenanță convenabilă.” În al treilea rând, impune considerarea

„atractivității/esteticii unui sit pentru a crea o imagine pozitivă a zonei și utilizare activă a terenului prin artă publică atractivă și iluminat" — confirmat în Tabelul 1 ca „imagine pozitivă a zonei; iluminat atractiv și artă publică." Standardul abordează, de asemenea, imaginea și mentenanța la etapa de management: spațiul urban slab întreținut poate atrage criminalitatea și descuraja utilizatorii legitimi, în timp ce mentenanța adecvată permite utilizarea continuă a unui spațiu în scopul său și funcționează ca expresie a dreptului de proprietate (Anexa B, B.1.5).

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The Ghid identifies streetscape improvement as a direct local authority responsibility and lists the specific types of public works through which Romanian administrative-territorial units can influence crime and the fear of crime: street lighting; landscape design; street rehabilitation projects; road closures, asphaltting and paving of lanes and paths; renovation of pedestrian streets and public facilities; and programming of street activities. The guide's central recommendation for local authorities on public space is that "the most effective way in which a local authority can increase the safety and quality of public space and facilities is to apply CPTED to its existing facilities, public spaces and new urban development projects." Minimizing dead angles — such as parking entrances and waste storage areas — is specifically recommended as part of building and site design, directly affecting streetscape quality..*

RO: Ghidul identifică îmbunătățirea peisajului stradal ca responsabilitate directă a autorităților locale și listează tipurile specifice de lucrări publice prin care unitățile administrativ-teritoriale din România pot influența incidența criminalității și teama de criminalitate: iluminat stradal; proiectarea și amenajarea peisagistică; proiecte de reabilitare a străzilor; închideri de drumuri, asphaltarea și pavarea aleilor și/sau potecilor; renovarea străzilor pietonale și a facilităților publice; și programarea activităților stradale. Recomandarea centrală a Ghidului pentru autoritățile locale privind spațiul public este că „cel mai eficient mod în care o autoritate locală poate spori siguranța și calitatea spațiului public și a facilităților este să aplice CPTED facilităților sale existente, spațiilor publice și noilor proiecte de dezvoltare urbană." Minimizarea sau eliminarea „unghiurilor moarte", cum ar fi intrările în parcuri și spațiile de depozitare a gunoierului, este recomandată specific ca parte a proiectării clădirilor și amplasamentelor, influențând direct calitatea peisajului stradal.

Sustainable city / Oraș sustenabil

EN: *A planning and governance concept. No normative definition exists in ISO 22300:2025 for this term; it is addressed here through the explicit connection ISO 22341:2021 establishes between CPTED and urban sustainability, and through ISO 37120:2018, the urban performance measurement standard cited in that connection.*

RO: Concept de planificare și guvernare. Termenul nu are definiție normativă în ISO 22300:2025 și este tratat prin legătura explicită pe care ISO 22341:2021 o stabilește între CPTED și sustenabilitatea urbană, și prin ISO 37120:2018, standardul de măsurare a performanței urbane citat în această legătură.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 explicitly includes sustainability in the definition of CPTED itself: the standard's definition (clause 3.1) states that CPTED is a "process for... prevent and reduce crime and the fear of crime, and to promote and improve public health, quality of life and sustainability." Clause 6.4.4 (Sustainability and resilience) requires that organizations implementing CPTED "consider the principles of sustainable development, which require a balanced consideration of the social, economic and environmental implications of development activities when CPTED is planned." The clause further requires incorporation of "the principles of sustainability and resiliency into environmental design, or redesigning through environmentally and socially sustainable environmental design." Clause 6.4.5 (Green environment/ecological approach) addresses the ecological dimension of the sustainable city directly: organizations should consider green city concept planning and design for the CPTED process, create safe environments through investments in green spaces, and consider community-initiated greening of vacant lots to reduce serious violent crime.*

The NOTE to clause 6.4.4 identifies ISO 37120 as the measurement framework for sustainable development and community resilience, and specifies that the number of property crimes and violent crimes is a core or supporting indicator for sustainable development within that framework.

RO: ISO 22341 include explicit sustenabilitatea în definiția CPTED însuși: definiția standardului (clauza 3.1) precizează că CPTED este un „proces pentru... prevenirea și reducerea criminalității și a fricii de criminalitate, și pentru promovarea și îmbunătățirea sănătății publice, calității vieții și sustenabilității.” Clauza 6.4.4 (Sustenabilitate și reziliență) impune că organizațiile care implementează CPTED trebuie să „ia în considerare principiile dezvoltării durabile, care presupun o considerare echilibrată a implicațiilor sociale, economice și de mediu ale activităților de dezvoltare atunci când este planificat CPTED.” Clauza mai impune incorporarea „principiilor de sustenabilitate și reziliență în proiectarea mediului, sau reproiectarea prin proiectare de mediu sustenabilă ecologic și social.” Clauza 6.4.5 (Abordare verde/ecologică) abordează

dimensiunea ecologică a orașului sustenabil direct: organizațiile trebuie să ia în considerare planificarea și proiectarea conceptului de oraș verde pentru procesul CPTED, să creeze un mediu sigur prin investiții în spații verzi și să ia în considerare reabilitarea prin verdează a terenurilor vacante pentru a reduce criminalitatea violentă gravă.

NOTA din clauza 6.4.4 identifică ISO 37120 ca, cadru de măsurare pentru dezvoltarea sustenabilă și reziliența comunităților și precizează că numărul infracțiunilor împotriva proprietății și al crimelor violente constituie un indicator de bază sau complementar pentru dezvoltarea sustenabilă în cadrul acestui standard..

[2] ISO 37120:2018 / SR ISO 37120:2020

EN: ISO 37120 provides the standard indicator set for city services and quality of life performance within the sustainable city agenda. Section 15 (Safety and security) measures urban safety and security through several directly CPTED-relevant indicators. The number of homicides per 100,000 population (indicator 15.5, core) is described as both a crime rate indicator and a personal security perception indicator, with direct implications for investment climate. The number of property crimes per 100,000 population (indicator 15.8, supplementary) is described as "a reference for the overall level of security in a city," providing an objective primary operational measure for evaluating system performance regarding private space protection. Response time for emergency services from receipt of first call (indicator 15.7, supplementary) measures operational effectiveness of formal surveillance and response. The number of violent crimes against women per 100,000 population (indicator 15.10, supplementary) addresses targeted crime categories with particular relevance to fear of crime and the conditions of spatial safety. These indicators are consistent with the CPTED process framework's requirements for baseline assessment and performance monitoring across the implementation cycle.

RO: ISO 37120 furnizează setul standardizat de indicatori pentru performanța serviciilor urbane și a calității vieții în cadrul agendei orașului sustenabil. Secțiunea 15 (Siguranță și securitate) măsoară siguranța și securitatea urbană prin mai mulți indicatori direct relevanți pentru CPTED. Numărul de omucideri la 100.000 de locuitori (indicatorul 15.5, de bază) este descris atât ca indicator al ratei de criminalitate, cât și ca indicator al sentimentului de securitate personală, cu implicații directe asupra stimulentei pentru investiții. Numărul de infracțiuni în dauna proprietății patrimoniale la 100.000 de locuitori (indicatorul 15.8, complementar) este descris ca „un reper pentru nivelul general de securitate dintr-un oraș,” furnizând o măsură obiectivă pentru evaluarea performanței sistemului privind protecția spațiului privat. Timpul de intervenție pentru serviciile de urgență de la recepționarea primului apel (indicatorul 15.7, complementar) măsoară eficiența operațională a supravegherii formale și a răspunsului la urgențe. Numărul de infracțiuni săvârșite prin violență împotriva femeilor la 100.000 de locuitori (indicatorul 15.10, complementar) abordează categorii specifice de criminalitate cu relevanță

deosebită pentru teama de criminalitate și condițiile de siguranță spațială. Acești indicatori sunt compatibili cu cerințele cadrului procesului CPTED pentru evaluarea inițială și monitorizarea performanței pe parcursul ciclului de implementare.

Urban density / Densitate urbană

EN: *Densitate urbană (urban density): number of people, activities or built structures per unit of area in an urban zone. Urban density is a key variable in CPTED analysis because both very low and very high density generate distinct security vulnerabilities.*

RO: Densitate urbană (urban density): număr de persoane, activități sau structuri construite pe unitatea de suprafață dintr-o zonă urbană. Densitatea urbană este o variabilă-cheie în analiza CPTED, deoarece atât densitatea foarte redusă, cât și cea foarte ridicată generează vulnerabilități de securitate distincte.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 addresses urban density through three distinct points. First, Annex A, clause A.1 establishes that urbanization is the strongest factor explaining crime and victimization risk, with crime increasing with the proportion of citizens living in larger cities. Second, Table 1 (Planning stage) identifies the vitality of public spaces as a CPTED planning strategy, requiring adequate density and activity, proper land use, and human scale. Third, Annex B, clause B.2.5 (Threshold capacity) states that neighbourhoods function as ecosystems with a finite carrying capacity for certain activities and land uses, and that this threshold capacity must be recognized and managed by promoting human-scale and pedestrian-oriented land uses and activities. The activity support strategy (Annex B, clause B.1.6) is also density-sensitive: it relies on generating sufficient concentration of legitimate users and activities to produce natural surveillance opportunities and deter offending..*

RO: ISO 22341 abordează densitatea urbană prin trei puncte distincte. Primul, Anexa A, clauza A.1 stabilește că urbanizarea este cel mai puternic factor explicativ al riscului de criminalitate și victimizare, criminalitatea crescând odată cu proporția cetățenilor care trăiesc în orașe mari. Al doilea, Tabelul 1 (etapa de planificare) identifică vitalitatea spațiilor publice ca strategie CPTED de planificare, care necesită densitate adecvată de activitate, utilizare corespunzătoare a terenului și scară umană. Al treilea, Anexa B, clauza B.2.5 (Threshold capacity / Capacitate-prag) precizează că vecinătățile funcționează ca ecosisteme cu o capacitate finită de a absorbi anumite activități și utilizări ale terenului, iar această capacitate-prag trebuie recunoscută și gestionată prin promovarea utilizărilor la scară umană și orientate spre pietoni. Strategia de susținere a activității (Anexa B, clauza B.1.6) este și ea sensibilă la densitate: se bazează pe generarea unei concentrări suficiente de utilizatori și activități legitime pentru a crea oportunități de supraveghere naturală și a descuraja comportamentul infracțional.

[2] Iordache, I. (2022). *CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]*

EN: *Romanian cities face two contrasting density problems: overcrowded socialist-era neighbourhoods with high residential density but poor functional density, and rapidly expanding peri-urban areas with very low residential density and almost no functional density. Both extremes generate CPTED vulnerabilities: the first through poor management of density; the second through the absence of natural guardianship.*

RO: Orașele românești se confruntă cu două probleme de densitate opuse: cartiere de tip socialist supradensificate rezidențial, dar cu densitate funcțională redusă, și zone periurbane în expansiune rapidă, cu densitate rezidențială foarte scăzută și aproape nicio densitate funcțională. Ambele extreme generează vulnerabilități CPTED: primul prin gestionarea deficitară a densității; al doilea prin absența pazei naturale..

Urban environment / Mediu urban

EN: Urban environment: the totality of built, social and natural systems comprising a city or urbanized area, considered as a spatial context for human activity and interaction.

RO: Mediu urban: ansamblul sistemelor construite, sociale și naturale care alcătuiesc un oraș sau o zonă urbanizată, considerat ca spațiu de referință pentru activitățile și interacțiunile umane.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 applies to the built environment (mediu construit), defined in clause 1 as any new or existing environment where crime prevention through environmental design guidelines are implemented, and in clause 3.1 (CPTED definition) as encompassing development, urban design, site management and the use of the built environment. The standard is applicable across all built contexts, including urban, peri-urban and rural settings; however, its primary strategic focus is on urban typologies given that urbanization is the strongest factor explaining crime and victimization risk (Annex A, clause A.1).*

RO: ISO 22341 se aplică mediului construit (built environment), definit în clauza 1 ca orice mediu nou sau existent în care se implementează ghidul de prevenire a criminalității prin proiectarea mediului înconjurător, și în clauza 3.1 (definiția CPTED) ca incluzând dezvoltarea, designul urban, managementul amplasamentului și utilizarea mediului construit. Standardul este aplicabil în toate contextele construite, inclusiv urban, periurban și rural; focalizarea strategică principală vizează tipologiile urbane, deoarece urbanizarea este cel mai puternic factor explicativ al riscului de criminalitate și victimizare (Anexa A, clauza A.1).

[2] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *At the level of comprehensive planning, eight types of urban environment can be identified in the sense of crime prevention; every type has an appropriate set of measures aimed at preventing crime through urban planning and building design. The eight types are: (D1) residential areas; (D2) schools or youth facilities; (D3) commercial, industrial, or office areas; (D4) shopping or retail; (D5) parks and public gardens; (D6) leisure centres; (D7) public transport and parking facilities; (D8) city or town centres and public spaces. Each type generates specific crime risk profiles and requires context-specific CPTED strategies.*

RO: La nivelul planificării comprehensive pot fi identificate opt tipuri de mediu urban din perspectiva prevenirii criminalității; fiecare tip dispune de un set adecvat de măsuri destinate prevenirii criminalității prin planificare urbană și design constructiv. Cele opt tipuri sunt: (D1) zone rezidențiale; (D2) școli sau facilități pentru tineret; (D3) zone comerciale, industriale sau de birouri; (D4) zone de comerț cu amănuntul; (D5) parcuri și grădini publice; (D6) centre de agrement; (D7) transport public și facilități de parcare; (D8) centre de orașe și spații publice. Fiecare tip generează profiluri specifice de risc infracțional și necesită strategii CPTED adaptate contextului.

[3] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The Romanian urban environment presents a distinctive CPTED challenge: it is simultaneously post-socialist (with the spatial legacy of modernist planning and the social legacy of paternalistic governance) and post-transition (with rapid privatization, peri-urban expansion and institutional capacity gaps). CPTED practice in Romania must adapt international frameworks to the specific spatial typologies, social dynamics and institutional contexts of Romanian cities, rather than importing solutions designed for different urban environments.*

RO: Mediul urban românesc prezintă o provocare distinctivă pentru CPTED: este simultan post-socialist (cu moștenirea spațială a planificării moderniste și moștenirea socială a guvernanței paternaliste) și post-tranziție (cu privatizare rapidă, expansiune periurbană și deficite de capacitate instituțională). Practica CPTED în România trebuie să adapteze cadrele internaționale la tipologiile spațiale specifice, dinamica sociale și contextele instituționale ale orașelor românești, în loc să importe soluții concepute pentru medii urbane diferite.

Urban planning / Planificare urbană

EN: *Urban planning: technical and political process concerned with the use of land and the design of the built environment, including infrastructure, transportation networks, open spaces and the social and economic activities that shape cities and communities.*

RO: Planificare urbană: proces tehnic și politic privind utilizarea terenului și proiectarea mediului construit, inclusiv infrastructura, rețelele de transport, spațiile deschise și activitățile sociale și economice care modelează orașele și comunitățile.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 positions CPTED as an integral component of the regular urban planning and management process, not an optional add-on. Clause 6.1 requires that the organization should encourage interested parties to initiate a regular planning/management process resulting in the building of a new area or rebuilding, refurbishment or maintenance of an existing area, and should incorporate this document to prevent and reduce crime and the fear of crime in the regular planning/management process. The standard identifies designers and planners (town planners, architects, landscape architects, transport and traffic engineers, civil engineers) among the main practitioners who contribute CPTED expertise in the planning process (Annex A, clause A.3). CPTED strategies are explicitly differentiated by planning stage (Table 1): the planning stage generates strategies for connectivity, density, mixed use and green spaces; the design stage addresses visibility, access control and territoriality; the management stage governs maintenance, surveillance and social programming..*

RO: ISO 22341 poziționează CPTED ca o componentă integrată a procesului regulat de planificare și management urban, nu ca un element opțional adăugat ulterior. Clauza 6.1 prevede că organizația ar trebui să încurajeze părțile interesate să inițieze un proces regulat de planificare și management care să ducă la construirea unei zone noi sau la reconstruirea, renovarea sau întreținerea unei zone existente, și ar trebui să integreze prezentul document pentru a preveni și reduce criminalitatea și frica de criminalitate în procesul regulat de planificare și management. Standardul identifică proiectanții și planificatorii (urbaniști, arhitecți, arhitecți peisagiști, ingineri de transport și trafic, ingineri civili) printre principalii practicieni care aduc expertiză CPTED în procesul de planificare (Anexa A, clauza A.3). Strategiile CPTED sunt diferențiate explicit pe etape (Tabelul 1): etapa de planificare generează strategii pentru conectivitate, densitate, utilizare mixtă și spații verzi; etapa de proiectare vizează vizibilitatea, controlul accesului și teritorialitatea; etapa de management reglementează întreținerea, supravegherea și programarea socială.

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The most important structural change needed for CPTED in Romania is the integration of crime prevention criteria into urban planning education, professional practice and regulatory frameworks. Romanian urban planners currently receive no CPTED training in their university programs and have no professional obligation to consider crime prevention in their work. Changing this requires curriculum reform at architecture and urbanism faculties, CPTED modules in professional continuing education programs, and revision of urban planning regulatory frameworks to include crime prevention as a planning criterion.*

RO: Cea mai importantă schimbare structurală necesară pentru CPTED în România este integrarea criteriilor de prevenire a criminalității în formarea universitară a urbanștilor, în practica profesională și în cadrul normativ de planificare. Urbanștii români nu primesc în prezent niciun training CPTED în programele universitare și nu au nicio obligație profesională de a lua în considerare prevenirea criminalității în activitatea lor. Schimbarea acestei situații necesită reformă curriculară la facultățile de arhitectură și urbanism, module CPTED în programele de formare continuă și revizuirea cadrelor normative de planificare urbană pentru a include prevenirea criminalității ca un criteriu de planificare.

Visibility / Vizibilitate

EN: *Visibility: in CPTED, the quality of a built environment that allows users to see and be seen, supporting natural surveillance and the recognition by potential offenders that their behavior can be observed.*

RO: Vizibilitate: în CPTED, calitatea unui mediu construit care permite utilizatorilor să vadă și să fie văzuți, susținând supravegherea naturală și recunoașterea de către potențialii infractori a faptului că comportamentul lor poate fi observat.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *ISO 22341 lists visibility as one of the six design-stage CPTED strategies in Table 1, with associated examples including landscape, planting, lighting illumination/colour rendering/uniformity and large glass windows. Clause 5.2.3 specifies that the organization should enhance the visibility of streets and buildings by proper building, landscaping and lighting design. Visibility in CPTED encompasses two analytically distinct directions: the ability of legitimate users to observe their environment, generating natural surveillance; and the ability of potential offenders to perceive that they are observable, producing deterrence. Both directions matter for effective CPTED design,*

since a well-designed space is one where both users and potential offenders have mutual awareness of their presence (see also Annex B, clause B.1.1 — Natural surveillance).

RO: ISO 22341 listează vizibilitatea ca una dintre cele șase strategii CPTED ale etapei de design din Tabelul 1, cu exemple asociate care includ peisajul, plantațiile, iluminatul (iluminanță/redare cromatică/uniformitate) și ferestrele mari. Clauza 5.2.3 specifică că organizația ar trebui să sporească vizibilitatea străzilor și clădirilor prin proiectare constructivă, peisagistică și de iluminat adecvată. Vizibilitatea în CPTED cuprinde două direcții analitic distincte: capacitatea utilizatorilor legitimi de a-și observa mediul, generând supraveghere naturală; și capacitatea potențialilor infractori de a percepe că sunt observabili, producând descurajare. Ambele direcții contează pentru un design CPTED eficient, deoarece un spațiu bine proiectat este unul în care atât utilizatorii, cât și potențialii infractori au conștiința reciprocă a prezenței celuilalt (a se vedea și Anexa B, clauza B.1.1, Supravegherea naturală).

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *In Romanian public spaces, visibility deficiencies are among the most prevalent and most correctable CPTED vulnerabilities: inadequate street and path lighting, vegetation at heights that obstruct sight lines, building configurations that turn away from public spaces, and enclosed or recessed spaces adjacent to public routes. All of these can be addressed through relatively straightforward physical interventions. The cumulative effect of systematic visibility improvement across a neighbourhood is both a measurable reduction in crime opportunity and a significant improvement in the perceived safety of public spaces.*

RO: În spațiile publice din România, deficiențele de vizibilitate sunt printre vulnerabilitățile CPTED cele mai frecvente și mai ușor de corectat: iluminat stradal și de alee insuficient, vegetație la înălțimi care obstrucționează liniile de vizibilitate, configurații constructive care întorc spatele față de spațiile publice și spații închise sau retrase adiacente traseelor publice. Toate acestea pot fi remediate prin intervenții fizice relativ directe. Efectul cumulat al îmbunătățirii sistematice a vizibilității la nivelul unui cartier reprezintă atât o reducere măsurabilă a oportunității infracționale, cât și o îmbunătățire semnificativă a siguranței percepute a spațiilor publice.

Această pagină a fost lăsată albă în mod intenționat.

În designul ambiental, spațiile libere și zonele de tranziție oferă claritate, vizibilitate și control. Considerați această pagină ca pe o barieră naturală de siguranță conceptuală, un spațiu de reflexie pentru a consolida terminologia asimilată înainte de a trece la următoarea secțiune a glosarului.

This page intentionally left blank.

In environmental design, open spaces and transition zones provide clarity, visibility, and control. View this blank page as a natural barrier for conceptual safety, a reflective space to consolidate the terminology learned before moving to the next section of the glossary.

SECȚIUNEA 5 - TEORII SI CONCEPTE CRIMINOLOGICE

SECTION 5 - CRIMINOLOGICAL THEORIES AND CONCEPTS

Această secțiune, cuprinde substratul teoretic: routine activity theory, rational choice theory, situational crime prevention, broken windows theory, environmental criminology, displacement, diffusion of benefits, hot spot, crime opportunity structure.

This section covers the theoretical framework: routine activity theory, rational choice theory, situational crime prevention, the broken windows theory, environmental criminology, displacement, diffusion of benefits, hot spots, and the crime opportunity structure.

Termeni și definiții:

ANTI-SOCIAL BEHAVIOUR / COMPORTAMENT ANTISOCIAL	177
BROKEN WINDOWS THEORY / TEORIA FERESTRELOR SPARTE	179
COHEN-FELSON ROUTINE ACTIVITY MODEL / MODELUL ACTIVITĂȚII DE RUTINĂ COHEN-FELSON	180
CRIME ATTRACTOR / LOC DE ATRACȚIE A CRIMINALITĂȚII.....	182
CRIME CONCENTRATION / CONCENTRAREA CRIMINALITĂȚII	183
CRIME DISPLACEMENT / DEPLASAREA CRIMINALITĂȚII	185
CRIME GENERATOR / GENERATOR DE CRIMINALITATE	186
CRIME OPPORTUNITY STRUCTURE / STRUCTURA OPORTUNITĂȚII CRIMINALE	187
CRIME PATTERN THEORY / TEORIA MODELELOR DE CRIMINALITATE	189
CRIME TRIANGLE - PROBLEM ANALYSIS TRIANGLE / TRIUNGHIUL CRIMINALITĂȚII - TRIUNGHIUL DE ANALIZĂ A PROBLEMEI	190
CRIMINOLOGY / CRIMINOLOGIE	192
ENVIRONMENTAL CRIMINOLOGY / CRIMINOLOGIE AMBIENTALĂ	194
ENVIRONMENTAL PSYCHOLOGY / PSIHOLOGIE DE MEDIU	196
HOT SPOT / PUNCT FIERBINTE (ZONĂ DE CONCENTRARE A CRIMINALITĂȚII).....	198
INCREASE THE EFFORT (SCP TECHNIQUE) / CREȘTEREA EFORTULUI (TEHNICĂ SCP)	200
INCREASE THE RISKS (SCP TECHNIQUE) / CREȘTEREA RISCURILOR (TEHNICĂ SCP)	201
JOURNEY TO CRIME / DEPLASAREA LA LOCUL INFRAȚIUNII	202
LEGITIMATE USER / UTILIZATOR LEGITIM.....	203
OFFENDER DECISION-MAKING / PROCESUL DECIZIONAL AL INFRACTORULUI.....	204
OPPORTUNITY REDUCTION / REDUCEREA OPORTUNITĂȚII.....	206
RATIONAL CHOICE THEORY / TEORIA ALEGERII RAȚIONALE	208
REDUCE PROVOCATIONS (SCP TECHNIQUE) / REDUCEREA PROVOCĂRILOR (TEHNICĂ SCP)	210
REDUCE THE REWARDS (SCP TECHNIQUE) / REDUCEREA RECOMPENSELOR (TEHNICĂ SCP)	211
REMOVE EXCUSES (SCP TECHNIQUE) / ELIMINAREA SCUZELOR (TEHNICĂ SCP)	212
ROUTINE ACTIVITY THEORY / TEORIA ACTIVITĂȚILOR DE RUTINĂ.....	213
SITUATIONAL CRIME PREVENTION (SCP) / PREVENIRE SITUAȚIONALĂ A CRIMINALITĂȚII.....	215
SOCIAL DISORGANIZATION THEORY / TEORIA DEZORGANIZĂRII SOCIALE	216
SYMBOLIC BARRIER / BARIERĂ SIMBOLICĂ	218
TWENTY-FIVE TECHNIQUES OF SCP / DOUĂZECI ȘI CINCI DE TEHNICI SCP	219

Anti-social behaviour / Comportament antisocial

EN: *Conduct that falls short of a criminal offence but degrades the built environment, generates fear of crime, and may escalate toward more serious crime if left unaddressed. In the CPTED framework, anti-social behaviour is recognized as a distinct category within the broader security risk spectrum, alongside criminal offences and the fear of crime. The specific forms of anti-social behaviour are often of an opportunistic nature and depend on the particular characteristics of the location.*

RO: Conduită care nu atinge pragul unei infracțiuni penale, dar degradează mediul construit, generează teamă față de criminalitate și poate escalada spre infracțiuni mai grave dacă nu este adresată. În cadrul CPTED, comportamentul antisocial este recunoscut ca o categorie distinctă în spectrul mai larg al riscurilor de securitate, alături de infracțiunile penale și de teama față de criminalitate. Formele specifice de comportament antisocial sunt adesea de natură oportunistă și depind de caracteristicile particulare ale locației.

EN, NOTE! *According to SR ISO 22341:2022, Annex A.2.3, antisocial behaviour and minor conflicts include: minor vandalism such as broken windows, destruction of a bus stop and graffiti; disturbances with no penal qualification such as neighbour quarrels, gangs gathering with aggressive attitudes, noise pollution, and illegitimate uses according to the rules of a place; littering, garbage or refuse left outside, urinating, and dirt on private or public property; and conflicts between activities that potentially lead to illegitimate appropriation (young people over elderly users) or to risks of accidents (conflicts between pedestrians and bikers or pedestrians and vehicles).*

RO, NOTĂ! *Conform SR ISO 22341:2022, anexa A.2.3, comportamentul antisocial și conflictele minore includ: vandalism minor, precum geamuri sparte, distrugerea stațiilor de autobuz și graffiti; tulburări fără calificare penală, precum certuri între vecini, grupuri cu atitudini agresive, poluare fonică și utilizări nelegitime conform regulilor unui spațiu; depozitarea ilegală a deșeurilor, urinare și murdărire a proprietăților private sau publice; conflicte între activități care pot conduce la apropiere ilegală (tineri față de utilizatori vârstnici) sau la riscuri de accidente (conflicte între pietoni și bicicliști ori între pietoni și autovehicule).*

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *"Crime [...] includes 'specific forms of crime' as well as fear of crime and feelings of insecurity. The specific forms of crime are often of an opportunistic nature. Crimes, as well as uncivil acts or anti-social behaviour, can include: burglary, theft, vandalism, street violence (as opposed to domestic violence), graffiti, littering, etc."*

RO: Prin „crime” se înțelege atât formele specifice de criminalitate, cât și teama față de criminalitate și sentimentele de insecuritate. Formele specifice de criminalitate sunt adesea de natură oportunistă. Infracțiunile, ca și actele necivilizate sau comportamentul antisocial, pot include: furt prin efracție, furt, vandalism, violență stradală (spre deosebire de violența domestică), graffiti, aruncarea gunoiului etc.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *"Antisocial behaviour and minor conflicts relate to: minor vandalism such as broken windows, destruction of a bus stop and graffiti; disturbances and antisocial behaviour with no penal qualification such as neighbour quarrels, gangs gathering with aggressive attitudes, noise pollution, illegitimate uses according to the rules of a place; littering, garbage or refuse left outside, urinating, and dirt on private or public property; conflicts between activities that potentially lead to illegitimate appropriation (young people over elderly users) or to risks of accidents (conflicts between pedestrians and bikers or pedestrians and vehicles leading to risks of accidents)."*

RO: Comportamentul antisocial și conflictele minore se referă la: vandalism minor, cum ar fi geamuri sparte, distrugerea unei stații de autobuz și graffiti; tulburări și comportament antisocial fără calificare penală, cum ar fi certuri între vecini, grupuri adunate cu atitudini agresive, poluare fonică, utilizări nelegitime conform regulilor unui spațiu; aruncarea gunoiului, deșeuri sau resturi lăsate afară, urinare și murdărire a proprietăților private sau publice; conflicte între activități care pot conduce la apropiere ilegală (tineri față de utilizatori vârstnici) sau la riscuri de accidente (conflicte între pietoni și bicicliști sau între pietoni și autovehicule care generează riscuri de accidente).

[3] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrative teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *In Romanian built environments, anti-social behaviour concentrates in spaces that share the environmental failure characteristics identified by the broken windows framework: visual signals of neglect, absence of legitimate activity and natural guardianship, and ambiguous territorial ownership. Addressing these physical conditions through CPTED interventions reduces anti-social behaviour before it escalates to crime.*

RO: În mediul construit din România, comportamentul antisocial tinde să se concentreze în spații care prezintă caracteristicile de eșec ambiental identificate de cadrul teoretic al ferestrelor sparte: semne vizibile de neglijență, absența activității legitime și a supravegherii naturale și proprietate teritorială ambiguă. Adresarea acestor condiții fizice prin intervenții CPTED reduce comportamentul antisocial înainte ca acesta să escaladeze spre criminalitate.

Broken windows theory / Teoria ferestrelor sparte

EN: *Criminological theory developed by Wilson and Kelling (1982) proposing that visible signs of disorder and neglect in the built environment, such as broken windows, graffiti, and littering, signal a lack of social control and invite further disorder and crime. The mechanism is self-reinforcing: a neglected environment discourages legitimate use, reduces natural guardianship, and generates a negative spiral. A maintained environment produces the opposite effect. In CPTED, broken windows theory is the theoretical foundation for the image and management/maintenance strategy.*

RO: Teorie criminologică elaborată de Wilson și Kelling (1982), care propune că semnele vizibile de dezordine și neglijență în mediul construit, precum ferestre sparte, graffiti și deșeuri abandonate, semnalează absența controlului social și invită la dezordine și criminalitate suplimentară. Mecanismul este autosusținut: un mediu neglijat descurajează utilizarea legitimă, reduce supravegherea naturală și generează o spirală negativă. Un mediu întreținut produce efectul opus. În CPTED, teoria ferestrelor sparte constituie fundamentul teoretic al strategiei de imagine și management/întreținere.

EN, NOTE! *SR ISO 22341:2022, clause 5.2.4 states that organizations should "repair broken street furniture or lighting in a speedy manner to eliminate the signs of neglect (as per the broken window theory)." Annex B.1.5 further establishes that "poorly maintained urban space can attract crime and deter use by legitimate users" and that "proper maintenance allows for the continued use of a space for its intended purpose and serves as an additional expression of ownership."*

RO, NOTĂ! *SR ISO 22341:2022, clauza 5.2.4 prevede că organizațiile ar trebui să „repare mobilierul stradal sau iluminatul defect într-un timp cât mai scurt, pentru a elimina semnele de neglijență (conform teoriei ferestrelor sparte)." Anexa B.1.5 stabilește, în plus, că „spațiul urban slab întreținut poate atrage criminalitatea și descuraja utilizarea de către utilizatorii legitimi" și că „întreținerea corespunzătoare permite utilizarea continuă a unui spațiu în scopul său destinat și reprezintă o expresie suplimentară a proprietății."*

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *The standard operationalises broken windows theory through two complementary provisions: the prescriptive requirement in clause 5.2.4 to repair signs of neglect promptly, and the strategic framing in Annex B.1.5 positioning image and management/maintenance as a fundamental crime prevention strategy, not a cosmetic one.*

RO: Standardul operaționalizează teoria ferestrelor sparte prin două prevederi complementare: cerința prescriptivă din clauza 5.2.4 de a repara prompt semnele de neglijență și cadrul strategic din Anexa B.1.5, care poziționează imaginea și

managementul/întreținerea drept strategie fundamentală de prevenire a criminalității, nu ca una cosmetică..

[2] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *"The principle is to keep an area free from litter, graffiti, vandalism, and damage. An area should not look run-down or not taken care of. This triggers more crime, and also crime in other forms, as well as feelings of insecurity. This is known as the 'broken windows theory'. Practical behaviouristic experiments in the Netherlands strongly support this broken window theory."*

RO: „Principiul constă în menținerea unei zone fără deșeuri, graffiti, vandalism și deteriorări. O zonă nu ar trebui să pară neglijată sau fără îngrijire. Aceasta declanșează mai multă criminalitate, dar și criminalitate în alte forme, precum și sentimente de insecuritate. Aceasta este cunoscută sub denumirea de «teoria ferestrelor sparte». Experimente comportamentale practice din Olanda susțin cu tărie această teorie a ferestrelor sparte."

[3] Iordache, I. (2026). Safety starts with design / Siguranța începe cu designul [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *In Romanian built environments, the broken windows mechanism is observable in its most direct form: spaces with visible signs of neglect, absent maintenance management, and ambiguous territorial ownership generate disorder and deter legitimate use; spaces with active management, functional lighting, and clear territorial definition generate the opposite. The difference in security profiles between otherwise comparable environments is frequently determined by management quality rather than physical design quality.*

RO: În mediul construit din România, mecanismul ferestrelor sparte este observabil în forma sa cea mai directă: spațiile cu semne vizibile de neglijență, management absent și proprietate teritorială ambiguă generează dezordine și descurajează utilizarea legitimă; spațiile cu management activ, iluminat funcțional și delimitare teritorială clară produc efectul opus. Diferența de profil de securitate dintre medii comparabile este determinată frecvent de calitatea managementului, nu de calitatea designului fizic.

Cohen-Felson routine activity model / Modelul activității de rutină Cohen-Felson

EN: *Criminological framework developed by Lawrence Cohen and Marcus Felson (1979) proposing that crime rates can be explained not by changes in offender motivation or demographics but by changes in the routine activities of everyday life that alter the spatial and temporal convergence of three necessary elements: a motivated offender, a suitable*

target, and the absence of a capable guardian. Their central insight was that postwar changes in American lifestyle had generated conditions favorable to crime by altering patterns of guardianship and target exposure, independently of any changes in criminal motivation. Crime occurs when all three elements converge at the same time and place.

RO: Cadru criminologic elaborat de Lawrence Cohen și Marcus Felson (1979), care propune că ratele criminalității pot fi explicate nu prin modificări ale motivației infractorilor sau ale demografiei, ci prin modificări ale activităților de rutină din viața cotidiană care alterează convergența spațio-temporală a trei elemente necesare: un infractor motivat, o țintă potrivită și absența unui gardian capabil. Perspectiva lor esențială era că schimbările postbelice din stilul de viață american generaseră condiții favorabile criminalității prin modificarea modelelor de supraveghere și expunere a țintelor, independent de orice modificare a motivației criminale. Infracțiunea se produce când toate trei elementele converg în același timp și loc.

EN, NOTE! SR ISO 22341:2022, clause 4 states: "The crime and security risks are greater when a motivated offender and suitable target come together in time and place, without appropriate countermeasures present." The standard's crime risk triad (assets, threats, vulnerabilities) operationalises this logic: assets correspond to suitable targets, threats correspond to motivated offenders, and vulnerabilities correspond to the conditions enabling the absence of capable guardianship.

RO, NOTĂ! SR ISO 22341:2022, clauza 4 prevede: „Riscurile de criminalitate și securitate sunt mai mari atunci când un infractor motivat și o țintă potrivită se întâlnesc în timp și spațiu, fără măsuri de contracarare adecvate prezente.” Triada de risc din standard (active, amenințări, vulnerabilități) operaționalizează această logică: activele corespund țintelor potrivite, amenințările corespund infractorilor motivați, iar vulnerabilitățile corespund condițiilor care permit absența gardianului capabil.

[1] Cohen, L. E., Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activity approach. American Sociological Review, 44(4), 588–608, in Gibson, V. (2016). Third Generation CPTED? Towards a Child Friendly Neighbourhood Approach to Crime Prevention (doctoral thesis):

EN: "Cohen and Felson (1979) published an influential study which discussed how crime acts require convergence in space and time of likely offenders and suitable targets with the absence of capable guardians. This idea was referred to as Routine Activity Theory [...] For a crime to occur, a motivated offender must be in the same location as an attractive target without the control or deterrence of someone or something which prevents the crime from occurring."

RO: „Cohen și Felson (1979) au publicat un studiu influent care discuta modul în care actele criminale necesită convergența în spațiu și timp a infractorilor probabili și a țintelor potrivite, cu absența gardienilor capabili. Această idee a fost denumită Teoria Activității

de Rutină [...] Pentru a se produce o infracțiune, un infractor motivat trebuie să se afle în același loc cu o țintă atractivă, fără controlul sau efectul de descurajare al cuiva sau al ceva care împiedică producerea infracțiunii."

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *"In a security context and in this document, risk is composed of three elements: assets, threats and vulnerabilities. [...] Threats are the potential offenders or hazards [...] Vulnerabilities are the opportunities for negative effects and the lack of maturity related to the effectiveness of the associated countermeasures. The crime and security risks are greater when a motivated offender and suitable target come together in time and place, without appropriate countermeasures present." The editorial connection between this triadic structure and the Cohen-Felson model is the author's interpretive contribution; the standard does not explicitly name Cohen and Felson.*

RO: „Într-un context de securitate și în prezentul document, riscul este compus din trei elemente: active, amenințări și vulnerabilități. [...] Amenințările sunt potențialii infractori sau pericole [...] Vulnerabilitățile sunt oportunitățile pentru efecte negative și lipsa de maturitate legată de eficacitatea măsurilor de contracarare asociate. Riscurile de criminalitate și securitate sunt mai mari atunci când un infractor motivat și o țintă potrivită se întâlnesc în timp și spațiu, fără măsuri de contracarare adecvate prezente." Conexiunea editorială dintre această structură triadică și modelul Cohen-Felson reprezintă contribuția interpretativă a autorului; standardul nu îi numește explicit pe Cohen și Felson.

Crime attractor / Loc de atracție a criminalității

EN: *A place specifically known to potential offenders for its criminal opportunities, to which offenders actively travel because they are aware of the conditions favorable to criminal activity available there. Crime attractors are knowledge-dependent: they exist because offenders have learned, through experience or communication, that the location offers reduced guardianship, accessible targets, or an established criminal market. Drug markets, areas associated with regular violence, abandoned buildings used for illicit activity, and locations with established prostitution or gang presence are typical examples. Unlike crime generators, which produce crime as an incidental byproduct of legitimate activity concentration, crime attractors draw offenders through the specific reputation of the location.*

RO: Loc cunoscut specific de potențialii infractori pentru oportunitățile sale criminale, către care infractorii se deplasează în mod activ, deoarece sunt conștienți de condițiile favorabile activității infracționale disponibile acolo. Atractorii de criminalitate sunt dependenți de cunoaștere: există deoarece infractorii au aflat, prin experiență sau comunicare, că locația oferă supraveghere redusă, ținte accesibile sau o piață criminală

consacrată. Piețele de droguri, zonele asociate cu violență regulată, clădirile abandonate folosite pentru activități ilicite și locațiile cu prezență consacrată a prostituției sau a grupărilor infracționale sunt exemple tipice. Spre deosebire de generatorii de criminalitate, care produc criminalitate ca efect secundar al concentrării activității legitime, atractorii de criminalitate atrag infractorii prin reputația specifică a locației.

EN, NOTE! Gibson, V. (2016) defines crime attractors as "locations which attract offenders because of its known opportunity for crime," in contrast to crime generators, where the criminal opportunity arises from the convergence of offenders and targets within legitimate activity nodes.

RO, NOTĂ! Gibson, V. (2016) definește atractorii de criminalitate drept „locații care atrag infractorii datorită oportunităților de criminalitate cunoscute ale acestora,” în contrast cu generatorii de criminalitate, unde oportunitatea criminală apare din convergența infractorilor și a țintelor în noduri de activitate legitimă.

Crime concentration / Concentrarea criminalității

EN: The empirically documented phenomenon whereby a disproportionate share of crimes occurs at a small number of locations, times, offenders, and victims. Crime does not distribute randomly across the urban environment but concentrates predictably at locations whose spatial and temporal characteristics generate enabling conditions for crime. Crime pattern theory explains this concentration as the result of the convergence of motivated offenders, suitable targets, and the absence of capable guardians at specific nodes, along specific paths, and at specific edges in the urban network. Understanding these characteristics is the analytical task of crime concentration analysis and the precondition for effective CPTED site selection.

RO: Fenomen documentat empiric prin care o proporție disproporționată din infracțiuni se produce într-un număr redus de locații, momente, infractori și victime. Criminalitatea nu se distribuie aleatoriu în mediul urban, ci se concentrează previzibil în locații ale căror caracteristici spațiale și temporale generează condiții favorabile comiterii de infracțiuni. Teoria modelelor de criminalitate explică această concentrare ca rezultat al convergenței infractorilor motivați, a țintelor potrivite și a absenței gardienilor capabili la noduri specifice, de-a lungul unor trasee specifice și la margini specifice ale rețelei urbane. Înțelegerea acestor caracteristici reprezintă sarcina analitică a analizei concentrării criminalității și condiția prealabilă pentru selectarea eficientă a siturilor în CPTED.

[1] Brantingham, P. J., Brantingham, P. L. (1993). *Environment, Routine, and Situation*, in Atlas, R. I. (2013). *21st Century Security and CPTED* (2nd ed.). CRC Press

EN: "The environment shapes the factors, or cues that contribute to development of criminal opportunities, and to the formation of specific patterns of opportunities

(Brantingham and Brantingham, 1991, 1993). Once the patterns of opportunities are created, patterns of crime soon follow. [...] The Brantingham's posited that individual criminal events must be understood as confluences of offenders, victims, criminal targets, and laws in specific settings at particular times and places. Criminals often choose certain neighborhoods for crimes because they are familiar and well-traveled, because they appear more open and vulnerable, and because they offer more potential escape routes."

RO: „Mediul modelează factorii sau indiciile care contribuie la dezvoltarea oportunităților criminale și la formarea unor modele specifice de oportunități (Brantingham și Brantingham, 1991, 1993). Odată create modelele de oportunități, urmează imediat modelele de criminalitate. [...] Brantingham au postulat că evenimentele criminale individuale trebuie înțelese ca confluente ale infractorilor, victimelor, țintelor criminale și legilor în contexte specifice, la momente și locuri specifice. Infractorii aleg adesea anumite cartiere pentru comiterea infracțiunilor deoarece acestea le sunt familiare și frecventate, deoarece par mai deschise și vulnerabile și deoarece oferă mai multe rute posibile de evacuare."

[2] Atlas, R. I. (2013). 21st Century Security and CPTED (2nd ed.). CRC Press

EN: *"Basic crime mapping is expanded to assess hotspots or geographic concentrations of a high level of crime. [...] Issues of crime displacement can be observed and addressed since crime is not a constant but an ever-evolving factor." For the CPTED practitioner, crime concentration data serves two complementary functions: diagnostic, identifying where environmental vulnerabilities are generating crime, and evaluative, measuring whether CPTED interventions are dispersing crime concentration. Crime concentration that persists after environmental modification indicates that non-environmental factors, such as social dynamics, economic conditions, or law enforcement patterns, are also contributing.*

RO: „Cartografierea de bază a criminalității este extinsă pentru a evalua punctele fierbinți sau concentrările geografice ale unui nivel ridicat de criminalitate. [...] Problemele de deplasare a criminalității pot fi observate și adresate, deoarece criminalitatea nu este o constantă, ci un factor în continuă evoluție." Pentru practicianul CPTED, datele privind concentrarea criminalității servesc două funcții complementare: diagnostică, identificând locațiile unde vulnerabilitățile de mediu generează criminalitate, și evaluativă, măsurând dacă intervențiile CPTED dispersează concentrarea criminalității. Concentrarea criminalității care persistă după modificarea ambientală indică faptul că factori non-ambientali, precum dinamica sociale, condițiile economice sau modelele de intervenție ale forțelor de ordine, contribuie de asemenea la fenomen.

Crime displacement / Deplasarea criminalității

EN: *The relocation of crime from one place, time, target, offense, or tactic to another as a result of a crime prevention initiative. Displacement occurs when offenders respond to an intervention by modifying their criminal behavior rather than ceasing it. Crime displacement is a concern for CPTED practitioners because it suggests that environmental interventions may not eliminate crime but relocate it to a less-hardened location. The empirical evidence, however, indicates that threats of displacement are frequently overstated, and that CPTED interventions are as likely to generate a diffusion of crime control benefits to adjacent untreated areas as they are to cause displacement.*

RO: Relocarea criminalității dintr-un loc, moment, țintă, tip de infracțiune sau tactică în altul, ca urmare a unei inițiative de prevenire a criminalității. Deplasarea apare atunci când infractorii răspund la o intervenție modificând comportamentul criminal în loc să îl abandoneze. Deplasarea criminalității reprezintă o preocupare pentru practicienii CPTED deoarece sugerează că intervențiile ambientale pot nu elimina criminalitatea, ci o pot reloca într-o locație mai puțin protejată. Dovezile empirice indică, totuși, că amenințările de deplasare sunt frecvent exagerate și că intervențiile CPTED au cel puțin aceeași probabilitate de a genera o difuzie a beneficiilor controlului criminalității în zonele adiacente netratate, față de probabilitatea de a cauza deplasare.

EN, NOTE! *The possible forms of displacement identified in the literature are: temporal (offenders change the time at which they commit crime), spatial (offenders switch from targets in one location to targets in another location), target (offenders change from one type of target to another), tactical (offenders alter the methods used to carry out crime), and offense (offenders switch from one form of crime to another).*

RO, NOTĂ! *Formele posibile de deplasare identificate în literatură sunt: temporală (infractorii schimbă momentul comiterii infracțiunii), spațială (infractorii trec de la ținte dintr-o locație la ținte din altă locație), de țintă (infractorii trec de la un tip de țintă la altul), tactică (infractorii modifică metodele folosite) și de tip de infracțiune (infractorii trec de la o formă de criminalitate la alta).*

[1] Fennelly, L. J., Perry, M. A. (2018). CPTED and Traditional Security Countermeasures, Chapter 87 (Situational Crime Displacement) and Chapter 134 (Displacement of Crime and Diffusion of Crime)

EN: *"Crime displacement is the relocation of crime from one place, time, target, offense, or tactic to another as a result of some crime prevention initiative. [...] Law enforcement's crackdown on crime in hot spot areas will cause crime displacement to move to other areas." Chapter 134 further specifies: "The research evidence regarding displacement as a result of focused policing interventions in contrast suggests overall that threats of displacement are overstated. Indeed, studies to date have been more likely to identify a*

'diffusion of crime control benefits' around targeted areas than evidence of displacement. In a number of studies, an unanticipated crime decline has been found in untargeted areas surrounding intervention sites."

RO: „Deplasarea criminalității reprezintă relocarea criminalității dintr-un loc, moment, țintă, tip de infracțiune sau tactică în altul, ca urmare a unei inițiative de prevenire a criminalității. [...] Intervențiile forțelor de ordine în zonele cu infracționalitate ridicată vor determina deplasarea criminalității spre alte zone." Capitolul 134 precizează în plus: „Dovezile de cercetare privind deplasarea ca urmare a intervențiilor concentrate ale forțelor de ordine sugerează, în ansamblu, că amenințările de deplasare sunt exagerate. Studiile efectuate până în prezent au identificat mai degrabă o «difuzie a beneficiilor controlului criminalității» în zonele din jurul ariilor vizate, decât dovezi de deplasare. Într-un număr de studii, o scădere neașteptată a criminalității a fost identificată în zonele nevizate din proximitatea siturilor de intervenție."

Crime generator / Generator de criminalitate

EN: *A place that produces crime as a byproduct of the large numbers of people it attracts for legitimate purposes. Shopping centers, transport hubs, entertainment venues, schools and parks are crime generators not because they specifically attract criminal intent but because the concentration of potential victims and potential offenders in the same space at the same time, combined with the presence of accessible targets and the anonymity of large crowds, creates crime opportunities. Crime at generators is largely opportunistic: it would not occur at those levels if the generator did not concentrate the necessary elements.*

RO: Loc care produce criminalitate ca efect secundar al numărului mare de persoane pe care îl atrage în scopuri legitime. Centrele comerciale, nodurile de transport, spațiile de divertisment, școlile și parcurile sunt generatori de criminalitate nu pentru că atrag specific intenția criminală, ci deoarece concentrarea potențialelor victime și a potențialilor infractori în același spațiu și în același timp, combinată cu prezența țăintelor accesibile și anonimatul mulțimilor mari, creează oportunități infracționale. Criminalitatea la nivelul generatorilor este în mare măsură oportunistă: nu s-ar produce la acele niveluri dacă generatorul nu ar concentra elementele necesare.

EN, NOTE! *Crime generators differ from crime attractors. Crime generators produce crime incidentally, through the convergence of people and targets; crime attractors draw offenders specifically because the location is known for its criminal opportunities.*

RO, NOTĂ! *Generatorii de criminalitate diferă de atractorii de criminalitate. Generatorii produc criminalitate incidental, prin convergența oamenilor și a*

țintelor; atractorii atrag infractorii specific, deoarece locația este cunoscută pentru oportunitățile sale criminale.

[1] Brantingham, P. J., Brantingham, P. L. (1995). *Criminality of place: Crime generators and crime attractors*. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 3(3), 5–26, in Gibson, V. (2016). *Third Generation CPTED? Towards a Child Friendly Neighbourhood Approach to Crime Prevention (doctoral thesis)*

EN: *A crime generator is a place that produces crime as a byproduct of the large numbers of people it attracts for legitimate purposes. Crime at generators is largely opportunistic: it occurs because the concentration of potential victims, potential offenders, and suitable targets in the same space at the same time creates crime opportunities independently of any specific criminal intent directed at the location.*

RO: Un generator de criminalitate este un loc care produce criminalitate ca efect secundar al numărului mare de persoane pe care îl atrage în scopuri legitime. Criminalitatea la nivelul generatorilor este în mare măsură oportunistă: apare deoarece concentrarea potențialelor victime, a potențialilor infractori și a țintelor potrivite în același spațiu și în același timp creează oportunități infracționale independent de orice intenție criminală specifică îndreptată spre locație.

Crime opportunity structure / Structura oportunității criminale

EN: *The set of environmental, social and temporal conditions in a given location that collectively determine the availability and attractiveness of criminal opportunities. It is the aggregate pattern of enabling conditions: the presence of suitable targets, the absence or weakness of capable guardians, the physical accessibility of targets, the low risk of detection or apprehension, and the ease of escape. The crime opportunity structure is not a property of individual locations in isolation but of the interaction between physical design, social dynamics, management practices, and the routines of both legitimate users and potential offenders.*

RO: Ansamblul condițiilor de mediu, sociale și temporale dintr-o locație dată care determină colectiv disponibilitatea și atractivitatea oportunităților criminale. Este modelul agregat al condițiilor favorabile: prezența țintelor potrivite, absența sau slăbiciunea gardienilor capabili, accesibilitatea fizică a țintelor, riscul scăzut de detectare sau reținere și ușurința evacuării. Structura de oportunitate a criminalității nu este o proprietate a locațiilor individuale în izolare, ci a interacțiunii dintre designul fizic, dinamica sociale, practicile de management și rutinele atât ale utilizatorilor legitimi, cât și ale potențialilor infractori.

EN, NOTE! *SR ISO 22341:2022, clause 4 states: "To mitigate the opportunity for a crime to occur, the conventional approach is to remove one or more of the*

factors expressed in the crime and security risk triangle." The standard's triadic model (assets, threats, vulnerabilities) provides an operational framework for mapping the crime opportunity structure: the vulnerability dimension captures the physical and management conditions that constitute the enabling structure; the asset dimension captures the targets available; and the threat dimension captures the offender population and motivation. CPTED intervention may target any one or more of these dimensions.

RO, NOTĂ! SR ISO 22341:2022, clauza 4 prevede: „Pentru a reduce oportunitatea producerii unei infracțiuni, abordarea convențională constă în eliminarea unuia sau mai multor factori exprimați în triunghiul riscurilor de criminalitate și securitate." Modelul triadic al standardului (active, amenințări, vulnerabilități) oferă un cadru operațional pentru cartografierea structurii de oportunitate a criminalității: dimensiunea vulnerabilităților surprinde condițiile fizice și de management care constituie structura favorabilă; dimensiunea activelor surprinde țintele disponibile; iar dimensiunea amenințărilor surprinde populația infractorilor și motivația acestora. Intervenția CPTED poate viza oricare una sau mai multe din aceste dimensiuni.

[1] Clarke, R. V. (1992). *Situational Crime Prevention: Successful Case Studies*. Harrow & Heston, in Atlas, R. I. (2013). *21st Century Security and CPTED* (2nd ed.). CRC Press

EN: "CPTED is the design or redesign of the built environment to reduce crime opportunity. [...] Situational crime prevention incorporates CPTED and consists of a set of opportunity-reducing measures directed at the potential offender: increase the effort, increase the risks, reduce the rewards, reduce the provocations, and remove the excuses for criminal behavior." The crime opportunity structure is the aggregate of conditions that situational crime prevention targets: its modification is the operational objective of both CPTED and situational crime prevention.

RO: „CPTED reprezintă proiectarea sau reproiectarea mediului construit pentru a reduce oportunitatea infracțională. [...] Prevenirea situațională a criminalității incorporate CPTED și constă dintr-un set de măsuri de reducere a oportunității îndreptate spre potențialul infractor: creșterea efortului, creșterea riscurilor, reducerea recompenselor, reducerea provocărilor și eliminarea pretextelor pentru comportamentul criminal." Structura de oportunitate a criminalității este agregatul condițiilor pe care prevenirea situațională le vizează: modificarea sa reprezintă obiectivul operațional atât al CPTED, cât și al prevenirii situaționale a criminalității.

Crime pattern theory / Teoria modelelor de criminalitate

EN: *Criminological theory developed by Brantingham and Brantingham proposing that the spatial and temporal distribution of crime can be explained by the intersection of offender activity spaces and the physical and social characteristics of the urban environment. Crime does not occur randomly but at predictable places and times, structured around the activity nodes, movement paths, and edge areas that define offenders' awareness spaces. Individual criminal events are understood as confluences of offenders, victims, criminal targets, and place at specific settings and particular times. Understanding where and when these confluences predictably occur is the analytical foundation for CPTED site selection and environmental assessment.*

RO: Teorie criminologică elaborată de Brantingham și Brantingham, care propune că distribuția spațială și temporală a criminalității poate fi explicată prin intersecția spațiilor de activitate ale infractorilor cu caracteristicile fizice și sociale ale mediului urban. Criminalitatea nu se produce aleatoriu, ci în locuri și momente previzibile, structurate în jurul nodurilor de activitate, traseelor de deplasare și ariilor de margine care definesc spațiile de conștientizare ale infractorilor. Evenimentele criminale individuale sunt înțelese ca confluente ale infractorilor, victimelor, țintelor criminale și locului în contexte specifice și la momente particulare. Înțelegerea locurilor și momentelor în care aceste confluente se produc previzibil constituie fundamentul analitic al selecției siturilor și evaluării ambientale în CPTED.

[1] Brantingham, P. J., Brantingham, P. L. (1993). Environment, routine, and situation: Toward a pattern of crime, in R. Clarke (Ed.), Routine Activity and Rational Choice: Advances in Criminological Theory, Vol. 5, Transaction Publishers, in Atlas, R. I. (2013). 21st Century Security and CPTED (2nd ed.). CRC Press

EN: *"The environment shapes the factors, or cues that contribute to development of criminal opportunities, and to the formation of specific patterns of opportunities (Brantingham and Brantingham, 1991, 1993). Once the patterns of opportunities are created, patterns of crime soon follow. [...] The Brantinghams posited that individual criminal events must be understood as confluences of offenders, victims, criminal targets, and laws in specific settings at particular times and places. Criminals often choose certain neighborhoods for crimes because they are familiar and well-traveled, because they appear more open and vulnerable, and because they offer more potential escape routes."*

RO: „Mediul modelează factorii sau indiciile care contribuie la dezvoltarea oportunităților criminale și la formarea unor modele specifice de oportunități (Brantingham și Brantingham, 1991, 1993). Odată create modelele de oportunități, urmează imediat modelele de criminalitate. [...] Brantingham au postulat că evenimentele criminale

individuale trebuie înțelese ca confluente ale infractorilor, victimelor, țintelor criminale și legilor în contexte specifice, la momente și locuri particulare. Infractorii aleg adesea anumite cartiere pentru comiterea infracțiunilor deoarece acestea le sunt familiare și frecventate, deoarece par mai deschise și vulnerabile și deoarece oferă mai multe rute posibile de evacuare."

Crime triangle - Problem analysis triangle / Triunghiul criminalității - Triunghiul de analiză a problemei

EN: *A visual model representing the three elements that must converge for a crime to occur: a motivated offender, a suitable target or victim in the absence of capable guardians, and a suitable opportunity (or place or space or situation). Derived from routine activity theory, the crime triangle enables practitioners to analyze crime events and identify prevention strategies by asking which of the three elements can be modified. CPTED interventions operate primarily on the third side of the triangle by modifying the environmental conditions that constitute the enabling location, though effective crime prevention may simultaneously address more than one side.*

RO: Model vizual care reprezintă cele trei elemente care trebuie să conveargă pentru producerea unei infracțiuni: un infractor motivat, o țintă sau victimă potrivită în absența gardienilor capabili și o oportunitate potrivită (sau loc, spațiu sau situație). Derivat din teoria activităților de rutină, triunghiul criminalității permite practicienilor să analizeze evenimentele criminale și să identifice strategii de prevenire întrebând care dintre cele trei elemente poate fi modificat. Intervențiile CPTED operează în principal pe cea de-a treia latură a triunghiului, modificând condițiile de mediu care constituie locația favorabilă, deși prevenirea eficientă a criminalității poate aborda simultan mai mult de o latură.

EN, NOTE! SR ISO 22341:2022, clause 4 presents this structure as "the crime and security risk triangle for crime opportunities in the built environment" (Figure 2), identifying assets (targets), threats (offenders), and vulnerabilities (enabling conditions) as the three operational components, and states: "Crime events require these three factors (at a minimum) to all be present at the same time."

RO, NOTĂ! SR ISO 22341:2022, clauza 4 prezintă această structură ca „triunghiul riscurilor de criminalitate și securitate pentru oportunitățile criminale în mediul construit” (Figura 2), identificând activele (țintele), amenințările (infractorii) și vulnerabilitățile (condițiile favorabile) ca cele trei componente operaționale, și precizează: „Evenimentele criminale necesită ca acești trei factori (cel puțin) să fie prezenți simultan.”

[1] Clarke, R. V., Eck, J. E. (2003). *Become a Problem-Solving Crime Analyst*. Jill Dando Institute of Crime Science

EN: *The crime triangle operationalises routine activity theory into a practical analytical tool. The three elements, motivated offender, suitable target, and suitable place, represent the three levers available to crime prevention practitioners. Removing or modifying any one of the three elements is sufficient to prevent a crime event from occurring at a given location and time.*

RO: Triunghiul criminalității operaționalizează teoria activităților de rutină într-un instrument analitic practic. Cele trei elemente, infractor motivat, țintă potrivită și loc potrivit, reprezintă cele trei pârghii disponibile practicienilor de prevenire a criminalității. Eliminarea sau modificarea oricăruia dintre cele trei elemente este suficientă pentru a preveni producerea unui eveniment criminal într-o locație și la un moment dat.

[2] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *"The convergence of three factors determines the opportunity structure of situations which are more likely to produce criminal behaviour. The three factors are: a motivated offender; a suitable target or victim in the absence of capable guardians; a suitable opportunity (or place or space or situation)." The Manual uses this framework to justify the CPTED approach: rather than focusing exclusively on the offender, CPTED focuses on modifying the place and opportunity conditions, thereby preventing crime regardless of who the specific offender might be.*

RO: „Convergența a trei factori determină structura de oportunitate a situațiilor care sunt mai susceptibile să producă comportament criminal. Cei trei factori sunt: un infractor motivat; o țintă sau victimă potrivită în absența gardienilor capabili; o oportunitate potrivită (sau loc, sau spațiu, sau situație)." Manualul folosește acest cadru pentru a justifica abordarea CPTED: în loc să se concentreze exclusiv pe infractor, CPTED se concentrează pe modificarea condițiilor de loc și oportunitate, prevenind astfel criminalitatea indiferent de identitatea infractorului specific.

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022, clause 4

EN: *"In a security context and in this document, risk is composed of three elements: assets, threats and vulnerabilities. [...] This approach can be viewed as an operational implementation of ISO 31000 with a specific focus on crime and security risks. [...] Threats are the potential offenders or hazards. [...] Vulnerabilities are the opportunities for negative effects and the lack of maturity related to the effectiveness of the associated countermeasures. The crime and security risks are greater when a motivated offender and suitable target come together in time and place, without appropriate countermeasures present. To mitigate the opportunity for a crime to occur, the conventional approach is to remove one or more of the factors expressed in the crime*

and security risk triangle in Figure 2. Crime events require these three factors (at a minimum) to all be present at the same time." The standard's risk triad (assets = targets, threats = motivated offenders, vulnerabilities = enabling conditions at the place) is a reformulation of the crime triangle for the CPTED risk assessment context, connecting the criminological crime triangle to the risk management vocabulary of ISO 31000..

RO: „Într-un context de securitate și în prezentul document, riscul este compus din trei elemente: active, amenințări și vulnerabilități. [...] Această abordare poate fi privită ca o implementare operațională a ISO 31000, cu accent specific pe riscurile de criminalitate și securitate. [...] Amenințările sunt potențialii infractori sau pericole. [...] Vulnerabilitățile sunt oportunitățile pentru efecte negative și lipsa de maturitate legată de eficacitatea măsurilor de contracarare asociate. Riscurile de criminalitate și securitate sunt mai mari atunci când un infractor motivat și o țintă potrivită se întâlnesc în timp și spațiu, fără măsuri de contracarare adecvate prezente. Pentru a reduce oportunitatea producerii unei infracțiuni, abordarea convențională constă în eliminarea unuia sau mai multor factori exprimați în triunghiul riscurilor de criminalitate și securitate din Figura 2. Evenimentele criminale necesită ca acești trei factori (cel puțin) să fie prezenți simultan." Triada de risc a standardului (active = ținte, amenințări = infractori motivați, vulnerabilități = condiții favorabile la locul faptei) reprezintă o reformulare a triunghiului criminalității pentru contextul evaluării riscului CPTED, conectând triunghiul criminologic al criminalității la vocabularul managementului riscului din ISO 31000.

Criminology / Criminologie

EN: *The scientific study of crime, criminal behavior, and the criminal justice system, including the causes of crime, the forms it takes, the methods of control and prevention, and the social responses to criminal behavior. For CPTED practitioners, the most relevant branches are environmental criminology (the spatial and situational study of crime events), rational choice theory (the study of offender decision-making), social disorganization theory (the social conditions that generate crime-prone environments), and victimology (the study of victim patterns and vulnerability). CPTED draws from all of these branches to construct its evidence base for environmental interventions.*

RO: Studiul științific al criminalității, comportamentului criminal și sistemului de justiție penală, incluzând cauzele criminalității, formele pe care le ia, metodele de control și prevenire și răspunsurile sociale la comportamentul criminal. Pentru practicienii CPTED, cele mai relevante ramuri sunt criminologia ambientală (studiul spațial și situațional al evenimentelor criminale), teoria alegerii raționale (studiul procesului decizional al infractorilor), teoria dezorganizării sociale (condițiile sociale care generează medii predispuse la criminalitate) și victimologia (studiul modelelor de victimizare și al vulnerabilității). CPTED se bazează pe toate aceste ramuri pentru a construi baza sa de dovezi privind intervențiile ambientale.

[1] Atlas, R. I. (2013). 21st Century Security and CPTED (2nd ed.). CRC Press

EN: "CPTED is an environmental criminology theory based on the proposition that the appropriate design and application of the built and surrounding environment can improve the quality of life by deterring crime and reducing the fear of crime. [...] CPTED draws from a multidisciplinary base of knowledge [...] including [...] criminology, and criminal justice. [...] Environmental criminology, rational choice, situational crime prevention, routine activity, opportunity model, geography of crime, and hot spots of crime are all examples of criminological theories that explain factors that provide criminal opportunities."

RO: „CPTED este o teorie de criminologie ambientală bazată pe premisa că proiectarea și aplicarea corespunzătoare a mediului construit și înconjurător pot îmbunătăți calitatea vieții prin descurajarea criminalității și reducerea temerii față de criminalitate. [...] CPTED se bazează pe un fundament multidisciplinar de cunoaștere [...] incluzând [...] criminologia și justiția penală. [...] Criminologia ambientală, alegerea rațională, prevenirea situațională a criminalității, activitatea de rutină, modelul de oportunitate, geografia criminalității și punctele fierbinți ale criminalității sunt toate exemple de teorii criminologice care explică factorii ce furnizează oportunități criminale."

[2] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *The Manual places CPTED within the criminological tradition that shifts analytical focus from the offender to the opportunity. The spatial school (Brantingham and Brantingham) focuses on "analysis of the location of crimes, sorting out patterns in the 'where, when, and how' of crime." The situational approach (Clarke and others) asks "how can opportunities for offenders be reduced?" In the 1980s "the opportunity-focused situational approach and the spatial school become strongly intermingled," forming the theoretical foundation of contemporary CPTED.*

RO: Manualul plasează CPTED în tradiția criminologică ce mută focusul analitic de la infractor la oportunitate. Școala spațială (Brantingham și Brantingham) se concentrează pe „analiza locației infracțiunilor, identificând modele în «unde, când și cum» se produce criminalitatea." Abordarea situațională (Clarke și alții) întreabă „cum pot fi reduse oportunitățile pentru infractori?" În anii 1980, „abordarea situațională axată pe oportunitate și școala spațială s-au amestecat puternic," formând fundamentul teoretic al CPTED contemporan.

[3] Gibson, V. (2016). Third Generation CPTED? Towards a Child Friendly Neighbourhood Approach to Crime Prevention (doctoral thesis)

EN: *Third-generation CPTED requires its practitioners to engage with a broader range of criminological theory than first-generation CPTED did. Where first-generation CPTED drew primarily from environmental criminology and routine activity theory, third-*

generation CPTED also draws from strain theory (Merton 1957), collective efficacy research, and social sustainability frameworks. "Social sustainability and CPTED are entirely dependent on each other and [...] risk to crime, fear and [quality of life] are all social sustainability factors." This broader theoretical base reflects the third generation's engagement with the social dimension of crime prevention, beyond physical design.

RO: Generația a III-a CPTED solicită practicienilor să se angajeze cu o gamă mai largă de teorie criminologică decât Generația I. Acolo unde Generația I CPTED s-a bazat în primul rând pe criminologia ambientală și teoria activităților de rutină, Generația a III-a CPTED se bazează de asemenea pe teoria tensiunii (Merton 1957), cercetarea privind eficacitatea colectivă și cadre de sustenabilitate socială. „Sustenabilitatea socială și CPTED sunt în întregime interdependente și [...] riscul la criminalitate, teama și [calitatea vieții] sunt toate factori de sustenabilitate socială.” Această bază teoretică mai largă reflectă angajamentul Generației a III-a față de dimensiunea socială a prevenirii criminalității, dincolo de designul fizic.

Environmental criminology / Criminologie ambientală

EN: *The branch of criminology that focuses on the spatial and situational aspects of crime: not on the characteristics of offenders or the social conditions that produce criminality, but on the places, times, and situational conditions in which crime events occur. Developed primarily by Paul and Patricia Brantingham from the 1970s onward, environmental criminology draws on geography, urban planning, environmental psychology, and decision-making theory to explain the uneven spatial distribution of crime and to develop place-based prevention strategies. Its three foundational theoretical frameworks are crime pattern theory, routine activity theory, and rational choice theory.*

RO: Ramura criminologiei care se concentrează pe aspectele spațiale și situaționale ale criminalității: nu pe caracteristicile infractorilor sau pe condițiile sociale care produc criminalitatea, ci pe locurile, momentele și condițiile situaționale în care se produc evenimentele criminale. Elaborată în principal de Paul și Patricia Brantingham începând din anii 1970, criminologia ambientală se bazează pe geografie, planificare urbană, psihologie ambientală și teoria luării deciziilor pentru a explica distribuția spațială inegală a criminalității și a dezvolta strategii de prevenire bazate pe loc. Cele trei cadre teoretice fundamentale ale sale sunt teoria modelelor de criminalitate, teoria activităților de rutină și teoria alegerii raționale.

[1] Brantingham, P. L., Brantingham, P. J. (1991). *Environmental Criminology*. Beverly Hills, CA: Sage, in Atlas, R. I. (2013). *21st Century Security and CPTED* (2nd ed.). CRC Press

EN: "CPTED is an environmental criminology theory based on the proposition that the appropriate design and application of the built and surrounding environment can improve the quality of life by deterring crime and reducing the fear of crime. [...] Environmental criminology, rational choice, situational crime prevention, routine activity, opportunity model, geography of crime, and hot spots of crime are all examples of criminological theories that explain factors that provide criminal opportunities."

RO: „CPTED este o teorie de criminologie ambientală bazată pe premisa că proiectarea și aplicarea corespunzătoare a mediului construit și înconjurător pot îmbunătăți calitatea vieții prin descurajarea criminalității și reducerea temerii față de criminalitate. [...] Criminologia ambientală, alegerea rațională, prevenirea situațională a criminalității, activitatea de rutină, modelul de oportunitate, geografia criminalității și punctele fierbinți ale criminalității sunt toate exemple de teorii criminologice care explică factorii ce furnizează oportunități criminale."

[2] *EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție*

EN: *The Manual presents environmental criminology as the theoretical foundation of the spatial school: "Analysis of the location of crimes, sorting out patterns in the 'where, when, and how' of crime. [...] Offenders make rational choices. Attention has to be paid to the decision-making process of an offender which is time and/or spatially constrained: offenders prefer to operate in areas they know. Crime risks are highest along the movement paths of offenders and on the borderlines of districts where a lot of offenders reside."*

RO: Manualul prezintă criminologia ambientală ca fundament teoretic al școlii spațiale: „Analiza locației infracțiunilor, identificând modele în «unde, când și cum» se produce criminalitatea. [...] Infractorii fac alegeri raționale. Trebuie acordată atenție procesului decizional al infractorului, care este constrâns din punct de vedere temporal și/sau spațial: infractorii preferă să opereze în zone pe care le cunosc. Riscurile de criminalitate sunt cele mai ridicate de-a lungul traseelor de deplasare ale infractorilor și pe limitele districtelor unde locuiesc mulți infractori."

[3] Atlas, R. I. (2013). *21st Century Security and CPTED* (2nd ed.). CRC Press

EN: "Situational crime prevention falls within the theoretical framework of criminal opportunity theories, such as rational choice, routine activities, and environmental criminology." *CPTED draws on this multidisciplinary background, combining environmental criminology's spatial analysis with behavioral psychology and the physical*

modification tools of architecture and urban design to create a comprehensive evidence base for environmental crime prevention interventions.

RO: „Prevenirea situațională a criminalității se încadrează în cadrul teoretic al teoriilor de oportunitate criminală, precum alegerea rațională, activitățile de rutină și criminologia ambientală." CPTED valorifică acest fundament multidisciplinar, combinând analiza spațială a criminologiei ambientale cu psihologia comportamentală și instrumentele de modificare fizică ale arhitecturii și designului urban pentru a crea o bază de dovezi cuprinzătoare pentru intervențiile de prevenire ambientală a criminalității.

Environmental psychology / Psihologie de mediu

EN: *interactions between people and their physical settings, including the effects of built and natural environments on mood, behavior, wellbeing, stress, and cognition. Its relevance to CPTED is twofold: it provides the theoretical basis for understanding how environmental features (lighting, visibility, vegetation, spatial legibility) influence the behavior of legitimate users (their sense of safety, their willingness to use public spaces, their exercise of informal social control) and potential offenders (their perception of risk, their target selection process, their comfort in different spatial configurations).*

RO: Ramura psihologiei care studiază interacțiunile dintre oameni și mediul lor fizic, inclusiv efectele mediilor construite și naturale asupra stării de spirit, comportamentului, bunăstării, stresului și cogniției. Relevanța sa pentru CPTED este dublă: furnizează baza teoretică pentru înțelegerea modului în care caracteristicile ambientale (iluminat, vizibilitate, vegetație, lizibilitate spațială) influențează comportamentul utilizatorilor legitimi (sentimentul de siguranță, disponibilitatea de a utiliza spațiile publice, exercitarea controlului social informal) și al potențialilor infractori (percepția riscului, procesul de selecție a țintelor, confortul în diferite configurații spațiale).

EN, NOTE! *SR ISO 22341:2022 integrates environmental psychology insights through two distinct provisions: Annex B.2.4 (Community culture) recognizes that "when residents come together and share a sense of place" they display territoriality and community protective behaviors; clause 6.4.5 (Green environment/ecological approach) operationalizes environmental psychology's evidence on green spaces by requiring organizations to "create a safe environment for residents and enhance their quality of life through investments in green spaces."*

EN, NOTĂ! *SR ISO 22341:2022 integrează perspectivele psihologiei ambientale prin două prevederi distincte: Anexa B.2.4 (Community culture) recunoaște că „atunci când rezidenții se reunesc și împărtășesc un sentiment de loc," ei manifestă teritorialitate și comportamente comunitare de protecție; clauza 6.4.5 (Green environment/ecological approach) operaționalizează dovezile psihologiei*

ambientale privind spațiile verzi, solicitând organizațiilor să „creeze un mediu sigur pentru rezidenți și să le îmbunătățească calitatea vieții prin investiții în spații verzi.”

[1] Ulrich, R. S. (1984). *View through a window may influence recovery from surgery*. *Science*, 224(4647), 420–421, and Kaplan, R., Kaplan, S. (1989). *The Experience of Nature: A Psychological Framework*. Cambridge University Press

EN: *Environmental psychology demonstrates that physical environment features have measurable effects on human wellbeing, stress, and behavior. Ulrich's landmark study showed that hospital patients with a view of natural vegetation recovered faster and required less medication than those with a view of a wall. Kaplan and Kaplan's Attention Restoration Theory shows that natural environments restore directed attention capacity depleted by stress and cognitive load. For CPTED, these findings underpin the evidence base for green space design as a crime prevention tool: environments that reduce stress and support psychological restoration also increase the likelihood that people will use public spaces, interact with neighbors, and exercise informal social control.*

RO: Psihologia ambientală demonstrează că caracteristicile mediului fizic au efecte măsurabile asupra bunăstării, stresului și comportamentului uman. Studiul de referință al lui Ulrich a arătat că pacienții spitalicești cu vedere spre vegetație naturală s-au recuperat mai rapid și au necesitat mai puțină medicație decât cei cu vedere spre un perete. Teoria Restaurării Atenției a lui Kaplan și Kaplan demonstrează că mediile naturale refac capacitatea de atenție direcționată epuizată de stres și solicitare cognitivă. Pentru CPTED, aceste constatări susțin baza de dovezi pentru proiectarea spațiilor verzi ca instrument de prevenire a criminalității: mediile care reduc stresul și susțin restaurarea psihologică cresc, de asemenea, probabilitatea ca oamenii să utilizeze spațiile publice, să interacționeze cu vecinii și să exercite controlul social informal.

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: "B.2.4 Community culture: This is present when residents come together and share a sense of place and partly explains why they can display territoriality." Clause 6.4.5 further operationalises environmental psychology by requiring organizations to "create a safe environment for residents and enhance their quality of life through investments in green spaces" and to "consider community-initiated greening of vacant lots in order to have a greater impact on reducing more serious, violent crimes."

RO: „B.2.4 Community culture: Aceasta este prezentă atunci când rezidenții se reunesc și împărtășesc un sentiment de loc și explică parțial de ce pot manifesta teritorialitate." Clauza 6.4.5 operaționalizează în continuare psihologia ambientală solicitând organizațiilor să „creeze un mediu sigur pentru rezidenți și să le îmbunătățească calitatea vieții prin investiții în spații verzi” și să „ia în considerare inițiativele comunitare de ecologizare a terenurilor vacante pentru a avea un impact mai mare în reducerea infracțiunilor grave și violente."

[3] Gibson, V. (2016). *Third Generation CPTED? Towards a Child Friendly Neighbourhood Approach to Crime Prevention* (doctoral thesis)

EN: *Third-generation CPTED integrates environmental psychology more fully than preceding generations by recognizing that environmental features generate psychological responses (sense of safety, community belonging, social cohesion) that in turn shape social behavior (willingness to use public space, exercise of informal social control, community engagement). Social sustainability and crime prevention are treated as interdependent: "social sustainability and CPTED are entirely dependent on each other." Understanding these psychological mechanisms is essential for designing environments that are not only physically secure but also psychologically supportive of community life.*

RO: Generația a III-a CPTED integrează psihologia ambientală mai complet decât generațiile precedente, recunoscând că caracteristicile ambientale generează răspunsuri psihologice (sentiment de siguranță, apartenența comunitară, coeziune socială) care, la rândul lor, modelează comportamentul social (disponibilitatea de a utiliza spațiile publice, exercitarea controlului social informal, angajamentul comunitar). Sustenabilitatea socială și prevenirea criminalității sunt tratate ca interdependente: „sustenabilitatea socială și CPTED sunt în întregime interdependente.” Înțelegerea acestor mecanisme psihologice este esențială pentru proiectarea mediilor care sunt nu doar fizic securizate, ci și susținătoare din punct de vedere psihologic ale vieții comunitare.

Hot spot / Punct fierbinte (zonă de concentrare a criminalității)

EN: *A small geographic area that experiences a disproportionately high concentration of crime relative to surrounding areas. Research consistently shows that crime is highly concentrated: a small number of addresses, street segments, or microlocations generate a large share of recorded incidents. "Known crime generators or hotspots are areas where crime is known to occur frequently." In crime pattern theory terms, hot spots form where offender activity spaces, suitable targets, and enabling environmental conditions converge predictably at specific nodes, along movement paths, or at territorial edges in the urban network. Each configuration requires a different CPTED analytical approach and different treatment strategies.*

RO: Zonă geografică restrânsă care înregistrează o concentrare disproporționat de ridicată a criminalității față de zonele înconjurătoare. Cercetările confirmă constant că infraționalitatea este puternic concentrată: un număr mic de adrese, segmente stradale sau microlocalități generează o proporție mare din incidentele înregistrate. „Generatorii de criminalitate cunoscuți sau punctele fierbinți sunt zone în care se știe că

infracționalitatea apare frecvent." În termenii teoriei modelelor de criminalitate, punctele fierbinți se formează acolo unde spațiile de activitate ale infractorilor, țintele potrivite și condițiile ambientale favorabile converg previzibil la noduri specifice, de-a lungul traseelor de deplasare sau la marginile teritoriale din rețeaua urbană. Fiecare configurație necesită o abordare analitică CPTED diferită și strategii de tratament diferite.

[1] Fennelly, L. J., Perry, M. A. (2018). CPTED and Traditional Security Countermeasures, Chapter 134 (Displacement of Crime and Diffusion of Crime)

EN: *"The research evidence regarding displacement as a result of focused policing interventions in contrast suggests overall that threats of displacement are overstated. Indeed, studies to date have been more likely to identify a 'diffusion of crime control benefits' around targeted areas than evidence of displacement. In a number of studies, an unanticipated crime decline has been found in untargeted areas surrounding intervention sites." Hot spot policing and hot spot CPTED are complementary approaches: policing focuses on the offenders present at the hot spot; CPTED focuses on modifying the enabling environmental conditions that make the location a hot spot.*

RO: „Dovezile de cercetare privind deplasarea ca urmare a intervențiilor concentrate ale forțelor de ordine sugerează, în ansamblu, că amenințările de deplasare sunt exagerate. Studiile efectuate până în prezent au identificat mai degrabă o «difuzie a beneficiilor controlului criminalității» în zonele din jurul ariilor vizate, decât dovezi de deplasare. Într-un număr de studii, o scădere neașteptată a criminalității a fost identificată în zonele nevizate din proximitatea siturilor de intervenție." Intervenția polițienească la punctele fierbinți și CPTED la punctele fierbinți sunt abordări complementare: forțele de ordine se concentrează pe infractorii prezenți la punct fierbinte; CPTED se concentrează pe modificarea condițiilor ambientale favorabile care fac din locație un punct fierbinte.

[2] Brantingham, P. J., Brantingham, P. L. (1993). Environment, routine, and situation: Toward a pattern of crime, in Atlas, R. I. (2013). 21st Century Security and CPTED (2nd ed.). CRC Press

EN: *"The environment shapes the factors, or cues that contribute to development of criminal opportunities, and to the formation of specific patterns of opportunities (Brantingham and Brantingham, 1991, 1993). Once the patterns of opportunities are created, patterns of crime soon follow." In crime pattern theory terms, hot spots are not random but form predictably at locations whose spatial characteristics create enabling conditions through the convergence of offender awareness spaces, accessible targets, and weak or absent capable guardianship.*

RO: „Mediul modelează factorii sau indiciile care contribuie la dezvoltarea oportunităților criminale și la formarea unor modele specifice de oportunități (Brantingham și Brantingham, 1991, 1993). Odată create modelele de oportunități, urmează imediat modelele de criminalitate." În termenii teoriei modelelor de criminalitate, punctele

fierbinți nu sunt aleatoare, ci se formează previzibil în locații ale căror caracteristici spațiale creează condiții favorabile prin convergența spațiilor de conștientizare ale infractorilor, a țintelor accesibile și a absenței sau slăbiciunii gardienilor capabili.

Increase the effort (SCP technique) / Creșterea efortului (tehnică SCP)

EN: *The first of five broad categories of situational crime prevention (SCP) techniques developed by Ronald Clarke. It encompasses all interventions that make it harder for offenders to commit crime by increasing the physical effort required. The five sub-techniques are: target hardening (strengthening the physical resistance of targets against attack), controlling access to facilities (limiting entry to places where targets are located, through systems such as entry phones, electronic card access, and baggage screening), screening exits (controlling what and who leaves a protected area, for example through ticket requirements or electronic merchandise tags), deflecting offenders (channeling potential offenders away from crime targets through street closures, spatial separation, or dispersal measures), and controlling tools and weapons (restricting access to the means of crime commission). CPTED implements "increase the effort" primarily through access control design and target hardening measures.*

RO: Prima din cele cinci categorii largi de tehnici de prevenire situațională a criminalității (SCP) elaborate de Ronald Clarke. Cuprinde toate intervențiile care îngreunează comiterea infracțiunilor prin creșterea efortului fizic necesar. Cele cinci sub-tehnici sunt: întărirea țintei (creșterea rezistenței fizice a țintelor față de atac), controlul accesului la instalații (limitarea intrării în spațiile unde se află țintele, prin sisteme precum telefoane de intrare, acces pe bază de card electronic și verificarea bagajelor), controlul ieșirilor (controlul a ceea ce și a celor care părăsesc o zonă protejată, de exemplu prin cerințe de bilete sau etichete electronice de marfă), devierea infractorilor (dirijarea potențialilor infractori departe de țintele criminale prin închideri de străzi, separare spațială sau măsuri de dispersare) și controlul instrumentelor și armelor (restricționarea accesului la mijloacele de comitere a infracțiunilor). CPTED implementează „creșterea efortului” în principal prin designul de control al accesului și măsurile de întărire a țintelor.

[1] Clarke, R. V. (1992, 1997). Situational Crime Prevention: Successful Case Studies (1st and 2nd editions). Harrow & Heston, and Clarke, R. V. (2004). 25 Techniques of Situational Crime Prevention. Presented at the Problem-Oriented Policing Conference, Charlotte, NC, in Atlas, R. I. (2013). 21st Century Security and CPTED (2nd ed.). CRC Press

EN: *"Twenty-Five Techniques of Situational Prevention — Increase the Effort: 1. Target harden [...] 2. Control access to facilities [...] 3. Screen exits [...] 4. Deflect offenders [...] 5. Control tools/weapons." Situational crime prevention "consists of a set of opportunity-*

reducing measures directed at the potential offender: increase the effort, increase the risks, reduce the rewards, reduce the provocations, and remove the excuses for criminal behavior."

RO: „Douăzeci și cinci de tehnici de prevenire situațională — Creșterea efortului: 1. Întărirea țintei [...] 2. Controlul accesului la instalații [...] 3. Controlul ieșirilor [...] 4. Devierea infractorilor [...] 5. Controlul instrumentelor/armelor." Prevenirea situațională a criminalității „constă dintr-un set de măsuri de reducere a oportunității îndreptate spre potențialul infractor: creșterea efortului, creșterea riscurilor, reducerea recompenselor, reducerea provocărilor și eliminarea pretextelor pentru comportamentul criminal."

Increase the risks (SCP technique) / Creșterea riscurilor (tehnică SCP)

EN: *The second of the five SCP categories, encompassing all interventions that make crime more risky for potential offenders by increasing the probability of detection, apprehension, or identification. Techniques include: extending guardianship (engaging more people with legitimate interests in a space to exercise informal surveillance), assisting natural surveillance (designing spaces to maximize sight lines and observation opportunities), reducing anonymity (creating conditions where potential offenders can be identified), utilizing place managers (encouraging formal management of specific locations by those responsible for them), and strengthening formal surveillance (VSS [video surveillance systems], security personnel, police presence). CPTED is the primary instrument for implementing "increase the risks" through environmental design: well-designed spaces with good sight lines, active frontages, and adequate lighting reduce offender anonymity and increase the perceived risk of detection.*

RO: A doua din cele cinci categorii SCP, cuprinzând toate intervențiile care fac comiterea infracțiunilor mai riscantă pentru potențialii infractori prin creșterea probabilității de detectare, reținere sau identificare. Tehnicile includ: extinderea supravegherii (implicarea mai multor persoane cu interese legitime într-un spațiu pentru exercitarea supravegherii informale), sprijinirea supravegherii naturale (proiectarea spațiilor pentru maximizarea liniilor de vedere și a oportunităților de observare), reducerea anonimatului (crearea condițiilor în care potențialii infractori pot fi identificați), utilizarea managerilor de loc (încurajarea managementului formal al locațiilor specifice de către cei responsabili de ele) și consolidarea supravegherii formale (VSS [sisteme de supraveghere video], personal de securitate, prezența forțelor de ordine). CPTED este instrumentul principal pentru implementarea „creșterii riscurilor” prin design ambiental: spațiile bine proiectate cu linii de vedere bune, fațade active și iluminat adecvat reduc anonimatul infractorilor și cresc riscul perceput de detectare.

[1] Clarke, R. V. (1992, 1997). *Situational Crime Prevention: Successful Case Studies* (1st and 2nd editions). Harrow & Heston, and Clarke, R. V. (2004). *25 Techniques of Situational Crime Prevention. Presented at the Problem-Oriented Policing Conference, Charlotte, NC, in Atlas, R. I. (2013). 21st Century Security and CPTED* (2nd ed.). CRC Press

EN: *"Twenty-Five Techniques of Situational Prevention — Increase the Risks: 6. Extend guardianship [...] 7. Assist natural surveillance: Improved street lighting; Defensible space design [...] 8. Reduce anonymity: Taxi driver IDs; 'How's my driving?' decals; School uniforms [...] 9. Utilize place managers: 'CCTV' [VSS per EN IEC 62676-4:2025] for double-deck buses; Two clerks for convenience stores; Reward vigilance [...] 10. Strengthen formal surveillance: Red light cameras; Burglar alarms; Security guards."*

RO: „Douăzeci și cinci de tehnici de prevenire situațională — Creșterea riscurilor: 6. Extinderea supravegherii [...] 7. Sprijinirea supravegherii naturale: Iluminat stradal îmbunătățit; Design de spațiu defensibil [...] 8. Reducerea anonimatului: Legitimății pentru șoferii de taxi; Autocolante «Cum conduc?»; Uniforme școlare [...] 9. Utilizarea managerilor de loc: «CCTV» [VSS conform EN IEC 62676-4:2025] pentru autobuze etajate; Doi angajați pentru magazine de proximitate; Recompensarea vigilenței [...] 10. Consolidarea supravegherii formale: Camere la semafor; Sisteme de alarmă antiefracție; Agenți de securitate."

Journey to crime / Deplasarea la locul infracțiunii

EN: *The spatial distance and route that an offender travels between their home base or other activity node and the location where they commit a crime. Research consistently shows that most offenders commit crimes close to their home, work, or recreational activity nodes, within their awareness space. Crime probability is highest in the immediate vicinity of the offender's activity nodes and decreases as distance increases. The journey-to-crime principle explains why crime is spatially clustered: it reflects the awareness space and routine activity patterns of offenders, not merely the distribution of suitable targets.*

RO: Distanța spațială și ruta pe care un infractor o parcurge între baza sa de activitate sau alt nod de activitate și locația unde comite infracțiunea. Cercetările confirmă constant că cei mai mulți infractori comit infracțiuni în apropierea nodurilor lor de activitate (locuință, loc de muncă sau zone recreative), în interiorul spațiului lor de conștientizare. Probabilitatea infracțiunii este maximă în proximitatea imediată a nodurilor de activitate ale infractorului și scade pe măsura creșterii distanței. Principiul deplasării la locul infracțiunii explică de ce criminalitatea este concentrată spațial: reflectă spațiul de conștientizare și modelele de activitate de rutină ale infractorilor, nu doar distribuția țintelor potrivite.

[1] Brantingham, P. J., Brantingham, P. L. (1981). *Environmental Criminology*. Sage Publications, in Gibson, V. (2016). *Third Generation CPTED? Towards a Child Friendly Neighbourhood Approach to Crime Prevention* (doctoral thesis), and Brantingham, P. J., Brantingham, P. L. (1982). *Mobility, notoriety and crime: A study of crime patterns in urban nodal points*. *Journal of Environmental System*, 11, 89–99, in Gibson, V. (2016)

EN: *"Crime pattern theory suggests residential burglary increases the closer a residence is to commercial properties (Brantingham and Brantingham 1982) since non-residential land use increases offender pathways, increasing opportunities for crime, increasing anonymity and decreasing control." The broader Environmental Criminology framework established by Brantingham and Brantingham demonstrates that "criminals often choose certain neighborhoods for crimes because they are familiar and well-traveled, because they appear more open and vulnerable, and because they offer more potential escape routes" (Atlas, 2013, citing Brantingham and Brantingham, 1991, 1993).*

RO: „Teoria modelelor de criminalitate sugerează că furtul prin efracție rezidențial crește cu cât reședința este mai apropiată de proprietăți comerciale (Brantingham și Brantingham 1982), deoarece utilizarea terenului nerezidențial crește traseele infractorilor, sporind oportunitățile de criminalitate, crescând anonimatul și scăzând controlul." Cadrul mai larg al Criminologiei Ambientale stabilit de Brantingham și Brantingham demonstrează că „infractorii aleg adesea anumite cartiere pentru comiterea infracțiunilor deoarece acestea le sunt familiare și frecventate, deoarece par mai deschise și vulnerabile și deoarece oferă mai multe rute posibile de evacuare" (Atlas, 2013, citând Brantingham și Brantingham, 1991, 1993).

Legitimate user / Utilizator legitim

EN: *Any person who uses a space for its intended purpose: a shopper in a retail area, a resident in a residential building, a student in a school, a commuter in a transit facility. Legitimate users are the foundation of natural surveillance: their presence in a space provides the overlapping observation that discourages potential offenders. CPTED design aims to maximize the number of legitimate users of any given space and to ensure that their presence generates effective natural guardianship. This concept is central to the activity support strategy: designing spaces to attract and retain legitimate users is the primary mechanism of natural security.*

RO: Orice persoană care utilizează un spațiu în scopul său destinat: un cumpărător într-o zonă comercială, un rezident într-o clădire rezidențială, un student într-o școală, un navetist într-un nod de transport. Utilizatorii legitimi constituie fundamentul supravegherii naturale: prezența lor într-un spațiu furnizează observarea suprapusă care descurajează potențialii infractori. Designul CPTED urmărește să maximizeze numărul de utilizatori legitimi ai oricărui spațiu dat și să asigure că prezența lor generează

supraveghere naturală eficientă. Conceptul este central pentru strategia de susținere a activității: proiectarea spațiilor pentru a atrage și reține utilizatorii legitimi este mecanismul principal al securității naturale.

[1] Atlas, R. I. (2013). 21st Century Security and CPTED (2nd ed.). CRC Press

EN: "CPTED involves the design of physical space in the context of the needs of the legitimate users of the space, the normal and expected (or intended) use of the space, and the predictable behavior of both the legitimate users and offenders. [...] Activity support fills the area with legitimate users so that any abusers will leave. [...] If you fill an area with deviant users, the legitimate users will withdraw."

RO: „CPTED implică proiectarea spațiului fizic în contextul nevoilor utilizatorilor legitimi ai spațiului, al utilizării normale și așteptate (sau intenționat) a spațiului și al comportamentului previzibil atât al utilizatorilor legitimi, cât și al infractorilor. [...] Susținerea activității umple zona cu utilizatori legitimi astfel încât orice abuzatori vor pleca. [...] Dacă umpleți o zonă cu utilizatori devianți, utilizatorii legitimi se vor retrage."

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: "Legitimate activity support uses design and signage to encourage acceptable behaviour in the usage of public space and places unsafe activities (such as those involving money transactions) in safe locations (those with high levels of activity and with surveillance opportunities). Similarly, safe activities serve as attractors for legitimate users who could then act to discourage offending. This concept has clear links with those of territoriality, access control and surveillance."

RO: „Susținerea activității legitime folosește designul și semnalizarea pentru a încuraja comportamentul acceptabil în utilizarea spațiului public și plasează activitățile nesigure (cum ar fi cele care implică tranzacții financiare) în locații sigure (cu niveluri ridicate de activitate și cu oportunități de supraveghere). De asemenea, activitățile sigure servesc drept atractori pentru utilizatorii legitimi, care ar putea apoi să acționeze pentru a descuraja comiterea de infracțiuni. Acest concept are legături clare cu cele ale teritorialității, controlului accesului și supravegherii."

Offender decision-making / Procesul decizional al infractorului

EN: The cognitive process by which a potential offender evaluates whether to commit a crime, at what location, against what target, and by what method. CPTED is grounded in the assumption that this process is sufficiently purposive and rational to be influenced by environmental design: by modifying the built environment, CPTED changes the calculations that precede criminal acts. The relevant variables are effort (the physical and cognitive work required to commit the crime), risk (the probability of detection and

apprehension), and reward (the expected value of the criminal act). Environmental design that increases perceived effort and perceived risk while reducing perceived reward disrupts the offender's decision at its most critical point.

RO: Procesul cognitiv prin care un potențial infractor evaluează dacă să comită o infracțiune, în ce locație, împotriva cărei ținte și prin ce metodă. CPTED se bazează pe premisa că acest proces este suficient de orientat spre un scop și de rațional pentru a putea fi influențat prin designul ambiental: modificând mediul construit, CPTED schimbă calculele care precedă actele criminale. Variabilele relevante sunt efortul (munca fizică și cognitivă necesară pentru a comite infracțiunea), riscul (probabilitatea detectării și reținerii) și recompensa (valoarea așteptată a actului criminal). Designul ambiental care crește efortul perceput și riscul perceput, reducând în același timp recompensa percepută, perturbă decizia infractorului în momentul său cel mai critic.

[1] Fennelly, L. J., Perry, M. A. (2018). CPTED and Traditional Security Countermeasures

EN: *"CPTED strategies rely upon the ability to influence offender decisions that precede criminal acts by affecting the built, social and administrative environment. [...] CPTED relies on changes to the physical environment that will cause an offender to make certain behavioral decisions. Those changes are crafted so as to encourage behavior, and thus they deter rather than conclusively 'prevent' behavior."*

RO: „Strategiile CPTED se bazează pe capacitatea de a influența deciziile infractorilor care precedă actele criminale prin afectarea mediului construit, social și administrativ. [...] CPTED se bazează pe modificări ale mediului fizic care vor determina un infractor să ia anumite decizii comportamentale. Aceste modificări sunt concepute pentru a încuraja comportamentul și, prin urmare, descurajează mai degrabă decât «previn» în mod concludent comportamentul."

[2] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *"Attention has to be paid to the decision-making process of an offender which is time and/or spatially constrained: offenders prefer to operate in areas they know. [...] Criminal behaviour is seen as the outcome of the offender's broadly rational choices and decisions."*

RO: „Trebuie acordată atenție procesului decizional al infractorului, care este constrâns din punct de vedere temporal și/sau spațial: infractorii preferă să opereze în zone pe care le cunosc. [...] Comportamentul criminal este privit ca rezultatul alegerilor și deciziilor predominant raționale ale infractorului."

[3] Atlas, R. I. (2013). 21st Century Security and CPTED (2nd ed.). CRC Press

EN: *"Studies of professional and occasional criminals have suggested that they choose their targets with a rational decision-making process. [...] Before committing a crime, most criminals will evaluate the risks of apprehension, the seriousness of expected punishment, the potential value of gain from the crime, and how pressing is the need for immediate criminal gain. The decision to commit a specific type of crime is thus a matter of personal decision making based on an evaluation of numerous variables and the information that is available for the decision."*

RO: „Studiile privind infractorii profesioniști și ocazionali au sugerat că aceștia își aleg țintele printr-un proces de luare de decizie rațională. [...] Înainte de a comite o infracțiune, cei mai mulți infractori vor evalua riscurile de reținere, gravitatea pedepsei așteptate, valoarea potențială a câștigului din infracțiune și cât de presantă este nevoia de câștig criminal imediat. Decizia de a comite un tip specific de infracțiune este, prin urmare, o chestiune de luare de decizie personală bazată pe evaluarea a numeroase variabile și a informațiilor disponibile pentru decizie."

[4] Gibson, V. (2016). Third Generation CPTED? Towards a Child Friendly Neighbourhood Approach to Crime Prevention (doctoral thesis)

EN: *"Before a criminal act takes place, a potential offender therefore assesses the chances of getting caught (effort), the potential consequences of being apprehended (risk), and the value to be gained by committing the crime (reward). [...] Rational choice theory is supportive of the CPTED concept, particularly around obstructing access to targets and increasing the effort required to proceed with an offence."*

RO: „Înainte ca un act criminal să aibă loc, un potențial infractor evaluează astfel șansele de a fi prins (efort), consecințele potențiale ale reținerii (risc) și valoarea care urmează să fie obținută prin comiterea infracțiunii (recompensă). [...] Teoria alegerii raționale este suportivă pentru conceptul CPTED, în special în ceea ce privește obstrucționarea accesului la ținte și creșterea efortului necesar pentru a continua cu săvârșirea infracțiunii."

Opportunity reduction / Reducerea oportunității

EN: *The unifying objective of all situational crime prevention and CPTED strategies: reducing the availability, accessibility, and attractiveness of criminal opportunities through modifications to the physical environment, management practices, and procedural systems. Felson and Clarke's foundational proposition is that "opportunity makes the thief": even motivated offenders do not commit crimes when opportunity is absent or significantly reduced. This proposition forms the empirical basis of evidence-based CPTED practice, and its logic underpins all five categories of SCP techniques*

(increase the effort, increase the risks, reduce the rewards, reduce provocations, remove excuses).

RO: Obiectivul unificator al tuturor strategiilor de prevenire situațională a criminalității și CPTED: reducerea disponibilității, accesibilității și atractivității oportunităților criminale prin modificări ale mediului fizic, practicilor de management și sistemelor procedurale. Propoziția fundamentală a lui Felson și Clarke este că „oportunitatea face hoțul”: chiar și infractorii motivați nu comit infracțiuni atunci când oportunitatea este absentă sau redusă semnificativ. Această propoziție formează baza empirică a practicii CPTED bazate pe dovezi, iar logica sa stă la baza tuturor celor cinci categorii de tehnici SCP (creșterea efortului, creșterea riscurilor, reducerea recompenselor, reducerea provocărilor, eliminarea pretextelor).

EN, NOTE! SR ISO 22341:2022, clause 4 and Table 1 operationalize opportunity reduction as the primary objective of CPTED risk treatment. The standard's six physical CPTED strategies (natural surveillance, natural access control, territorial reinforcement, image and management/maintenance, activity support, site/target hardening) collectively constitute a system for modifying the enabling conditions of criminal opportunity. The vulnerability dimension of the ISO 22341 risk triad directly corresponds to the opportunity structure: reducing vulnerabilities is equivalent to reducing opportunities.

EN, NOTĂ! SR ISO 22341:2022, clauza 4 și Tabelul 1 operaționalizează reducerea oportunității ca obiectiv principal al tratamentului riscului CPTED. Cele șase strategii CPTED fizice ale standardului (supraveghere naturală, control natural al accesului, întărire teritorială, imagine și management/întreținere, susținerea activității, întărirea sitului/țintei) constituie colectiv un sistem pentru modificarea condițiilor favorabile oportunității criminale. Dimensiunea vulnerabilităților din triada de risc ISO 22341 corespunde direct structurii de oportunitate: reducerea vulnerabilităților este echivalentă cu reducerea oportunităților.

[1] Felson, M., Clarke, R. V. (1998). *Opportunity Makes the Thief: Practical Theory for Crime Prevention*. Police Research Series, Paper 98. Home Office, in Fennelly, L. J., Perry, M. A. (2018). *CPTED and Traditional Security Countermeasures*, Chapter 145 (Crime Opportunity Theory and CPTED)

EN: Felson and Clarke present 10 principles of crime opportunity theory: "Opportunities play a role in causing all crime. [...] Opportunities for crime can be reduced. Reducing opportunities does not usually displace crime. Focused opportunity reduction can produce wider declines in crime." Specifically: "Principle 8 is the basic premise behind vulnerability assessments: crime can be prevented by reducing opportunities. This is accomplished by increasing risks to would-be offenders and reducing rewards if the crime is successful. Principle 9 implies that when opportunities are reduced, it does not

usually displace crime. [...] Principle 10 is focused on opportunity reduction, which can produce additional declines in crime. This is the concept of diffusion of benefits."

RO: Felson și Clarke prezintă 10 principii ale teoriei oportunității criminale: „Oportunitățile joacă un rol în cauzarea tuturor infracțiunilor. [...] Oportunitățile de criminalitate pot fi reduse. Reducerea oportunităților nu dislocă de obicei criminalitatea. Reducerea focalizată a oportunităților poate produce scăderi mai largi ale criminalității." Specific: „Principiul 8 este premisa de bază a evaluărilor de vulnerabilitate: criminalitatea poate fi prevenită prin reducerea oportunităților. Acest lucru se realizează prin creșterea riscurilor pentru potențialii infractori și reducerea recompenselor dacă infracțiunea reușește. Principiul 9 implică faptul că atunci când oportunitățile sunt reduse, acestea nu dislocă de obicei criminalitatea. [...] Principiul 10 este axat pe reducerea oportunităților, care poate produce scăderi suplimentare ale criminalității. Acesta este conceptul de difuzie a beneficiilor."

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *"To mitigate the opportunity for a crime to occur, the conventional approach is to remove one or more of the factors expressed in the crime and security risk triangle. Crime events require these three factors (at a minimum) to all be present at the same time." Table 1 maps the six CPTED strategies (natural surveillance, natural access control, territorial reinforcement, image and management/maintenance, activity support, site/target hardening) to the three implementation stages (planning, design, site and social management), constituting the operational framework for systematic opportunity reduction in the built environment.*

RO: „Pentru a reduce oportunitatea producerii unei infracțiuni, abordarea convențională constă în eliminarea unuia sau mai multor factori exprimați în triunghiul riscurilor de criminalitate și securitate. Evenimentele criminale necesită ca acești trei factori (cel puțin) să fie prezenți simultan." Tabelul 1 mapează cele șase strategii CPTED (supraveghere naturală, control natural al accesului, întărire teritorială, imagine și management/întreținere, susținerea activității, întărirea sitului/țintei) pe cele trei etape de implementare (planificare, proiectare, management de sit și social), constituind cadrul operațional pentru reducerea sistematică a oportunităților în mediul construit.

Rational choice theory / Teoria alegerii raționale

EN: *Criminological theory developed by Cornish and Clarke (1986) proposing that criminal behavior is the outcome of a broadly rational decision-making process in which potential offenders weigh the costs and benefits of committing a specific crime at a particular time and place. Rational choice provides a micro perspective: crime as behaviour is chosen due to the material gains which is consciously evaluated based on the inherent risks, effort and rewards. Criminal acts are the result of a rational decision-*

making process which weighs up the potential benefits and consequences associated with committing an offence. CPTED is a direct application of rational choice theory: by increasing perceived effort through access control, increasing perceived risk through natural surveillance and formal surveillance, and reducing perceived rewards through target removal, CPTED makes the rational choice calculation unfavorable for crime.

RO: Teorie criminologică elaborată de Cornish și Clarke (1986), care propune că comportamentul criminal este rezultatul unui proces de luare de decizie predominant rațional în care potențialii infractori cântăresc costurile și beneficiile comiterii unei infracțiuni specifice la un moment și loc particular. Alegerea rațională furnizează o perspectivă la nivel micro: criminalitatea ca comportament este aleasă datorită câștigurilor materiale, evaluate conștient pe baza riscurilor, efortului și recompenselor inerente. Actele criminale sunt rezultatul unui proces de luare de decizie rațională care evaluează beneficiile potențiale și consecințele asociate comiterii unei infracțiuni. CPTED este o aplicație directă a teoriei alegerii raționale: prin creșterea efortului perceput prin controlul accesului, creșterea riscului perceput prin supraveghere naturală și supraveghere formală și reducerea recompenselor percepute prin eliminarea țintelor, CPTED face ca alegerea rațională să fie nefavorabilă pentru infracțiune.

[1] Cornish, D. B., Clarke, R. V. (1986). Reasoning Criminal: Rational Choice Perspectives on Offending. Springer-Verlag, in Gibson, V. (2016). Third Generation CPTED? Towards a Child Friendly Neighbourhood Approach to Crime Prevention (doctoral thesis)

EN: *"Rational Choice Theory was later developed by Cornish and Clarke (1986) and is based on fundamental tenets of classical criminology. The authors propose that behaviour is a rational choice which is motivated by the avoidance of pain and the pursuit of rewards. Rational choice provides a micro perspective in that crime as behaviour is chosen due to the material gains which is consciously evaluated based on the inherent risks, effort and rewards. It is assumed that criminal acts are the result of rational decision making process which weighs up the potential benefits and consequences associated with committing an offence which is then followed by a rational choice on the basis of this evaluation. [...] Rational choice theory is supportive of the CPTED concept, particularly around obstructing access to targets and increasing the effort required to proceed with an offence."*

RO: „Teoria alegerii raționale a fost elaborată ulterior de Cornish și Clarke (1986) și se bazează pe principiile fundamentale ale criminologiei clasice. Autorii propun că comportamentul este o alegere rațională motivată de evitarea durerii și urmărirea recompenselor. Alegerea rațională furnizează o perspectivă la nivel micro, în care criminalitatea ca comportament este aleasă datorită câștigurilor materiale, evaluate conștient pe baza riscurilor, efortului și recompenselor inerente. Se presupune că actele criminale sunt rezultatul unui proces de luare de decizie rațională care evaluează beneficiile potențiale și consecințele asociate comiterii unei infracțiuni, urmată de o

alegere rațională pe baza acestei evaluări. [...] Teoria alegerii raționale este suportivă pentru conceptul CPTED, în special în ceea ce privește obstrucționarea accesului la ținte și creșterea efortului necesar pentru a continua cu săvârșirea infracțiunii."

[2] Atlas, R. I. (2013). 21st Century Security and CPTED (2nd ed.). CRC Press

EN: *"Rational choice theory is based on a model of behavior that the offender weighs the costs, risks, and rewards of committing a specific crime at a particular time and place. [...] Increasing the perceived risks associated with crime, so there is increased risk of the criminal being identified and/or caught in the act, is accomplished with [natural surveillance, formal surveillance VSS [video surveillance systems], entry and exit screening]. Reducing anticipated rewards is accomplished with strategies of: Target removal eliminates the incentive for crime."*

RO: „Teoria alegerii raționale se bazează pe un model de comportament în care infractorul cântărește costurile, riscurile și recompensele comiterii unei infracțiuni specifice la un moment și loc particular. [...] Creșterea riscurilor percepute asociate criminalității, astfel încât să existe un risc crescut ca infractorul să fie identificat și/sau prins în flagrant, se realizează prin [supraveghere naturală, supraveghere formală VSS [sisteme de supraveghere video], control intrare și ieșire]. Reducerea recompenselor anticipate se realizează prin strategii de eliminare a țintelor: eliminarea țintei elimină stimulentele pentru infracțiune."

Reduce provocations (SCP technique) / Reducerea provocărilor (tehnică SCP)

EN: *The fourth of the five SCP categories, encompassing interventions that minimize the situational triggers and frustrations that can precipitate impulsive or emotionally driven crime. Techniques include: reducing frustration and stress (efficient queues, expanded seating, appropriate lighting and acoustic environment), avoiding disputes (separating rival groups, reducing crowding, removing sources of conflict over space or resources), reducing emotional arousal (controlling access to provocative stimuli, enforcing behavioral norms in high-tension environments, prohibiting discriminatory language), neutralizing peer pressure (counter-norming messages, dispersing troublemakers), and discouraging imitation (rapid repair of vandalism, restricting media reporting of crime methods).*

RO: A patra din cele cinci categorii SCP, cuprinzând intervențiile care minimizează factorii declanșatori situaționali și frustrările care pot precipita infracțiunile impulsive sau motivate emoțional. Tehnicile includ: reducerea frustrării și stresului (cozi eficiente, spații de ședere extinse, mediu sonor și luminos adecvat), evitarea disputelor (separarea grupurilor rivale, reducerea aglomerației, eliminarea surselor de conflict privind spațiul sau resursele), reducerea excitației emoționale (controlul accesului la stimuli provocatori,

impunerea normelor de comportament în medii cu tensiune ridicată, interzicerea limbajului discriminatoriu), neutralizarea presiunii de grup (mesaje de contra-normare, dispersarea perturbatorilor) și descurajarea imitației (repararea rapidă a vandalismului, restricționarea raportării media a metodelor criminale).

[1] Clarke, R. V. (2004). *25 Techniques of Situational Crime Prevention. Presented at the Problem-Oriented Policing Conference, Charlotte, NC, in Atlas, R. I. (2013). 21st Century Security and CPTED (2nd ed.). CRC Press*

EN: *"Twenty-Five Techniques of Situational Prevention — Reduce Provocations: 16. Reduce frustrations and stress: Efficient queues and polite service; Expanded seating; Soothing music/muted lights. 17. Avoid disputes: Separate enclosures for rival soccer fans; Reduce crowding in pubs; Fixed cab fares. 18. Reduce emotional arousal: Controls on violent pornography; Enforce good behavior on soccer field; Prohibit racial slurs. 19. Neutralize peer pressure: 'Idiots drink and drive'; 'It's OK to say No'; Disperse troublemakers at school. 20. Discourage imitation: Rapid repair of vandalism; V-chips in TVs; Censor details of modus operandi."*

RO: „Douăzeci și cinci de tehnici de prevenire situațională — Reducerea provocărilor: 16. Reducerea frustrărilor și stresului: Cozi eficiente și serviciu politicos; Spații de ședere extinse; Muzică relaxantă/iluminat estompat. 17. Evitarea disputelor: Incinte separate pentru fani rivali la fotbal; Reducerea aglomerației în baruri; Tarife fixe pentru taxi. 18. Reducerea excitației emoționale: Controale asupra pornografiei violente; Impunerea comportamentului adecvat pe terenul de fotbal; Interzicerea insultelor rasiale. 19. Neutralizarea presiunii de grup: «Idioții beau și conduc»; «Este în regulă să spui Nu»; Dispersarea perturbatorilor din școli. 20. Descurajarea imitației: Repararea rapidă a vandalismului; Filtre V-chip în televizoare; Cenzurarea detaliilor privind modus operandi."

Reduce the rewards (SCP technique) / Reducerea recompenselor (tehnică SCP)

EN: *The third of the five SCP categories, encompassing all interventions that make crime less profitable or otherwise less rewarding for potential offenders. Techniques include: concealing targets (making potential targets less visible and less accessible to offenders), removing targets (moving potential targets out of reach of offenders), identifying property (marking property to make stolen goods identifiable and harder to sell), disrupting markets (making it harder to profit from stolen goods by monitoring second-hand trade), and denying benefits (making crime less rewarding even if successfully committed). CPTED implements "reduce the rewards" primarily through concealment and removal of targets, property marking, and the design of environments that reduce the visibility and accessibility of valuable assets.*

RO: A treia din cele cinci categorii SCP, cuprinzând toate intervențiile care fac criminalitatea mai puțin profitabilă sau mai puțin recompensatoare pentru potențialii infractori. Tehnicile includ: ascunderea țintelor (diminuarea vizibilității și accesibilității potențialelor ținte față de infractori), eliminarea țintelor (îndepărtarea potențialelor ținte din raza de acțiune a infractorilor), identificarea proprietăților (marcarea bunurilor pentru a face obiectele furate identificabile și mai greu de valorificat), perturbarea piețelor (îngreunarea valorificării bunurilor furate prin monitorizarea comerțului second-hand) și negarea beneficiilor (reducerea valorii câștigului criminal chiar dacă infracțiunea a fost comisă cu succes). CPTED implementează „reducerea recompenselor” în principal prin ascunderea și eliminarea țintelor, marcarea proprietăților și proiectarea mediilor care reduc vizibilitatea și accesibilitatea activelor valoroase.

[1] Clarke, R. V. (2004). 25 Techniques of Situational Crime Prevention. Presented at the Problem-Oriented Policing Conference, Charlotte, NC, in Atlas, R. I. (2013). 21st Century Security and CPTED (2nd ed.). CRC Press

EN: "Twenty-Five Techniques of Situational Prevention — Reduce the Rewards: 11. Conceal targets: Off-street parking; Gender-neutral phone directories; Unmarked bullion trucks. 12. Remove targets: Removable car radio; Women's refuges; Prepaid cards for payphones. 13. Identify property: Property marking; Vehicle licensing and parts marking; Cattle branding. 14. Disrupt markets: Monitor pawn shops; Controls on classified ads; License street vendors. 15. Deny benefits: Ink merchandise tags; Graffiti cleaning; Speed humps."

RO: „Douăzeci și cinci de tehnici de prevenire situațională — Reducerea recompenselor: 11. Ascunderea țintelor: Parcare în afara străzii; Directoare telefonice neutre ca gen; Camioane cu lingouri nemarcate. 12. Eliminarea țintelor: Radio de mașină detașabil; Adăposturi pentru femei; Cartele preplătite pentru telefoane publice. 13. Identificarea proprietăților: Marcarea proprietăților; Înmatricularea vehiculelor și marcarea pieselor; Marcarea vitelor. 14. Perturbarea piețelor: Monitorizarea caselor de amanet; Controale asupra anunțurilor clasificate; Licențierea vânzătorilor stradali. 15. Negarea beneficiilor: Etichete cu cerneală pe marfă; Curățarea graffiti; Limitatoare de viteză."

Remove excuses (SCP technique) / Eliminarea scuzelor (tehnică SCP)

EN: The fifth and final SCP category, encompassing interventions that eliminate the rationalizations and justifications that potential offenders use to neutralize the moral constraints against committing crime. While the other four SCP categories target the criminal act itself (effort, risk, rewards, provocations), "remove excuses" targets the cognitive framing that allows some people to contemplate crime without internal moral conflict. Techniques include: setting rules (establishing and communicating clear

behavioral norms for specific spaces), posting instructions (making rules visible and prominent), alerting conscience (activating moral awareness through reminders and messaging), assisting compliance (making rule-following easy through supportive environmental design), and controlling drugs and alcohol (reducing the disinhibiting effects that facilitate rationalization of criminal behavior).

RO: A cincea și ultima categorie SCP, cuprinzând intervențiile care elimină raționalizările și justificările pe care potențialii infractori le folosesc pentru a neutraliza constrângerile morale împotriva comiterii de infracțiuni. În timp ce celelalte patru categorii SCP vizează actul criminal în sine (efort, risc, recompense, provocări), "eliminarea pretextelor" vizează cadrul cognitiv care permite unor persoane să ia în considerare infracțiunea fără conflict moral intern. Tehnicile includ: stabilirea regulilor (elaborarea și comunicarea normelor comportamentale clare pentru spații specifice), afișarea instrucțiunilor (vizibilizarea și evidențierea regulilor), activarea conștiinței (activarea conștiinței morale prin memento-uri și mesaje), facilitarea conformității (simplificarea respectării regulilor prin design ambiental suportiv) și controlul drogurilor și alcoolului (reducerea efectelor dezinhibitoare care facilitează raționalizarea comportamentului criminal).

[1] Clarke, R. V. (2004). 25 Techniques of Situational Crime Prevention. Presented at the Problem-Oriented Policing Conference, Charlotte, NC, in Atlas, R. I. (2013). 21st Century Security and CPTED (2nd ed.). CRC Press

EN: "Twenty-Five Techniques of Situational Prevention — Remove Excuses: 21. Set rules: Rental agreements; Harassment codes; Hotel registration. 22. Post instructions: 'No Parking'; 'Private Property'; 'Extinguish camp fires'. 23. Alert conscience: Roadside speed display boards; Signatures for customs declarations; 'Shoplifting is stealing'. 24. Assist compliance: Easy library checkout; Public lavatories; Litter bins. 25. Control drugs and alcohol: Breathalyzers in pubs; Server intervention; Alcohol-free events."

RO: „Douăzeci și cinci de tehnici de prevenire situațională — Eliminarea pretextelor: 21. Stabilirea regulilor: Contracte de închiriere; Coduri de hărțuire; Înregistrare la hotel. 22. Afișarea instrucțiunilor: «Oprirea interzisă»; «Proprietate privată»; «Stingeți focurile de tabără». 23. Activarea conștiinței: Panouri de afișare a vitezei pe margine drumului; Semnături pentru declarații vamale; «Furtul din magazine este furt». 24. Facilitarea conformității: Împrumut ușor la bibliotecă; Toalete publice; Coșuri de gunoi. 25. Controlul drogurilor și alcoolului: Etiloteste în baruri; Intervenția ospatarilor; Evenimente fără alcool."

Routine activity theory / Teoria activităților de rutină

EN: Criminological theory developed by Cohen and Felson (1979) proposing that crime rates are determined by the frequency with which three necessary conditions converge in space and time: a motivated offender, a suitable target, and the absence of a capable guardian. The theory's foundational insight is that the routine activities of everyday life

determine the spatial and temporal patterns of this convergence, independently of the distribution of criminal motivation in the population. Changes in routine activities that bring more motivated offenders into contact with more suitable targets in spaces without capable guardians will increase crime rates, even with no change in the number or motivation of offenders. Routine activity theory is the direct theoretical foundation of natural surveillance and capable guardianship as CPTED strategies.

RO: Teorie criminologică elaborată de Cohen și Felson (1979), care propune că ratele criminalității sunt determinate de frecvența cu care trei condiții necesare converg în spațiu și timp: un infractor motivat, o țintă potrivită și absența unui gardian capabil. Perspectiva fundamentală a teoriei este că activitățile de rutină ale vieții cotidiene determină pattern-urile spațiale și temporale ale acestei convergențe, independent de distribuția motivației criminale în populație. Modificările activităților de rutină care aduc mai mulți infractori motivați în contact cu mai multe ținte potrivite în spații fără gardieni capabili vor crește ratele criminalității, chiar fără nicio modificare a numărului sau motivației infractorilor. Teoria activităților de rutină constituie fundamentul teoretic direct al supravegherii naturale și al gardienilor capabili ca strategii CPTED.

[1] Cohen, L. E., Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activity approach. American Sociological Review, 44(4), 588–608, in Gibson, V. (2016). Third Generation CPTED? Towards a Child Friendly Neighbourhood Approach to Crime Prevention (doctoral thesis)

EN: *"Cohen and Felson (1979) discuss how the day to day nature of behaviour is affected by social conditions which influence the intersection of suitable targets, capable guardians and motivated offenders. [...] If targets are unprotected and the rewards of committing a criminal offence are sufficient, the motivated offender will commit a crime. The idea of surveillance and territorial behaviour is supported by this theory in that when surveillance opportunities are increased and people exert a level of control and territorial behaviour over their local environment, the capable guardianship of public space is increased, therefore increasing the risks posed to potential offenders and reducing the risk to potential targets. [...] Routine Activity Theory is very well tested and is verified as an empirically sound, robust theory for a range of crime types."*

RO: „Cohen și Felson (1979) discută modul în care natura cotidiană a comportamentului este afectată de condițiile sociale care influențează intersecția țăintelor potrivite, a gardienilor capabili și a infractorilor motivați. [...] Dacă țăintele sunt neprotejate și recompensele comiterii unei infracțiuni sunt suficiente, infractorul motivat va comite infracțiunea. Ideea de supraveghere și comportament teritorial este susținută de această teorie: atunci când oportunitățile de supraveghere sunt crescute și oamenii exercită un nivel de control și comportament teritorial asupra mediului lor local, supravegherea capabilă a spațiului public este sporită, crescând astfel riscurile pentru potențialii infractori și reducând riscul pentru potențialele ținte. [...] Teoria Activității de Rutină este

bine testată și verificată ca o teorie empiric solidă și robustă pentru o gamă de tipuri de criminalitate."

Situational crime prevention (SCP) / Prevenire situațională a criminalității

EN: *A framework of opportunity-reducing measures directed at specific forms of crime in specific situations. Situational crime prevention is comprised of opportunity-reducing measures that are directed at very specific forms of crime, involving the management, design, or manipulation of the immediate environment in as systematic and permanent a way as possible to increase the effort and risks of crime and reduce the rewards as perceived by a wide range of offenders. SCP incorporates CPTED and consists of five categories of measures directed at the potential offender: increase the effort, increase the risks, reduce the rewards, reduce the provocations, and remove the excuses for criminal behavior. Situational crime prevention falls within the theoretical framework of criminal opportunity theories, such as rational choice, routine activities, and environmental criminology. CPTED is distinct from but complementary to SCP: CPTED focuses specifically on the physical environment, while SCP encompasses procedural, management, and social measures in addition to physical ones.*

RO: Cadru de măsuri de reducere a oportunității îndreptate spre forme specifice de criminalitate în situații specifice. Prevenirea situațională a criminalității este alcătuită din măsuri de reducere a oportunității îndreptate spre forme foarte specifice de criminalitate, implicând managementul, proiectarea sau manipularea mediului imediat în cel mai sistematic și permanent mod posibil pentru a crește efortul și riscurile criminalității și a reduce recompensele, astfel cum sunt percepute de o gamă largă de infractori. SCP încorporează CPTED și constă din cinci categorii de măsuri îndreptate spre potențialul infractor: creșterea efortului, creșterea riscurilor, reducerea recompenselor, reducerea provocărilor și eliminarea pretextelor pentru comportamentul criminal. Prevenirea situațională a criminalității se încadrează în cadrul teoretic al teoriilor de oportunitate criminală, precum alegerea rațională, activitățile de rutină și criminologia ambientală. CPTED este distinctă de SCP, dar complementară acestora: CPTED se concentrează specific pe mediul fizic, în timp ce SCP cuprinde măsuri procedurale, de management și sociale, pe lângă cele fizice.

[1] Clarke, R. V. (1992, 1997). Situational Crime Prevention: Successful Case Studies (1st and 2nd editions). Albany, NY: Harrow & Heston, in Atlas, R. I. (2013). 21st Century Security and CPTED (2nd ed.). CRC Press

EN: *"Situational crime prevention is comprised of opportunity-reducing measures that are directed at very specific forms of crime. It is involved in the management, design, or manipulation of the immediate environment in as systematic and permanent way as possible to increase the effort and risks of crime and reduce the rewards as perceived*

by a wide range of offenders. [...] Situational crime prevention incorporates CPTED and consists of a set of opportunity-reducing measures directed at the potential offender: increase the effort, increase the risks, reduce the rewards, reduce the provocations, and remove the excuses for criminal behavior. [...] Situational crime prevention falls within the theoretical framework of criminal opportunity theories, such as rational choice, routine activities, and environmental criminology. [...] CPTED differs slightly from situational crime prevention, with its focus on altering the physical environment to reduce criminal opportunities. [...] Although Situational Crime Prevention and CPTED differ in terms of their theoretical base, they can be used together and even complement each other."

RO: „Prevenirea situațională a criminalității este alcătuită din măsuri de reducere a oportunității îndreptate spre forme foarte specifice de criminalitate. Aceasta implică managementul, proiectarea sau manipularea mediului imediat în cel mai sistematic și permanent mod posibil pentru a crește efortul și riscurile criminalității și a reduce recompensele, astfel cum sunt percepute de o gamă largă de infractori. [...] Prevenirea situațională a criminalității încorporează CPTED și constă dintr-un set de măsuri de reducere a oportunității îndreptate spre potențialul infractor: creșterea efortului, creșterea riscurilor, reducerea recompenselor, reducerea provocărilor și eliminarea pretextelor pentru comportamentul criminal. [...] Prevenirea situațională a criminalității se încadrează în cadrul teoretic al teoriilor de oportunitate criminală, precum alegerea rațională, activitățile de rutină și criminologia ambientală. [...] CPTED diferă ușor de prevenirea situațională a criminalității, prin concentrarea sa pe modificarea mediului fizic pentru a reduce oportunitățile criminale. [...] Deși Prevenirea Situațională a Criminalității și CPTED diferă în termenii bazei lor teoretice, ele pot fi utilizate împreună și se pot chiar completa reciproc."

Social disorganization theory / Teoria dezorganizării sociale

EN: *Criminological theory developed by Clifford Shaw and Henry D. McKay (1942) proposing that an individual's physical and social environments are primarily responsible for the behavioral choices they make. Shaw and McKay found that neighborhoods with the highest crime rates shared at least three common characteristics: physical dilapidation, poverty, and high levels of ethnic and cultural heterogeneity. Crime was found to be concentrated in particular areas of the city regardless of the continual turnover of residents, leading to the conclusion that crime is a function of neighborhood dynamics rather than of the individuals who reside there. The basic premise of social disorganization theory is that crime occurs when community relationships and local institutions fail or are absent.*

RO: Teorie criminologică elaborată de Clifford Shaw și Henry D. McKay (1942), care propune că mediul fizic și social al unui individ sunt în primul rând responsabile pentru alegerile comportamentale pe care le face. Shaw și McKay au constatat că cartierele cu

cele mai ridicate rate ale criminalității aveau în comun cel puțin trei caracteristici: dilapidare fizică, sărăcie și niveluri ridicate de heterogenitate etnică și culturală. Criminalitatea a fost găsită concentrată în zone particulare ale orașului indiferent de rotația continuă a rezidenților, ducând la concluzia că infraționalitatea este o funcție a dinamicilor de cartier, nu a indivizilor care locuiesc acolo. Premisa de bază a teoriei dezorganizării sociale este că infraționalitatea apare atunci când relațiile comunitare și instituțiile locale eșuează sau sunt absente.

[1] Shaw, C. R., McKay, H. D. (1942). *Juvenile Delinquency and Urban Areas*. University of Chicago Press, in Fennelly, L. J., Perry, M. A. (2018). *CPTED and Traditional Security Countermeasures*. CRC Press, Chapter 146 (Social Disorganization Theory and CPTED)

EN: *"Criminologists Clifford Shaw and Henry D. McKay developed the social disorganization theory in 1942, but it is still used today to predict youth violence and crime. The theory behind social disorganization theory is that an individual's physical and social environments are primarily responsible for the choices they make. Shaw and McKay found that neighborhoods with the highest crime rates had at least three problems in common: physical dilapidation, poverty, and a higher level of ethnic and cultural residents. The theory of social disorganization states a person's physical and social environments are primarily responsible for the behavioral. The premise behind their research is that delinquency is not caused at the individual level, but delinquency is caused by a normal individual's response to abnormal conditions. [...] The basic premise of social disorganization theory is that crime occurs when community relationships and local institutions fail or are absent."*

RO: „Criminologii Clifford Shaw și Henry D. McKay au elaborat teoria dezorganizării sociale în 1942, dar aceasta este încă utilizată astăzi pentru a prezice violența în rândul tinerilor și criminalitatea. Teoria dezorganizării sociale susține că mediile fizice și sociale ale unui individ sunt în primul rând responsabile pentru alegerile pe care le face. Shaw și McKay au descoperit că cartierele cu cele mai ridicate rate ale criminalității aveau cel puțin trei probleme în comun: dilapidare fizică, sărăcie și un nivel mai ridicat de rezidenți de etnii și culturi diverse. Teoria dezorganizării sociale enunță că mediile fizice și sociale ale unei persoane sunt în primul rând responsabile pentru comportamentul acesteia. Premisa cercetării lor este că delincvența nu este cauzată la nivel individual, ci delincvența este cauzată de răspunsul unui individ normal la condiții anormale. [...] Premisa de bază a teoriei dezorganizării sociale este că infraționalitatea apare atunci când relațiile comunitare și instituțiile locale eșuează sau sunt absente."

Symbolic barrier / Barieră simbolică

EN: *A physical element that defines and communicates a territorial boundary without physically preventing crossing: a low garden wall, a change in paving material, a planting bed, a step change in level, or a gateway element that lacks a gate. Symbolic barriers operate through the cognitive mechanism of territoriality: they communicate the territorial concern and identity of the owners or users of a space, signaling that the space beyond belongs to a defined group and inviting challenge of unauthorized presence rather than physically stopping it. Unlike real barriers, which directly deny the ability to occupy a space, symbolic barriers are definers of space that may be overcome and are primarily for visual and social clarity.*

RO: Element fizic care definește și comunică o limită teritorială fără a preveni fizic traversarea: un gard de grădină de mică înălțime, o schimbare a materialului de pavaj, un strat de plantare, o diferență de nivel sau un element de poartă fără poartă propriu-zisă. Barierele simbolice operează prin mecanismul cognitiv al teritorialității: comunică preocuparea teritorială și identitatea proprietarilor sau utilizatorilor unui spațiu, semnalând că spațiul dincolo de ele aparține unui grup definit și invitând la contestarea prezenței neautorizate, mai degrabă decât blocând-o fizic. Spre deosebire de barierele reale, care neagă direct posibilitatea de a ocupa un spațiu, barierele simbolice sunt delimitatoare de spațiu care pot fi depășite și sunt în primul rând pentru claritate vizuală și socială.

EN, NOTE! *The distinction between symbolic and real barriers is foundational in Newman's defensible space theory. A symbolic barrier does not stop the determined offender but makes clear that "unwanted users intending to victimize others are at risk. That is the essence of territoriality."*

RO, NOTĂ! *Distincția dintre barierele simbolice și cele reale este fundamentală în teoria spațiului defensibil a lui Newman. O barieră simbolică nu oprește infractorul determinat, dar clarifică faptul că „utilizatorii nedorți care intenționează să victimizeze pe alții sunt expuși riscului. Aceasta este esența teritorialității."*

[1] Newman, O. (1972). **Defensible Space: Crime Prevention through Urban Design**. New York: Macmillan, in Atlas, R. I. (2013). **21st Century Security and CPTED** (2nd ed.). CRC Press

EN: *"Defensible Space employs territorial indicators such as symbolic barriers, real or actual barriers, tracers, detectability, and social climate. Symbolic barriers are physical qualities, which communicate the territorial concern and person identity of the owners (Newman, 1972). In a residential setting, the landscaping, hedges, welcome mats, and the color of the house all serve as marking or personalization indicating territoriality. [...] The real barrier is that which will directly deny one's ability to occupy a space, whereas a symbolic barrier is a definer of space that may be overcome and is primarily for visual*

clarity. [...] The three-foot wood picket will not stop the hardened thief, but it makes clear definition that unwanted users intending to victimize others are at risk. That is the essence of territoriality."

RO: „Spațiul defensibil utilizează indicatori teritoriali precum barierele simbolice, barierele reale sau actuale, trasorii, detectabilitatea și climatul social. Barierele simbolice sunt calități fizice care comunică preocuparea teritorială și identitatea personală a proprietarilor (Newman, 1972). Într-un cadru rezidențial, peisagistica, gardurile vii, preșurile de bun venit și culoarea casei servesc cu toate drept marcarea sau personalizare indicând teritorialitatea. [...] Bariera reală este aceea care va nega direct capacitatea cuiva de a ocupa un spațiu, în timp ce o barieră simbolică este un delimitator de spațiu care poate fi depășit și este în primul rând pentru claritate vizuală. [...] Gardul de lemn de trei picioare nu îl va opri pe hoțul hotărât, dar clarifică faptul că utilizatorii nedorți care intenționează să victimizeze pe alții sunt expuși riscului. Aceasta este esența teritorialității."

Twenty-five techniques of SCP / Douăzeci și cinci de tehnici SCP

EN: *Ronald Clarke's 25 techniques of situational crime prevention represent the most comprehensive operationalization of SCP as a practical toolkit. The 25 techniques are organized into five columns of five techniques each, corresponding to the five SCP categories.*

1. **Increase the effort:** target hardening, controlling access to facilities, screening exits, deflecting offenders, controlling tools/weapons.
2. **Increase the risks:** extending guardianship, assisting natural surveillance, reducing anonymity, utilizing place managers, strengthening formal surveillance.
3. **Reduce the rewards:** concealing targets, removing targets, identifying property, disrupting markets, denying benefits.
4. **Reduce provocations:** reducing frustration and stress, avoiding disputes, reducing emotional arousal, neutralizing peer pressure, discouraging imitation.
5. **Remove excuses:** setting rules, posting instructions, alerting conscience, assisting compliance, controlling drugs and alcohol.

RO: Cele 25 de tehnici de prevenire situațională a criminalității ale lui Ronald Clarke reprezintă operaționalizarea cea mai cuprinzătoare a SCP ca set practic de instrumente. Cele 25 de tehnici sunt organizate în cinci coloane a câte cinci tehnici, corespunzând celor cinci categorii SCP.

1. **Creșterea efortului:** întărirea țintei, controlul accesului la instalații, controlul ieșirilor, devierea infractorilor, controlul instrumentelor/armelor.

2. **Creșterea riscurilor:** extinderea supravegherii, sprijinirea supravegherii naturale, reducerea anonimatului, utilizarea managerilor de loc, consolidarea supravegherii formale.
3. **Reducerea recompenselor:** ascunderea țintelor, eliminarea țintelor, identificarea proprietăților, perturbarea piețelor, negarea beneficiilor.
4. **Reducerea provocărilor:** reducerea frustrărilor și stresului, evitarea disputelor, reducerea excitației emoționale, neutralizarea presiunii de grup, descurajarea imitației.
5. **Eliminarea pretextelor:** stabilirea regulilor, afișarea instrucțiunilor, activarea conștiinței, facilitarea conformității, controlul drogurilor și alcoolului.

[1] Clarke, R. V. (2004). **25 Techniques of Situational Crime Prevention. Presented at the Problem-Oriented Policing Conference, Charlotte, NC, in Atlas, R. I. (2013). 21st Century Security and CPTED (2nd ed.). CRC Press, Table 6.2 (Twenty Five Techniques of Situational Prevention)**

EN: "Increase the Effort — 1. Target harden; 2. Control access to facilities; 3. Screen exits; 4. Deflect offenders; 5. Control tools/weapons. Increase the Risks — 6. Extend guardianship; 7. Assist natural surveillance; 8. Reduce anonymity; 9. Utilize place managers; 10. Strengthen formal surveillance. Reduce the Rewards — 11. Conceal targets; 12. Remove targets; 13. Identify property; 14. Disrupt markets; 15. Deny benefits. Reduce Provocations — 16. Reduce frustrations and stress; 17. Avoid disputes; 18. Reduce emotional arousal; 19. Neutralize peer pressure; 20. Discourage imitation. Remove Excuses — 21. Set rules; 22. Post instructions; 23. Alert conscience; 24. Assist compliance; 25. Control drugs and alcohol. Source: Courtesy of Ron V. Clarke."

RO: „Creșterea efortului — 1. Întărirea țintei; 2. Controlul accesului la instalații; 3. Controlul ieșirilor; 4. Devierea infractorilor; 5. Controlul instrumentelor/armelor. Creșterea riscurilor — 6. Extinderea supravegherii; 7. Sprijinirea supravegherii naturale; 8. Reducerea anonimatului; 9. Utilizarea managerilor de loc; 10. Consolidarea supravegherii formale. Reducerea recompenselor — 11. Ascunderea țintelor; 12. Eliminarea țintelor; 13. Identificarea proprietăților; 14. Perturbarea piețelor; 15. Negarea beneficiilor. Reducerea provocărilor — 16. Reducerea frustrărilor și stresului; 17. Evitarea disputelor; 18. Reducerea excitației emoționale; 19. Neutralizarea presiunii de grup; 20. Descurajarea imitației. Eliminarea pretextelor — 21. Stabilirea regulilor; 22. Afișarea instrucțiunilor; 23. Activarea conștiinței; 24. Facilitarea conformității; 25. Controlul drogurilor și alcoolului. Sursă: Curtesy of Ron V. Clarke."

SECȚIUNEA 6 - IMPLEMENTARE ȘI CERTIFICARE

SECTION 6 - IMPLEMENTATION AND CERTIFICATION

Această secțiune conține termenii operaționali: CPTED audit, site survey, ICCP (ICA Certified CPTED Practitioner), Newman's defensible space hierarchy, second-generation strategies, evidence-based practice.

This section contains operational terms: CPTED audit, field study, ICCP (ICA-certified CPTED practitioner), Newman's hierarchy of defensive space, second-generation strategies, evidence-based practice.

Termeni și definiții:

ASSET INVENTORY / INVENTARUL ACTIVELOR	223
CEN/TS 14383-2:2022. CRIME PREVENTION THROUGH BUILDING DESIGN, URBAN PLANNING AND CITY MAINTENANCE — PART 2: PRINCIPLES AND PROCESS	225
CITY PERFORMANCE INDICATORS / INDICATORI DE PERFORMANȚĂ URBANĂ	226
COMMUNICATION PLAN (IN CPTED) / PLAN DE COMUNICARE (ÎN CPTED)	227
CONSULTATION (IN CPTED PROCESS) / CONSULTARE (ÎN PROCESUL CPTED)	228
CPTED AUDIT / AUDIT CPTED	230
CPTED CHECKLIST / LISTĂ DE VERIFICARE CPTED	232
CPTED PROCESS / PROCESUL CPTED	234
CPTED PROGRAMME / PROGRAM CPTED	236
CPTED TRAINING / FORMARE CPTED	237
CRIME MAPPING / CARTOGRAFIEREA CRIMINALITĂȚII	239
EN 1627:2021. PEDESTRIAN DOORSETS, WINDOWS, CURTAIN WALLING, GRILLES AND SHUTTERS — BURGLAR RESISTANCE — REQUIREMENTS AND CLASSIFICATION / EN 1627:2021 UȘI PENTRU PIETONI, FERESTRE, PEREȚI CORTINĂ, GRILAJE ȘI OBLOANE — REZISTENȚĂ LA EFRACȚIE — CERINȚE ȘI CLASIFICARE	241
EN 13201-2:2015 & EN 13201-3:2015 (ROAD LIGHTING) / ILUMINAT RUTIER	242
EN 50131 (SERIES) INTRUSION AND HOLD-UP ALARM SYSTEMS / SERIA EN 50131 SISTEME DE ALARMĂ ÎMPOTRIVA EFRACȚIEI ȘI A JAFURILOR	243
EN IEC 62676 (SERIES) VIDEO SURVEILLANCE SYSTEMS USED IN SECURITY APPLICATIONS / SERIA EN IEC 62676 SISTEME DE SUPRAVEGHERE VIDEO UTILIZATE ÎN APLICAȚII DE SECURITATE.	244
EN 60839 (SERIES) — ALARM AND ELECTRONIC SECURITY SYSTEMS: ELECTRONIC ACCESS CONTROL SYSTEMS / SR EN 60839 — SISTEME DE ALARMĂ ȘI DE SECURITATE ELECTRONICĂ: SISTEME ELECTRONICE DE CONTROL AL ACCESULUI	246
HOSTILE VEHICLE MITIGATION (HVM) / ATENUAREA AMENINȚĂRILOR CU VEHICULE	247
PUBLIC LIGHTING / ILUMINAT PUBLIC	250
IMPLEMENTATION (OF CPTED INTERVENTIONS) / IMPLEMENTAREA INTERVENȚIILOR CPTED	254
LIGHTING (SECURITY LIGHTING) / ILUMINAT (ILUMINAT DE SECURITATE)	256
MONITORING, REVIEW, RECORDING AND REPORTING (IN CPTED) / MONITORIZAREA, REVIZUIREA, ÎNREGISTRAREA ȘI RAPORTAREA (ÎN CPTED)	259
MULTI-DISCIPLINARY TEAM - MULTIDISCIPLINARY COLLABORATION / ECHIPĂ MULTIDISCIPLINARĂ - COLABORARE MULTIDISCIPLINARĂ	261
PERFORMANCE INDICATOR (IN CPTED) / INDICATOR DE PERFORMANȚĂ (ÎN CPTED)	265
PHYSICAL SECURITY / SECURITATE FIZICĂ	268
PLAN-DO-CHECK-ACT (PDCA) / PLANIFICĂ-EXECUTĂ-VERIFICĂ-AȚIONEAZĂ	271
PROJECT TEAM (CPTED PROJECT TEAM) / ECHIPA DE PROIECT (ECHIPA DE PROIECT CPTED)	274
SITE SURVEY / INSPECȚIE DE TEREN (AUDIT VIZUAL)	275
VSS (VIDEO SURVEILLANCE SYSTEM) / SISTEM DE SUPRAVEGHERE VIDEO	276

Asset inventory / Inventarul activelor

EN: *The asset inventory is a systematic listing of all assets within the scope of a CPTED assessment: the people, property, activities, and infrastructure that are subject to potential harm from crime or disorder. In ISO 22341, the contextual framework for assets is established in clause 4, which identifies assets as one of the three elements of crime and security risk alongside threats and vulnerabilities. The formal identification of assets is a prerequisite to the risk assessment process: clause 6.3.3 states that a risk assessment should be performed after the assets in scope have been formally identified, since the risk assessment will consider risks to assets of value, and specifies that risk identification must include an assets/threats/vulnerabilities assessment. In CPTED practice, an asset inventory typically distinguishes between people (residents, workers, visitors, users), property (buildings, vehicles, equipment, goods), activities (events, commercial operations, community activities), and infrastructure (utilities, access routes, communications systems). Assets may be tangible, such as physical property, or intangible, such as community reputation, sense of safety, and quality of life.*

RO: Inventarul activelor este o listare sistematică a tuturor activelor din domeniul de aplicare al unei evaluări CPTED: persoanele, bunurile, activitățile și infrastructura care pot fi afectate de criminalitate sau dezordine. În ISO 22341, cadrul conceptual al activelor este stabilit în clauza 4, care identifică activele drept unul dintre cele trei elemente ale riscului de criminalitate și securitate, alături de amenințări și vulnerabilități. Identificarea formală a activelor reprezintă o condiție prealabilă a procesului de evaluare a riscului: clauza 6.3.3 stipulează că o evaluare a riscului trebuie efectuată după identificarea formală a activelor din domeniu, întrucât evaluarea riscului vizează riscurile la adresa activelor cu valoare, și specifică faptul că identificarea riscului trebuie să includă o evaluare combinată active/amenințări/vulnerabilități. În practica CPTED, un inventar al activelor distinge de regulă între persoane (rezidenți, angajați, vizitatori, utilizatori), bunuri (clădiri, vehicule, echipamente, mărfuri), activități (evenimente, operațiuni comerciale, activități comunitare) și infrastructură (utilități, rute de acces, sisteme de comunicații). Activele pot fi tangibile, cum ar fi bunurile fizice, sau intangibile, cum ar fi reputația comunității, sentimentul de siguranță și calitatea vieții.

EN, NOTE! Asset (activ), termen utilizat cu definiția din ISO 22300:2021: „anything that has value to the organization.” Termenul a fost eliminat din ISO 22300:2025 și este reținut în această metodologie cu definiția și codul din versiunea 2021, însoțite de prezenta notă.

RO, NOTĂ! Asset (activ), termen reținut cu definiția din ISO 22300:2021: „anything that has value to the organization.” Termenul a fost eliminat din ISO 22300:2025 și este reținut în această metodologie cu definiția și codul din versiunea 2021, însoțit de prezenta notă.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Clause 4 establishes the conceptual foundation: "risk is composed of three elements: assets, threats and vulnerabilities," and specifies that "assets can be the current state of the physical built environment and items of financial value" and "can also be intangible with soft values." Clause 6.3.3 establishes the procedural requirement: "A risk assessment should be performed after the assets in scope have been formally identified. This first step is critical, since the risk assessment will consider risks to assets of value," and specifies that risk identification must "include in the risk identification an assets/threats/vulnerabilities assessment." Asset identification is therefore a prerequisite to the risk assessment, not a sub-step within it.*

RO: Clauza 4 stabilește fundamentul conceptual: „riscul este compus din trei elemente: active, amenințări și vulnerabilități” și specifică faptul că „activele pot fi starea actuală a mediului construit fizic și elemente cu valoare financiară” și „pot fi și intangibile, cu valori calitative.” Clauza 6.3.3 stabilește cerința procedurală: „o evaluare a riscului trebuie efectuată după identificarea formală a activelor din domeniu, întrucât riscurile la adresa activelor cu valoare vor fi avute în vedere în evaluarea riscului”, și specifică faptul că identificarea riscului trebuie să includă „o evaluare active/amenințări/vulnerabilități.” Identificarea activelor este, prin urmare, o condiție prealabilă a evaluării riscului, nu o sub-etapă a acesteia.

[2] Atlas, R. I. (ed.) (2013). 21st Century Security and CPTED: Designing for Critical Infrastructure Protection and Crime Prevention (2nd ed.). Boca Raton: CRC Press/Taylor & Francis.

EN: *"Assets are categorized for analysis purposes as primary (i.e., people, physical resources, information, image, etc.) and secondary (i.e., support resources such as generator, fuel, etc.)." An asset "can be tangible, such as tenant, facilities, equipment, activities, operations, and information, or intangible, such as processes or a company's reputation." The process of asset identification precedes threat and vulnerability analysis: "The process begins with the identification of an organization's assets," and criticality assessment follows. This source confirms that people constitute the primary asset in any building or site: "Recognizing that people are a building's greatest asset, the risk assessment process helps identify and prioritize infrastructure where people are most at risk and require protection."*

RO: „Activele sunt clasificate în scopuri analitice ca primare (persoane, resurse fizice, informații, imagine etc.) și secundare (resurse de suport, cum ar fi generatoare, combustibil etc.).” Un activ „poate fi tangibil, cum ar fi chiriașii, facilitățile, echipamentele, activitățile, operațiunile și informațiile, sau intangibil, cum ar fi procesele sau reputația unei companii.” Procesul de identificare a activelor precede analiza amenințărilor și vulnerabilităților, iar evaluarea criticității urmează identificării. Sursa confirmă că persoanele constituie activul primar al oricărei clădiri sau locații:

„recunoscând că oamenii sunt cel mai valoros activ al unei clădiri, procesul de evaluare a riscului ajută la identificarea și prioritizarea infrastructurii unde oamenii sunt cel mai expuși riscului și necesită protecție.”

CEN/TS 14383-2:2022. Crime prevention through building design, urban planning and city maintenance — Part 2: Principles and process

EN: *CEN/TS 14383-2:2022 is the European technical specification for crime prevention through environmental design (CPTED) applicable at the urban planning, building design, and city maintenance scales. Published by the European Committee for Standardization (CEN) in 2022, it supersedes CEN/TR 14383-2:2007, which was withdrawn on 7 December 2022. The 2022 version establishes general principles and specifies the framework for a CPTED process: it covers the assessment of crime risks (including both crime and feelings of insecurity), and provides guidelines and procedures for reducing those risks in new and existing environments, from a single building up to city-district or city-wide scale. Its process framework is modelled after ISO 31000 on risk management, which makes it structurally compatible with ISO 22341. In the European normative context, CEN/TS 14383-2 serves a complementary role alongside ISO 22341: where ISO 22341 provides the global CPTED framework applicable at all scales, CEN/TS 14383-2 provides a European process-oriented approach integrating all stakeholders engaged in urban planning, building design, and city maintenance, including local and regional authorities, residents, businesses, and crime prevention professionals.*

RO: CEN/TS 14383-2:2022 este specificația tehnică europeană pentru prevenirea criminalității prin proiectarea mediului (CPTED), aplicabilă la scara planificării urbane, a proiectării clădirilor și a întreținerii urbane. Publicată de Comitetul European de Standardizare (CEN) în 2022, înlocuiește versiunea CEN/TR 14383-2:2007, retrasă la data de 7 decembrie 2022. Versiunea 2022 stabilește principii generale și specifică cadrul unui proces CPTED: acoperă evaluarea riscurilor de criminalitate (inclusiv criminalitatea și sentimentul de insecuritate) și furnizează ghiduri și proceduri pentru reducerea acestor riscuri în medii noi și existente, de la o singură clădire până la scara unui cartier sau a unui oraș. Cadrul procesual este structurat după modelul ISO 31000 privind managementul riscului, ceea ce îl face compatibil structural cu ISO 22341. În contextul normativ european, CEN/TS 14383-2 are un rol complementar față de ISO 22341: acolo unde ISO 22341 furnizează cadrul global CPTED aplicabil la toate scările, CEN/TS 14383-2 oferă o abordare europeană orientată spre proces, implicând toate părțile interesate din planificarea urbană, proiectarea clădirilor și întreținerea urbană, inclusiv autoritățile locale și regionale, rezidenții, companiile și profesioniștii în prevenirea criminalității.

City performance indicators / Indicatori de performanță urbană

EN: *City performance indicators, as defined by ISO 37120, are a standardized set of metrics for measuring and monitoring the performance of city services and quality of life. The standard defines and establishes methodologies for a set of indicators that enable tracking and measuring the performance of urban services and quality of life, with three declared purposes: to measure performance over time, to enable inter-city comparison, and to support policy-making and priority-setting. For CPTED purposes, ISO 37120 provides the measurement framework through which CPTED outcomes can be evaluated at city scale. Section 15 (Safety) includes indicators directly relevant to CPTED outcomes: number of police officers per 100,000 inhabitants (15.4, core indicator); homicide rate per 100,000 inhabitants (15.5, core indicator); emergency response time (15.7, supporting indicator); property crime rate per 100,000 inhabitants (15.8, supporting indicator); and number of violent crimes against women per 100,000 inhabitants (15.10, supporting indicator). ISO 22341 explicitly references ISO 37120 in clause 6.4.4 (Sustainability and resilience), noting that ISO 37120 provides a uniform measurement approach for sustainable development, and that the number of property crimes and violent crimes is a core or supporting indicator for sustainable development. CPTED practitioners can use ISO 37120 safety indicators as evidence of CPTED programme outcomes at city scale and as baseline contextual data in the risk assessment process.*

RO: Indicatorii de performanță urbană, definiți de ISO 37120, sunt un set standardizat de metrice pentru măsurarea și monitorizarea performanței serviciilor urbane și a calității vieții. Standardul definește și stabilește metodologii pentru un set de indicatori care permit urmărirea și măsurarea performanței serviciilor urbane și a calității vieții, cu trei scopuri declarate: măsurarea performanței în timp, compararea între orașe și sprijinirea elaborării politicilor și stabilirii priorităților. În contextul CPTED, ISO 37120 furnizează cadrul de măsurare prin care rezultatele CPTED pot fi evaluate la scara orașului. Secțiunea 15 (Securitate) include indicatori direct relevanți pentru rezultatele CPTED: numărul de ofițeri de poliție la 100 000 de locuitori (15.4, indicator de bază); rata omuciderilor la 100 000 de locuitori (15.5, indicator de bază); timpul de intervenție pentru serviciile de urgență (15.7, indicator complementar); numărul de infracțiuni în dauna proprietății patrimoniale la 100 000 de locuitori (15.8, indicator complementar) și numărul de infracțiuni prin violență împotriva femeilor la 100 000 de locuitori (15.10, indicator complementar). ISO 22341 face trimitere explicită la ISO 37120 în clauza 6.4.4 (Sustainability and resilience), precizând că ISO 37120 oferă o abordare uniformă a măsurării pentru dezvoltarea sustenabilă și că numărul de infracțiuni împotriva proprietății și de infracțiuni violente constituie un indicator de bază sau complementar al dezvoltării sustenabile. Practicienii CPTED pot utiliza indicatorii de siguranță din ISO

37120 ca dovezi ale rezultatelor programelor CPTED la scara orașului și ca date contextuale de referință în procesul de evaluare a riscului.

Communication plan (in CPTED) / Plan de comunicare (în CPTED)

EN: *A communication plan in the CPTED context is the documented instrument through which the organization manages communication and consultation with internal and external stakeholders throughout all stages of the CPTED process. ISO 22341 requires that plans for communication and consultation be developed at an early stage of the project, because interested parties make judgements about risk based on their own perceptions, which can vary significantly due to differences in values, needs, assumptions, and concerns. Failing to manage those perceptions actively means allowing them to influence decisions in uncontrolled ways. In practical terms, a CPTED communication plan identifies which stakeholders need to receive which information, at what stage of the process, and through what channel. Its content focus, as specified by the standard, is the risk itself: its nature, causes, consequences, and the measures being taken to treat it. The plan serves two complementary functions: internally, it keeps the project team, oversight body, and those accountable for implementation aligned on the basis of decisions and the rationale for preventive actions; externally, it maintains the informed engagement of community members, residents, local authorities, and other interested parties whose cooperation is required. The standard also requires the communication plan to secure endorsement and support for the treatment plan, which gives it a distinct legitimising function beyond mere information transmission. The communication plan is not a one-time document: it runs during all stages of the CPTED process and is updated as the project progresses.*

RO: Planul de comunicare în contextul CPTED este instrumentul documentat prin care organizația gestionează comunicarea și consultarea cu părțile interesate interne și externe pe parcursul tuturor etapelor procesului CPTED. ISO 22341 impune elaborarea planurilor de comunicare și consultare într-un stadiu incipient al proiectului, deoarece părțile interesate formulează judecăți despre risc pe baza propriilor percepții, care pot varia semnificativ din cauza diferențelor de valori, nevoi, ipoteze și preocupări. Eșecul în a gestiona activ aceste percepții înseamnă a le permite să influențeze deciziile în mod necontrolat. În termeni practici, un plan de comunicare CPTED identifică ce informații trebuie să primească fiecare categorie de stakeholderi, în ce stadiu al procesului și prin ce canal. Conținutul său, precizat de standard, se concentrează pe risc în sine: natura, cauzele, consecințele și măsurile de tratare a acestuia. Planul servește două funcții complementare: intern, menține alinierea echipei de proiect, a organismului de supraveghere și a celor responsabili cu implementarea în privința bazei deciziilor și a rațiunii acțiunilor preventive; extern, asigură implicarea informată a membrilor comunității, rezidenților, autorităților locale și a altor părți interesate a căror cooperare

este necesară. Standardul impune, de asemenea, ca planul de comunicare să asigure aprobarea și sprijinul pentru planul de tratament, ceea ce îi conferă o funcție distinctă de legitimare, dincolo de simpla transmitere de informații. Planul de comunicare nu este un document punctual: el se desfășoară pe parcursul tuturor etapelor procesului CPTED și se actualizează pe măsura avansării proiectului.

[1] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *Step 1 (Communication and consultation) is presented as the foundation of the CPTED implementation process for local authorities. The guide confirms the dual requirement: develop communication and consultation plans at an early stage, and maintain communication throughout all stages. The consultative team approach is identified as the primary mechanism through which local authorities can ensure that different expertise is integrated, stakeholder interests are understood, and both an external and internal communication and consultation plan are developed. In the Romanian administrative context, the relevant external stakeholders include local and national police, community associations, and residents, while the internal stakeholders include the local authority's own project team and oversight structures.*

RO: Pasul 1 (Comunicare și consultare) este prezentat ca fundament al procesului de implementare CPTED pentru autoritățile locale. Ghidul confirmă cerința duală: elaborarea planurilor de comunicare și consultare într-un stadiu incipient și menținerea comunicării pe parcursul tuturor etapelor. Abordarea de echipă consultativă este identificată ca mecanismul principal prin care autoritățile locale pot asigura integrarea expertizei diverse, înțelegerea intereselor stakeholderilor și elaborarea unui plan adecvat de comunicare și consultare externă și internă. În contextul administrativ românesc, stakeholderii externi relevanți includ poliția locală și națională, asociațiile comunitare și rezidenții, iar stakeholderii interni includ echipa de proiect a autorității locale și structurile de supraveghere proprii.

Consultation (in CPTED process) / Consultare (în procesul CPTED)

EN: *In the CPTED process, consultation is the structured engagement of internal and external interested parties throughout all stages of risk management, from context-setting through risk identification, analysis, and treatment planning to implementation. ISO 22341 requires that consultation be developed as a planned process from an early stage, because interested parties make judgements about risk based on their perceptions, which can vary significantly due to differences in values, needs, assumptions, concepts, and concerns. These differences, if unmanaged, will influence*

decisions in uncontrolled ways. The standard specifies that the consultative team approach should: help to appropriately establish the context; ensure that the interests of interested parties are understood and considered; adequately identify risks; bring different areas of expertise together for risk analysis; appropriately consider different views when defining risk criteria and evaluating risks; secure endorsement and support for a treatment plan; enhance appropriate change management during the CPTED process; and develop an appropriate external and internal communication and consultation plan. In practice, a CPTED assessment conducted without genuine consultation of interested parties risks missing critical contextual risk information and will lack the community endorsement necessary for sustained implementation of the resulting strategies.

RO: În procesul CPTED, consultarea este implicarea structurată a părților interesate interne și externe pe parcursul tuturor etapelor managementului riscului, de la stabilirea contextului până la identificarea, analiza și planificarea tratamentului riscului, și mai departe prin implementare. ISO 22341 impune ca procesul de consultare să fie planificat de la un stadiu incipient, deoarece părțile interesate evaluează riscul pe baza propriilor percepții, care pot varia semnificativ din cauza diferențelor de valori, nevoi, ipoteze, concepte și preocupări. Aceste diferențe, dacă nu sunt gestionate activ, vor influența deciziile în mod necontrolat. Standardul precizează că abordarea de echipă consultativă ar trebui să: ajute la stabilirea adecvată a contextului; să se asigure că interesele părților interesate sunt înțelese și luate în considerare; să identifice în mod adecvat riscurile; să reunească diferite domenii de expertiză pentru analiza riscurilor; să ia în considerare în mod corespunzător punctele de vedere diferite atunci când definește criteriile de risc și evaluează riscurile; să asigure aprobarea și sprijinul pentru planul de tratament; să îmbunătățească managementul adecvat al schimbării în timpul procesului CPTED; și să elaboreze un plan adecvat de comunicare și consultare externă și internă. În practică, o evaluare CPTED efectuată fără o consultare autentică a părților interesate riscă să omită informații contextuale critice despre risc și nu va dispune de aprobarea comunității necesară pentru implementarea sustenabilă a strategiilor rezultate.

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *Step 1 (Communication and consultation) is presented as the first and continuous layer of the CPTED implementation process for local authorities, running in parallel with all other steps rather than preceding them as a discrete phase. The guide confirms that local authorities should communicate and consult with external and internal stakeholders throughout, develop communication and consultation plans at an early stage, and adopt a consultative team approach that develops an appropriate external and internal plan. In the Romanian administrative context, the practical challenge of consultation lies in building genuine multi-stakeholder engagement across police, community associations,*

residents, planners, and administrators, each of whom brings a different perception of what constitutes a crime risk and what constitutes an acceptable response.

RO: Pasul 1 (Comunicare și consultare) este prezentat ca primul strat continuu al procesului de implementare CPTED pentru autoritățile locale, desfășurându-se în paralel cu toate celelalte etape, nu ca o fază discretă care le precede. Ghidul confirmă că autoritățile locale ar trebui să comunice și să se consulte cu stakeholderii externi și interni pe tot parcursul, să elaboreze planuri de comunicare și consultare într-un stadiu incipient și să adopte o abordare de echipă consultativă care să elaboreze un plan adecvat extern și intern. În contextul administrativ românesc, provocarea practică a consultării constă în construirea unui angajament autentic cu multiple categorii de stakeholderi, poliție, asociații comunitare, rezidenți, urbanisti și administratori, fiecare aducând o percepție diferită despre ceea ce constituie un risc de criminalitate și un răspuns acceptabil.

CPTED audit / Audit CPTED

EN: *A CPTED audit is a practitioner term that designates a structured evaluation of a built environment from the perspective of crime prevention. ISO 22341 does not use the word "audit" in its process clauses; instead, clause 6.3.5 (Monitoring, review, recording and reporting) establishes a monitoring and review step that is functionally equivalent for CPTED practitioners. Within the CPTED literature and practice, three distinct types of audit are distinguished. The safety audit evaluates the perceived safety of a location by recording the perceptions and feelings of those who use the space; it is qualitative in nature and community-facing. The management audit evaluates the extent to which CPTED principles have been integrated into existing planning, design, and approval processes; it is process-oriented and addresses institutional capacity. The monitoring and review activity (clause 6.3.5) evaluates the ongoing effectiveness and efficiency of implemented CPTED treatments in both their design and operation: it confirms whether controls are performing as intended, analyses successes and failures of CPTED treatments, and identifies emerging risks and changes in context requiring revision of treatment priorities. ISO 22341 clause 6.3.4 specifies that where monitoring information reveals that crime problems exceed specified requirements or remain at unacceptable levels, the oversight body should decide upon corrective action to eliminate the cause of nonconformities and prevent recurrence. These three types of audit are complementary: the safety audit generates community-based qualitative evidence; the management audit evaluates institutional integration; and the monitoring and review activity closes the continuous improvement cycle for implemented CPTED strategies.*

RO: Auditul CPTED este un termen de practică care desemnează o evaluare structurată a mediului construit din perspectiva prevenirii criminalității. ISO 22341 nu utilizează cuvântul „audit” în clauzele sale de proces; în schimb, clauza

6.3.5 (Monitorizare, revizuire, înregistrare și raportare) stabilește o etapă de monitorizare și revizuire care este echivalentă funcțional pentru practicienii CPTED. În literatura și practica CPTED, se disting trei tipuri distincte de audit. Auditul de siguranță evaluează siguranța percepută a unei locații prin înregistrarea percepțiilor și sentimentelor persoanelor care utilizează spațiul; este de natură calitativă și orientat spre comunitate. Auditul de management evaluează măsura în care principiile CPTED au fost integrate în procesele existente de planificare, proiectare și aprobare; este orientat spre proces și abordează capacitatea instituțională. Activitatea de monitorizare și revizuire (clauza 6.3.5) evaluează eficacitatea și eficiența continuă a intervențiilor CPTED implementate, atât în proiectare, cât și în operare: confirmă dacă măsurile funcționează conform intenției, analizează succesele și eșecurile tratamentelor CPTED și identifică riscurile emergente și schimbările de context care necesită revizuirea priorităților de tratament. Clauza 6.3.4 din ISO 22341 precizează că, atunci când informațiile de monitorizare relevă că problemele de criminalitate depășesc cerințele specificate sau rămân la niveluri inacceptabile, organismul de supraveghere trebuie să decidă asupra acțiunilor corective pentru eliminarea cauzei neconformităților și prevenirea recurenței. Cele trei tipuri de audit sunt complementare: auditul de siguranță generează dovezi calitative bazate pe comunitate; auditul de management evaluează integrarea instituțională; iar activitatea de monitorizare și revizuire încheie ciclul de îmbunătățire continuă pentru strategiile CPTED implementate.

[1] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *Section II.3.1 (CPTED safety audits and site assessments) defines the safety audit as a proven method for identifying both perceived safety and community safety problems. "CPTED safety audits are qualitative. They record the feelings and perceptions of people who use a space." The guide distinguishes safety audits (qualitative, community-facing) from site assessments (conducted by trained professionals to identify perceived and real safety). Section II.3.2 (Management audit) defines it as a four-step process: identify recent significant developments; identify the planning, design and approval process used; identify the extent to which CPTED was used; identify process weaknesses and potential improvements. The three audit types are presented as complementary tools within the overall CPTED monitoring and improvement cycle, not as interchangeable procedures.*

RO: Secțiunea II.3.1 (Audituri CPTED și evaluări ale siguranței locațiilor) definește auditul de siguranță drept „o modalitate dovedită de a identifica siguranța percepută a unei zone și de a identifica problemele de siguranță ale comunității și posibilele soluții.” „Auditurile de siguranță sunt calitative. Ele înregistrează sentimentele și percepțiile acelor oameni care folosesc un spațiu.” Ghidul distinge auditurile de siguranță (calitative,

orientate spre comunitate) de evaluările amplasamentului (efectuate de profesioniști instruiți pentru identificarea siguranței percepute și reale). Secțiunea II.3.2 (Auditul de management) îl definește ca un proces în patru pași: identificarea evoluțiilor semnificative recente; identificarea procesului de planificare, proiectare și aprobare utilizat; identificarea măsurii în care CPTED a fost utilizat; identificarea punctelor slabe ale procesului și a potențialelor îmbunătățiri. Cele trei tipuri de audit sunt prezentate ca instrumente complementare în cadrul ciclului general de monitorizare și îmbunătățire CPTED, nu ca proceduri interschimbabile.

CPTED checklist / Listă de verificare CPTED

EN: *A CPTED checklist is a structured instrument for evaluating the crime prevention performance of an environment, organized by environmental characteristics and design strategies. ISO 22341 provides the primary framework for CPTED checklists through Table 1 (CPTED strategies and examples by stage), an informative table that lists CPTED strategies and examples of their application across three implementation stages: planning, design, and site and social management. For the design stage specifically, Table 1 lists the following strategies with associated examples: Visibility (landscape; planting; lighting in terms of illumination, colour rendering, and uniformity; large glass windows); Access control (entry barriers, walls and fences, gates certified by relevant performance standards); Site/target hardening (security equipment certified by relevant performance standards); Territoriality (clear demarcation of space, sense of ownership and responsibility, buffer zones); Attractive design (positive area image, attractive lighting and public art); and Robust materials (vandal-resistant street furniture, convenient maintenance, integrity of utility networks and devices). Signage is addressed as a separate design requirement in the normative body of clause 5.2.3 but does not appear as a standalone strategy row in Table 1's design stage section. In practice, CPTED checklists are developed at multiple levels of specificity: the ISO 22341 Table 1 provides the strategy-level framework; environment-specific instruments (for residential, commercial, transport, or public space contexts) translate these strategies into auditable physical attributes; and site-specific checklists adapt both to local conditions, crime data, and the particular stage of the CPTED process.*

RO: O listă de verificare CPTED este un instrument structurat pentru evaluarea performanței de prevenire a criminalității a unui mediu, organizat pe caracteristici de mediu și strategii de proiectare. ISO 22341 furnizează cadrul primar pentru listele de verificare CPTED prin Tabelul 1 (Strategii CPTED și exemple pe etape), un tabel informativ care listează strategiile CPTED și exemple de aplicare pe trei etape de implementare: planificare, proiectare și management de amplasament și social. Pentru etapa de proiectare, Tabelul 1 listează următoarele strategii cu exemple asociate: Vizibilitate (peisagistică; plantare; iluminat cu referire la iluminanță, redare cromatică și uniformitate; ferestre mari din sticlă); Control acces (bariere de intrare, ziduri și garduri,

porți certificate conform standardelor de performanță relevante); Întărire amplasament/țintă (echipamente de securitate certificate conform standardelor de performanță relevante); Teritorialitate (delimitare clară a spațiului, sentiment de proprietate și responsabilitate, zone tampon); Design atractiv (imagine pozitivă a zonei, iluminat atractiv și artă publică); Materiale robuste (mobilier stradal rezistent la vandalism, întreținere convenabilă, integritatea rețelelor de utilități și a dispozitivelor). Semnalizarea este abordată ca cerință de proiectare distinctă în textul normativ al clauzei 5.2.3, dar nu apare ca rând de strategie de sine stătător în secțiunea etapei de design din Tabelul 1. În practică, listele de verificare CPTED se elaborează la mai multe niveluri de specificitate: Tabelul 1 din ISO 22341 furnizează cadrul la nivel de strategie; instrumentele specifice tipului de mediu (rezidențial, comercial, transport sau spațiu public) traduc aceste strategii în atribute fizice auditabile; iar listele de verificare specifice amplasamentului le adaptează pe ambele la condițiile locale, datele despre criminalitate și etapa particulară a procesului CPTED.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Table 1 is introduced in each of the three strategy clauses (5.2.2, 5.2.3, 5.2.4) through informative NOTE language: "NOTE Table 1 provides additional and detailed information with examples on CPTED strategies for the [planning / design / site and social management] stage." The Design stage section of Table 1 lists six strategies with examples: Visibility (landscape; planting; lighting illumination/colour rendering/uniformity; large glass windows); Access control (entry barriers, walls and fences, gates certified by relevant performance standards); Site/target hardening (security equipment certified by relevant performance standards); Territoriality (clear demarcation of space; sense of ownership/responsibility; buffer zone); Attractive design (positive area image; attractive lighting and public art); Robust materials (vandal-resistant street furniture; convenient maintenance; integrity of devices used for networks). Signage is addressed separately in the normative body of clause 5.2.3: "consider clear signage with a proper colour scheme and legibility."*

RO: Tabelul 1 este introdus în fiecare dintre cele trei clauze de strategie (5.2.2, 5.2.3, 5.2.4) prin NOTE informative: „NOTĂ Tabelul 1 oferă informații suplimentare și detaliate cu exemple privind strategiile CPTED pentru etapa de [planificare / proiectare / management de amplasament și social].” Secțiunea etapei de design din Tabelul 1 listează șase strategii cu exemple: Vizibilitate (peisagistică; plantare; iluminat cu referire la iluminanță, redare cromatică și uniformitate; ferestre mari din sticlă); Control acces (bariere de intrare, ziduri și garduri, porți certificate conform standardelor de performanță relevante); Întărire amplasament/țintă (echipamente de securitate certificate conform standardelor de performanță relevante); Teritorialitate (delimitare clară a spațiului; sentiment de proprietate/responsabilitate; zonă tampon); Design atractiv (imagine pozitivă a zonei; iluminat atractiv și artă publică); Materiale robuste (mobilier stradal rezistent la vandalism; întreținere convenabilă; integritatea dispozitivelor utilizate pentru

rețele). Semnalizarea este abordată separat în textul normativ al clauzei 5.2.3: „considerați semnalizarea clară cu o schemă de culori adecvată și lizibilitate.”

[2] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *Section III.2 (Building design) demonstrates how the Tabel 1 strategy framework is operationalised into an environment-specific CPTED checklist for buildings. The practical checklist translates visibility, access control, and territoriality into auditable physical requirements: entrances should be visible from the main street; well-identified with legible signage (day and night); well-lit internally and externally; with a visible lobby from outside; with exterior spaces visible from the lobby. Separate staff entrances should be well-lit, preferably on main street facades, visible from inside the building and if possible from public space, and with a well-lit route to parking or public space. The guide also illustrates the relationship between the strategy-level Table 1 framework and site-specific application, confirming that effective CPTED checklists operate at multiple levels of specificity from general strategy to auditable physical criterion.*

RO: Secțiunea III.2 (Proiectarea clădirilor) demonstrează cum cadrul de strategii din Tabelul 1 este operaționalizat într-o listă de verificare CPTED specifică tipului de mediu pentru clădiri. Lista de verificare practică traduce vizibilitatea, controlul accesului și teritorialitatea în cerințe fizice audibile: intrările trebuie să fie vizibile din strada principală; bine identificate cu semnalizare lizibilă (ziua și noaptea); bine luminate interior și exterior; cu holul vizibil din exterior; cu spații exterioare vizibile din hol. Intrările separate pentru personal trebuie să fie bine luminate, de preferință pe fațadele stradale principale, vizibile din interiorul clădirii și, dacă este posibil, din spațiul public, și cu un traseu bine luminat către parcare sau spațiul public. Ghidul ilustrează totodată relația dintre cadrul de strategii al Tabelului 1 și aplicarea specifică amplasamentului, confirmând că listele de verificare CPTED eficiente operează la mai multe niveluri de specificitate, de la strategie generală la criteriu fizic auditabil.

CPTED process / Procesul CPTED

EN: *The CPTED process defined in ISO 22341 is a structured risk management process consisting of five steps, organized within two continuous lateral pillars. The first continuous pillar is Communication and consultation, which runs throughout all stages of the process because interested parties must be engaged at every decision point, not only at the beginning. The second continuous pillar is Monitoring and review (with associated recording and reporting), which ensures that the process remains responsive to changing conditions and to evidence about the effectiveness of implemented treatments. Between the two pillars, the five sequenced steps are: Step 1 – Communication and consultation (6.3.1), simultaneously a numbered step and a*

continuous process; Step 2 — Scope, context and criteria (6.3.2), in which the organization defines the domain, risk criteria, and project parameters; Step 3 — Risk assessment (6.3.3), which comprises three sub-steps: risk identification, risk analysis, and risk evaluation; Step 4 — Risk treatment (6.3.4), in which the organization selects, implements, and monitors CPTED countermeasures; and Step 5 — Monitoring, review, recording and reporting (6.3.5), which evaluates the effectiveness of implemented treatments and feeds corrective actions back into the process. The process is iterative, not linear: monitoring information can require revision of risk treatments and priorities, new risks can be identified at any stage, and corrective actions triggered by Step 5 can initiate a return to any earlier step. Before the process begins, clause 6.2 requires the prior establishment of the oversight body, the performance target statement, and the project team, which together define the governance structure within which the five-step process operates.

RO: Procesul CPTED definit în ISO 22341 este un proces structurat de management al riscului compus din cinci etape, organizate în cadrul a două pilieri laterale continue. Primul pilon continuu este Comunicarea și consultarea, care se desfășoară pe tot parcursul tuturor etapelor, deoarece părțile interesate trebuie implicate la fiecare punct de decizie, nu doar la început. Al doilea pilon continuu este Monitorizarea și revizuirea (cu înregistrarea și raportarea asociate), care asigură că procesul rămâne receptiv la condițiile în schimbare și la dovezile privind eficacitatea tratamentelor implementate. Între cele două pilieri, cele cinci etape secvențiale sunt: Etapa 1 — Comunicare și consultare (6.3.1), simultan o etapă numerotată și un proces continuu; Etapa 2 — Domeniu de aplicare, context și criterii (6.3.2), în care organizația definește domeniul, criteriile de risc și parametrii proiectului; Etapa 3 — Evaluarea riscului (6.3.3), care cuprinde trei sub-etape: identificarea riscurilor, analiza riscurilor și evaluarea riscurilor; Etapa 4 — Tratarea riscului (6.3.4), în care organizația selectează, implementează și monitorizează contramăsurile CPTED; și Etapa 5 — Monitorizare, revizuire, înregistrare și raportare (6.3.5), care evaluează eficacitatea tratamentelor implementate și alimentează acțiunile corective înapoi în proces. Procesul este iterativ, nu liniar: informațiile de monitorizare pot necesita revizuirea tratamentelor și priorităților de risc, noi riscuri pot fi identificate în orice etapă, iar acțiunile corective declanșate de Etapa 5 pot iniția revenirea la orice etapă anterioară. Înainte de începerea procesului, clauza 6.2 impune constituirea prealabilă a organismului de supraveghere, a declarației de obiective de performanță și a echipei de proiect, care definesc împreună structura de guvernare în cadrul căreia operează procesul cu cinci etape.

CPTED programme / Program CPTED

EN: *A CPTED programme is a sustained organizational commitment to CPTED implementation as a continual improvement cycle, distinct from a one-off assessment or audit. ISO 22341 describes the conditions for an effective CPTED programme in clauses 6.1 and 6.2. Clause 6.1 requires the organization to mandate CPTED as a design standard as part of a continual improvement process and to encourage interested parties to initiate a regular planning and management process. Clause 6.2 specifies the governance structure that makes a programme possible: an oversight body responsible for declaring objectives, policy, process, and performance targets; a performance target statement that defines the scope, objectives, project team composition, design and implementation phases requiring evaluation, and resources and documentation requirements; and a multidisciplinary project team responsible for developing and executing the performance target statement, identifying and studying crime problems, providing guidance to designers, and reporting back to the oversight body on progress and objective achievement. A programme implies structural continuity: not a single assessment but a recurring cycle of risk assessment, risk treatment, monitoring and review, corrective action, and improvement. The performance target statement is the foundational document that transforms a one-off CPTED assessment into a managed programme with defined objectives, responsibilities, and timelines.*

RO: Un program CPTED este un angajament organizațional susținut față de implementarea CPTED ca un ciclu de îmbunătățire continuă, distinct de o evaluare sau un audit punctual. ISO 22341 descrie condițiile pentru un program CPTED eficace în clauzele 6.1 și 6.2. Clauza 6.1 impune organizației să instituie CPTED ca standard de proiectare, ca parte a unui proces de îmbunătățire continuă, și să încurajeze părțile interesate să inițieze un proces regulat de planificare și management. Clauza 6.2 specifică structura de guvernanță care face posibil un program: un organism de supraveghere responsabil cu declararea obiectivelor, politicii, procesului și obiectivelor de performanță; o declarație de obiective de performanță care definește domeniul de aplicare, obiectivele, componența echipei de proiect, fazele de proiectare și implementare care necesită evaluări și cerințele de resurse și documentare; și o echipă de proiect multidisciplinară responsabilă cu elaborarea și executarea declarației de obiective de performanță, identificarea și studierea problemelor de criminalitate, furnizarea de orientări proiectanților și raportarea către organismul de supraveghere privind progresul și atingerea obiectivelor. Un program implică continuitate structurală: nu o evaluare punctuală, ci un ciclu recurent de evaluare a riscului, tratare a riscului, monitorizare și revizuire, acțiuni corective și îmbunătățire. Declarația de obiective de performanță este documentul fondator care transformă o evaluare CPTED punctuală într-un program gestionat, cu obiective, responsabilități și termene definite.

CPTED training / Formare CPTED

EN: *CPTED training is the structured professional development process through which practitioners from the disciplines engaged in CPTED implementation acquire the competencies, shared vocabulary, and analytical frameworks required for effective participation in a CPTED project team. ISO 22341 implies a competency requirement without mandating a specific training mechanism: clause 6.3.1 requires that those accountable for implementing the CPTED process and interested parties understand the basis for decisions and the reasons why particular preventive actions are required; clause 6.4.1 requires that the organization base its CPTED implementation on a proper understanding of the general principles of the CPTED process; and clause 6.2 requires that guidance be provided to designers and developers to meet the performance target statement. These requirements are functionally incompatible with an absence of professional training. In practice, CPTED training serves two complementary functions. The technical competency function covers the CPTED assessment process, the normative framework (ISO 22341 and CEN/TS 14383-2), the three generations of CPTED principles, the strategies by implementation stage, and environment-specific application. The interdisciplinary integration function builds a shared vocabulary and common analytical framework across the professional categories that engage with CPTED: planning and design professionals, physical security and risk management specialists, environmental and behavioral practitioners, law enforcement and crime prevention professionals, property and infrastructure managers, public administration and local development officials, and other actors including HSE consultants, insurers, and developers. The EU Council explicitly established that training and information on CPTED should be provided to all those involved in urban planning processes, confirming the institutional necessity of professional CPTED training.*

RO: Formarea profesională în CPTED este procesul structurat de dezvoltare profesională prin care practicienii din disciplinele implicate în implementarea CPTED dobândesc competențele, vocabularul comun și cadrele analitice necesare participării eficiente într-o echipă de proiect CPTED. ISO 22341 implică o cerință de competență fără a mandata un mecanism specific de formare: clauza 6.3.1 impune ca cei responsabili de implementarea procesului CPTED și părțile interesate să înțeleagă baza deciziilor și motivele pentru care sunt necesare anumite acțiuni preventive; clauza 6.4.1 impune ca organizația să își bazeze implementarea CPTED pe o înțelegere adecvată a principiilor generale ale procesului CPTED; iar clauza 6.2 impune furnizarea de îndrumare proiectanților și dezvoltatorilor pentru îndeplinirea declarației de obiective de performanță. Aceste cerințe sunt incompatibile funcțional cu absența formării profesionale. În practică, formarea CPTED servește două funcții complementare. Funcția de competență tehnică acoperă procesul de evaluare CPTED, cadrul normativ (ISO 22341 și CEN/TS 14383-2), cele trei generații de principii CPTED, strategiile pe etape de implementare și aplicarea specifică tipului de mediu. Funcția de integrare

interdisciplinară construiește un vocabular comun și un cadru analitic partajat între categoriile profesionale care interacționează cu CPTED: profesioniști în planificare și proiectare, specialiști în securitate fizică și managementul riscului, practicieni în mediu și comportament, profesioniști în aplicarea legii și prevenirea criminalității, manageri de proprietăți și infrastructură, funcționari din administrația publică și dezvoltare locală și alți actori, inclusiv consultanți HSE, asigurători și dezvoltatori imobiliari. Consiliul UE a stabilit explicit că formarea și informarea privind CPTED ar trebui furnizate tuturor celor implicați în procesele de planificare urbană, confirmând necesitatea instituțională a formării profesionale în CPTED.

[1] Iordache, I. (2022). CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]

EN: *The document identifies seven professional categories for which CPTED training is defined, each with specific learning requirements and application contexts: planning and design professionals (architects, urban planners, landscape architects, civil engineers); physical security and risk management specialists (security consultants, risk assessors, systems designers, security managers); environmental and behavioral practitioners (environmental psychologists, social workers, criminologists); law enforcement and crime prevention professionals (police officers, crime prevention advisors); property and infrastructure managers; public administration and local development officials; and other actors (HSE consultants, insurers, NGOs, real estate developers). For each category, the document identifies the distinct way in which CPTED competencies integrate with existing professional practice, confirms that CPTED training must address both technical and interdisciplinary dimensions, and positions SR ISO 22341:2022 as the normative reference framework for all professional CPTED training in Romania.*

RO: Documentul identifică șapte categorii profesionale pentru care este definită formarea în CPTED, fiecare cu cerințe de formare și contexte de aplicare specifice: profesioniști în planificare și proiectare (arhitecți, urbanisti, peisagiști, ingineri civili); specialiști în securitate fizică și managementul riscului (consultanți de securitate, evaluatori de risc, proiectanți de sisteme, manageri de securitate); practicieni în mediu și comportament (psihologi de mediu, asistenți sociali, criminologi); profesioniști în aplicarea legii și prevenirea criminalității (ofițeri de poliție, consilieri de prevenire); manageri de proprietăți și infrastructură; funcționari din administrația publică și dezvoltare locală; și alți actori (consultanți HSE, asigurători, ONG-uri, dezvoltatori imobiliari). Pentru fiecare categorie, documentul identifică modul distinct în care competențele CPTED se integrează cu practica profesională existentă, confirmă că formarea CPTED trebuie să abordeze atât dimensiunile tehnice cât și cele interdisciplinare și poziționează SR ISO 22341:2022 ca cadru normativ de referință pentru toată formarea profesională în CPTED din România.

Crime mapping / Cartografierea criminalității

EN: *Crime mapping is the systematic geographic analysis of the spatial and temporal distribution of crime incidents, using statistical data and geographic information system (GIS) tools, in order to identify concentrations, patterns, and trends relevant to crime prevention and site prioritization. The foundational empirical basis for crime mapping was established by Shaw and McKay (1942), who used spatial maps to determine the residential locations of juveniles referred to Chicago courts and discovered that rates of crime were not evenly distributed across time and space: crime was concentrated in specific areas regardless of the continual residential turnover of those areas. This finding established that crime is a function of place-level neighborhood dynamics, not exclusively of individual offender characteristics, and thus provided the criminological foundation for the CPTED hypothesis that environmental modification at the place level will produce crime reduction. In CPTED practice, crime mapping serves three primary functions: diagnostic, identifying locations where environmental vulnerabilities are generating crime and thus prioritizing CPTED site selection; evidential, providing the data baseline against which the effectiveness of CPTED interventions can be measured; and anticipatory, identifying potential crime displacement effects from new developments or from CPTED interventions in adjacent areas. ISO 22341 references the use of spatial analysis tools in the risk assessment step as a method for measuring the degree of accessibility and surveillance quantitatively at the street segment level. In operational terms, crime analysts — who produce crime maps and hot spot analyses identifying areas and time periods with high incident concentration — are essential contributors to the CPTED project team: without crime analysis input, CPTED risks being applied in the wrong locations.*

RO: Cartografierea criminologică (crime mapping) este analiza geografică sistematică a distribuției spațiale și temporale a incidentelor de criminalitate, folosind date statistice și instrumente de sistem informațional geografic (GIS), în scopul identificării concentrărilor, tiparelor și tendințelor relevante pentru prevenirea criminalității și prioritizarea amplasamentelor. Baza empirică fundamentală pentru cartografierea criminologică a fost stabilită de Shaw și McKay (1942), care au folosit hărți spațiale pentru a determina locațiile rezidențiale ale minorilor trimisi în fața instanțelor din Chicago și au descoperit că ratele de criminalitate nu erau distribuite uniform în timp și spațiu: criminalitatea era concentrată în zone specifice, indiferent de mobilitatea rezidențială continuă a acestora. Această constatare a stabilit că infracționalitatea este o funcție a dinamicii de cartier la nivel de locație, nu exclusiv a caracteristicilor individuale ale infractorilor, furnizând astfel fundamentul criminologic al ipotezei CPTED conform căreia modificarea de mediu la nivel de locație produce reducerea criminalității. În practica CPTED, cartografierea criminologică servește trei funcții primare: diagnostică, identificând locațiile unde vulnerabilitățile de mediu generează criminalitate și prioritizând astfel selecția amplasamentelor CPTED;

probatorie, furnizând baza de date față de care poate fi măsurată eficacitatea intervențiilor CPTED; și anticipativă, identificând potențialele efecte de deplasare a criminalității generate de noi dezvoltări sau de intervențiile CPTED în zonele adiacente. ISO 22341 face referire la utilizarea instrumentelor de analiză spațială în etapa de evaluare a riscului, ca metodă de măsurare cantitativă a gradului de accesibilitate și supraveghere la nivelul unui segment de stradă. Din punct de vedere operațional, analiștii de criminalitate, care produc hărțile de criminalitate și analizele de tip hot spot ce identifică zonele și perioadele de timp cu concentrare mare de incidente, sunt contributory esențiali ai echipei de proiect CPTED: fără contribuția analizei criminologice, CPTED riscă să fie aplicat ineficient sau în locurile greșite.

[1] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție; ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *The EU CPTED Manual references crime mapping as an analytical tool within the Crime Review and Crime Assessment process, citing the work of Chainey and Ratcliffe on crime mapping and hot spot analyses. The process involves "using statistics, maps, and reports covering earlier research before talking to participants and engaging in action on site." ISO 22341 clause 6.3.3 specifies that the organization should use "field interviews, community safety audits and focus groups; site surveys (visual audit) showing the detailed physical security features of an area; spatial analysis software or computational tools that measure the degree of accessibility and surveillance quantitatively for specific risk related to a street segment within a city street network" — establishing spatial analysis as a normative component of the risk assessment step. ISO 22341 clause 6.3.3 also notes that "the analysis of likelihood of crime occurrence is gained from official crime data (e.g. police crime data, police call data)" and that "crime data will generally provide temporal and spatial patterns of crime occurrence in an area," confirming crime mapping as the primary source of likelihood data in the CPTED risk assessment process.*

RO: Manualul UE CPTED referențiază cartografierea criminologică ca instrument de analiză în cadrul procesului de Crime Review și Crime Assessment, citând lucrările lui Chainey și Ratcliffe privind crime mapping și analizele de tip hot spot. Procesul implică „utilizarea statisticilor, hărților și rapoartelor care acoperă cercetările anterioare, înainte de a discuta cu participanții și de a acționa pe teren.” Clauza 6.3.3 din ISO 22341 specifică faptul că organizația ar trebui să utilizeze „interviuri de teren, audituri de siguranță comunitare și grupuri de discuție; studii de amplasament (audit vizual) care prezintă caracteristicile fizice detaliate de securitate ale unei zone; software de analiză spațială sau instrumente computaționale care măsoară cantitativ gradul de accesibilitate și supraveghere pentru riscul specific legat de un segment de stradă din rețeaua stradală a orașului” — stabilind analiza spațială ca o componentă normativă a etapei de evaluare a riscului. Clauza 6.3.3 precizează, de asemenea, că „analiza probabilității de apariție a criminalității se obține din datele oficiale privind criminalitatea (de exemplu, datele poliției

privind criminalitatea, datele privind apelurile la poliție)" și că „datele privind criminalitatea vor furniza, în general, tipare temporale și spațiale ale apariției criminalității într-o zonă" — confirmând cartografierea criminologică ca sursă primară a datelor de probabilitate în procesul de evaluare a riscului CPTED.

EN 1627:2021. Pedestrian doorsets, windows, curtain walling, grilles and shutters — Burglar resistance — Requirements and classification / EN 1627:2021 Uși pentru pietoni, ferestre, pereți cortină, grilaje și obloane — Rezistență la efracție — Cerințe și clasificare

EN: EN 1627:2021 is the European standard that classifies the burglar resistance of building elements (doors, windows, curtain walling, grilles, shutters) on a six-level resistance class (RC) scale. RC 1 covers resistance against physical violence only (kicking, shoulder charge), with no minimum timed attack required. RC 2 covers resistance against an opportunistic or casual offender using simple hand tools (screwdrivers, pliers, wedges), with a minimum resistance time of 3 minutes. RC 3 covers resistance against an experienced burglar using a second set of tools (crowbar, locksmith hammer, chisel), with a minimum resistance time of 5 minutes. RC 4 covers resistance against an experienced burglar using power tools (drill, jigsaw, reciprocating saw, angle grinder), with a minimum resistance time of 10 minutes. RC 5 covers resistance against an experienced burglar using high-power tools (electric drills, grinders, and cutting tools), with a minimum resistance time of 15 minutes. RC 6 covers resistance against a highly experienced burglar using high-power tools including specialized cutting equipment, with a minimum resistance time of 20 minutes. The RC classification is determined by standardized attack testing following EN 1628 (static load test), EN 1629 (dynamic load test, simulating brute force), and EN 1630 (manual attack test). In CPTED and target hardening contexts, EN 1627 provides the normative reference for specifying the required resistance class for building elements based on the crime risk assessment of the environment and the asset value.

RO: EN 1627:2021 este standardul european care clasifică rezistența la efracție a elementelor de construcție (uși, ferestre, pereți cortină, grile, obloane) pe o scară de șase clase de rezistență (RC). RC 1 acoperă rezistența la violență fizică exclusiv (lovire cu piciorul, împingere cu umărul), fără un timp minim de atac instrumentat. RC 2 acoperă rezistența față de un infractor ocazional sau oportunist care folosește unelte simple (șurubelnițe, clești, pene), cu un timp minim de rezistență de 3 minute. RC 3 acoperă rezistența față de un infractor experimentat care folosește un al doilea set de unelte (rangă, ciocan de lăcătuș, daltă), cu un timp minim de rezistență de 5 minute. RC 4 acoperă rezistența față de un infractor experimentat care folosește unelte cu motor (bormașină, ferăstrău vertical, ferăstrău alternativ, polizor unghiular), cu un timp minim

de rezistență de 10 minute. RC 5 acoperă rezistența față de un infractor experimentat care folosește unelte cu motor de înaltă putere (bormașini electrice, polizoare, unelte de tăiere), cu un timp minim de rezistență de 15 minute. RC 6 acoperă rezistența față de un infractor cu înaltă experiență care folosește unelte cu motor de înaltă putere, inclusiv echipamente specializate de tăiere, cu un timp minim de rezistență de 20 de minute. Clasificarea RC este determinată prin teste standardizate de atac conform EN 1628 (test de sarcină statică), EN 1629 (test de sarcină dinamică, simulând forța brutală) și EN 1630 (test de atac manual). În contextele CPTED și de întărire a țintei, EN 1627 furnizează referința normativă pentru specificarea clasei de rezistență necesare a elementelor de construcție, bazată pe evaluarea riscului de criminalitate a mediului și pe valoarea activului protejat.

EN 13201-2:2015 & EN 13201-3:2015 (Road lighting) / Iluminat rutier

EN: *The EN 13201 series is the European standard suite for road lighting, comprising five documents: CEN/TR 13201-1(a Technical Report providing guidelines on selection of lighting classes — not a normative standard), EN 13201-2:2015 (performance requirements), EN 13201-3:2015 (calculation of performance), EN 13201-4:2015 (methods of measuring lighting performance), and EN 13201-5:2015 (energy performance indicators). EN 13201-2 defines three class series based on road user type and context: the M series (motorized traffic routes, where luminance-based metrics apply), the C series (conflict areas where vehicles, cyclists, and pedestrians share the same space, such as intersections and underpasses), and the P series (pedestrian and pedal cyclist routes, where horizontal illuminance-based metrics apply). For CPTED-relevant pedestrian environments, classes P1-P6 are defined with explicit photometric requirements, while P7 has no fixed performance levels. P1 ($E_{h,av} \geq 15 \text{ lux}$, $E_{h,min} \geq 3 \text{ lux}$) represents the highest-performance pedestrian lighting class. For environments where facial recognition is required — which is the CPTED-critical condition for natural surveillance of pedestrians — EN 13201-2 specifies additional minimum vertical illuminance ($E_{v,min}$) and minimum semi-cylindrical illuminance ($E_{sc,min}$) requirements: for P1, $E_{v,min} \geq 5 \text{ lux}$ and $E_{sc,min} \geq 3\text{--}5 \text{ lux}$. The semi-cylindrical illuminance parameter is the normative indicator most directly linked to the ability of observers to recognize faces, which is the physiological mechanism underlying natural surveillance in CPTED. EN 13201-3:2015 defines the mathematical procedures for calculating the photometric performance values specified in EN 13201-2.*

RO: Seria EN 13201 este pachetul european de standarde pentru iluminatul rutier, compus din cinci documente: CEN/TR 13201-1 (un Raport Tehnic care furnizează orientări pentru selectarea claselor de iluminat, nu un standard normativ), EN 13201-2:2015 (cerințe de performanță), EN 13201-3:2015 (calculul performanței), EN 13201-

4:2015 (metode de măsurare a performanței iluminatului) și EN 13201-5:2015 (indicatori de performanță energetică). EN 13201-2 definește trei serii de clase în funcție de tipul utilizatorilor de drum și de context: seria M (drumuri cu trafic motorizat, unde se aplică metrice bazate pe luminanță), seria C (zone de conflict, unde vehicule, bicicliști și pietoni utilizează același spațiu, cum ar fi intersecțiile și subpasajele) și seria P (trasee pentru pietoni și bicicliști, unde se aplică metrice bazate pe iluminare orizontală). Pentru mediile pietonale relevante din perspectivă CPTED, clasele P1-P6 sunt definite cu cerințe fotometrice explicite, în timp ce P7 nu are niveluri de performanță fixate. P1 ($E_{h,av} \geq 15$ lux, $E_{h,min} \geq 3$ lux) reprezintă clasa de iluminat pietonal cu cele mai ridicate performanțe. Pentru mediile în care recunoașterea facială este necesară, condiție critică din perspectivă CPTED pentru supravegherea naturală a pietonilor, EN 13201-2 specifică cerințe suplimentare de iluminare verticală minimă ($E_{v,min}$) și de iluminare semi-cilindrică minimă ($E_{sc,min}$): pentru P1, $E_{v,min} \geq 5$ lux și $E_{sc,min} \geq 3-5$ lux. Parametrul de iluminare semi-cilindrică este indicatorul normativ cel mai direct legat de capacitatea observatorilor de a recunoaște fețe, care este mecanismul fiziologic care stă la baza supravegherii naturale în CPTED. EN 13201-3:2015 definește procedurile matematice pentru calculul valorilor de performanță fotometrică specificate în EN 13201-2.

EN 50131 (series) Intrusion and Hold-Up Alarm Systems / Seria EN 50131 Sisteme de alarmă împotriva efracției și a jafurilor

EN: *The EN 50131 series constitutes the European normative framework for Intrusion and Hold-up Alarm Systems (I&HAS) installed in buildings. EN 50131-1 (System requirements) is the parent standard, establishing the general performance requirements for the series and defining the four security grades and four environmental classes applied throughout. The series covers all principal I&HAS subsystems: Part 2 (Intrusion detectors — multiple sub-parts by detection technology), Part 3 (Control and indicating equipment, CIE), Part 4 (Warning devices), Part 5 (Interconnections — wired and wire-free), Part 6 (Power supplies), and CLC/TS 50131-7 (Application guidelines for design, planning, installation, commissioning, and maintenance). Security grades reflect the risk level and the expected intruder capability: Grade 1 applies to low-risk environments (basic residential, no insurance requirement); Grade 2 to moderate-risk residential and commercial premises where experienced intruders with general tools are anticipated; Grade 3 to high-risk commercial and institutional premises where experienced intruders with full tool sets are anticipated; and Grade 4 to critical infrastructure, banks, and high-value asset facilities where highly experienced intruders using specialized equipment are anticipated. A system's overall grade is determined by its lowest-grade component: all parts of a I&HAS — detectors, CIE, power supplies, and interconnections — must achieve the specified grade for the system to be rated at that grade. Environmental*

classes (I to IV) define the operational climate conditions components must withstand, from controlled indoor environments to exposed outdoor locations. In CPTED contexts, EN 50131-compliant detection systems constitute the mechanical guardianship layer that activates when natural surveillance and access control have been insufficient to deter an intrusion.

RO: Seria EN 50131 constituie cadrul normativ european pentru sistemele de alarmă la efracție și atac (I&HAS, Intrusion and Hold-up Alarm Systems) instalate în clădiri. EN 50131-1 (Cerințe de sistem) este standardul-cadru, stabilind cerințele generale de performanță pentru întreaga serie și definind cele patru grade de securitate și cele patru clase de mediu aplicate în toate părțile seriei. Seria acoperă toate subsistemele principale ale unui I&HAS: Partea 2 (Detectoare de efracție, cu mai multe subpărți pe tehnologie de detecție), Partea 3 (Echipamente de comandă și semnalizare, CIE), Partea 4 (Dispozitive de avertizare), Partea 5 (Interconexiuni, cablate și fără fir), Partea 6 (Alimentări cu energie) și CLC/TS 50131-7 (Ghid de aplicare pentru proiectare, planificare, instalare, punere în funcțiune și întreținere). Gradele de securitate reflectă nivelul de risc și capacitatea anticipată a potențialilor infractori: Gradul 1 se aplică mediilor cu risc scăzut (rezidențial de bază, fără cerință de asigurare); Gradul 2 la locuințe și spații comerciale cu risc moderat, unde sunt anticipați infractori experimentați cu unelte generale; Gradul 3 la spații comerciale și instituționale cu risc ridicat, unde sunt anticipați infractori experimentați cu seturi complete de unelte; și Gradul 4 la infrastructură critică, bănci și facilități cu active de mare valoare, unde sunt anticipați infractori cu înaltă experiență și echipament specializat. Gradul unui sistem este determinat de componenta cu gradul cel mai scăzut: toate elementele unui I&HAS, detectoare, CIE, alimentări și interconexiuni, trebuie să atingă gradul specificat pentru ca sistemul să fie cotelat la acel grad. Clasele de mediu (I la IV) definesc condițiile climatice de operare pe care trebuie să le suporte componentele, de la medii interioare controlate până la locații exterioare expuse. În contextele CPTED, sistemele de detecție conforme EN 50131 constituie nivelul de guardianship mecanic care se activează atunci când supravegherea naturală și controlul accesului nu au fost suficiente pentru a descuraja o efracție.

EN IEC 62676 (series) Video Surveillance Systems used in security applications / Seria EN IEC 62676 Sisteme de supraveghere video utilizate în aplicații de securitate.

EN: *The EN IEC 62676 series is the European normative framework for video surveillance systems (VSS) used in security applications, replacing the predecessor series EN 50132 (formerly known as EN 50132-7 for the application guidelines part). The series covers the full VSS lifecycle across multiple parts: Part 1-1 (system requirements — general), Part 1-2 (system requirements — performance requirements for video transmission), Part 2*

(image quality), Part 3 (analog and digital video interfaces), and Part 4 (application guidelines). EN IEC 62676-4:2025 (published 9 October 2025, replacing EN IEC 62676-4:2014) is the most directly CPTED-relevant part, providing practical guidance for the planning, design, installation, testing, commissioning, and maintenance of VSS across the full system lifecycle. The critical performance parameter established by EN IEC 62676-4 is pixel density (PPM, Pixels Per Metre), which defines the functional capability of a VSS deployment for each surveillance task. The 2014/2015 edition established the DORI classification system (four functional levels with fixed PPM thresholds): Detection (25 px/m — a large object can be detected within the scene), Observation (62.5 px/m — general behavior and movement can be observed), Recognition (125 px/m — a person can be recognized if previously known), and Identification (250 px/m — a person can be definitively identified to evidential standard). The 2025 edition (OODPCVS) supersedes DORI with seven functional levels: Overview (20 px/m), Outline (40 px/m), Discern (80 px/m), Perceive (125 px/m), Characterise (250 px/m), Validate, and Scrutinise (1500 px/m, equivalent to passport photo quality). In CPTED contexts, EN IEC 62676-4 provides the technical specification framework for formal surveillance as a CPTED strategy: a VSS must achieve at minimum the Recognition/Perceive threshold for the VSS to support natural surveillance functions (confirming that a behavior or person can be identified), and the Identification/Characterise threshold for evidentiary use.

RO: Seria EN IEC 62676 este cadrul normativ european pentru sistemele de supraveghere video (VSS) utilizate în aplicații de securitate, înlocuind seria predecesoare EN 50132 (anterior cunoscută ca EN 50132-7 pentru partea de ghid de aplicare). Seria acoperă ciclul complet de viață al unui VSS pe mai multe părți: Partea 1-1 (cerințe de sistem, generale), Partea 1-2 (cerințe de sistem, cerințe de performanță pentru transmisia video), Partea 2 (calitatea imaginii), Partea 3 (interfețe video analogice și digitale) și Partea 4 (ghid de aplicare). EN IEC 62676-4:2025 (publicat la 9 octombrie 2025, înlocuind EN IEC 62676-4:2014) este cea mai direct relevantă parte CPTED, furnizând orientări practice pentru planificarea, proiectarea, instalarea, testarea, punerea în funcțiune și întreținerea VSS pe tot ciclul de viață al sistemului. Parametrul de performanță central stabilit de EN IEC 62676-4 este densitatea de pixeli (PPM, Pixels Per Metre), care definește capacitatea funcțională a unui VSS pentru fiecare sarcină de supraveghere. Ediția 2014/2015 a stabilit sistemul de clasificare DORI (patru niveluri funcționale cu praguri PPM fixe): Detecție (25 px/m), Observare (62,5 px/m), Recunoaștere (125 px/m) și Identificare (250 px/m). Ediția 2025 (OODPCVS) înlocuiește DORI cu șapte niveluri funcționale: Overview (20 px/m), Outline (40 px/m), Discern (80 px/m), Perceive (125 px/m), Characterise (250 px/m), Validate și Scrutinise (1500 px/m, echivalent cu calitatea fotografiei de pașaport). În contextele CPTED, EN IEC 62676-4 furnizează cadrul de specificare tehnică pentru supravegherea formală ca strategie CPTED: un VSS trebuie să atingă cel puțin pragul de Recunoaștere/Perceive pentru a susține funcțiile de supraveghere naturală, și pragul de Identificare/Characterise pentru utilizare în scop probatoriu.

EN, NOTE! VSS (video surveillance system): According to EN IEC 62676-4:2025, the term "CCTV" (closed-circuit television) is systematically replaced with "VSS (video surveillance system)." This methodology applies this rule to all documents produced.

RO, NOTĂ! VSS (video surveillance system / sistem de supraveghere video): conform EN IEC 62676-4:2025, termenul „CCTV” (televiziune cu circuit închis / TVCI) este înlocuit în mod sistematic cu „VSS (video surveillance system).” Această metodologie aplică această regulă în toate documentele produse.

EN 60839 (series) — Alarm and electronic security systems: Electronic access control systems / SR EN 60839 — Sisteme de alarmă și de securitate electronică: Sisteme electronice de control al accesului

EN: The EN 60839 / IEC 60839 series is the European and international normative framework for alarm and electronic security systems, adopted in Romania as SR EN 60839. The series has a broader scope than access control alone, encompassing alarm transmission systems (Part 5) and electronic access control systems (Part 11). In the CPTED context, Part 11 is the primary reference, constituting the normative framework for electronic access control systems (EACS) used in security applications for physical access — entry and exit — in and around buildings and protected areas. Part 11 comprises two core documents: EN IEC 60839-11-1:2013 (System and components requirements), which specifies minimum functionality, performance requirements, test methods, security grades, environmental and electromagnetic compatibility (EMC) requirements, and the conceptual model and system architecture of EACS; and EN IEC 60839-11-2:2013 (Application guidelines), which defines minimum requirements and guidance for the planning, installation, commissioning, maintenance, and documentation of EACS to meet defined levels of protection. The series has been extended by interoperability specifications that define Web services interfaces for EACS: EN 60839-11-31 (core interoperability protocol), EN 60839-11-32 (access control monitoring), and IEC 60839-11-33:2021 (access control configuration based on Web services). A critical scope limitation applies to EN 60839-11-1: the standard does not include requirements for access point actuators and sensors (electric door openers, electronic locks, turnstiles, physical barriers) — these are specified in separate product standards. The security grades defined in EN 60839-11-1 classify EACS by their security level, taking into account the risk level of the premises and the expected expertise of potential intruders, analogous to the grade system used in EN 50131 for intrusion and hold-up alarm systems. In CPTED contexts, EN 60839-compliant EACS constitute the electronic access control layer of mechanical/organizational guardianship: they control and log

entry and exit at protected points, enforce access rights based on identity, and generate the audit trail required for monitoring and review of access events.

RO: Seria EN 60839 / IEC 60839 este cadrul normativ european și internațional pentru sistemele de alarmă și de securitate electronică, adoptat în România ca SR EN 60839. Seria are o sferă mai largă decât controlul accesului, acoperind și sistemele de transmisie a alarmelor (Partea 5) și sistemele electronice de control al accesului (Partea 11). În contextul CPTED, Partea 11 este referința principală, constituind cadrul normativ pentru sistemele electronice de control al accesului (EACS) utilizate în aplicații de securitate pentru accesul fizic, intrare și ieșire, în și în jurul clădirilor și zonelor protejate. Partea 11 cuprinde două documente de bază: EN IEC 60839-11-1:2013 (Cerințe de sistem și componente), care specifică funcționalitatea minimă, cerințele de performanță, metodele de testare, gradele de securitate, cerințele de mediu și de compatibilitate electromagnetică (CEM) și modelul conceptual și arhitectura sistemului EACS; și EN IEC 60839-11-2:2013 (Ghid de aplicare), care definește cerințele minime și orientările pentru planificarea, instalarea, punerea în funcțiune, întreținerea și documentarea EACS pentru a atinge niveluri definite de protecție. Seria a fost extinsă prin specificații de interoperabilitate care definesc interfețe Web services pentru EACS: EN 60839-11-31 (protocol de interoperabilitate de bază), EN 60839-11-32 (monitorizarea controlului accesului) și IEC 60839-11-33:2021 (configurarea controlului accesului prin Web services). O limitare de sferă critică se aplică EN 60839-11-1: standardul nu include cerințe pentru actuatorii și senzorii punctelor de acces (uși electrice, încuietori electronice, turnicheți, bariere fizice) — acestea sunt specificate în standarde de produs separate. Gradele de securitate definite în EN 60839-11-1 clasifică EACS după nivelul lor de securitate, luând în considerare nivelul de risc al localului și expertiza anticipată a potențialilor intruși, analogic sistemului de grade utilizat în EN 50131 pentru sistemele de alarmă la efracție și atac. În contextele CPTED, EACS conformă EN 60839 constituie nivelul electronic al controlului accesului din guardianship-ul mecanic/organizațional: controlează și înregistrează intrarea și ieșirea la punctele protejate, aplică drepturile de acces pe baza identității și generează jurnalul de audit necesar pentru monitorizarea și revizuirea evenimentelor de acces.

Hostile vehicle mitigation (HVM) / Atenuarea amenințărilor cu vehicule

EN: *Hostile vehicle mitigation (HVM) is the application of physical security design and countermeasures to prevent vehicles from being used as weapons against people or buildings. HVM has become an increasingly critical component of CPTED for public spaces and critical infrastructure following a series of vehicle-based attacks on pedestrian areas, markets, and public events. CPTED-based HVM design integrates vehicle barriers (bollards, planters, street furniture, earthworks, water features, low walls and arroyos) as elements that serve simultaneously as territorial reinforcement features*

(defining the boundary between vehicle zones and pedestrian zones), natural access control measures (managing vehicle approach routes, eliminating high-speed avenues of approach perpendicular to a building), and physical security barriers capable of stopping a vehicle at speed. The resistance of an anti-ram installation depends not only on the size and strength of the barrier itself but also on the way it is anchored and the ground substrate in which it is anchored. The primary CPTED design principle for HVM is integration: vehicle barriers designed to look like security barriers generate a fortress aesthetic that reduces the attractiveness and usability of public spaces; vehicle barriers designed as urban elements (planters, public seating, water features, landscape elements, ha-ha walls) maintain the space's character while providing HVM protection. ISO 22341 recognizes this principle explicitly, requiring that CPTED offer protection with minimized use of fortress-type construction, by integrating security concepts into the overall design and reducing negative visual impacts.

RO: Atenuarea amenințărilor cu vehicule (HVM, hostile vehicle mitigation) este aplicarea proiectării securității fizice și a contramăsurilor pentru a preveni utilizarea vehiculelor ca arme împotriva persoanelor sau clădirilor. HVM a devenit o componentă din ce în ce mai importantă a CPTED pentru spațiile publice și infrastructura critică, în urma unui șir de atacuri cu vehicule asupra zonelor pietonale, piețelor și evenimentelor publice. Proiectarea HVM bazată pe CPTED integrează barierele pentru vehicule (bollarde, jardiniere, mobilier stradal, lucrări de pământ, fântâni, ziduri joase și canale de drenaj) ca elemente care servesc simultan ca instrumente de întărire teritorială (definind granița dintre zonele vehiculelor și zonele pietonale), măsuri de control natural al accesului (gestionând rutele de apropiere ale vehiculelor, eliminând căile de acces cu viteză mare perpendiculare pe o clădire) și bariere de securitate fizică capabile să oprească un vehicul la viteză. Rezistența unei instalații anti-ram depinde nu numai de dimensiunea și rezistența barierei în sine, ci și de modul în care este ancorată și de substratul în care este ancorată. Principiul principal de proiectare CPTED pentru HVM este integrarea: barierele pentru vehicule proiectate să arate ca bariere de securitate generează o estetică de fortăreață care reduce atractivitatea și utilizabilitatea spațiilor publice; barierele proiectate ca elemente urbane (jardiniere, locuri de odihnă publice, elemente de peisaj, fântâni, ziduri ha-ha) mențin caracterul spațiului furnizând protecție HVM. ISO 22341 recunoaște explicit acest principiu, impunând ca CPTED să ofere protecție cu utilizarea minimizată a construcțiilor de tip fortăreață, prin integrarea conceptelor de securitate în proiectul global și reducerea impacturilor vizuale negative.

[1] Atlas, R. I. & DiGregorio, A. (2013). *Designing for Explosive Resistance*. Cap. 16. În: Atlas, R. I. (ed.). *21st Century Security and CPTED: Designing for Critical Infrastructure Protection and Crime Prevention* (2nd ed.). Boca Raton: CRC Press/Taylor & Francis; și Atlas, R. I. (2013). *Landscape and Site Design*. Cap. 27. Ibidem.

EN: Chapter 16 establishes the CPTED framework for vehicle-based threats: "Standoff distance can be accomplished architecturally using CPTED applications of bollards and barriers, without making the building look like a military bunker or a prison. Security bollards and similar anti-ram installations are designed and positioned to create standoff by deterring the delivery of explosives close to the target by vehicle." The chapter details three types of bollard mounting (fixed, removable, retractable), K-rating anti-ram resistance standards (K-4, K-8, K-12), and the CPTED integration principle: "To avoid creating a fortresslike design, owners can implement transparent security — security invisible to the eye." Chapter 27 demonstrates the application of this principle through landscape design: planters, fountains, benches, ha-ha walls, arroyos, and soft ground covers are documented as CPTED vehicle barriers that are "aesthetically pleasing while improving security at the same time." The site design goal is explicit: "minimize target hardening and fortress design whenever possible, except where required after thorough analysis and study."

RO: Capitolul 16 stabilește cadrul CPTED pentru amenințările bazate pe vehicule: „Distanța de siguranță poate fi obținută arhitectural prin aplicații CPTED ale bollardelor și barierelor, fără ca clădirea să arate ca un buncăr militar sau o închisoare. Bollardele de securitate și instalațiile anti-ram similare sunt proiectate și poziționate pentru a crea distanță de siguranță prin descurajarea livrării de explozibili aproape de țintă cu ajutorul unui vehicul.” Capitolul detaliază trei tipuri de montaj al bollardelor (fix, amovibil, retractabil), standardele de rezistență anti-ram K-rating (K-4, K-8, K-12) și principiul integrării CPTED: „pentru a evita crearea unui design de fortăreață, proprietarii pot implementa securitate transparentă, securitate invizibilă ochiului.” Capitolul 27 demonstrează aplicarea acestui principiu prin design peisagistic: jardinierile, fântânile, băncile, zidurile ha-ha, canalele de drenaj și acoperirile de sol moale sunt documentate ca bariere CPTED pentru vehicule „estetice și plăcute, îmbunătățind în același timp securitatea.” Obiectivul proiectării amplasamentului este explicit: „minimizarea întăririi țintei și a designului de fortăreață ori de câte ori este posibil, cu excepția cazului în care este necesar după o analiză și studiu temeinice.”

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: Table 1 (Design stage) lists "vehicle security barriers" explicitly under the Site/target hardening strategy: "Soft target building/street hardening through security equipment (e.g. vehicle security barriers, windows and doors, locks, mesh and grilles) certified by relevant security performance standards." Clause 5.2.2 (planning stage) establishes the threat context: the organization should "implement planning stage strategies to prevent

the existing urban environment from being harmed and, in the case of an emerging threat such as a vehicle bomb threat flexibly adopt this strategy." Clause 6.4.3 provides the normative basis for the integration principle: "CPTED makes possible designs that offer protection with a minimized use of fortress-type construction, by integrating the concept into the overall design and reducing negative visual impacts." Together, these three references establish the normative requirement that HVM be addressed at both the planning and design stages and that its implementation follow the CPTED integration principle rather than a fortress design approach.

RO: Tabelul 1 (etapa de proiectare) listează explicit „barierele de securitate pentru vehicule” sub strategia Site/target hardening: „Întărirea clădirilor/străzilor ca ținte moi prin echipamente de securitate (de exemplu, bariere de securitate pentru vehicule, ferestre și uși, încuietori, plase și grile) certificate conform standardelor de performanță de securitate relevante.” Clauza 5.2.2 (etapa de planificare) stabilește contextul amenințării: organizația ar trebui să „implementeze strategii la etapa de planificare pentru a preveni daunele asupra mediului urban existent și, în cazul unei amenințări emergente, cum ar fi o amenințare cu o bombă vehiculată, să adopte flexibil această strategie.” Clauza 6.4.3 furnizează baza normativă pentru principiul integrării: „CPTED face posibile proiecte care oferă protecție cu utilizarea minimizată a construcțiilor de tip fortăreață, prin integrarea conceptului în proiectul global și reducerea impacturilor vizuale negative.” Împreună, aceste trei referințe stabilesc cerința normativă ca HVM să fie abordat atât în etapa de planificare, cât și în cea de proiectare, și că implementarea sa să urmeze principiul de integrare CPTED, nu o abordare de tip fortăreață.

Public lighting / Iluminat public

EN: *Public lighting, in the context of CPTED and physical security design, refers to the planned and controlled illumination of roads, pedestrian areas, public spaces, and building exteriors to a level of quality sufficient to support natural surveillance, reduce the fear of crime, and enable the recognition of persons and objects at night. The European normative framework for public lighting is established primarily by the EN 13201 series (road lighting) and, for outdoor workplace areas adjacent to buildings, by EN 12464-2. ISO 22341 explicitly positions lighting as a CPTED design strategy at two levels: clause 5.2.3 requires the enhancement of the visibility of streets and buildings through proper lighting design, and Table 1 (Design stage) lists lighting illumination, colour rendering, and uniformity as examples under the Visibility strategy, alongside landscape and large glass windows. EN 13201-2:2015 (Performance requirements) defines three class series applicable to public environments: M classes (motorized traffic, luminance-based), C classes (conflict areas and intersections, illuminance-based), and P classes (pedestrian and cyclist paths, illuminance-based, P1-P6). For CPTED-critical applications involving pedestrian areas, the P-class specifications are central: P1 (Eh,av*

$\geq 15 \text{ lux}$, $E_{h,\min} \geq 3 \text{ lux}$) is the highest performance class, and for environments requiring facial recognition — the direct photometric condition for natural surveillance — additional minimum vertical illuminance ($E_{v,\min}$) and semi-cylindrical illuminance ($E_{sc,\min}$) requirements apply. The semi-cylindrical illuminance (E_{sc}) is the parameter most directly linked to the ability to recognize faces in a lit environment. EN 12464-2 (Light and lighting — Lighting of work places — Part 2: Outdoor work places) applies to building-adjacent outdoor areas such as parking areas, emergency exits, and access routes, specifying maintained illuminance (E_m), uniformity (U_0), unified glare rating (UGR), and color rendering index (R_a) for each outdoor workplace task category. For CPTED purposes, the R_a (color rendering) parameter in both EN 13201 and EN 12464-2 is critical: low color rendering indices distort natural skin tones and reduce the ability to recognize persons, even when illuminance levels are adequate.

RO: Iluminatul public, în contextul CPTED și al proiectării securității fizice, se referă la iluminarea planificată și controlată a drumurilor, zonelor pietonale, spațiilor publice și exterioarelor clădirilor la un nivel de calitate suficient pentru a susține supravegherea naturală, a reduce teama de criminalitate și a permite recunoașterea persoanelor și a obiectelor noaptea. Cadrul normativ european pentru iluminatul public este stabilit în principal de seria EN 13201 (iluminat rutier) și, pentru zonele de muncă în aer liber adiacente clădirilor, de EN 12464-2. ISO 22341 poziționează explicit iluminatul ca strategie CPTED la două niveluri: clauza 5.2.3 impune îmbunătățirea vizibilității străzilor și clădirilor prin proiectarea adecvată a iluminatului, iar Tabelul 1 (etapa de proiectare) listează iluminatul, redarea culorilor și uniformitatea ca exemple în cadrul strategiei de Vizibilitate, alături de peisagistică și ferestre mari. EN 13201-2:2015 (Cerințe de performanță) definește trei serii de clase aplicabile mediilor publice: clasele M (trafic motorizat, bazate pe luminanță), clasele C (zone de conflict și intersecții, bazate pe iluminare) și clasele P (trasee pietonale și pentru bicicliști, bazate pe iluminare, P1-P6). Pentru aplicațiile CPTED-critice care implică zone pietonale, specificațiile clasei P sunt centrale: P1 ($E_{h,av} \geq 15 \text{ lux}$, $E_{h,\min} \geq 3 \text{ lux}$) este cea mai înaltă clasă de performanță, iar pentru mediile care necesită recunoașterea facială, condiția fotometrică directă pentru supravegherea naturală, se aplică cerințe suplimentare de iluminare verticală minimă ($E_{v,\min}$) și de iluminare semi-cilindrică minimă ($E_{sc,\min}$). Iluminarea semi-cilindrică (E_{sc}) este parametrul cel mai direct legat de capacitatea de recunoaștere a fețelor. EN 12464-2 (Lumina și iluminatul — Iluminatul locurilor de muncă — Partea 2: Locuri de muncă în aer liber) se aplică zonelor exterioare adiacente clădirilor, cum ar fi parcurile, ieșirile de urgență și rutele de acces, specificând iluminarea menținută (E_m), uniformitatea (U_0), indicele de orbire unificat (UGR) și indicele de redare a culorilor (R_a) pentru fiecare categorie de sarcini în aer liber. În scopuri CPTED, parametrul R_a (redarea culorilor) în atât EN 13201, cât și EN 12464-2 este critic: indicii scăzuți de redare a culorilor denaturează tonurile naturale ale pielii și reduc capacitatea de recunoaștere a persoanelor, chiar și atunci când nivelurile de iluminare sunt adecvate.

[1] EN 13201-2:2015. Road lighting — Part 2: Performance requirements; EN 13201-3:2015. Road lighting — Part 3: Calculation of performance; EN 13201-5:2015. Road lighting — Part 5: Energy performance indicators. Brussels: CEN.
[Nota: CEN/TR 13201-1 — Selection guidelines — este un Raport Tehnic (informativ), nu un standard normativ.]

EN: EN 13201-2 defines three performance class series for road lighting: M classes (motorized traffic routes, luminance-based requirements applying to average road surface luminance L_{av} , total uniformity U_0 , longitudinal uniformity U_l , and threshold increment TI for glare limitation), C classes (conflict areas, illuminance-based, applicable also to pedestrian areas such as underpasses), and P classes (pedestrian and cyclist routes, illuminance-based, P1-P6 with P7 having no defined performance levels). The CPTED-critical P1 class requires: $E_{h,av} = 15.0$ lux, $E_{h,min} = 3.00$ lux; when facial recognition is required: $E_{v,min} = 5.0$ lux, $E_{sc,min} = 3.0-5.0$ lux. EN 13201-3 specifies the mathematical calculation procedures. EN 13201-5 specifies energy performance indicators: the power density indicator (DP) and the annual energy consumption indicator (DE), applicable to all M, C, and P lighting classes.

RO: EN 13201-2 definește trei serii de clase de performanță pentru iluminatul rutier: clasele M (drumuri cu trafic motorizat, cerințe bazate pe luminanță: luminanța medie a suprafeței carosabile L_{av} , uniformitatea totală U_0 , uniformitatea longitudinală U_l și indicele de prag TI pentru limitarea orbirii), clasele C (zone de conflict, bazate pe iluminare, aplicabile și zonelor pietonale, cum ar fi subpasajele) și clasele P (trasee pietonale și pentru bicicliști, bazate pe iluminare, P1-P6, P7 fără niveluri definite). Clasa P1, critică CPTED, impune: $E_{h,av} = 15,0$ lux, $E_{h,min} = 3,00$ lux; când recunoașterea facială este necesară: $E_{v,min} = 5,0$ lux, $E_{sc,min} = 3,0-5,0$ lux. EN 13201-3 specifică procedurile matematice de calcul. EN 13201-5 specifică indicatorii de performanță energetică: indicatorul de densitate de putere (DP) și indicatorul de consum anual de energie (DE), aplicabili tuturor claselor M, C și P.

[2] EN 12464-1:2021. Light and lighting — Lighting of work places — Part 1: Indoor work places; EN 12464-2:2014. Light and lighting — Lighting of work places — Part 2: Outdoor work places. Brussels: CEN.

EN: EN 12464-2 applies to outdoor work areas adjacent to or associated with buildings, including parking areas, emergency exits, loading zones, and access routes — areas directly relevant to CPTED site security assessments. The standard specifies three core performance parameters for each outdoor activity type: E_m (maintained illuminance — the minimum average illuminance to be maintained throughout the life of the installation), U_0 (overall uniformity of illuminance — the ratio of minimum to average illuminance, ensuring even distribution without dark patches), and R_a (color rendering index — determining how accurately the lighting renders skin tones and object colors, with higher R_a values enabling better person recognition). EN 12464-1 applies to indoor workplaces

and is referenced in security design for building interiors. Both parts define task-specific maintained illuminance requirements: well-lit outdoor work environments with adequate Ra values support the natural surveillance of adjacent spaces and reduce the fear of crime for workers and visitors.

RO: EN 12464-2 se aplică zonelor de muncă în aer liber adiacente sau asociate clădirilor, inclusiv parcurilor, ieșirilor de urgență, zonelor de încărcare și rutelor de acces, zone direct relevante pentru evaluările de securitate a amplasamentelor CPTED. Standardul specifică trei parametri de performanță centrali pentru fiecare tip de activitate în aer liber: Em (iluminarea menținută — iluminarea medie minimă care trebuie menținută pe toată durata de viață a instalației), U0 (uniformitatea generală a iluminării — raportul dintre iluminarea minimă și cea medie, asigurând o distribuție uniformă fără zone întunecate) și Ra (indicele de redare a culorilor — determinând cât de fidel redă iluminatul tonurile pielii și culorile obiectelor, valorile Ra mai mari permițând o mai bună recunoaștere a persoanelor). EN 12464-1 se aplică locurilor de muncă interioare și este referențiat în proiectarea securității interioare a clădirilor. Ambele părți definesc cerințe de iluminare menținută specifice sarcinilor: mediile de muncă în aer liber bine iluminate, cu valori Ra adecvate, susțin supravegherea naturală a spațiilor adiacente și reduc teama de criminalitate pentru lucrători și vizitatori.

[3] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: ISO 22341 establishes lighting as a normative CPTED strategy at both the planning and design stages. Clause 5.2.2 (planning stage) requires the organization to "consider cautious placement of lighting and, if necessary, security cameras for an area." Clause 5.2.3 (design stage) requires the organization to "enhance the visibility of streets and buildings by proper building, landscaping and lighting design." Table 1 (Design stage) lists under the Visibility strategy: "Landscape; planting; lighting illumination/colour rendering/uniformity; large glass windows," confirming that colour rendering and uniformity — not only illuminance — are normative CPTED parameters. The explicit reference to colour rendering in Table 1 connects the CPTED standard directly to the Esc and Ra requirements of EN 13201-2 and EN 12464-2, establishing the normative basis for specifying lighting in CPTED assessments.

RO: ISO 22341 stabilește iluminatul ca strategie CPTED normativă atât în etapa de planificare, cât și în cea de proiectare. Clauza 5.2.2 (etapa de planificare) impune organizației să „ia în considerare amplasarea prudentă a iluminatului și, dacă este necesar, a camerelor de securitate pentru o zonă.” Clauza 5.2.3 (etapa de proiectare) impune organizației să „îmbunătățească vizibilitatea străzilor și clădirilor prin proiectarea adecvată a clădirilor, a peisagisticii și a iluminatului.” Tabelul 1 (etapa de proiectare) listează sub strategia de Vizibilitate: „Peisagistică; plantare; iluminatul (iluminanță/redarea culorilor/uniformitate); ferestre mari din sticlă,” confirmând că redarea culorilor și uniformitatea, nu numai iluminanța, sunt parametri CPTED normativi. Referința explicită la redarea culorilor din Tabelul 1 conectează standardul CPTED direct

la cerințele Esc și Ra din EN 13201-2 și EN 12464-2, stabilind baza normativă pentru specificarea iluminatului în evaluările CPTED.

Implementation (of CPTED interventions) / Implementarea intervențiilor CPTED

EN: *Implementation of CPTED interventions is the execution phase of the risk treatment plan: the actual physical modifications, management changes, and procedural adjustments that translate the risk treatment decisions into built reality. ISO 22341 clause 6.3.4 governs implementation as part of the broader risk treatment step (Step 4) and specifies several interlocking requirements. Before implementation begins, the selected CPTED treatment options must be formalized in a final agreement between all interested parties, identifying who does what, the time schedule, and the intermediate controls for the planned actions. The decision on which strategies to implement must be made in consultation with the oversight body, and should involve the Return on Security Investment (ROSI) calculation, which combines the quantitative risk assessment with the cost of implementing the countermeasures. During implementation, the organization must monitor each implementation phase to determine whether the safety and security requirements are being met, and the oversight body must define the way in which this monitoring is carried out. After implementation, the organization must make decision-makers and interested parties aware of the nature and extent of the remaining risk (residual risk), assess and document it, and decide whether to accept it or implement further treatment. The organization must also evaluate the performance of the treatment implemented with respect to its safety and security effects. Where crime problems exceed the specified requirements or remain at unacceptable levels, the oversight body must decide upon corrective action to eliminate the cause of nonconformities and prevent recurrence. Implementation closes the gap between the CPTED assessment, which produces a treatment plan, and the CPTED outcome, which is a modified environment with measurably reduced crime risk.*

RO: Implementarea intervențiilor CPTED este faza de execuție a planului de tratare a riscurilor: modificările fizice, schimbările de management și ajustările procedurale care traduc deciziile de tratare a riscurilor în realitate construită. Clauza 6.3.4 din ISO 22341 guvernează implementarea ca parte a etapei de tratare a riscului (Pasul 4) și specifică mai multe cerințe interconectate. Înainte de a începe implementarea, opțiunile de tratare CPTED selectate trebuie formalizate într-un acord final între toate părțile interesate, care să identifice cine face ce, calendarul și controalele intermediare ale acțiunilor planificate. Decizia privind strategiile de implementat trebuie luată în consultare cu organismul de supraveghere și trebuie să implice calculul rentabilității investiției în securitate (ROSI), care combină evaluarea cantitativă a riscului cu costul implementării contramăsurilor. Pe parcursul implementării, organizația trebuie să monitorizeze fiecare fază de

implementare pentru a determina dacă cerințele de siguranță și securitate sunt îndeplinite, iar organismul de supraveghere trebuie să definească modul în care se desfășoară această monitorizare. După implementare, organizația trebuie să informeze factorii de decizie și părțile interesate cu privire la natura și amploarea riscului rămas (risc rezidual), să îl evalueze și să îl documenteze, și să decidă dacă îl acceptă sau implementează tratamente suplimentare. Organizația trebuie, de asemenea, să evalueze performanța tratamentului implementat față de efectele sale asupra siguranței și securității. Acolo unde problemele de criminalitate depășesc cerințele specificate sau rămân la niveluri inacceptabile, organismul de supraveghere trebuie să decidă asupra acțiunilor corective pentru eliminarea cauzei neconformităților și prevenirea recurenței. Implementarea încheie decalajul dintre evaluarea CPTED, care produce un plan de tratament, și rezultatul CPTED, care este un mediu modificat cu un risc de criminalitate măsurabil redus.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *The clause specifies that decision-making on CPTED security investment "should involve evaluating how much potential loss (i.e. cost of crime) could be avoided by an investment" and requires the use of "the concept of return on security investment (ROSI) calculation, which combines the quantitative risk assessment and the cost of implementing security countermeasures." Selected options must be set out "in a final agreement between all interested parties" that identifies "who does what (responsibility of each party involved); time schedule; intermediate controls of the planned actions." During implementation, the organization must "implement the risk treatment options described in the final agreement making each party involved...responsible for the implementation of its respective actions and keeping the others informed on the progress" and "monitor each implementation phase of treatment to determine whether the safety and security requirements are met." The clause requires that after implementation the organization "assess and document the remaining risk; accept the remaining risk or where appropriate implement further treatment following a review of monitoring information; evaluate the performance of the treatment implemented in respect to its safety and security effects." Corrective actions are triggered when "crime problems exceed the specific requirements in a new environment, or remain at unacceptable levels in an existing environment": the oversight body "should decide upon corrective action, to eliminate the cause of nonconformities in order to prevent recurrence."*

RO: Clauza specifică faptul că luarea deciziilor privind investiția de securitate CPTED „ar trebui să implice evaluarea cât de multă pierdere potențială (adică costul criminalității) ar putea fi evitată printr-o investiție” și impune utilizarea „conceptului de calcul al rentabilității investiției în securitate (ROSI), care combină evaluarea cantitativă a riscului și costul implementării contramăsurilor de securitate.” Opțiunile selectate trebuie consemnate „într-un acord final între toate părțile interesate” care identifică „cine

face ce (responsabilitatea fiecărei părți implicate); calendarul; controalele intermediare ale acțiunilor planificate." Pe parcursul implementării, organizația trebuie să „implementeze opțiunile de tratare a riscurilor descrise în acordul final, responsabilizând fiecare parte implicată pentru implementarea acțiunilor respective și informând celelalte părți cu privire la progres" și să „monitorizeze fiecare fază de implementare a tratamentului pentru a determina dacă cerințele de siguranță și securitate sunt îndeplinite." Clauza impune ca, după implementare, organizația să „evalueze și să documenteze riscul rămas; să accepte riscul rămas sau, acolo unde este cazul, să implementeze un tratament suplimentar în urma unei revizui a informațiilor de monitorizare; să evalueze performanța tratamentului implementat față de efectele sale asupra siguranței și securității." Acțiunile corective sunt declanșate atunci când „problemele de criminalitate depășesc cerințele specifice într-un mediu nou sau rămân la niveluri inacceptabile într-un mediu existent": organismul de supraveghere „ar trebui să decidă asupra acțiunilor corective, pentru a elimina cauza neconformităților și a preveni recurența."

Lighting (security lighting) / Iluminat (iluminat de securitate)

EN: *In CPTED, lighting is not treated as a simple quantitative variable (more light equals more security) but as a qualitative design parameter integrating illuminance level, uniformity, colour rendering, and placement as interdependent variables. ISO 22341 embeds lighting in the design-stage Visibility strategy, specifying lighting illumination, colour rendering, and uniformity as the relevant parameters, alongside landscape and large glass windows. The normative text of clause 5.2.3 requires the enhancement of the visibility of streets and buildings through proper lighting design. The Design stage also includes lighting in the Attractive design strategy (positive area image; attractive lighting and public art), which functions as a partial equivalent of the activity support principle: well-designed, visually attractive lighting encourages legitimate use of a space and generates the natural surveillance that deters crime. Security lighting in CPTED serves three interdependent functions described in the practice literature. Deterrence: visible, well-maintained lighting signals active management of a space, communicating to potential offenders that the space is used, observed, and controlled. Detection: adequate illuminance with appropriate uniformity (eliminating dark patches) and colour rendering (enabling accurate perception of persons and objects) enables both human observers and electronic surveillance to identify incidents when they occur. Activity support: well-designed lighting creates conditions for extended legitimate use during low-light hours, generating the human presence that constitutes natural guardianship. The CPTED specification for security lighting is therefore not simply "more light" but the right light, at the right illuminance level, with the right uniformity and colour rendering index, in the right locations, while maintaining appropriate contrast to avoid creating the glare that impairs rather than supports observation.*

RO: În CPTED, iluminatul nu este tratat ca o simplă variabilă cantitativă (mai multă lumină înseamnă mai multă securitate), ci ca un parametru de proiectare calitativ care integrează nivelul de iluminare, uniformitatea, redarea culorilor și amplasarea ca variabile interdependente. ISO 22341 include iluminatul în strategia de Vizibilitate din etapa de proiectare, specificând iluminarea, redarea culorilor și uniformitatea ca parametri relevanți, alături de peisagistică și ferestre mari. Textul normativ al clauzei 5.2.3 impune îmbunătățirea vizibilității străzilor și clădirilor prin proiectarea adecvată a iluminatului. Etapa de proiectare include, de asemenea, iluminatul în strategia Attractive design (imagine pozitivă a zonei; iluminat atractiv și artă publică), care funcționează ca echivalent parțial al principiului de sprijin al activității: iluminatul bine conceput și atractiv vizual încurajează utilizarea legitimă a unui spațiu și generează supravegherea naturală care descurajează criminalitatea. Iluminatul de securitate în CPTED îndeplinește trei funcții interdependente descrise în literatura de specialitate. Descurajarea: iluminatul vizibil și bine întreținut semnalează managementul activ al unui spațiu, comunicând potențialilor infractori că spațiul este utilizat, observat și controlat. Detecția: iluminanța adecvată cu uniformitate corespunzătoare (eliminând zonele întunecate) și redarea culorilor adecvată (permițând perceperea corectă a persoanelor și obiectelor) permite atât observatorilor umani, cât și supravegherii electronice să identifice incidentele. Sprijinul activității: iluminatul bine conceput creează condițiile pentru utilizarea legitimă extinsă în orele de luminozitate scăzută, generând prezența umană care constituie guardianship-ul natural. Specificația CPTED pentru iluminatul de securitate nu este, prin urmare, pur și simplu „mai multă lumină,” ci lumina potrivită, la nivelul de iluminare potrivit, cu uniformitatea și indicele de redare a culorilor potrivite, în locurile potrivite, menținând în același timp contrastul adecvat pentru a evita generarea de orbire care afectează, mai degrabă decât susține, observarea.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Clause 5.2.3 requires that the organization "enhance the visibility of streets and buildings by proper building, landscaping and lighting design." Table 1 (Design stage) lists under the Visibility strategy: "Landscape; planting; lighting illumination/colour rendering/uniformity; large glass windows" — confirming that the three normative lighting parameters in the CPTED standard are illuminance, colour rendering, and uniformity, not simply illuminance alone. Table 1 (Design stage) also lists under the Attractive design strategy: "Positive area image; attractive lighting and public art," establishing a normative basis for lighting as a contributor to legitimate space use and activity support. The standard does not contain a separate design-stage strategy for activity support; the relevant design-stage lighting strategies are Visibility (illuminance, colour rendering, uniformity) and Attractive design (attractive lighting).*

RO: Clauza 5.2.3 impune organizației să „îmbunătățească vizibilitatea străzilor și clădirilor prin proiectarea adecvată a clădirilor, a peisagisticii și a iluminatului.” Tabelul 1 (etapa de proiectare) listează sub strategia de Vizibilitate: „Peisagistică; plantare;

iluminatul (iluminanță/redarea culorilor/uniformitate); ferestre mari din sticlă" — confirmând că cei trei parametri normativi de iluminat din standardul CPTED sunt iluminanța, redarea culorilor și uniformitatea, nu numai iluminanța. Tabelul 1 (etapa de proiectare) listează, de asemenea, sub strategia Attractive design: „Imagine pozitivă a zonei; iluminat atractiv și artă publică,” stabilind o bază normativă pentru iluminat ca factor al utilizării legitime a spațiului și al sprijinului activității. Standardul nu conține o strategie separată de sprijin al activității pentru etapa de proiectare; strategiile normative de iluminat în etapa de proiectare sunt Vizibilitate (iluminanță, redarea culorilor, uniformitate) și Attractive design (iluminat atractiv).

[2] Atlas, R. I. (ed.) (2013). 21st Century Security and CPTED: Designing for Critical Infrastructure Protection and Crime Prevention (2nd ed.). Boca Raton: CRC Press/Taylor & Francis, Cap. 29-30 (Lighting Provides Choice; Security Lighting: Part 2).

EN: *The Atlas source establishes the practice framework for security lighting in CPTED as a multi-function tool. For deterrence: "A well-lighted space is less likely to be used for commission of a crime because of increased opportunities for natural surveillance." For detection, the importance of colour rendering is explicit: "If evenness of illumination is the most important concern, color rendition is the second most concern...When there is a problem identifying colors, the whole lighting system might be counterproductive for promoting a safe environment." Uniformity is also identified as critical: "Lighting should create a continual swath of light so there are not areas of darkness and then great brightness." Glare is identified as a negative factor: "Glare obscures images on security cameras and dominates the field of vision for security guards, capable guardians, and police, therefore, making it more difficult to identify a potential intruder." The "right light" principle is expressed as: "All minimum illumination guidelines...should be maintained from ground level to a height of 6 ft. The minimum to maximum uniformity ratio may range up to 6:1 in acceptable layouts."*

RO: Sursa Atlas stabilește cadrul practic pentru iluminatul de securitate în CPTED ca instrument cu funcții multiple. Pentru descurajare: „Un spațiu bine iluminat este mai puțin susceptibil să fie utilizat pentru comiterea unei infracțiuni, datorită oportunităților sporite de supraveghere naturală.” Pentru detecție, importanța redării culorilor este explicită: „Dacă uniformitatea iluminării este cel mai important aspect, redarea culorilor este al doilea... Atunci când există o problemă de identificare a culorilor, întregul sistem de iluminare ar putea fi contraproductiv pentru promovarea unui mediu sigur.” Uniformitatea este identificată ca factor critic: „Iluminatul ar trebui să creeze un covor continuu de lumină, fără zone de întuneric urmate de o luminozitate mare.” Orbirea este identificată ca factor negativ: „Orbirea estompează imaginile de pe camerele de securitate și domină câmpul vizual al agenților de securitate, al gardienilor și al poliștilor, îngreunând identificarea unui potențial intrus.” Principiul luminii potrivite este exprimat astfel: „Toate nivelurile minime de iluminare...trebuie menținute de la nivelul

solului până la o înălțime de 1,8 m. Raportul minim/maxim de uniformitate poate fi de până la 6:1 în configurații acceptabile."

Monitoring, review, recording and reporting (in CPTED) / Monitorizarea, revizuirea, înregistrarea și raportarea (în CPTED)

EN: *Monitoring, review, recording and reporting is Step 5 of the ISO 22341 CPTED process. In the process architecture, it functions both as a numbered step and as a continuous lateral pillar that runs in parallel with all other steps, analogous to the role of communication and consultation (Step 1). ISO 22341 specifies that the organization should plan monitoring and review management using regular checking or surveillance and clearly define responsibilities for these activities. The monitoring and review process must encompass all aspects of the CPTED process and must serve five specific purposes: confirm that controls are effective and efficient in both their design and their operation; obtain further information to improve risk assessment; analyse lessons learned, changes, trends, successes, and failures of CPTED treatments; detect changes in the external and internal context, including changes to risk criteria and the risk itself, that can require revision of risk treatments and priorities; and identify emerging risks. All outcomes of the monitoring and review process must be documented and reported through appropriate mechanisms so that decisions concerning the creation, retention, and handling of documented information are taken into account. Reporting must be carried out to enhance the quality of dialogue with CPTED interested parties and to support top management and the oversight body in meeting their responsibilities. Without systematic monitoring, CPTED becomes a one-time assessment: the security gains from initial interventions degrade over time as physical conditions deteriorate, social dynamics shift, and new risks emerge that were not anticipated in the original assessment.*

RO: Monitorizarea, revizuirea, înregistrarea și raportarea constituie Pasul 5 al procesului CPTED din ISO 22341. În arhitectura procesului, funcționează atât ca etapă numerotată, cât și ca pilon lateral continuu care se desfășoară în paralel cu toate celelalte etape, analogic rolului comunicării și consultării (Pasul 1). ISO 22341 specifică faptul că organizația trebuie să planifice managementul monitorizării și revizuirii prin verificare regulată sau supraveghere și să definească în mod clar responsabilitățile pentru aceste activități. Procesul de monitorizare și revizuire trebuie să acopere toate aspectele procesului CPTED și trebuie să servească cinci scopuri specifice: să confirme că măsurile sunt eficace și eficiente atât în proiectare, cât și în operare; să obțină informații suplimentare pentru îmbunătățirea evaluării riscului; să analizeze lecțiile învățate, schimbările, tendințele, succesele și eșecurile tratamentelor CPTED; să detecteze schimbările din contextul extern și intern, inclusiv modificările criteriilor de risc și ale

riscului însuși, care pot necesita revizuirea tratamentelor și priorităților de risc; și să identifice riscurile emergente. Toate rezultatele procesului de monitorizare și revizuire trebuie documentate și raportate prin mecanisme adecvate, astfel încât deciziile privind crearea, păstrarea și gestionarea informațiilor documentate să fie luate în considerare. Raportarea trebuie efectuată pentru îmbunătățirea calității dialogului cu părțile interesate CPTED și pentru a sprijini managementul de vârf și organismul de supraveghere în îndeplinirea responsabilităților lor. Fără monitorizare sistematică, CPTED devine o evaluare punctuală: câștigurile de securitate din intervențiile inițiale se degradează în timp pe măsură ce condițiile fizice se deteriorează, dinamica sociale se schimbă și apar noi riscuri care nu au fost anticipate în evaluarea inițială.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *The clause requires the organization to "plan monitoring and review management using regular checking or surveillance as part of the CPTED process for risk" and to "clearly define responsibilities for monitoring and review." The monitoring and review process must "encompass all aspects of the CPTED process in order to: — confirm that controls are effective and efficient in both design and operation; — obtain further information to improve risk assessment; — analyse learning lessons, changes, trends, successes and failures of CPTED treatments; — detect changes in the external and internal context, including changes to risk criteria and the risk itself, which can require revision of risk treatments and priorities; — identify emerging risks." The organization must "document the CPTED process and its outcomes, and reports them through the appropriate mechanisms so that decisions concerning the creation, retention and handling of documented information are taken into account." Reporting must be carried out "to enhance the quality of dialogue with CPTED interested parties and to support top management and the oversight body in meeting their responsibilities."*

RO: Clauza impune organizației să „planifice managementul monitorizării și revizuirii prin verificare regulată sau supraveghere ca parte a procesului CPTED pentru risc” și să „definească în mod clar responsabilitățile pentru monitorizare și revizuire.” Procesul de monitorizare și revizuire trebuie să „acopere toate aspectele procesului CPTED pentru a: — confirma că măsurile sunt eficace și eficiente atât în proiectare, cât și în operare; — obține informații suplimentare pentru îmbunătățirea evaluării riscului; — analiza lecțiile învățate, schimbările, tendințele, succesele și eșecurile tratamentelor CPTED; — detecta schimbările din contextul extern și intern, inclusiv modificările criteriilor de risc și ale riscului însuși, care pot necesita revizuirea tratamentelor și priorităților de risc; — identifica riscurile emergente.” Organizația trebuie să „documenteze procesul CPTED și rezultatele sale și să le raporteze prin mecanismele adecvate, astfel încât deciziile privind crearea, păstrarea și gestionarea informațiilor documentate să fie luate în considerare.” Raportarea trebuie efectuată „pentru a îmbunătăți calitatea dialogului cu părțile interesate CPTED și pentru a sprijini managementul de vârf și organismul de supraveghere în îndeplinirea responsabilităților lor.”

Multi-disciplinary team - Multidisciplinary collaboration / Echipă multidisciplinară - Colaborare multidisciplinară

EN: *In ISO 22341, the multi-disciplinary project team is the operational structure through which the CPTED process is executed. Clause 6.2 requires that, in accordance with the performance target statement, a multi-disciplinary project team be established with representatives of all interested party organizations involved in the project. The team's tasks are specified: establishing a performance target programme; identifying and studying crime and security problems in the specific area; providing guidance to designers and developers in order to meet the performance target statement; and providing the oversight body with an evaluation of the extent to which objectives have been met and how the project is progressing. ISO 22341 Annex A.3 identifies the practitioner categories whose participation constitutes a full multi-disciplinary CPTED team: designers and planners (town planners, architects, landscape architects, transport and traffic engineers, civil engineers); law enforcement and security professionals (crime prevention officers, victim support officers, private security firms and consultants, insurance companies); social workers (social assistants, conflict mediators, assistants to marginal groups); and sociologists, psychologists, and research consultants. This composition reflects the multi-domain character of CPTED: physical design knowledge generates the spatial interventions; crime knowledge provides the data and threat analysis that targets those interventions; social knowledge ensures that interventions are appropriate to community dynamics and do not produce adverse social effects; and planning and governance knowledge navigates the regulatory and institutional context in which interventions are implemented. The consultative team approach is not procedurally optional: clause 6.3.1 specifically requires it to bring different areas of expertise together for risk analysis and to consider different views when defining risk criteria and evaluating risks. A CPTED assessment conducted by a single discipline — however expert in that discipline — is structurally incomplete, as no single profession commands the full knowledge base the process requires.*

RO: În ISO 22341, echipa de proiect multidisciplinară este structura operațională prin care se execută procesul CPTED. Clauza 6.2 impune ca, în conformitate cu declarația de obiective de performanță, să fie constituită o echipă de proiect multidisciplinară cu reprezentanți ai tuturor organizațiilor cu rol de parte interesată implicate în proiect. Sarcinile echipei sunt specificate: stabilirea programului de obiective de performanță; identificarea și studierea problemelor de criminalitate și securitate din zona specifică; furnizarea de îndrumare proiectanților și dezvoltatorilor pentru îndeplinirea declarației de obiective de performanță; și furnizarea organismului de supraveghere a unei evaluări a măsurii în care obiectivele au fost îndeplinite și a modului în care se derulează proiectul. Anexa A.3 din ISO 22341 identifică categoriile de practicieni a căror participare constituie o echipă CPTED complet multidisciplinară: proiectanți și planificatori

(urbaniști, arhitecți, arhitecți peisagiști, ingineri de transport și trafic, ingineri civili); profesioniști în aplicarea legii și securitate (ofițeri de prevenire a criminalității, ofițeri de sprijin a victimelor, firme și consultanți de securitate privată, companii de asigurări); asistenți sociali (asistenți sociali, mediatori de conflict, asistenți ai grupurilor marginalizate); și sociologi, psihologi și consultanți de cercetare. Această compoziție reflectă caracterul multi-domeniu al CPTED: cunoașterea proiectării fizice generează intervențiile spațiale; cunoașterea criminalității furnizează datele și analiza amenințărilor care orientează acele intervenții; cunoașterea socială asigură că intervențiile sunt adecvate dinamicilor comunitare și nu produc efecte sociale adverse; iar cunoașterea planificării și guvernantei navighează contextul de reglementare și instituțional în care intervențiile sunt implementate. Abordarea consultativă de echipă nu este opțională procedural: clauza 6.3.1 o impune explicit pentru a reuni diferite domenii de expertiză pentru analiza riscului și pentru a lua în considerare diferite puncte de vedere la definirea criteriilor de risc și evaluarea riscurilor. O evaluare CPTED condusă de o singură disciplină, oricât de expertă în acea disciplină, este structural incompletă, deoarece nicio singură profesie nu deține baza completă de cunoștințe pe care procesul o necesită.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Clause 6.2 specifies: "The organization should ensure that, in accordance with the performance target statement, a multi-disciplinary project team is set up with the representatives of the interested party organizations involved in the particular project." The team's general tasks include: "establishing a performance target programme; identifying and studying the crime and security problems in the specific area; providing guidance to the designers and developers in order to meet the performance target statement; providing the oversight body with an evaluation of the extent to which the objectives have been met and how the project is proceeding." Annex A.3 identifies: "the main practitioners who can contribute in the planning process are the specialists who bring their expertise to the project: designers and planners: town planners, architects, landscape architects, transport/traffic engineers and civil engineers; law enforcement and security professionals: crime prevention officers, victim support officers, private security firms and consultants, and insurance companies; social workers: social assistants, conflict mediators and assistants to marginal groups; sociologists, psychologists and research consultants." The rationale is stated explicitly: "Environmental management is a complex area with multi-dimensional interactive components and requires working in partnership during the whole process."*

RO: Clauza 6.2 specifică: „Organizația ar trebui să se asigure că, în conformitate cu declarația de obiective de performanță, este constituită o echipă de proiect multidisciplinară cu reprezentanți ai organizațiilor cu rol de parte interesată implicate în proiectul respectiv.” Sarcinile generale ale echipei includ: „stabilirea unui program de obiective de performanță; identificarea și studierea problemelor de criminalitate și securitate din zona specifică; furnizarea de îndrumare proiectanților și dezvoltatorilor

pentru îndeplinirea declarației de obiective de performanță; furnizarea organismului de supraveghere a unei evaluări a măsurii în care obiectivele au fost îndeplinite și a modului în care se derulează proiectul." Anexa A.3 identifică: „principalii practicieni care pot contribui în procesul de planificare sunt specialiștii care aduc expertiza lor în proiect: proiectanți și planificatori: urbanști, arhitecți, arhitecți peisagiști, ingineri de transport/trafic și ingineri civili; profesioniști în aplicarea legii și securitate: ofițeri de prevenire a criminalității, ofițeri de sprijin a victimelor, firme și consultanți de securitate privată și companii de asigurări; asistenți sociali: asistenți sociali, mediatori de conflict și asistenți ai grupurilor marginalizate; sociologi, psihologi și consultanți de cercetare." Rațiunea este formulată explicit: „Managementul ambiental este un domeniu complex cu componente interactive multi-dimensionale și necesită colaborarea în parteneriat pe tot parcursul procesului."

[2] EU CPTED Manual for Police Officers / Manualul CPTED UE pentru ofițerii de poliție

EN: *The EU Manual describes the Working Group as the European equivalent of the ISO 22341 project team, structured in two models. The integrated approach "expands a regular planning process by adding specialists in safety, security and crime prevention." The specialized approach "creates a Working Group specifically set up for crime prevention and fear reduction, with members from various disciplines." The Manual emphasizes that the working group should include planning, design, management, community, and law enforcement expertise, and that its primary function is to review the crime prevention performance of the environment "as specified in the mission statement" — equivalent to the ISO 22341 performance target statement. The EU framework confirms that the multi-disciplinary requirement in CPTED is European-wide, not only an ISO requirement, and that no single professional category alone can execute a complete CPTED process.*

RO: Manualul UE descrie Grupul de Lucru ca echivalentul european al echipei de proiect din ISO 22341, structurat în două modele. Abordarea integrată „extinde un proces regulat de planificare prin adăugarea de specialiști în siguranță, securitate și prevenirea criminalității." Abordarea specializată „creează un Grup de Lucru constituit special pentru prevenirea criminalității și reducerea sentimentului de insecuritate, cu membri din diverse discipline." Manualul subliniază că grupul de lucru ar trebui să includă expertiză în planificare, proiectare, management, comunitate și aplicarea legii, și că funcția sa principală este revizuirea performanței de prevenire a criminalității a mediului „conform declarației misiunii" — echivalentul declarației de obiective de performanță din ISO 22341. Cadru european confirmă că cerința multidisciplinară în CPTED este la nivel european, nu numai o cerință ISO, și că nicio categorie profesională singulară nu poate executa complet un proces CPTED.

[3] Iordache, I. (2022). **CPTED Illustrated Guide for Local Governments in Romania / Ghid ilustrat CPTED pentru unitățile administrativ teritoriale din România. [practitioner perspective/perspectiva practicianului]**

EN: *The document explicitly addresses the question of who applies CPTED and why their collaboration is the essential condition for the methodology's effectiveness, structured around seven professional categories. For each, the document identifies the specific CPTED contribution: architects integrate CPTED from the concept stage; urban planners apply CPTED at neighbourhood and city scale; landscape architects design vegetation, street furniture, and exterior lighting — a role "often underestimated" in CPTED. Crime analysts "produce crime maps and hot spot analyses that identify areas and times with a high concentration of incidents; without the crime analyst, CPTED risks being applied inefficiently or in the wrong locations." Environmental and behavioral psychologists address a dimension "often omitted from classic lists of CPTED specialists, yet fundamental to the second and third generations of the methodology." The document's conclusion states: "No professional category listed in this document can apply CPTED effectively in isolation. The effectiveness of the methodology depends precisely on the capacity of these categories to collaborate: the architect who designs with CPTED in mind needs data from the crime analyst; the security manager developing risk policy needs the landscape architect's assessment of concealment zones; the local authority drafting urban planning regulations needs the expertise of the criminologist and the environmental psychologist. CPTED works best when it becomes a common language for all these actors, a methodological framework that crosses professional boundaries and enables better decisions at any scale and in any type of space."*

RO: Documentul abordează explicit întrebarea cine aplică CPTED și de ce colaborarea lor este condiția esențială a eficienței metodologiei, structurată în jurul a șapte categorii profesionale. Pentru fiecare, documentul identifică contribuția specifică CPTED: arhitecții integrează CPTED din faza de concept; urbanistii aplică CPTED la scara cartierului și a orașului; peisagiștii proiectează vegetația, mobilierul urban și iluminatul exterior, un rol „adesea subestimat” în CPTED. Analistii de criminalitate „produc hărțile de criminalitate și analizele de tip hot spot care identifică zonele și momentele cu concentrare mare de incidente; fără analistul de criminalitate, CPTED riscă să fie aplicat ineficient sau în locurile greșite.” Psihologii de mediu și comportamentali adresează o dimensiune „adesea omisă din listele clasice de specialiști CPTED, dar fundamentală pentru generațiile a doua și a treia ale metodologiei.” Concluzia documentului formulează: „Nicio categorie profesională listată în acest document nu poate aplica CPTED în mod eficient în izolare. Eficiența metodologiei depinde tocmai de capacitatea acestor categorii de a colabora: arhitectul care proiectează cu CPTED în minte are nevoie de datele analistului de criminalitate; managerul de securitate care elaborează politica de risc are nevoie de evaluarea peisagistului care identifică zonele de ascundere; autoritatea locală care elaborează regulamentul de urbanism are nevoie de expertiza

criminologului și a psihologului de mediu. CPTED funcționează cel mai bine când devine un limbaj comun al tuturor acestor actori, un cadru metodologic care traversează granițele profesionale și permite decizii mai bune, la orice scară și în orice tip de spațiu."

Performance indicator (in CPTED) / Indicator de performanță (în CPTED)

EN: *In the CPTED context, performance indicators are quantifiable measures that enable the assessment of whether CPTED interventions are producing their intended outcomes. ISO 22341 requires that the outcomes of the CPTED process be documented and reported through appropriate mechanisms, and that the monitoring and review process evaluate the performance of implemented treatments with respect to their safety and security effects, analyse trends, successes, and failures of CPTED treatments, and detect changes in context that require revision of treatment priorities. These requirements presuppose the identification of what will be measured and how, which is the function of a performance indicator system. In CPTED practice, performance indicators are organized around three complementary categories. Crime outcome indicators measure changes in crime rates, types, locations, and temporal patterns, drawing primarily on official crime data (police data, calls for service, victimization rates). They establish the primary evidence that CPTED interventions are producing the intended crime reduction outcomes and enable the detection of displacement effects. Environmental quality indicators measure changes in the physical condition of the environment — maintenance standards, lighting levels and uniformity, vegetation condition, access control functionality, and the presence or absence of incivility signs (broken windows, graffiti, litter) — which are the proximate conditions that CPTED manipulates to reduce crime opportunity. Perception indicators measure changes in residents' and users' subjective experience: reported fear of crime, perceived safety, community satisfaction, and willingness to use public spaces. Perception indicators are essential because CPTED has two simultaneous objectives: reducing crime and reducing the fear of crime; an intervention that reduces recorded crime without reducing fear has not achieved its full purpose. A complete CPTED monitoring system measures all three categories because they can diverge: crime may decrease while fear persists, environmental quality may improve while crime remains, or perception may improve while objective indicators show no change. The ISO 22341 city-scale measurement framework for CPTED outcomes is provided by ISO 37120, whose Section 15 (Safety) includes the crime and emergency response indicators directly applicable to city-level CPTED programme evaluation.*

RO: În contextul CPTED, indicatorii de performanță sunt măsuri cuantificabile care permit evaluarea dacă intervențiile CPTED produc rezultatele intenționate. ISO 22341 impune documentarea și raportarea rezultatelor procesului CPTED prin mecanisme adecvate și ca procesul de monitorizare și revizuire să evalueze performanța

tratamentelor implementate față de efectele lor asupra siguranței și securității, să analizeze tendințele, succesele și eșecurile tratamentelor CPTED și să detecteze schimbările de context care necesită revizuirea priorităților de tratament. Aceste cerințe presupun identificarea a ceea ce va fi măsurat și a modului în care se va face acest lucru, ceea ce reprezintă funcția unui sistem de indicatori de performanță. În practica CPTED, indicatorii de performanță sunt organizați în trei categorii complementare. Indicatorii de rezultat criminalistic măsoară modificările ratelor de criminalitate, tipurilor, locațiilor și tiparelor temporale, bazându-se în principal pe datele oficiale privind criminalitatea. Ei stabilesc dovada primară că intervențiile CPTED produc rezultatele de reducere a criminalității intenționate și permit detectarea efectelor de deplasare. Indicatorii de calitate a mediului măsoară modificările condiției fizice a mediului: standarde de întreținere, niveluri și uniformitate a iluminatului, starea vegetației, funcționalitatea controlului accesului și prezența sau absența semnelor de inciviltate (ferestre sparte, graffiti, gunoi) — acestea sunt condițiile proxime pe care CPTED le manipulează pentru a reduce oportunitatea criminală. Indicatorii de percepție măsoară modificările experienței subiective a rezidenților și utilizatorilor: teama raportată față de criminalitate, siguranța percepută, satisfacția comunității și disponibilitatea de a utiliza spațiile publice. Indicatorii de percepție sunt esențiali deoarece CPTED are două obiective simultane: reducerea criminalității și reducerea fricii de criminalitate. O intervenție care reduce criminalitatea înregistrată fără a reduce frica nu și-a atins scopul complet. Un sistem complet de monitorizare CPTED măsoară toate cele trei categorii deoarece ele pot diverge: criminalitatea poate scădea în timp ce frica persistă, calitatea mediului poate îmbunătăți în timp ce criminalitatea rămâne, sau percepția se poate îmbunătăți în timp ce indicatorii obiectivi nu arată nicio modificare. Cadrul normativ de măsurare CPTED la scara orașului este furnizat de ISO 37120, a cărui Secțiune 15 (Securitate) include indicatorii de criminalitate și răspuns la urgențe direct aplicabili evaluării programelor CPTED la nivel urban.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Clause 6.3.3 establishes the data sources for crime outcome indicators: "The analysis of likelihood of crime occurrence is gained from official crime data (e.g. police crime data, police call data). The crime data will generally provide temporal and spatial patterns of crime occurrence in an area." NOTE 3 establishes perception data: "An analysis of the consequences of crime is usually available from crime perception survey data." Clause 6.3.4 requires evaluating treatment performance "in respect to its safety and security effects." Clause 6.3.5 requires the monitoring process to "analyse learning lessons, changes, trends, successes and failures of CPTED treatments." Clause 6.4.4 explicitly establishes the normative link to ISO 37120: "ISO 37120 provides a uniform approach to what is measured, and how that measurement is to be undertaken for a holistic and integrated approach to sustainable development and the resilience of*

communities. The number of property crimes and violent crimes is a core or supporting indicator for sustainable development."

RO: Clauza 6.3.3 stabilește sursele de date pentru indicatorii de rezultat criminalistic: „Analiza probabilității de apariție a criminalității se obține din datele oficiale privind criminalitatea. Datele privind criminalitatea vor furniza, în general, tipare temporale și spațiale ale apariției criminalității într-o zonă." NOTE 3 stabilește datele de percepție: „O analiză a consecințelor criminalității este de obicei disponibilă din datele sondajelor de percepție a criminalității." Clauza 6.3.4 impune evaluarea performanței tratamentului „față de efectele sale asupra siguranței și securității." Clauza 6.3.5 impune ca procesul de monitorizare să „analizeze lecțiile învățate, schimbările, tendințele, succesele și eșecurile tratamentelor CPTED." Clauza 6.4.4 stabilește explicit legătura normativă cu ISO 37120: „ISO 37120 furnizează o abordare uniformă a ceea ce este măsurat și a modului în care trebuie realizate măsurările, pentru o abordare holistică și integrată a dezvoltării sustenabile și a rezilienței comunităților. Numărul de infracțiuni împotriva proprietății și de infracțiuni violente este un indicator de bază sau complementar al dezvoltării sustenabile."

[2] Fennelly, L.J. & Perry, M.A. (2017). CPTED and Traditional Security Countermeasures: 150 Things You Should Know (2nd ed.). Boca Raton: CRC Press, Capitolul 121 (Measuring and Evaluation of CPTED) și Capitolul 144 (Creating a Plan to Improve Environmental Conditions).

EN: *Chapter 121 establishes the primary framework for CPTED performance measurement: crime data and the fear of crime are identified as the two essential outcome categories. Crime data covers reductions in calls for service and reported crime, changes in crime type severity (less violent, fewer victims), and changes in spatial and temporal distribution. The chapter specifies that "indicators of success absolutely must be tied to program goals, because different goals equate to different results for some measures" — establishing the principle that CPTED performance indicators are context-dependent and require baseline data. Chapter 144 expands the framework to eight data categories: Crime Data; Population Characteristics; Resident or User Surveys and Stakeholder Interviews (covering reductions in fear and victimization, improved opinion about quality of life); On-Site Behavioral Observations (reduction in problem behaviours, increased activity by legitimate users); and Safety Audits and Security Surveys (revealing whether critical recommendations have been implemented). The three-category framework — crime outcomes, environmental quality, perception — is the practitioner synthesis of these sources, applicable at both site and city scale.*

RO: Capitolul 121 stabilește cadrul primar pentru măsurarea performanței CPTED: datele privind criminalitatea și frica de criminalitate sunt identificate ca cele două categorii esențiale de rezultate. Datele privind criminalitatea acoperă reducerile în apelurile la serviciile de urgență și criminalitatea raportată, modificările în gravitatea tipului de infracțiune (mai puțin violentă, mai puține victime) și modificările în distribuția

spațială și temporală. Capitolul specifică faptul că „indicatorii de succes trebuie neapărat legați de obiectivele programului, deoarece diferite obiective echivalează cu rezultate diferite pentru unele măsuri” — stabilind principiul că indicatorii de performanță CPTED sunt dependenți de context și necesită date de referință. Capitolul 144 extinde cadrul la opt categorii de date: Crime Data; Caracteristici ale populației; Sondaje pentru rezidenți/utilizatori și interviuri cu stakeholderi (acoperind reduceri ale fricii și victimizării, opinie îmbunătățită despre calitatea vieții); Observații comportamentale la fața locului (reducerea comportamentelor problematice, activitate sporită a utilizatorilor legitimi); și Auditudini de siguranță și studii de securitate (relevând dacă recomandările critice au fost implementate). Cadrul celor trei categorii — rezultate criminalistice, calitate a mediului, percepție — reprezintă sinteza practicienilor din aceste surse, aplicabilă atât la scara amplasamentului, cât și la scara orașului.

Physical security / Securitate fizică

EN: *Physical security is the domain of security concerned with preventing unauthorized access to assets, facilities, equipment, and resources, and protecting personnel from harm through physical means. In the CPTED framework, physical security is understood as a layered system comprising three complementary categories of measures: natural measures (CPTED's primary domain — space design, landscaping, lighting, and territorial demarcation that reduce crime opportunity through the environment itself), mechanical/electronic measures (target hardening, access control systems, intrusion detection, and VSS that create technical barriers and detection capabilities), and organizational or human measures (security personnel, patrols, and community watch programs that provide active guardianship). ISO 22341 clause 1 defines CPTED as leveraging environmental design to treat crime and security risks, and explicitly acknowledges that the document does not provide an exhaustive listing of all physical security CPTED implementation strategies. Annex A.4 specifies that an effective CPTED approach must address "how to combine natural surveillance (and/or access control) with mechanical/electronic and organized surveillance (and/or access control)" — confirming that CPTED is the natural layer of a broader physical security system and is designed to work in combination with mechanical and organized measures, not to replace them. Annex B describes the natural CPTED strategies (surveillance, access control, territorial reinforcement, image/maintenance, activity support, site/target hardening) and confirms, in each strategy, the existence of mechanical and organized equivalents. Annex B.1.7 (Site/target hardening) notes that "there is, however, much disagreement concerning whether or not site/target hardening should be considered as a component of CPTED," reflecting the interface between CPTED's environmental design principles and traditional security hardware. In practice, the CPTED risk assessment informs the specification of certified physical security products: Table 1 of ISO 22341 requires that access control elements and site/target hardening measures be*

"certified by relevant security performance standards" (such as EN 1627 for burglar resistance, EN 50131 for intrusion and hold-up alarm systems, and EN IEC 62676 for VSS). The CPTED risk assessment determines where, at what level, and in what configuration these certified products should be deployed — making CPTED the analytical and design driver for the selection of mechanical security measures.

RO: Securitatea fizică este domeniul securității care se ocupă de prevenirea accesului neautorizat la active, facilități, echipamente și resurse, și de protejarea personalului împotriva daunelor prin mijloace fizice. În cadrul CPTED, securitatea fizică este înțeleasă ca un sistem stratificat care cuprinde trei categorii complementare de măsuri: măsuri naturale (domeniul primar al CPTED — proiectarea spațiului, peisagistica, iluminatul și delimitarea teritorială care reduc oportunitatea criminală prin mediul însuși), măsuri mecanice/electronice (întărirea țintei, sisteme de control al accesului, detecție efracție și VSS care creează bariere tehnice și capacități de detectare) și măsuri organizatorice sau umane (personal de securitate, patrulare și programe comunitare de supraveghere care furnizează gardianship activ). Clauza 1 din ISO 22341 definește CPTED ca valorificând proiectarea de mediu pentru a trata riscurile de criminalitate și securitate, și recunoaște explicit că documentul nu furnizează o listă exhaustivă a tuturor strategiilor de implementare CPTED pentru securitate fizică. Anexa A.4 specifică faptul că o abordare CPTED eficace trebuie să abordeze „cum să combine supravegherea naturală (și/sau controlul accesului) cu supravegherea mecanică/electronică și cea organizată” — confirmând că CPTED este nivelul natural al unui sistem mai larg de securitate fizică și este conceput să funcționeze în combinație cu măsurile mecanice și organizate, nu să le înlocuiască. Anexa B descrie strategiile naturale CPTED și confirmă, pentru fiecare strategie, existența echivalentelor mecanice și organizate. Anexa B.1.7 (Site/target hardening) notează că „există totuși mult dezacord privind dacă întărirea amplasamentului/țintei ar trebui considerată o componentă a CPTED,” reflectând interfața dintre principiile de proiectare ambientală ale CPTED și echipamentele tradiționale de securitate. În practică, evaluarea riscului CPTED informează specificarea produselor de securitate fizică certificate: Tabelul 1 din ISO 22341 impune ca elementele de control al accesului și măsurile de întărire a amplasamentului/țintei să fie „certificate conform standardelor de performanță de securitate relevante” (precum EN 1627 pentru rezistența la efracție, EN 50131 pentru sistemele de alarmă la efracție și atac, și EN IEC 62676 pentru VSS). Evaluarea riscului CPTED determină unde, la ce nivel și în ce configurație trebuie deployate aceste produse certificate, transformând CPTED în motorul analitic și de proiectare pentru selecția măsurilor mecanice de securitate.

[1] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: *Clause 1 (Scope) confirms that ISO 22341 "provides guidelines...for preventing and reducing crime and the fear of crime at a new or existing built environment...by leveraging environmental design" and is "not intended to provide an exhaustive listing of detailed design, architectural or physical security CPTED implementation strategies." Annex A.4*

states explicitly that CPTED must address "how to combine natural surveillance (and/or access control) with mechanical/electronic and organized surveillance (and/or access control)." Annexes B.1.2 and B.1.3 confirm the three-layer structure: natural surveillance is complemented by "formal or organized surveillance (e.g. police and security patrols) and mechanical/electronic surveillance strategies (e.g. street lighting, security cameras)"; natural access control is complemented by "formal or organized access control (e.g. security personnel) and mechanical access control (e.g. locks and bolts)." Annex B.1.7 defines site/target hardening as focusing "on denying or limiting access to a crime target through the use of physical barriers such as fences, gates, security doors and locks" and notes the ongoing debate about whether it should be considered a CPTED component. Table 1 (Design stage) requires that site/target hardening measures use "security equipment...certified by relevant security performance standards" and access control elements use "gates certified by relevant performance standards" — establishing the normative basis for the connection between the CPTED risk assessment and the selection of certified physical security products.

RO: Clauza 1 (Domeniu de aplicare) confirmă că ISO 22341 „furnizează orientări...pentru prevenirea și reducerea criminalității și a friicii de criminalitate într-un mediu construit nou sau existent...prin valorificarea proiectării de mediu” și „nu este destinat să furnizeze o listă exhaustivă a strategiilor detaliate de implementare CPTED pentru securitate fizică.” Anexa A.4 precizează explicit că CPTED trebuie să abordeze „cum să combine supravegherea naturală (și/sau controlul accesului) cu supravegherea mecanică/electronică și cea organizată.” Anexele B.1.2 și B.1.3 confirmă structura cu trei niveluri: supravegherea naturală este completată de „supravegherea formală sau organizată și strategii de supraveghere mecanică/electronică”; controlul natural al accesului este completat de „controlul formal sau organizat al accesului și controlul mecanic al accesului.” Anexa B.1.7 definește site/target hardening ca focalizat pe „negarea sau limitarea accesului la o țintă criminală prin utilizarea barierelor fizice precum garduri, porți, uși de securitate și încuietori.” Tabelul 1 (etapa de proiectare) impune că măsurile de întărire a amplasamentului/țintei utilizeze „echipamente de securitate...certificate conform standardelor de performanță de securitate relevante” — stabilind baza normativă pentru conexiunea dintre evaluarea riscului CPTED și selecția produselor de securitate fizică certificate.

[2] Atlas, R. I. (ed.) (2013). 21st Century Security and CPTED (2nd ed.). Boca Raton: CRC Press; și Fennelly, L.J. & Perry, M.A. (2017). CPTED and Traditional Security Countermeasures: 150 Things You Should Know (2nd ed.). Boca Raton: CRC Press.

EN: Both sources confirm the Crowe three-classification framework for CPTED measures. Natural measures: "designing space to ensure the overall environment works more effectively for the intended users, while at the same time deterring crime." Organizational/human measures: "security patrols, police officer patrols, concierge

stations, designated or capable guardians, and other strategies using people as the basis of security." Mechanical measures: "hardware and technology systems such as locks, and security screens, windows, fencing and gating, key control systems, access control systems, CCTV, and similar physical barriers." The integration principle is explicit: "Mechanical measures must not be relied solely on to create a secure environment but, rather, be used in context with people and design strategies." Each of the three CPTED strategies (access control, surveillance, territoriality) can be implemented through all three classifications — confirming that CPTED does not replace but contextualizes and directs the deployment of mechanical and organized security measures.

RO: Ambele surse confirmă cadrul Crowe cu trei clasificări ale măsurilor CPTED. Măsurile naturale: „proiectarea spațiului pentru ca mediul general să funcționeze mai eficient pentru utilizatorii legitimați, descurajând în același timp criminalitatea.” Măsurile organizatorice/umane: „patrule de securitate, patrule de ofițeri de poliție, posturi de portar, gardieni desemnați sau capabili și alte strategii care folosesc oamenii ca bază a securității.” Măsurile mecanice: „sisteme hardware și tehnologie precum încuietori, plase de securitate, ferestre, garduri și porți, sisteme de control al cheilor, sisteme de control al accesului, sisteme de supraveghere video, și bariere fizice similare.” Principiul integrării este explicit: „Măsurile mecanice nu trebuie să fie singurele pe care se bazează pentru crearea unui mediu sigur, ci trebuie utilizate în context cu oamenii și strategiile de design.” Fiecare dintre cele trei strategii CPTED (control acces, supraveghere, teritorialitate) poate fi implementată prin toate trei clasificările — confirmând că CPTED nu înlocuiește, ci contextualizează și orientează deployarea măsurilor mecanice și organizate de securitate.

Plan-Do-Check-Act (PDCA) / Planifică-Execută-Verifică-Acționează

EN: *The Plan-Do-Check-Act (PDCA) cycle is an iterative improvement model formally described in ISO 9001:2015, clause 0.3.2, and embedded in all major ISO management system standards. It organizes organizational processes in four recurring phases: establishing objectives, resources and responses to risks and opportunities (Plan); implementing what was planned (Do); monitoring and measuring processes and outcomes against objectives and reporting results (Check); and taking actions to improve performance as necessary (Act). The term "PDCA" does not appear in ISO 22341:2021, and the standard does not describe its five-step process as a PDCA cycle. ISO 22341 does, however, mandate CPTED as part of a continual improvement process (clause 6.1) and requires that implementation follow ISO 31000:2018, Clause 4 principles (clause 6.4.1). The five-step process of ISO 22341 (Step 1: communication and consultation; Step 2: scope, context and criteria; Step 3: risk assessment; Step 4: risk treatment; Step 5: monitoring, review, recording and reporting) operates as an iterative cycle whose overall logic is consistent with PDCA-aligned frameworks, without the standard*

establishing this mapping explicitly. Note that corrective actions, applied when crime problems persist or exceed established thresholds, are addressed within Step 4 (risk treatment) per clause 6.3.4, and are not triggered by Step 5.

RO: Ciclul Planifică-Execută-Verifică-Acționează (PDCA) este un model iterativ de îmbunătățire, descris formal în ISO 9001:2015, clauza 0.3.2, și integrat în toate standardele majore ISO de sistem de management. El organizează procesele organizaționale în patru faze recurente: stabilirea obiectivelor, a resurselor și a răspunsurilor la riscuri și oportunități (Plan); implementarea a ceea ce a fost planificat (Do); monitorizarea și măsurarea proceselor și rezultatelor față de obiective și raportarea constatărilor (Check); și aplicarea acțiunilor de îmbunătățire a performanței, după cum este necesar (Act). Termenul „PDCA” nu apare în ISO 22341:2021, iar standardul nu descrie procesul său în cinci etape ca un ciclu PDCA. ISO 22341 impune, totuși, CPTED ca parte a unui proces de îmbunătățire continuă (clauza 6.1) și prevede că implementarea urmează principiile ISO 31000:2018, clauza 4 (clauza 6.4.1). Procesul în cinci etape al ISO 22341 (Etapa 1: comunicare și consultare; Etapa 2: domeniu de aplicare, context și criterii; Etapa 3: evaluarea riscurilor; Etapa 4: tratarea riscurilor; Etapa 5: monitorizare, revizuire, înregistrare și raportare) funcționează ca un ciclu iterativ a cărui logică globală este consistentă cu cadrele aliniate la PDCA, fără ca standardul să stabilească explicit această corespondență. Acțiunile corective, aplicate atunci când problemele de criminalitate persistă sau depășesc pragurile stabilite, sunt abordate în cadrul Etapei 4 (tratarea riscurilor), conform clauzei 6.3.4, și nu sunt declanșate de Etapa 5.

[1] ISO 9001:2015 — Plan-Do-Check-Act cycle

EN: *"The PDCA cycle can be briefly described as follows:*

- **Plan:** *establish the objectives of the system and its processes, and the resources needed to deliver results in accordance with customer requirements and the organization's policies, and identify and address risks and opportunities;*
- **Do:** *implement what was planned;*
- **Check:** *monitor and (where applicable) measure processes and the resulting products and services against policies, objectives, requirements and planned activities, and report the results;*
- **Act:** *take actions to improve performance, as necessary."*

RO: „Ciclul PDCA poate fi descris succint astfel:

- **Plan:** stabilirea obiectivelor sistemului și ale proceselor sale, precum și a resurselor necesare pentru a obține rezultate în conformitate cu cerințele clientului și cu politicile organizației, și identificarea și abordarea riscurilor și oportunităților;
- **Do:** implementarea a ceea ce a fost planificat;

- **Check:** monitorizarea și, după caz, măsurarea proceselor și a produselor și serviciilor rezultate față de politici, obiective, cerințe și activități planificate, și raportarea rezultatelor;
- **Act:** luarea de acțiuni pentru îmbunătățirea performanței, după cum este necesar."

[2] ISO 22341:2021 / SR ISO 22341:2022

EN: "The organization should mandate CPTED as a design standard as part of a continual improvement process for community/site/building security, safety and quality of life, and not just for the installation of security cameras and murals. [...] The organization should follow the risk management framework given in ISO 31000 to integrate risk management into CPTED activities and programmes."

RO: „Organizația ar trebui să impună CPTED ca standard de proiectare, ca parte a unui proces de îmbunătățire continuă pentru securitatea, siguranța și calitatea vieții comunității, obiectivului sau clădirii, și nu doar pentru instalarea sistemelor de supraveghere video (VSS) și a panourilor murale. [...] Organizația ar trebui să urmeze cadrul de management al riscurilor din ISO 31000 pentru a integra managementul riscurilor în activitățile și programele CPTED."

Aplicații practice / Practical applications:

EN: CPTED practitioners familiar with ISO management system standards will recognize the iterative structure of the ISO 22341 five-step process as consistent with PDCA logic. Each monitoring and review cycle (Step 5) generates evidence that informs reassessment of risk criteria and revision of treatment priorities, feeding the next iteration of the process. Corrective actions, when required by persistent or unacceptable crime levels, are initiated within Step 4 (risk treatment) per clause 6.3.4, not as a product of Step 5. For CPTED project teams, the practical implication is that evaluation programmes must be designed at the risk treatment stage, not deferred to monitoring.

RO: Practicienii CPTED familiarizați cu standardele ISO de sistem de management vor recunoaște în structura iterativă a procesului în cinci etape al ISO 22341 o logică consistentă cu cea a ciclului PDCA. Fiecare ciclu de monitorizare și revizuire (Etapa 5) generează dovezi care informează reevaluarea criteriilor de risc și revizuirea priorităților de tratament, alimentând următoarea iterație a procesului. Acțiunile corective, atunci când sunt impuse de niveluri persistente sau inacceptabile ale criminalității, sunt inițiate în cadrul Etapei 4 (tratarea riscurilor), conform clauzei 6.3.4, și nu reprezintă un rezultat al Etapei 5. Pentru echipele de proiect CPTED, implicația practică este că programele de evaluare trebuie proiectate în etapa de tratare a riscurilor, nu amânate pentru etapa de monitorizare.

Project team (CPTED project team) / Echipa de proiect (echipa de proiect CPTED)

EN: *The CPTED project team is the multidisciplinary group set up to develop and execute the performance target statement defined by the oversight body. ISO 22341 specifies that the project team should be organized in accordance with the performance target statement and should include representatives of the interested party organizations involved in the particular project. The general tasks of the project team include: establishing a performance target programme; identifying and studying the crime and security problems in the specific area; providing guidance to the designers and developers in order to meet the performance target statement; and providing the oversight body with an evaluation of the extent to which the objectives have been met and how the project is proceeding. The project team is distinct from the oversight body: the oversight body issues the performance target statement and ensures the availability of resources; the project team develops, executes, and reports back on progress and results.*

RO: Echipa de proiect CPTED este grupul multidisciplinar constituit pentru a elabora și a executa declarația privind obiectivul de performanță definită de organismul de supraveghere. ISO 22341 prevede că echipa de proiect se organizează în conformitate cu declarația privind obiectivul de performanță și include reprezentanți ai organizațiilor părților interesate implicate în proiectul respectiv. Sarcinile generale ale echipei de proiect sunt: stabilirea unui program privind obiectivul de performanță; identificarea și studierea problemelor de criminalitate și securitate din zona specifică; furnizarea de îndrumări proiectanților și dezvoltatorilor în scopul îndeplinirii declarației privind obiectivul de performanță; și furnizarea către organismul de supraveghere a unei evaluări a măsurii în care obiectivele au fost îndeplinite și a modului în care se derulează proiectul. Echipa de proiect este distinctă de organismul de supraveghere: organismul de supraveghere emite declarația privind obiectivul de performanță și asigură disponibilitatea resurselor; echipa de proiect elaborează, execută și raportează progresul și rezultatele.

Aplicații practice / Practical applications:

EN: *In practice, the composition of the CPTED project team reflects the nature and scale of the project. For a new urban development, the team typically includes urban planners, architects, security risk professionals, representatives of local authorities, and police crime prevention officers. For an existing environment, the team may also include facility managers and community representatives. The project team's dual mandate, to develop and to execute, means that its involvement begins at the scoping stage, not after planning decisions have already*

been made. Teams that are brought in only at the implementation stage cannot fulfil the development function that the standard assigns to them.

RO: În practică, componența echipei de proiect CPTED reflectă natura și amploarea proiectului. Pentru o nouă dezvoltare urbană, echipa include de regulă urbanişti, arhitecți, specialiști în managementul riscurilor de securitate, reprezentanți ai autorităților locale și ofițeri de poliție specializați în prevenirea criminalității. Pentru un mediu existent, echipa poate include și administratori de clădiri și reprezentanți ai comunității. Mandatul dublu al echipei de proiect, de elaborare și de execuție, presupune că implicarea sa începe din etapa de definire a domeniului, nu după ce deciziile de planificare au fost deja luate. Echipele introduse doar în faza de implementare nu pot îndeplini funcția de elaborare pe care standardul le-o atribuie.

Site survey / Inspecție de teren (audit vizual)

EN: *The site survey is the field inspection of the assessed location conducted by the CPTED practitioner to directly observe and document the physical, social, and operational conditions relevant to crime prevention. ISO 22341 identifies site surveys (visual audit) as one of the primary sources of information for risk factor analysis, alongside field interviews, community safety audits, and spatial analysis tools. The site survey uses the layers of the onion approach: starting with the site, then going to the building perimeter, then the interior spaces, and finally examining policy and procedures. The surveyor needs to ask questions and understand how legitimate and illegitimate users use the space and the kinds of activities in which they are engaging. Making a record of observations is critical: beyond direct site observation, the survey may include user interviews, analysis of crime data, demographic information, and land use data, all organized into a structured report with findings and prioritized recommendations.*

RO: Inspecția de teren este examinarea locației evaluate, realizată de practicianul CPTED pentru a observa și documenta direct condițiile fizice, sociale și operaționale relevante pentru prevenirea criminalității. ISO 22341 identifică inspecțiile de teren (auditul vizual) ca una dintre sursele primare de informații pentru analiza factorilor de risc, alături de interviurile de teren, auditurile de siguranță comunitară și instrumentele de analiză spațială. Inspecția de teren utilizează abordarea stratificată de tip „straturi ale cepei” (layers of the onion): se începe cu situl, se continuă cu perimetrul clădirii, se trece la spațiile interioare și, în final, se examinează politicile și procedurile. Inspectorul trebuie să adreseze întrebări și să înțeleagă cum utilizatorii legitimi și ilegiti folosesc spațiul și tipurile de activități în care se angajează. Înregistrarea observațiilor este esențială: dincolo de observația directă, inspecția poate include interviuri cu utilizatorii, analiza datelor privind criminalitatea, informații demografice și date privind utilizarea terenurilor, toate organizate într-un raport structurat cu constatări și recomandări prioritizate.

Aplicații practice / Practical applications:

EN: A well-structured site survey follows the layers of the onion sequence and covers the outer perimeter, building exterior, interior spaces, and policy and procedures. For existing environments, the surveyor notes not only what security measures are present but also their operational state: whether lighting is functional, whether access controls are maintained, and whether surveillance coverage matches the stated security intent. For environments yet to be built, the survey requires visioning skills: the ability to anticipate how design features will function once the site is occupied and how crime opportunities may emerge from the relationship between the built form and its likely users.

RO: O inspecție de teren bine structurată urmează secvența stratificată și acoperă perimetrul exterior, exteriorul clădirii, spațiile interioare și politicile și procedurile. Pentru mediile existente, inspectorul notează nu doar prezența măsurilor de securitate, ci și starea lor operațională: dacă iluminatul funcționează, dacă controalele de acces sunt menținute și dacă acoperirea sistemului de supraveghere video (VSS) corespunde intenției declarate de securitate. Pentru medii care urmează să fie construite, inspecția necesită capacități de vizualizare: abilitatea de a anticipa cum vor funcționa elementele de design odată ce situl este ocupat și cum pot apărea oportunități de infracționalitate din relația dintre forma construită și utilizatorii săi probabili.

VSS (Video Surveillance System) / Sistem de supraveghere video

EN: VSS (video surveillance system) is defined in EN IEC 62676-4:2025 as a system consisting of camera equipment, monitoring and associated equipment for transmission and controlling purposes, which is necessary for the surveillance of a protected area. The term VSS replaces CCTV (closed-circuit television), the old term for this type of system. VSS is designed for use in security applications within private or public spaces, encompassing the planning, design, installation, testing, commissioning, and maintenance of systems comprising image capture devices, interconnections, and image handling devices. A VSS is planned and installed to meet documented operational requirements and forms part of a three-pronged security strategy that combines structural-mechanical measures, electronic measures (including the VSS), and organisational measures. The intended purposes of a VSS installation include site monitoring, detection, monitoring, and recording of attacks against individual and property, thefts, robberies, or damage.

RO: VSS (sistem de supraveghere video) este definit în EN IEC 62676-4:2025 ca un sistem format din echipamente de cameră, echipamente de monitorizare și echipamente

asociate în scopuri de transmisie și control, care este necesar pentru supravegherea unei zone protejate. Termenul VSS înlocuiește CCTV (televiziunea cu circuit închis), vechiul termen pentru acest tip de sistem. VSS este conceput pentru utilizare în aplicații de securitate în spații private sau publice, acoperind planificarea, proiectarea, instalarea, testarea, punerea în funcțiune și mentenanța sistemelor formate din dispozitive de captare a imaginii, interconexiuni și dispozitive de gestionare a imaginii. Un VSS este planificat și instalat pentru a răspunde cerințelor operaționale documentate și face parte dintr-o strategie de securitate cu trei componente, care combină măsuri structural-mecanice, măsuri electronice (inclusiv VSS) și măsuri organizaționale. Scopurile prevăzute ale unei instalații VSS includ monitorizarea sitului, detectarea, supravegherea și înregistrarea atacurilor împotriva persoanelor și proprietății, furturilor, jafurilor sau deteriorărilor.

[1] EN IEC 62676-4:2025, clause 3.1.65

EN: "VSS — video surveillance system — system consisting of camera equipment, monitoring and associated equipment for transmission and controlling purposes, which is necessary for the surveillance of a protected area. Previously referred to as CCTV."

RO: „VSS — sistem de supraveghere video — sistem format din echipamente de cameră, echipamente de monitorizare și echipamente asociate în scopuri de transmisie și control, care este necesar pentru supravegherea unei zone protejate. Anterior denumit CCTV."

[2] EN IEC 62676-4:2025, clause 3.2

EN: "CCTV — Closed circuit television, old term for VSS."

RO: „CCTV — televiziune cu circuit închis, vechiul termen pentru VSS."

[3] EN IEC 62676-4:2025, clause 4.2.1

EN: "The security concept shall include the VSS as part of a three-pronged security strategy. The strategy consists of: structural-mechanical measures to achieve a sufficient resistance time value; electronic measures, including the VSS and e.g. lightning protection; organisational measures to support safe and, if necessary, false-alarm-free operation and to react appropriately to the situation in the event of certain occurrences, such as alarms and malfunctions."

RO: „Conceptul de securitate include VSS ca parte a unei strategii de securitate cu trei componente. Strategia constă în: măsuri structural-mecanice pentru a obține o valoare suficientă a timpului de rezistență; măsuri electronice, inclusiv VSS și, de exemplu, protecție la trăsnet; măsuri organizaționale pentru a sprijini o funcționare sigură și, dacă este necesar, fără alarme false, și pentru a reacționa în mod adecvat la situație în cazul unor evenimente, cum ar fi alarmele și defectiunile."

[4] EN IEC 62676-4:2025, clause 5.3.2

EN: "Intended purpose(s) of the system (e.g. site monitoring, detection, monitoring, recording of attacks against individual and property, thefts, robberies or damage)."

RO: „Scopul (scopurile) prevăzut(e) ale sistemului (de exemplu, monitorizarea sitului, detectarea, supravegherea, înregistrarea atacurilor împotriva persoanelor și proprietății, furturilor, jafurilor sau deteriorărilor)."

Aplicații practice / Practical applications:

EN: In CPTED projects, VSS integration follows the security concept framework of EN IEC 62676-4:2025: the system must be specified through operational requirements, designed to a security grade appropriate to the risk assessment, and maintained over its lifecycle by a competent system engineer VSS. The decision to include VSS in a CPTED project must be documented in the operational requirements, specifying the intended purposes, surveillance limitations (including applicable data protection legislation), the sites under surveillance, the activities to be captured, and the required image quality for each operational task.

RO: În proiectele CPTED, integrarea VSS urmează cadrul conceptului de securitate din EN IEC 62676-4:2025: sistemul trebuie specificat prin cerințe operaționale, proiectat la un nivel de securitate adecvat evaluării riscurilor și menținut pe parcursul ciclului său de viață de un inginer de sistem VSS competent. Decizia de includere a VSS într-un proiect CPTED trebuie documentată în cerințele operaționale, specificând scopurile prevăzute, limitările de supraveghere (inclusiv legislația aplicabilă privind protecția datelor), siturile supravegheate, activitățile care urmează să fie captate și calitatea imaginii necesară pentru fiecare sarcină operațională.

